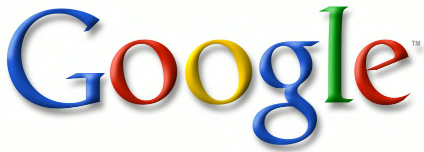
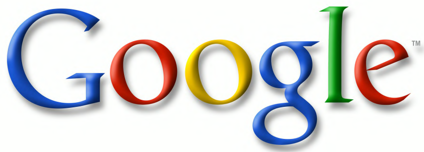
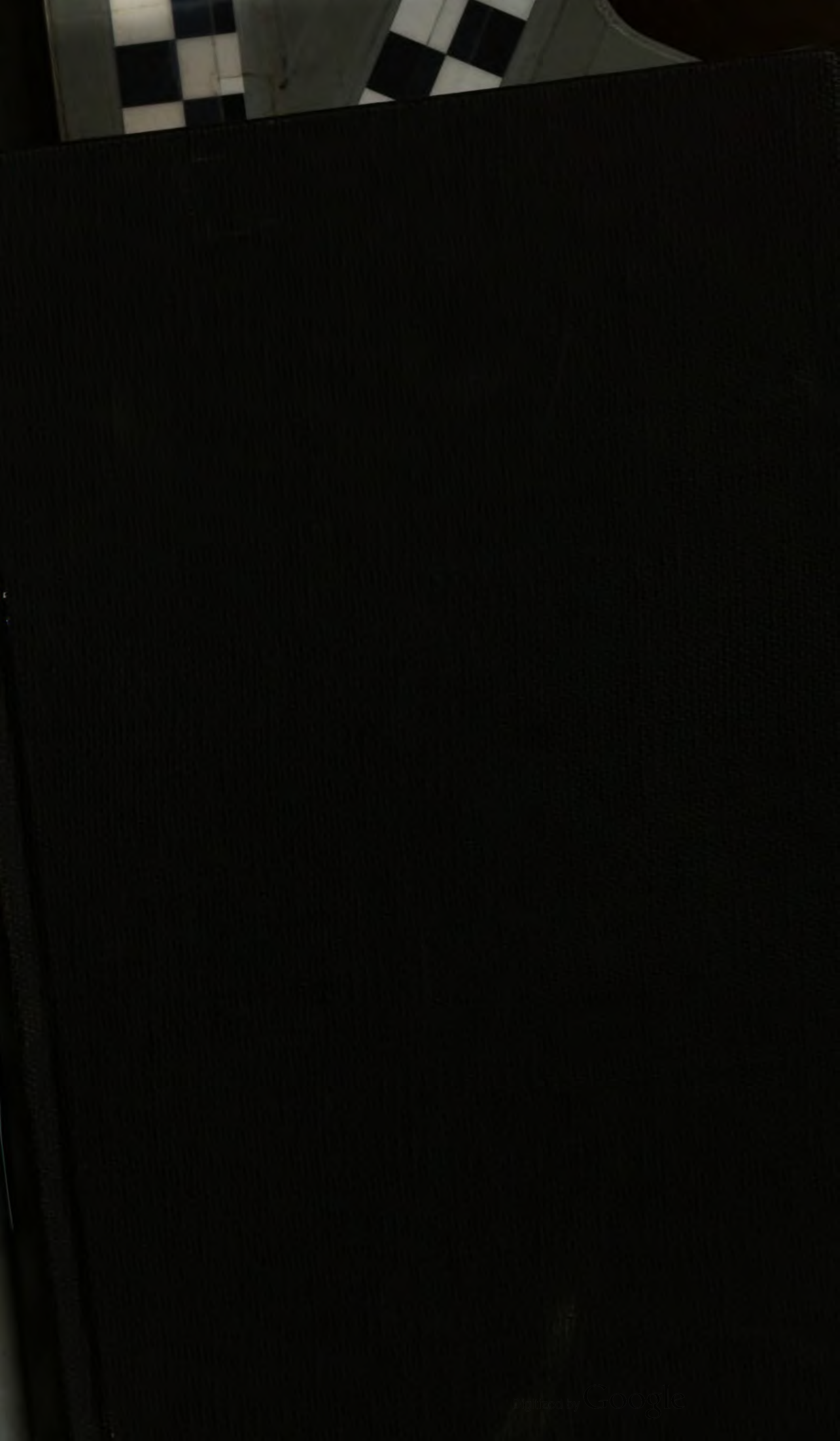

CODEX ESROMENSIS.

ESROM KLOSTERS BREVBOG

UDGIVET VED

O. NIELSEN

AF

SELSKABET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL DANSK HISTORIE.

MED UNDERSTØTTELSE AF
MINISTERIET FOR KIRKE- OG UNDERVISNINGSVÆSENET.

FØRSTE HEFTE.

KJØBENHAVN.
I KOMMISSION HOS RUDOLPH KLEIN.
TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO.
1880.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie

stiftedes i Januar 1877 med det Formaal at fremme Studiet af Fædrelandets Historie ved Offentliggjørelsen af nogle af de mange Aktstykker, Breve, Krøniker og andre Kilder, som endnu henligge utrykte eller ere mindre tilfredsstillende udgivne. Planen for Selskabet er den at betro Udgivelsen af de enkelte Kilder til et eller flere Medlemmer af Selskabet eller til Udenforstaaende, saaledes at de almindelige Regler for Udgivelsesmaaden vedtages af Selskabet og saaledes at Udgivelsen kontrolleres gjennem et af Selskabet nedsat Udvalg.

Tilsynet med Udgivelsen af **Codex Esromensis** er af Selskabet overdraget Bibliotheksassistenterne *S. Gjellerup* og *C. Weeke.*

CODEX ESROMENSIS.

ESROM KLOSTERS BREVBOG

UDGIVET VED

O. NIELSEN

AF

SELSKABET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL DANSK HISTORIE.

MED UNDERSTØTTELSE AF
MINISTERIET FOR KIRKE- OG UNDERVISNINGSVÆSENET.

KJØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS RUDOLPH KLEIN.

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO

1880—81.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie har den 23de Februar 1879 besluttet at udgive Codex Esromensis ved Arkivar Dr. phil. O. Nielsen under Tilsyn af Bibliotheksassistenterne S. Gjellerup og C. Weeke.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie

stiftedes i Januar 1877 med det Formaal at fremme Studiet af Fædrelandets Historie ved Offentliggjørelsen af nogle af de mange Aktstykker, Breve, Krøniker og andre Kilder, som endnu henligge utrykte eller ere mindre tilfredsstillende udgivne. Planen for Selskabet er den at betro Udgivelsen af de enkelte Kilder til et eller flere Medlemmer af Selskabet eller til Udenforstaaende, saaledes at de almindelige Regler for Udgivelsesmaaden vedtages af Selskabet, og saaledes at Udgivelsen kontrolleres gjennem et af Selskabet nedsat Udvalg.

Selskabet har hidtil udgivet:

Kong Frederik den Førstes danske Registranter, udgivne ved Kr. Erslev og W. Mollerup. 1879.

Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve, udgivne ved C. F. Bricka og J. A. Fridericia. 1632—1635. 1878—80.

Codex Esromensis, udgivet ved O. Nielsen. 1880--81.

Danske Kancelliregistranter 1535—1550, udgivne ved Kr. Erslev og W. Mollerup. Første Halvbind. 1881.

Forretningsudvalgets Medlemmer ere for Tiden (Sept. 1881): C. F. Bricka, J. A. Fridericia, Johannes C. H. R. Steenstrup.

Nærværende Samling af Esrom Klosters Privilegier og Adkomstbreve, der almindelig benævnes Codex Esromensis, har sin Hovedinteresse ved de deri optagne Diplomers Alder, idet en stor Mængde af disse hidrører fra en Tid, der er meget fattig paa Diplomer, hvorved de i mange Retninger bliver vigtige Kilder til Danmarks indre Historie. Dernæst er Haandskriftet Hovedkilden til Oplysning om det af Erkebiskop Eskil midt i det 12. Aarhundrede stiftede Cistercienserkloster Esrom, om hvilket Mindet nylig er blevet fornyet af J. Kornerup i hans „Minder om Cistercienserklostret i Esrom, om dets Stifter og dets Forbindelser med Clairvaux“ [1]) og i samme Forfatters Afhandling „Om Esrom Klosters Forbindelser med Venden og de arkitektoniske Spor deraf“ [2]). Haandskriftet, en Pergamentskodex i Kvart, er Nr. 140 i Donatio variorum paa Universitetsbibliotheket og en Del af Grev Kristian Rantzaus Gave 1731. Til ham er det formodenlig kommet ved Udlaan fra Arne Magnusson og er saaledes undgaaet at fortæres i Kjøbenhavns Ildebrand. Da A. Magnusson døde Aaret efter Branden, har Rantzau ikke haft Lejlighed til at give det tilbage og har saaledes indlemmet det i sin egen Samling. Af ældre Ejere kendes Arild Huitfeldt, der selv

[1]) Aarb. f. nord. Oldk. 1879 S. 1—18. [2]) Smst. 1881 S. 1—37.

har skrevet sit Navn paa Bindets Inderside, ligesom Navnet Roland Espensen paa Bl. 181, hvor der rigtignok med samme Haand fra det 16. eller 17. Aarh. er skrevet Navnet Jonas vann Hollen, maaske betegner en Ejer. At Haandskriftet ogsaa har tilhørt Medlemmer af den adelige Slægt Bjørn, ses af de Vedtegninger, der med en Haand, der ogsaa synes at tilhøre det 16. Aarh., er gjorte, naar nogen Person nævnes, der mentes at kunne henføres til denne[1]). Haandskriftet har saaledes maaske tilhørt den af sin Slægtebog og andre Samlinger bekendte Anna Krabbe, Enke efter Jakob Bjørnsen til Stenalt.

I Stoffets Ordning er der et visst System, uagtet den tilsyneladende Uorden. Først meddeles alle pavelige, dernæst flere biskoppelige og kongelige Privilegier for Klostret indtil Nr. 79, hvilke nærmest angaar Klostrets almindelige Forhold. Derefter er Brevene ordnede topografisk, først kommer Adkomstbreve paa Klostrets nærmeste Omegn, Villingerød Nr. 80—86, Sande Nr. 87—89, Stenholt Nr. 90, Sode Mølle Nr. 91, Uggeløse Nr. 92—98, Tumethorp Nr. 99, Nøddebo Nr. 100—101 o. s. v., senere paa de fjærnere Besiddelser, sidst kommer Breve paa Købstedgods. I det væsenlige er Codex samtidig skreven af 2 Skrivere, der hver har faaet visse Læg Pergament at beskrive, men der er ikke Tale om, at den Mand, der har skrevet den største Del af Codex, kun har afskrevet Breve til et visst Tidspunkt, ti det er netop ham, der har skrevet Jordebogen i Aaret 1497, hvilket Aar er senere end noget af de Breve, der er skrevne med de ældste Hænder. De eneste 2 Breve, der er yngre end 1497, er indførte længe efter Afslutningen af Codex. Samtidig har man benyttet en 3dje Afskriver, dog kun til et enkelt Brev. Haandskriftet maa altsaa siges at være skrevet 1497 og de nærmest foregaaende Aar.

---

[1]) Se f. Ex. S. 139, 165, 170, men ogsaa ofte uden at det er bemærket her.

Den første Haand har i fortsat Følge afskrevet alle Pavebreve og de almindelige Bispe- og Kongebreve og har derpaa ladet 2 rene Blade ubeskrevne, der blev paginerede sammen med det øvrige Haandskrift, men senere er udrevne. Derpaa begyndte han paa et nyt Læg med de topografiske Afskrifter og vedblev til Blad 116, da han stansede i det Læg og lod $4^1/_2$ Blad staa tomme; senere beskrev han selv 4 Sider af disse, men det ses af det forskellige Blæk, at dette er sket senere[1]), og en anden Haand, der ellers ikke forekommer, indførte paa Blad 118—19 et Brev fra 1487; de følgende 4 Sider af Læget blev senere kasserede ved Overstregning, men en ny Haand har udridset Overstregningen og indført paa Bl. 119—20 et Kongebrev af 1499, hvilket vistnok er sket efter 1514, da et Kongebrev af den Datum er indført senere af samme Haand, paa Bl. 178—79. Den første Haand vedblev endnu de følgende Læg indtil Bl. 151, dog er det første Blad i det Læg, der begynder med Bl. 141, skrevet med andet Blæk, det samme Blæk, hvormed Pagineringen er foretaget, hvilket ogsaa er Tilfældet med de to Breve fra 1496 og 1497, der ender dette Læg Bl. 148—51.

Med Blad 152 begynder en ny Haand, der vedbliver til Blad 171, der er sidste Blad af et Læg, hvorefter forannævnte Haand med det blege Blæk har indført et Brev fra 1495.

Med Blad 172 begynder den første Haand paany, men med det blege Blæk, og lader de $3^1/_2$ sidste Sider i Læget staa blanke, hvilke er blevne kasserede ved Overstregning, men paa de 2 Sider paa Blad 178—79 er Stregerne senere blevne udraderede, og derpaa er indført et Kongebrev af Aar 1514 med samme Haand som den, der Blad 119—20 indførte Kongebrevet fra 1499. Den første Haand vedbliver nu at

---

[1]) Der kan være en Mulighed for, at denne Haand med det blege Blæk er forskellig fra den første, men den er den i alle Fald meget lig.

skrive Haandskriftet ud, men med det blege Blæk. Derimod er de indheftede 3 Blade (S. 276—79) ikke skrevne med nogen af de Hænder, der forekommer i Codex.

Foran i Haandskriftet var 10 rene Blade, der var afskaarne, da Arne Magnusson ejede det, og han tog Levningerne deraf og Traadene ud, hvilket han selv har bemærket paa et paa Bindet fastklæbet Blad. Disse Blade har ikke været medtagne i Pagineringen, der sikkert er udført af den oprindelige Skriver. Om Haandskriftet straks er forsynet med sit massive Træbind, omgivet af Læder og med Messingbeslag, eller om dette først er sket, efterat den nedenfor omtalte Notarialattest med vedhængende Segl er tilføjet paa et særligt Blad foran Blad 1 og paa Bagsiden af Blad 112, er uvist, men det sidste er dog sandsynligst. Det er da i ethvert Tilfælde fra 1512, ti de S. 280 meddelte Optegnelser paa Bindets Bagside er fra dette Aar og vilde næppe have været benyttede til Indbinding, efterat de var skrevne.

Hvad der er indført, var sikkert alle de Adkomstbreve, Klostret havde i Behold ved Slutningen af det 15. Aarh.; dog synes Nr. 84 at være laant af en Kannik i Dalby. Klostret maa dog have haft flere til sine Tider. Saaledes fattes Erkebiskop Eskils Gavebrev paa Byerne Esrom, Villingerød og Aveholm, Skøderne paa Tange og Davidsthorp (se Nr. 1, 80 og 117), Klostrets Adkomstbreve paa en Ejendom i Gundsølille (se Nr. 87), paa Ejendomme i Tjæreby og Thorup, en kgl. Gave af Dele i 6 Byer (se Nr. 80), paa Gods i Gentofte og Ordrup (se Nr. 99) o. s. v. Mange af disse Breve har Klostret dog afgivet, naar det har afhændet det Gods, som de angik, men Brevene om dets ældste Besiddelser burde dog ikke savnes; disse er dog maaske indleverede til det pavelige Kancelli som Grundlag for Pavens Stadfæstelse og er ikke leverede tilbage.

Codex Esromensis var imidlertid mere end et simpelt Haandskrift med Afskrifter. Den pavelige Legat Itzardus Gravius, der drog omkring i de nordiske Lande for at sælge

Aflad, og som er bekendt af den Afløsning, han gav Kristiern II 1512 paa Grund af Biskop Karl af Hammers Fængsling[1]), gav den et officielt Præg ved følgende Paategning:

Idzardus Grauius de Phrisia, juris vtriusque doctor, sancte sedis apostolice prothonotarius, cathedralis ecclesie Senogalliensis canonicus, sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Julij pape secundi ad serenissimum dominum Joannem, Datie, Suetie, Noruegie, Gothorum et Wandalorum regem, nuncius, orator et referendarius apostolicus inque regnis nominatis nec non Coloniensi, Maguntinensi, Magdeburgensi, Bremensi et Rigensi prouincijs nec non Basiliensi, Cameracensi, Morinensi, Tornacensi, Bambergensi, Mijsnensi et Caminensi diocesibus fructuum camere apostolice collector generalis similiter deputatis vuiuersis et singulis presencia visuris, lecturis seu audituris salutem jndubiam et [eisdem] fidem jndubiam[2]). Racioni congruit et honestati accedit, ut, dum a nobis, quod iustum est, petitur, autoritate nostri officij apostolici, quo fungimur, nunciamus. Hinc est, quod librum hunc, in quo priuilegia monasterij Esromensis, tam a Romanis pontificibus quam horum regnorum regibus concessa, sunt registrata, vidimus, redigimus et manu nostra propria subscripsimus, illaque omnia hic contenta ex veris suis origenalibus (!) transumpta esse credimus, et quod in judicio vel extra fidem faciant indubiam, presentis scripture autoritate apostolica decernimus, et sunt istius libri folia ducenta et duodecim vngulata et reuisa, que sigillo nostro appendenti hic communire volumus. Datum Helsingoer x^a^ nouembris anno domini M° D° xij°, sedente sanctissimo domino nostro Julio papa secundo anno pontificatus sui nono.

Den ene Halvdel af denne Attest, hvorved han bevidner

---

[1]) Se Allen, De tre nord. Rigers Hist. I. 472.

[2]) Her ender den første Side, og der er tilføjet: require in fine, hvorpaa Attesten er fortsat paa Bagsiden af det sidste Blad.

at have fundet Afskrifterne overensstemmende med Originalerne, og at hine saaledes have samme Gyldighed som disse, findes indført foran og den anden Halvdel bagved Afskrifterne. Han bevidner ogsaa, at Codex alene bestaar af 212 Blade, det samme Tal som findes endnu, og hvor der enkelte Steder, som S. 66, 86 og 188, findes ubeskrevne halve Sider, er der tilføjet en Notarialattest eller der er gjort Streger i den øverste eller nederste Rand, forat intet nyt skulde tilføjes, ligesom nogle ubeskrevne Blade er kasserede ved Overstregning. Nævnte Notarialattester er imidlertid ikke udførte af Idzardus men af Franciscus Roberti, maaske en Notar i hans Følge, i ethvert Tilfælde er det sikkert paa dennes Avtoritet, han har støttet sig ved sit Vidnesbyrd. En anden Revision har dog vistnok fundet Sted fra Klostrets Side, idet der Blad 121 staar: offuer læst, hvilket sikkert ikke er Notarens Haand. Efter 1512 er alligevel nogle Sider benyttede, idet Kongebrevene 1499 og 1514 er indførte Blad 119 og 178. Overstregningerne er her udraderede.

Hvad der findes i Codex indført efter Notarialattesten, der iøvrigt alene er de tre Blade, hvorpaa de pavelige Privilegier for Cistercienserne er meddelte i dansk Oversættelse, og den paa Bagsiden af Bindet indførte Underretning om Klostrets Gods i Halland, hører altsaa ikke ind under Attestationen; de først nævnte ses at være et Par senere indheftede Blade, hvorimod de sidste Notiser, der er optegnede 1512, formodentlig allerede da var tilstede.

Uagtet den berømmelige Afladskræmmers Vidnesbyrd om Afskrifternes Paalidelighed, tør vi maaske dog nok gøre denne til Genstand for en lille Undersøgelse. Der er f. Ex. den Mærkelighed, at han aldeles ingen Unøjagtigheder synes at have fundet, ti der er kun faa Mærker af Rettelser, der er gjorte af andre end den oprindelige Afskriver (S. 111 og 117). Vel har vi nu kun 2 af de konfererede Originaler bevarede, men

af den ene, Kong Magnus Smeks Privilegium af 1348 (Nr. 68), ses dog paa 2 Steder at være flere ret væsenlige Ord oversprungne; det andet (Nr. 233) er ordret overensstemmende med Originalen, men Ordformerne er endel forskellige, idet man ikke gjorde sig Umage med nøjagtig Afskrift af danske Breve. Med Hensyn til disse sidste maa det jo ogsaa have været umuligt for Udlændingen at foretage nogen Konferering. Derimod fremgaar det tilstrækkeligt ved Eftersyn af de ældste Pavebreve, at der var mange Ord, som Afskriveren ikke har kunnet læse, især Kardinalernes Navne, hvortil man dog skulde have ventet, at den pavelige Skriver kunde have ydet nogen Rettelse, men dette har han formodenlig anset for aldeles uvæsenligt, idet hans Attest kun ligefrem angaar Brevenes Hovedindhold. Et andet Spørgsmaal er det, hvad der har staaet i de pavelige Originaler, om f. E. Fejlskrifter som Dael Wondeholt (S. 6) for Dachwortheholt hidrører fra Pavens Kancelli eller fra vor Afskriver, det første er dog det sandsynligste, da Afskriveren i Esrom Kloster ikke let kunde tage Fejl i Henseende til Navn paa Steder, der laa tæt uden for Klostret. Ved Betragtning af de ældste Breve ses det, at Afskriveren ikke har forstaaet at gjengive de da brugelige Skriftejendommeligheder. I Nr. 84 har han saaledes Dorsteinssun, i Nr. 87 Dorth, i Nr. 108 Durstein, i Nr. 80 Doredorp, hvor Originalen maa have haft Þorsteinssun, Þorþ, Þurstein og Þoreþorp; imidlertid skrev han i de samme Diplomer Thord, Thurgils og deslige, saa det snarere er af Skødesløshed end af Uvidenhed, han i nævnte Navne har sat D istedenfor Þ, der ved Midten af det 12. Aarh. endnu maa have været brugt i Diplomer; i større Haandskrifter brugtes det langt ind i det 13. Aarh.[1]). I disse Diplomer har Afskriveren altsaa ændret Tegnene efter sin Tids Brug. I Nr. 84 har han ikke forstaaet et Mærke over

[1]) Jfr. Danske Saml. 2. R. V 382.

u i det iøvrigt sikkert aldeles fejlskrevne „Lugen“ og i Smureunshereth og har alene efterskrevet dette ved at sætte o over u; paa sidste Sted skal u enten læses y eller ø (sml. f. Ex. Valdemars Jordebog: Smørhem, Smørem), idet det formodenlig har været et gennemstunget u, af hvis Tværstreg kun den øverste Del har kunnet ses[1]). „Lugen“ vilde paa denne Maade læses som Lygen og skal maaske være Lyngby; man kunde dog ogsaa tænke paa Lundtofte, oprindelig Lugntofte. Ved Smureunshereth har Afskriveren end videre vel fulgt Originalens Skrifttræk, men foretrukket den uheldigere Læsemaade for den eneste rigtige: Smureimshereth. Om der i samme Brevs Original har staaet Thurgils Gaut istedetfor som i Afskriften Gant, tør man selvfølgelig alene opstille som en Mulighed, men dog ikke som Sandsynlighed.

I Nr. 87 staar Nicolaus Noit, hvilken Mand I. E. Larsen[2]) vistnok med rette antager for den samme som den af Saxo omtalte Nicolaus Bos, men naar han mener af Formen Noit at kunne slutte, at det norsk-islandske naut, der skulde være en Oversættelse af bos, paa Dansk i det 12. Aarh. udtaltes noit, strider dette imod hvad den danske Sproghistorie ellers lærer. Ligesom vi finder Tvelyden „ei“ brugt i dansk Skrift i det 12. Aarh., saaledes var det vel ej heller umuligt om end ikke rimeligt at finde „au“[3]), men at denne har været udtalt oi kan ikke have været Tilfældet. Vi finder nu ogsaa ved samme Tid nævnt en Nicolaus Nøth, der har bot i den sydostlige Del af Jylland, idet det senere Øm Klosters Brødre i en snever Vending gav ham Jordegods, forat han skulde gøre sin Indflydelse gældende hos Kong Valdemar I[4]). I

---

[1]) If. Meddelelse af Hr. C. Weeke findes dog et lignende Tegn i Necrol. Lund. over u i det i Udgaven i SRD. III 443 som Utenshoe gengivne Navn, hvor det enten skal betegne langt o eller ø. [2]) Gen. biog. Arkiv S. 134—35. [3]) Personnavne som Auti har ikke hvad der i videnskabelig Henseende kaldes Tvelyd. [4]) SRD. V. 245—46.

„Broderlisten" i Valdemars Jordebog[1]), der er en Fortegnelse over Valdemar I's og Knud VI's Herremænd, nævnes under Jelling Syssel Nigles Net, der sikkert er samme Person. Vi maa derfor antage, at Skriveren af Codex Esromensis har læst galt, idet han har læst ø som oi, hvad nok kunde ske efter den Tids Skrifttræk.

Paa samme Maade maa det forholde sig med Gernoit i Nr. 90, der nævnes som Navn paa en af Kongens Mænd, men som sikkert er et urigtig læst Navn, f. E. for Gerart, Stig Hvides Broder, eller desl. Ligeledes findes i Nr. 99 Othen for Øthen (Isl.-norsk Auðunn), medens Othen som Personnavn aldrig vil forekomme uden som Gudens Navn. Og saaledes vilde vistnok ikke faa Afvigelser kunne findes, hvis vi havde Originalerne opbevarede, idet man i ældre Tid ikke havde den Sans for bogstavret Gengivelse, som man nu vilde kræve. Derfor er sikkert mange Former af Stednavne ikke at henføre til det Aar, da det Brev er udstædt, i hvilket de forekommer, men er mere overensstemmende med Afskriverens Retskrivning end ønskeligt kunde være. At denne dog ofte har fulgt Originalerne, ses af de Navne, hvori Tvelyden „ei" forekommer, netop de allerældste Breve, nemlig foruden de foran nævnte Navne, der har begyndt med þ, Steinholt i Nr. 90, hvilke Former maa have staaet i Originalerne, idet Tvelyden „ei" aldrig vil træffes efter det 12. Aarh.[1]). Ogsaa synes det, at den tidligere Svækkelse af k til g i danske Navne vistnok allerede har været tilstede i Originalerne: Agesun for Akesun i Nr. 84, Agi i Nr. 99 for Aki, jevnført med Wigislef, Vigirum i Pavebrevet fra 1186 i Kjøbenhavns Diplomatarium I. 1, og Wikislef og Wigarum i et andet fra 1193 sammesteds I. 3.

---

[1]) Min Udgave, S. 85. [2]) Jfr. Bredsdorf i Blandinger fra Sorø I 77—85.

Hvad der særlig maa undre os ved Navneformerne er, at vi ikke træffer paa nogen Form af selve Esrom, der kan vejlede os til Navnets Oprindelse. Det findes hele Tiden med samme Form som den nu brugelige, og de faa Afvigelser derfra findes ikke i de ældste men i senere Breve (se Registret under Esrom). Men Grunden hertil er dog ikke, at Skriveren har ændret ældre Former til nyere, men at Klostret allerede i det 12. Aarh. ikke hed andet end Esrom. Dette ses af de ældste Optegnelser, vi har af Klostrets Navn, hvorom kan henvises til Registret til Scriptores rerum Danicarum. I Necrologium Lundense nævnes Esrom i Optegnelser fra det 12. Aarh. i den vistnok ældste Optegnelse som Esram, hvilken Form er gentaget i Overførelsen af samme Optegnelse i Liber dat. Lund. [1]), men ellers forekommer i Necrologiet alene Formen Esrom, ligesom i den ældste Liber dat. Lund., hvor dog et Sted findes Eserom [2]) og desuden af og til kan forefindes Æsrom, Esserom, og i Abbed Vilhelms Vita: Esromæ [3]); det er først en ny Kilde, Petrus Olai, der har Formen Æsyarum [4]), ligesom de med sidstnævnte overensstemmende Former i de her nævnte Diplomer er af yngre Datum. Esrom kan altsaa ikke betyde Esgershjem, hvilket ikke godt kunde have heddet Esgerum, da det rettest skulde være Esgersum, men det maa endog antages for uvist, om Endelsen -hem, -em allerede ved Midten af det 12. Aarh. kunde være gaaet over til om eller um. Hvis Personnavnet Esra kunde paavises brugt i det 12. Aarh., kunde Esrom være Esras Hjem, idet netop i denne Egn saa mange Stednavne viser sig at være af en Oprindelse, der er yngre end Kristendommens Indførelse. Esrom kunde ogsaa være Hensynsform i Flertal af et ukendt Navneord Eser med til-

---

[1]) SRD. III. 443, 506. [2]) SRD. III. 574. [3]) SRD. V. 476. [4]) SRD. I. 133.

svarende isl.-norsk Form Eisarr eller deslige, men der er det særegne ved Formen af dette Navn, at det ikke som andre lignende Navne ender paa -um, men altid skrives med Endelsen -om, hvorfor det vistnok skal deles i Es og rom [1]).

Skønt Codex Esromensis her første Gang udgives i sin Helhed, er dog en stor Del af dens Breve trykte før paa forskellige Steder. De ældste, til Midten af det 13. Aarh., er optagne i Thorkelins Diplomatarium Arnamagnæanum, men udgivne der paa en lidet tilfredsstillende Maade. Dernæst findes 9 Diplomer optagne i A. C. A. Kierulfs Esrom Klosters og Abbeders Historie, 1838, flere i Wegeners Afh. om Ruinerne af Asserbo og Søborg i Annaler for nord. Oldk. 1851, de der angaar Kjøbenhavn i Kjøbenhavns Diplomatarium. II, foruden enkeltvis f. E. i Molbech og Petersens Udvalg af danske Diplomer. Det kan ogsaa nævnes, at flere tilsvarende Diplomer findes i Æbelholt Klosters Breve i Scriptores rerum Danicarum. VI og i andre Diplomsamlinger fra Cistercienserklostre. Det er imidlertid ikke anset for nødvendigt at meddele, hvor Brevene tidligere har været trykte, da sligt vil kunne efterses i Regesta diplomatica, hvor hvert Brev i Codex Esromensis desuden findes citeret efter Haandskriftets Bladsider, idet det i sin Tid var bestemt til at udgøre den 9. Tome af Scriptores rerum Danicarum, der som bekendt aldrig udkom uden i Form af Register til de 8 udkomme Dele.

Som Tillæg er her meddelt nogle Breve, der angaar Esrom Kloster i det Tidsrum Haandskriftet omfatter og paa

[1]) I Esbønderup S. findes Esse Sø og Essedalshus, hvis første Del sikkert er det samme som første Stavelse i Esrom. Ram og Raame betyder i norske og svenske Landskabsmaal fugtig Eng (sml. hrár, fugtig). Es kunde være esja, et Slags blød Sten, sml. Esholm i Helgeland (K. Rygh i norsk hist. Tidsskr. I 90), ogsaa kunde der tænkes paa vort Esse, Ildsted, eller eisa, styrte frem; Esse Sø var saa det brusende Vand.

en og anden Maade kan siges at slutte sig dertil[1]), dog er der kun fundet 2 Originaler til de Breve, der er indførte i Codex, af hvilke den ene, Nr. 233, er meddelt under Siden helt aftrykt med Undtagelse af Slutningsformularen, medens der af den anden, Nr. 68, alene er meddelt dens Afvigelser fra Afskriften, hvilket ved et dansk Brev som Nr. 233 var mere vanskeligt, idet Forskellighederne her er mange eller ingen, eftersom man betragter det.

Med Hensyn til Udgivelsesmaaden er Aftrykket gjort saa overensstemmende med Haandskriftet, som det var muligt, medens der paa den anden Side for Tydeligheds Skyld er gjort flere Afvigelser. Af disse skal fremhæves, at Forholdsordet altid er skilt fra det styrede Ord, saaledes at Haandskriftets inquibus, interra og desl. er gengivet ved in quibus, in terra og at Egennavne i Aftrykket er gengivne med store Begyndelsesbogstaver. Formodede Fejl er rettede i Texten, og Urigtighederne meddelte i Noter; dog er ligefremme „lapsus calami“ ofte ikke bemærkede. Nogle Gange er der maaske foretaget Rettelser uden Nødvendighed, dog har man f. Ex. ikke ment at burde rette saluatori S. 122, uagtet den almindelige Formel er: in vero salutari. Forkortelserne er opløste. I Personnavne er Forkortelsestegnet for Søn i Breve før 1300 udtrykt ved sun, i senere Breve ved son, men i Tiden henimod Aar 1500 ofte ved sen. Paa flere Steder har Haandskriftet selv skrevet dette Ord fuldt ud, og da er dets Betegnelsesmaade beholdt, selv

---

[1]) Da der ikke var Tale om at udgive et Diplomatarium for Esrom Kloster, findes der følgelig mange andre trykte og utrykte Bidrag til Klostrets Historie f. E. de nylig af K. Erslev i Kirkehist. Saml. 3. R. III S. 367 flg. udgivne 3 Breve og den mærkelige Exkommunikation af Broder Hans Krafse af 1371, der er meddelt af C. Bruun i hans Udgave af Broder Russes Historie S. 13—16. Ogsaa flere af Klostrets Genbreve er i Behold, men kun et enkelt meddeles blandt Tillægene.

hvor denne afviger fra Udgavens Stræben efter et Slags Følgerigtighed.

De Afvigelser i flere Breves Datering, der vil findes ved at sammenholde den kronologiske Indholdsfortegnelse med selve Brevene er fremkomne ved, at man først, efterat hele Texten forelaa trykt, kunde gaa ind paa en nærmere Undersøgelse af Brevenes indbyrdes Forhold (jfr. S. 293 flg.).

Den Bistand, jeg under Udgivelsen har modtaget af d'Hrr. Bibliotheksassistenter S. Gjellerup og C. Weeke, har været saa stor, at Udgaven med lige saa megen Føje kan kaldes deres som min, og det er kun med Modstræben, at jeg sætter mit Navn alene paa Titelbladet som Udgiver, idet de har omfattet deres Arbejde som Tilsynshavende ved Udgaven med samme Kærlighed, som om Selskabet havde overgivet hver enkelt af dem at forestaa denne. Jeg haaber derfor, at Udgavens Fortjenester maa blive deres Ros og dens Mangler min Dadel.

O. Nielsen.

Kronologisk Indholdsfortegnelse.

---

dertil, til Klostret, mod at dette gav en Mark Guld til at forgylde Hertug Knuds Skrin med. I Brevet af 25. Feb. 1174 (Nr. 88) siger Kongen, at han har givet Sande i sit første Regeringsaar. Se Suhm VII. 5—6 . Nr. 87.

8. Avg. 1158. Erkebiskop Eskil stadfæster Grev Nielses Gave til Klostret paa en Jord i Veksebo. Regesta har 7. Avg. . . . . Nr. 108.

Omtrent 1162. Erkebiskop Eskil stadfæster Klostrets Ejendomme. Naar Suhm VII, 425, mener at den Omstændighed, at Villingerød nævnes her som Klostrets Ejendom, og at den først er givet dertil 28. Avg. 1173 (se Brevet af denne Dag), maa sætte Brevets Alder til omtrent 1173, mindes han ikke, at Villingerød var en af Klostrets ældste Ejendomme (se Brevet Nr. 117). Stadfæstelsens Datum maa sættes ikke lidt før 1173. Blandt Vidnerne nævnes imidlertid Biskop Simon, der med Sikkerhed vides at have været Biskop i Odense 1163[1]), men allerede kan have været det 1162, ti hans Formand i Odense var indviet af Pave Viktor IV, men blev ikke anerkendt af Erkebiskop Eskil, der sikkert har faaet sin Provst ved Lunds Domkapitel Simon indviet af Modpaven Alexander III samtidig med Livo, men derom ved vi intet sikkert, og i Tidsregningen i Livos Liv[2]) har vi ej heller faste Støttepunkter, saa der ingen Beviser om dette Brevs Alder kan hentes fra Simons Tilstedeværelse som Vidne. Et andet Vidne er Robert, Abbed i Herivad. Det vides om dennes Efterfølger, Stefan, at han 1171 blev Biskop i Ribe, hvorfor Roberts Levetid maa sættes en Del Aar forud[3]), medens et andet Vidne, Marcus, Abbed i alle Helgenes Kloster i Lund, nævnes som saadan 1164—84[4]). Oplysningerne om de nævnte Personers Forhold tvinger os altsaa ikke til at holde os til 1173, men tillader os at gaa en halv Snes Aar tilbage.

I nærværende Diplom stadfæster Eskil alle Gaver til Klostret: 1. Hvad han selv havde skænket før 1151 (Nr. 117). 2. Hvad Kong Valdemar havde givet i 1157 (Nr. 87). 3. Asserbo, som han selv havde skænket. Tiden

---

[1]) Danske Saml. IV 351. [2]) Saml. til Fyns Hist. og Top. I, 264. [3]) Han var Abbed 1163 (Danske Saml. IV 351). [4]) Daugaards Klosterhist. S. 138.

for denne Gave ligger flere Aar forud for 1173, ti det fortælles i Lib. donat. Sorensis[1]), at Biskop Absalon ved Mageskifte for Jorder i Ørwith Skov fik Asserbo i Mageskifte af Esrom Kloster og der oprettede et Cartheuserkloster, der dog snart igen blev forladt af Munkene, hvorpaa Absalon gav Asserbo til Sorø. Om Tiden for Asserbos Oprettelse til Kloster er ingen aldeles nøjagtige Kildeangivelser, men det maa være sket i Aarene 1163 til 1169[2]). Dette Brev, der ikke omtaler at Esrom Kloster har afhændet Asserbo, er altsaa udstædt førend den Tid. 4. Tjæreby og Thorup, der er givne af Grev Niels, men overdragne Biskop Absalon i Mageskifte for Davidstorp, det halve Langholm og hele Eskilsholm. Grev Nielses Gave af 1158 (Nr. 108) omtales derimod ikke af en eller anden ubestemt Grund. Han kaldes her ikke afdød, hvilket han dog var allerede 1158, men derfor tør vi dog ikke gøre Brevet ældre end det nævnte Aar; felicis memorie maa være glemt. 5. Tange By, som Klostret havde faaet i Mageskifte af Biskop Asser for Seneholm; Tange nævnes i det pavelige Stadfæstelsesbrev af 1151 (Nr. 1). 6. Endelig omtales, at Kongerne Valdemar og Knud havde givet 6 Dele af 6 Byer. Ved denne Kong Knud kan ikke menes den unge kronede Kongesøn, men Knud Magnussøn, der i Knud VI's Privilegium af 21. Okt. 1194 nævnes i Forbindelse med Valdemar I som Klostrets Velgører. Knud VI's Kroning fandt vel Sted 1170, men det kan altsaa ikke samstemme med Klostrets Besiddelse af Asserbo, at det er ham, her menes. Da dette Brev altsaa er ældre end Asserbos Oprettelse til Kloster og ældre end Nr. 90, da de der nævnte Ejendomme ikke her omtales som tilhørende Klostret, maa dets Tid sættes som ovenfor er sket . . . . Nr. 80.

1162—66. Kong Valdemar giver Klostret Stenholt By. Brevets Datering imellem 1158 og 66 paaviser Knudsen (Strø Herred S. 49—50), men det maa være udstædt efter Nr. 80. Hvis Kinchs Mening er rigtig (Ribe Bys Hist. og Beskr.

---

[1]) SRD. IV. 469. [2]) Pont. Ann. I. 402. Daugaards Klosterhist. S. 236, Wegener i Annal. f. nord. Oldk. 1851. S. 219 og Helveg, Kirkehist. før Ref. I. S. 361 sætter Asserbos Anlæg til Kloster til c. 1163.

før Ref. S. 26), at Kongens Kapellan Radulf blev Biskop i Ribe 1162 og ikke 1166, og da han ikke nævnes blandt Vidnerne med Titel af Biskop, maa dette Brev være udstædt inden hans Udnævnelse, ti skønt han først 4 Aar efter denne godkendtes af Erkebiskoppen, havde han dog lige fuldt Ret til at kalde sig Biskop. I saa Fald maa vi ikke sætte Brevets Datering efter 1162. . . . . . Nr. 90.

18. Nov. 1163 (?). Biskop Absalon overdrager Klostret en Del af Langholm, som han havde tilbyttet sig af Børn (Bjørn af Langholm nævnes i forannævnte Kongebrev Nr. 90 fra omtrent 1162, der altsaa er ældre end dette). Langholm laa mellem Kirkeholm og Villingerød, og da Villingerød ligger i Ørwith (se Brevets Nr. 84), maa den nævnte Del af Langholm være de Jorder i Ørwith, som Absalon gav Klostret i Mageskifte for Asserbo[1]). Dette Brev er saaledes udstædt ved den Tid Asserbo er blevet overdraget Cartheuserne . . . . Nr. 86.

Omtrent 1170. Biskop Absalon overdrager Klostret Tumethorp By og Skov, som han havde købt og faaet af Kong Valdemar og andre, imod 2 Bol i Gentofte og tredje Delen af Ordrup. Tiden er usikker, Aar 1170 er antaget af Suhm VII, 332, men er uden nogen Støtte . Nr. 99.

28. Avg. 1173. Florentius, Kannik i Lund, stadfæster det Skøde paa Villingerød, som hans Bedstefader havde givet Erkebiskop Eskil. Aaret er meget uvist, se Suhm VII, 425 . . . . Nr. 82.

Omtrent 1173. Erkebiskop Eskils Vidnesbyrd om, hvorledes han har bevæget Florentius til at give Afkald paa sit formente Krav paa Villingerød. Dateringen maa være samme Aar som Nr. 82 . . . . Nr. 83.

Omtrent 1173. Kong Valdemar stadfæster Klostret Villingerød By. Dateringen maa være efter Nr. 82 . . . Nr. 81.

Omtrent 1173. Kong Valdemar giver Klostret Skoven Villingehoved. Aaret meget usikkert . . . . Nr. 85.

25. Febr. 1174. Kong Valdemars Vidnesbyrd om, at Peder Scalle, der havde paaført Klostret Trætte om Ejendomsretten til Sande (se Brevet fra 1157), nu har højtidelig afstaaet Klosteret sin formentlige Ret . . . . . . Nr. 88.

---

[1]) SRD. IV. 469.

25. Febr. 1174. Biskop Absalons Vidnesbyrd om det samme . . . . Nr. 89.

6. Juli 1176. Kong Valdemar giver Klostret en Ejendom i Halland med fri Ret til at hugge Ved ligesom Hallands egne Indbyggere . . . . Nr. 216.

Omtrent 1177. Kong Valdemar forbyder Favraas Herredsmænd at hindre Esrom Kloster i Brugen af Skoven Glumstensskov, hvilken Erkebiskoppen havde givet til Klostret, og byder 2 Mænd at give en Kvinde Friheden. Den Erkebiskop, der har givet Skoven til Klostret, maa være Eskil, og Brevet er sikkert samtidigt med Kongens Dom af 1177 (se Brevet fra 1182 Nr. 217). . . . . Nr. 218.

1178. Erkebiskop Absalon stadfæster Klostrets Besiddelser. Det maa være udstædt førend Pavens Stadfæstelse, der følger dets Ordlyd. Jfr. Suhm VII, 528 . . . . . Nr. 39.

2. Nov. 1178. Pave Alexander III tager Klostret og dets Besiddelser i sin Værn og giver det forskellige Privilegier . . . . Nr. 2.

1182. Biskop Absalons Vidnesbyrd, at da nogle af Favraas Herredsmænd vilde hindre Klostret i dets Skovhugst i Morup Skove i Halland, tildømte Kong Valdemar Klostret Skovene i det Aar, da Kongens Søn Knud blev indsat til Fyrste i Halland. Da dette foregik 1177, er Brevets Datum almindelig sat til dette Aar, men det maa være udstædt noget senere, da Absalon ikke før 1178 kunde kalde sig Erkebiskop, og Aaret 1182 i Diplomets Datering er altsaa sikkert rigtigere . . . . Nr. 217.

13. Nov. 1184. Pave Lucius III tager Klostret i sin Værn og giver det forskellige Privilegier . . . . Nr. 3.

16. Marts 1189. Pave Clemens III tager Klostret i sin Værn og giver det forskellige Privilegier . . . . . Nr. 4.

5. Marts 1193. Pave Celestin III tager Klostret i sin Værn og giver det forskellige Privilegier . . . . Nr. 5.

21. Okt. 1194. Kong Knud VI fritager Klostrets Ejendomme og Bønder for al kgl. Tjeneste og Sagefald . . . Nr. 42.

Omtrent 1203. Kong Valdemar stadfæster Klostrets Besiddelser i Halland og fritager dets Tjenere der for Arbejde og Sagefald til Kronen. Aaret antages af Suhm IX, 8 for 1203, men dette er dog aldeles ubestemt. Nr. 219.

1211. Erkebiskop Andreas Sunesen stadfæster Klostrets Besiddelser . . . . Nr. 40.
1211. Biskop Peder Sunesen stadfæster Klostrets Besiddelser . . . . Nr. 41.
1211—14. Grev Nielses Søn Niels skøder Klostret Husby og Skjærede. Om Dateringen 1202—14 se Knudsen, Strø H. S. 44, men den maa være efter Nr. 40 og 41. Nr. 143.
1211—14. Kong Valdemar II stadfæster ovennævnte Skøde paa Husby og Skjærede . . . . Nr. 144.
1211—14. Biskop Peder i Roskilde stadfæster ovennævnte Skøde . . . . Nr. 147.
23. Okt. 1223. Pave Honorius III stadfæster Klostrets Besiddelser, især dem i Husby, Herlev og Veddelev. Nr. 23.
22. Feb. 1228. Pave Gregor IX stadfæster Klostrets Privilegier og Ejendomme . . . . Nr. 6.
1230. Den udvalgte Kong Valdemar stadfæster Klostrets Ejendomme i Husby og Skjærede. Brevet er udateret, men det kan med Sikkerhed kun siges, at det er givet 1225—31. Se Suhm IX, 596. . . . . Nr. 145.
27. Okt. 1234. Pave Gregor IX's Beskyttelsesbrev for Klostret. . . . . Nr. 8.
14. Marts 1237. Kong Valdemar II fritager alle Klostrets Ejendomme for Arbejde og Sagefald til Kronen. Nr. 43.
25. Maj 1239. Kong Valdemar skøder Klostret Brethas og Arløgsbørnruth . . . . Nr. 214.
24. Marts 1244. Pave Innocens IV fritager Klostret for Ydelse af Tiende af dets Faar . . . . Nr. 25.
26. Marts 1244. Pave Innocens IV stadfæster Klostrets Privilegier. . . . . Nr. 15.
28. Marts 1244. Pave Innocens IV fritager Klostret for Ydelse af Tiende . . . . Nr. 24.
30. Marts 1244. Pave Innocens IV forbyder at stævne Brødrene for nogen Ret eller Synode . . . . Nr. 10.
17. Avg. 1246. Saxe Thorbensen overdrager sin Ret til Nøddebo By til Klostret . . . . Nr. 100.
18. Nov. 1248. Jon Jonsen giver Klostret i Mageskifte en Jord i Værløse lille . . . . Nr. 109.
28. April 1249. Hertug Abel tager Klostret i sin Værn. Nr. 44.
24. Juli 1249. Kong Erik Plovpenning tager Klostret i sin Værn . . . . Nr. 47.

25. Juni 1257. Pave Alexander IV fritager Cistercienserne for at udrede Kollekter og lignende Ydelser. Indført i en Vidisse . . . . Nr. 33.
25. Juni 1257. Pave Alexander IV fritager Cistercienserne for at yde Procuratio til nogen Præst eller Prælat. Indført i en Vidisse . . . . Nr. 29.
28. Dec. 1259. Kong Erik Glipping fritager Klostrets Bønder for Leding og kgl. Arbejde . . . . Nr. 50.
1259. Harald Marsks Enke Cecilie og hendes Søn Oluf overdrager Klostret en Jord i Thorup . . . . . Nr. 114.
11. Juli 1260. Kong Erik Glipping tager Klostret i sin Værn . . . . Nr. 49.
11. Juni 1265. Kong Erik Glipping tildømmer Klostret Ejendomme i Blovstrød . . . . Nr. 51.
8. Marts 1266. Vidisse af Pavebrevet af 25. Juni 1257. Nr. 33.
5. April 1268. Kong Erik Glipping tager Klostret i sin Værn og stadfæster dets Privilegier . . . . Nr. 48.
7. Juni 1268. Kong Erik Glipping fritager Klostrets Bønder og Ejendomme for Leding, Sagefald, Inne, Stud og andre kgl. Byrder . . . . Nr. 52.
2. Avg. 1271. Grev Nielses Søn Jakob stadfæster sin Broders Gave paa Gods i Skallerød . . . . Nr. 113.
29. Okt. 1271. Kong Erik Glipping giver Klostret Sode Mølle i Mageskifte for Gods i Værløse lille . . . Nr. 91.
23. Juni 1273. Kong Erik Glipping fritager Klostrets Bønder og Ejendomme for Leding, Inne, Stud, o. s. v. og baade for 40 Mk.'s og mindre Bøder . . . . Nr. 53.
6. Maj 1274. Cecilie, Peder Ebbesens Datter, giver Klostret Kollerød By . . . . Nr. 105.
28. April 1275. Anders Pedersen Væder stadfæster Cecilie Jon Regmothsens Datters Gave til Klostret paa Gods i Pederstrup og Øverup . . . . Nr. 102.
21. Marts 1279. Erkebiskop Trugots Vidisse af Pavebrevet af 25. Juni 1257 . . . . Nr. 29.
11. Nov. 1279. Cecilie Oluf Haraldsens Enke stadfæster sin Mands Gave til Klostret af Gods i Vejby . . . Nr. 133.
3. Dec. 1284. Absalon Andersen giver Klostret Gods i Kollerød og Lerelte . . . . Nr. 106.
4. Sept. 1285. Jon Jonsen Litle giver Klostret Gods i Kollerød . . . . Nr. 107.

det Gods i Uggeløse, som Fru Ingefred har givet det. Jfr. en Vidisse 19. Sept. 1360 . . . . Nr. 98.

15. Dec. 1353. Kong Magnus Smek fritager Klostrets Bønder i Landene østen for Øresund for at yde Bøder til Kronen . . . . Nr. 67.

21. Juli 1354. Tingsvidne, at Hr. Johannes Jakobsen, Kannik i Aarhus, har skødet Klostret sit Gods i Vejby paa Holbo Herredsting . . . . Nr. 135.

22. Juli 1354. Hr. Johannes Jakobsen, Kannik i Aarhus, tilstaar at have skødet Klostret sit Gods i Vejby paa Herredstinget . . . . Nr. 134.

10. Avg. 1355. Tingsvidne af Holbo Herredsting, at Frende af Tisvilde har pantsat Klostret en Gaard i Tisvilde. Nr. 153.

7. Sept. 1355. Tingsvidne af Holbo Herred, at Sven Henkilsen har pantsat Klostret sit Gods i Sletelte . . Nr. 160.

3. Dec. 1357. Jakob Øpesen pantsætter Klostret sit Gods i Tisvilde . . . . Nr. 154.

24. Febr. 1358. Kong Erik i Sverig fritager Klostrets Undergivne østen for Øresund for Leding, Inne, Stud, 40 Mk.'s Bøder, Fredkøb, Midsommersgæld og andre lignende Afgifter . . . . Nr. 70.

13. Marts 1358. Kannik i Roskilde Jakob Falster tildømmer Klostret paa Biskoppens Vegne en Gaard i Vejby. Nr. 137.

14. Marts 1358. Tingsvidne fra Sælands Landsting om Skøde til Klostret paa Gods i Vejby . . . . . . Nr. 136.

Omtrent 1359. Johannes Jakobsen, Kannik i Aarhus, pantsætter Klostret en Gaard i Saltrup for 12 Mk. rent Sølv. Udateret, men maa være udstædt før 24. Juli 1359. Nr. 166.

Omtrent 1359. Johannes Jakobsen, Kannik i Aarhus, pantsætter Klostret en Gaard i Saltrup for 12 Mk. rent Sølv. Udateret. Før 24. Juli 1359 . . . . Nr. 167.

Omtrent 1359. Johannes Jakobsen, Kannik i Aarhus, tilstaar at have solgt Klostret 3 Gaarde i Paarup, Saltrup og Bannebjerg for 20 Mk. rent Sølv. Udateret. Tiden sættes efter Nr. 166 og 167 og før Nr. 164 . . . . . . Nr. 165.

24. Juni 1359. Johannes Jakobsen, Kannik i Aarhus, giver Klotret 3 Gaarde i Paarup, Saltrup og Bannebjerg Nr. 164.

29. Juli 1359. Kong Magnus Smek tager Klostret i sin Værn og fritager dets Bønder og Undergivne for Inne, Stud, Leding, 40 Mk.'s Sager og deslige . . . . Nr. 69.

19. Sept. 1360. Vidisse af en kgl. Rettertingsdom af 4. Juli 1353 . . . . Nr. 96.
16. Okt. 1362. Ridder Hartvig Krummedige og hans Sønner afstaar til Klostret deres Rettighed til Uggeløse By. Nr. 95.
5. Juli 1382. Pave Urban VI stadfæster Klostrets Privilegier . . . . Nr. 22.
17. Juni 1383. Pave Urban VI forbyder Sognepræsterne at kræve Tiende af Cisterciensernes Bønder . Nr. 27 og 37.
22. Juni 1389. Henrik Margretor skøder Klostret Del i en Gaard i Tisvilde . . . . Nr. 156.
12. Dec. 1391. Pave Bonifacius IX stadfæster Klostrets Privilegier . . . . Nr. 16
1. Juli 1395. Væbner Jens Axelsen skøder Jens Falk til Vallø Egebjerg og Lestrup . . . . Nr. 182.
28. April 1396. Jens Falk til Vallø skøder Dronning Margrete sit Gods i Egebjerg og Lestrup . . . . . Nr. 184.
Omtrent 1396. Ridder Niels Sivardsen skøder Dronning Margrete sit Gods i Egebjerg og Lestrup. Brevet er udateret, og er derfor sat til omtrent 1396, men Brevet af 5. Feb. 1400 (Nr. 185) er en Stadfæstelse deraf, saa Tiden maaske nærmere skulde bestemmes som førend 5. Feb. 1400 . . . . Nr. 183.
21. Jan. 1398. Peder Lykke, Erkedegn i Roskilde, overdrager Klostret 3 Gaarde i Dønnevælde i Mageskifte for Gods i Trangilde . . . . Nr. 151.
5. Febr. 1400. Kong Eriks Rettertingsvidne om Hr. Niels Sivardsens Skøde til Dronning Margrete paa sit Gods i Egebjerg og Lestrup . . . . Nr. 185.
7. Febr. 1400. Kong Eriks Rettertingsvidne om et Skøde fra Johannes Olufsen til Ledøje til Jakob Knudsen, Provst i Roskilde, paa Gods i Haagendrup og Tollerup. Nr. 178.
10. Febr. 1400. Dronning Margrete giver Klostret sit Gods i Egebjerg og Lestrup . . . . Nr. 187.
14. Febr. 1400. Dronning Margrete skøder Klostret sit Gods i Egebjerg og Lestrup . . . . Nr. 186.
29. Juni 1400. Johannes Truelsen giver Præsten Hr. Asser i Blistrup Fuldmagt til at indløse et Pant paa noget Gods i Vejby fra Vejby Kirke . . . . Nr. 138.
3. Avg. 1400. Jakob Knudsen, Provst i Roskilde, giver Klostret 3 Gaarde i Haagendrup og 1 Gaard i Tollerup. Nr. 179.

30. Nov. 1485. Væbner Lavrids Knob overdrager Klostret sin Del i sit Gods i Udlejre og Lystrup . . . . Nr. 123.
24. Juni 1486. Barbara Bradesdatter, Anne Arvid Bads Datter og Lavrids Knob overdrager Hr. Povl Laxman deres Del i Gods i Højby og Gudmundrup. . . Nr. 189.
17. Juni 1487. Ridder Axel Brade stadfæster sin Moder Berete Bondesdatters Gave til Klostret paa Gods i Lystrup, Udlejre og Sigerslev . . . . Nr 124.
Sept. 1487. Pave Innocents VIII's Privilegium for Cistercienserne . . . . Nr. 258 og Tillæg Nr. 267.
9. Okt. 1487. Hr. Niels Brades Enke Magdalene giver Klostret en Gaard i Ørop . . . . Nr. 125.
29. Nov. 1487. Lavrids Skræder skøder Klostret sin Rettighed i en Gaard ved Gammeltorv og 2 Gaarde paa Vestergade i København . . . . Nr. 226.
4. Maj 1488. Pave Innocens VIII giver 7 Aars Aflad til den, der besøger det af Johan Oxe stiftede Alter . . . . Tillæg Nr. 265.
23. Juni 1488. Kjøbenhavns Bytingsvidne om Skødet af de i Brevet af 29. Nov. 1487 nævnte Gaarde . . . Nr. 227.
24. Sept. 1488. Abbed Povl paa Hovedø Kloster giver Esrom Kloster paa sit Klosters Vegne den Sjælegave, som var tilfaldet dette efter Per Lassens Søn Lavrids. Nr. 228.
14. Okt. 1488. Anne Arvid Bads Datter, Joakim Grises Enke, overdrager Hr. Povl Laxman Gods i Højby, Gudmundrup og Stollerup i Mageskifte for Gods i Dysted . . . . Nr. 190.
9. Jan. 1489. Kong Hans overdrager Klostret Tikøb Kirke i Mageskifte for 4 Gaarde i Lundtofte . . . . . Nr. 121.
10. Jan. 1489. Klostrets Genbrev paa samme Skøde. Om Dagen jfr. SRD. VI. 261 . . . . Tillæg Nr. 266.
24. Juli 1490. Villiam i Haagendrup pantsætter Klostret en Gaard i Søborg . . . . Nr. 241.
24. Juli 1490. Samme Mand giver Klostret en Gaard i Søborg . . . . Nr. 242.
27. Febr. 1491. Ridder Oluf Oxe tilstaar at have faaet Vederlag paa egne og Søskendes Vegne af Hr. Povl Laxman for sit Gods i Højby, Gudmundrup og Stollerup . . . . Nr. 194.

12. Marts 1491. Væbner Lavrids Knob skøder Hr. Povl Laxman sin Del i Gods i Højby, Gudmundrup og Stollerup . . . . Nr. 191.
29. Marts 1491. Ridder Oluf Stigsen skøder Hr. Povl Laxman sin Del i Gods i Gudmundrup og Stollerup Nr. 192.
16. April 1491. Erik Axelsen Valkendorf skøder Markvard Tegenhus 2 Gaarde i Hvidovre . . . . Nr. 202.
18. Maj 1491. Ingerd Bille, Hr. Johan Oxes Enke, gør magtesløst det Brev, som hendes Husbonde fik af Hr. Povl Laxman paa Gods i Højby . . . . Nr. 195.
21. Okt. 1492. Jens Andersen giver Klostret en Gaard i Helsingør . . . . Nr. 246.
23. Maj 1492. Væbner Erik Mus pantsætter Hr. Povl Laxman en Gaard i Asminderup . . . . Nr. .198.
26. Juni 1492. Vidisse af en dansk Oversættelse af et paveligt Privilegium af Sept. 1487 . . . . Nr. 258.
21. Okt. 1492. Jens Andersen i Helsingør giver en Gaard i Helsingør til de 11000 Jomfruers Alter . . . . . Nr. 246.
15. Dec. 1492. Erik Mus skøder Hr. Povl Laxman 3 Gaarde i Asminderup . . . . Nr. 199.
15. Dec. 1492. Vidne af Kongens Retterting om ovennævnte Erik Mus Strangesens Skøde til Hr. Povl Laxman Nr. 200.
30. Maj 1493. Væbner Peder Sten giver Æbelholt og Esrom Kloster en Gaard i Fjellenstrup . . . . Nr. 173.
31. Okt. 1493. Mageskifte, hvorved Esrom Kloster faar Halvdelen af en Gaard i Fjellenstrup og Æbelholt Kloster en Gaard i Ejlstrup . . . . Nr. 175.
12. Jan. 1494. Vidisse af en dansk Oversættelse af Cisterciensernes Privilegier . . . . Tillæg Nr. 267.
20. Jan. 1494. Mageskifte, hvorved Esrom Kloster faar en Gaard i Vassingerød og en Gaard i Kolsbæk og Æbelholt Kloster 2 Gaarde i Ølsted . . . . Nr. 174.
7. Marts 1494. Borgmestre og Raad i Helsingborg tilkendegiver at have solgt en af Byens Jorder til Klostret. Nr. 255.
9. Maj 1494. Oluf Andersen tilstaar at have modtaget i Leje af Esrom Kloster al dets Jord i Bannebjerg. Nr. 161.
12. Juni 1494. Ridder Oluf Ged skøder Hr. Povl Laxman Gods i Løjtved, Snevrede, Mogenstrup og Mogenstrup Mølle . . . . Nr. 201.

5. Marts 1495. Arvid Trolle overdrager Hr. Povl Laxman Gods i Højby og faar i Mageskifte Gods i Villans og Gærs Herred . . . . Nr. 196.
16. Marts 1495. Ridder Oluf Stigsen vidner at have ved sit Skøde af 29. Marts 1491 ogsaa solgt sit Gods i Højby, hvilket Skriveren havde glemt . . . . Nr. 193.
23. Marts 1495. Kong Hanses Dombrev paa Hr. Povl Laxmans Ejendomsret til Gods i Højby, Gudmundrup og Stollerup. . . . . Nr. 197.
28. Maj 1495. Ridder Povl Laxman giver Klostret sit Gods i Højby, Gudmundrup, Stollerup, Hønsinge, Asminderup, Løjtved, Snevrede, Mogenstrup og i Hvidovre . Nr. 204.
16. Nov. 1495. Anne Arvidsdatter, Hr. Joakim Grises Enke, overdrager Hr. Povl Laxman sin Rettighed i en Gaard i Mogenstrup i Mageskifte for en Gaard i Førslev . . . . Nr. 205.
Omtrent 1495. Markvard Tegenhus vitterliggjør at have overdraget Hr. Povl Laxman det Købebrev, som han havde modtaget af Axel Valkendorf. Et Skødebrev paa de 2 Gaarde i Hvidovre, som Hr. Povl Laxman blandt andet Gods gav til Klostret, er udstædt 16. April 1491 af Erik Axelsen Valkendorf til Markvard Tegenhus, og da det i Codex staar foran det her nævnte udaterede Diplom, kan der ikke siges andet om dets Datering end at det er udstædt i Aarene 1491—95 . . . . . . Nr. 203.
25. Jan. 1496. Peder Bosen skøder Klostret sin Ret til et Hus i Helsingør. . . . . Nr. 247.
8. Febr. 1496. Helsingørs Bytingsvidne om Skøde til Klostret paa Del i en Gaard i Helsingør. . . . . . Nr. 248.
15. Dec. 1496. Kong Hanses Skøde paa 6 Gaarde i Esbønderup og mere Gods . . . . Nr. 176.
16. Jan. 1497. Hr. Povl Laxman skøder til Klostret Gods i Vejlby, Rue, Oppesundby og Lyngbymagle . . . Nr. 177.
1497. Klostrets Jordebog . . . . Nr. 257.
21. Okt. 1499. Kong Hans giver Klostret Birkeret Nr. 126.
27. Okt. 1509. Hr. Johan Oxe indstifter en Messe for Niels Brahe til Vidskølle . . . . Tillæg Nr. 268.
6. Sept. 1511. Klostrets Revers om Sjælemesser for Niels

Codex Esromensis.

Priuilegia summorum pontificum Romanorum data monasterio beate Marie virginis de Esrom, quod abbas vel abbates sunt exempti ab omni iurisdictione episcoporum et aliorum prelatorum et ab exactione regum et aliarum secularium personarum.

1.

29. Dec. 1151.

Evgenius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis Guillelmo abbati monasterij de Esrom eiusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Qvotiens illud a nobis petitur, quod religioni et honestati conuenire dinoscitur, animo nos decet libenti concedere et petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Eapropter, dilecti in domino filij, vestris iustis postulacionibus clementer annuimus et prefatum monasterium, in quo diuino mancipati estis obsequio, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus, et presentis scripti priuilegio communimus, statuentes, ut quascumque possessiones, quecumque bona idem monasterium in presentiarum iuste et canonice possidet aut in futurum concessione pontificum, largicione regum uel principum, oblacione fidelium seu aliis iustis modis deo propicio poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis, Widelingenruth cum pertinentiis suis, Aueholm, quitquid habetis in Tanga et Dauithesthorp ex dono venerabilis fratris nostri Eschilli, Lundensis archiepiscopi. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, siue de nutrimentis vestrorum animalium nullus omnino a vobis decimas exigere presumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prefatum monasterium temere perturbare aut eius possessiones auferre uel

ablatas retinere, minuere aut aliquibus vexacionibus fatigare, sed omnia integra conseruentur eorum, pro quorum gubernatione et sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona hanc nostre[1]) constitucionis paginam sciens contra eam temere venire temptauerit, secundo tercioue commonita, si non satisfactione congrua emendauerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine dei et domini nostri Ihesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districte vlcioni subiaceat. Cvnctis autem eidem loco iusta seruantibus sit pax domini nostri Ihesu Christi, quatenus et hic fructum bone actionis percipiant et apud districtum iudicem premia eterne pacis inveniant. Amen.

Ego Eugenius catholice ecclesie episcopus subscripsi.

Ego Gregorius presbiter cardinalis tituli Kalixti.

Ego Hvbaldus[2]) presbiter cardinalis tituli sancte Praxedis.

Ego Manfredus presbiter cardinalis tituli sancte Sauine.

Ego Aribertus presbiter cardinalis tituli sancte Anastasie.

Ego Iulius presbiter cardinalis tituli sancti Marcelli.

Bl. 2 Ego Vbaldus presbiter cardinalis tituli sancte crucis in Ierusalem.

Ego Bernardus presbiter cardinalis tituli sancti Clementis.

Ego Ymarus Tusculanensis[3]) episcopus.

Ego Nicholaus Albanensis[4]) episcopus.

Ego Hvgo Hostiensis episcopus.

Ego Otto diaconus cardinalis sancti Georgij ad velum aureum.

Ego Gregorius diaconus cardinalis sancti Angeli.

Ego Johannes diaconus cardinalis sancte Marie Noue.

Ego Gvido diaconus cardinalis sancte Marie in Porticu.

Ego Iacintus diaconus cardinalis sancte Marie in Cosmydyn.

Datum Signie per manum Bosonis, sancte Romane ecclesie scriptoris, iiij kalendas januarii, indictione xv, jncarnationis dominice anno m. c. l. i, pontificatus vero domini Eugenij iij pape anno septimo.

---

[1]) nostris. Cod. [2]) Svbaldus. Cod. [3]) Tusculensis. Cod. [4]) Albensis. Cod.

2.

2. Nov. 1178.

Priuilegium Alexandri pape tercij sequitur.

Alexander episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis Walberto abbati de Esrom eiusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Religiosam vitam eligentibus apostolicum conuenit adesse presidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito reuocet aut robur, quod absit, sacre religionis infringat. Eapropter, dilecti in domino filij, vestris iustis postulacionibus clementer annuimus et prefatum monasterium beate dei genitricis semperque virginis Marie, in quo diuino estis obsequio mancipati, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus et presentis scripti priuilegio communimus, in primis siquidem statuentes, vt ordo monasticus, qui secundum deum et beati Benedicti regulam atque institucionem Cisterciensium fratrum in eodem monasterio institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obseruetur. Preterea quascumque possessiones, quecumque bona idem monasterium in presentiarum iuste et canonice possidet aut in futurum concessione pontificum, largicione regum uel principum, oblacione fidelium seu aliis iustis modis, prestante domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis, locum ipsum, in quo prefatum monasterium situm est, cum suis pertinentiis, locum, in quo erat villa, que quondam vocabatur Tanga, cum omnibus piscacionibus, pratis et siluis et aliis suis appenditiis, Withlingeruth et terras, in quibus quondam fuerant villule Eschilsholm, Langaholm, Dawisthorp, cum pratis, siluis et piscacionibus et aliis pertinentiis suis, Hauerholm[1]) cum terra, in qua quondam erat villa, dicta Aholm, cum siluis, pratis et aliis suis pertinentiis, Birgisholm cum villulis suis, Sacerethorp, Horseruth, Mulnethorp, Nuthorp cum siluis, pratis et aliis suis pertinentiis, grangiam, que dicitur Sande, cum siluis, pratis et piscationibus et aliis suis pertinentiis, Agnesio cum terris, siluis ad se pertinentibus Bl. 3.
et villulis Tomethorp, Haldenstorp, Halgerstorp,

[1]) Hauerhohn rettet til Hauerhohm. Cod.

Karlestorp, Dael, Wondeholt, Jortheholm, Bothorp, Stenhas, Halinsruth et dimidium Toteholt cum siluis, pratis et ceteris eisdem locis pertinentibus, Stenholt cum villulis suis, Groneholt, Thorthethorp, Sunsphialholt, Birsethorp et Mulneholt cum siluis, pratis et piscacionibus et aliis eisdem locis pertinentibus, Saxolfthorp cum siluis, pratis et piscacionibus et aliis suis pertinentiis, Mothorp jn Hallandia cum siluis, pratis et ceteris pertinentiis suis et terciam partem decime tocius parochie Esbiernstorp, quam vobis venerabilis frater noster Absalon, tunc Roskildensis episcopus nunc Lundensis archiepiscopus, uobis (!) concessit, perpetualiter habendam. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, siue de nutrimentis animalium vestrorum nullus a vobis decimas presumat exigere. Liceat quoque vobis clericos uel laicos liberos et absolutos e seculo fugientes ad conuersacionem vestram recipere et eos sine contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, vt nulli fratrum vestrorum post factam in eodem loco confessionem aliqua leuitate sine abbatis sui licentia fas sit de eodem loco discedere, discedentem vero absque communium litterarum cautione nullus audeat retinere. Paci quoque et tramquillitati vestre paterna sollicitudine prouidere volentes[1]), auctoritate apostolica prohibemus, ne infra clausuras locorum seu grangiarum vestrarum nullus violentiam uel rapinam seu furtum committere aut ignem apponere seu hominem capere uel interficere audeat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas sit prefatum monasterium temere perturbare aut eius possessiones auferre uel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexacionibus fatigare, sed omnia integra conseruentur[2]) eorum, pro quorum gubernacione ac sustentacione concessa sunt, vsibus omnimodis profutura, salua in omnibus apostolice sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona hanc nostre constitucionis paginam sciens contra eam temere venire temptauerit, secundo tercioue commonita, nisi reatum suum digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate congnoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine

---

[1]) voluntes. Cod. [2]) conseruenter. Cod.

dei et domini redemptoris nostri Ihesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine diuine vltioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus sit pax domini nostri Ihesu Christi, quatinus et[1]) hic fructum bone actionis percipiant et apud districtum judicem premia eterne pacis inveniant. Amen.

Ego Cynthyus[2]) presbiter cardinalis tituli sancte Cecilie.

Ego Arduinus presbiter cardinalis sancte crucis in Ierusalem.

Ego Jacintus[3]) sancte Marie jn Cosmidyn diaconus cardinalis. Bl 4.

Ego Rainerius diaconus cardinalis sancti Georgij ad velum aureum.

Ego Gratianus diaconus cardinalis sanctorum Cosme et Damiani.

Ego Johannes diaconus cardinalis sancti Angeli.

Ego Rainerius diaconus cardinalis sancti Adriani.

Ego Matheus diaconus cardinalis sancte Marie Noue.

Ego Bernardus sancti Nicholai in carcere Tulliano diaconus cardinalis.

Ego Alexander catholice ecclesie episcopus.[4])

Ego Hubaldus[5]) Hostiensis episcopus.

Datum Tusculani per manum Alberti sancte Romane ecclesie presbiteri cardinalis et cancellarij, iiij nonas nouembris, jndictione xij, incarnacionis dominice anno m. c. lxxviij, pontificatus vero domini Alexandri pape iij anno xx.

3.

13. Nov. 1184.

Priuilegium Lucij pape tercij sequitur.

Lvtius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis Walberto abbati de Esrom eiusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Religiosam vitam eligentibus apostolicum co[n]uenit adesse presidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito reuocet aut robur, quod absit, sacre religionis infringat. Eapropter, dilecti in domino filij, uestris iustis postulacionibus clementer annuimus et monasterium vestrum,

---

1) ut. Cod. 2) Cynbtyus. Cod. 3) Jacobus. Cod. 4) Dette er selve Pavens Underskrift, som ved Afskriverens Unøjagtighed har faaet en urigtig Plads istedenfor den øverste. Saaledes ogsaa i Nr. 3. 5) Nubaldus. Cod.

in quo diuino mancipati estis obsequio, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus et presentis scripti priuilegio communimus, in primis siquidem statuentes, ut ordo monasticus, qui secundum deum et beati Benedicti regulam atque institutionem Cisterciensium fratrum institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obseruetur. Preterea quascumque possessiones, quecumque bona idem monasterium in presentiarum iuste et canonice possidet aut in futurum concessione pontificum, largicione regum uel principum, oblacione fidelium seu aliis iustis modis, prestante domino,poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis, locum ipsum, in quo prefatum monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis, villam Willingruth cum terris, siluis, pratis, aquis et aliis pertinentiis suis[1]), villam Hafraholm cum terris, siluis, pratis, aquis et aliis pertinentiis suis, willam Byrgisholm cum terris, siluis, pratis, aquis et aliis pertinentiis suis, villam Sandæ cum terris, siluis, pratis et aquis et aliis pertinentiis suis, villam Tumethorp cum terris, siluis, pratis, aquis et aliis pertinentiis suis, villam Mothorp cum silua maritima et suis terris, siluis, pratis, aquis et aliis pertinentiis suis. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus uel sumptibus colitis, siue de nutrimentis animalium vestrorum nullus a vobis decimas exigere uel extorquere presumat. Liceat quoque vobis clericos uel laicos e seculo fugientes liberos et absolutos ad conuersacionem recipere et eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, vt nulli fratrum vestrorum post factam in eodem loco professionem fas sit de eodem absque abbatis sui licentia discedere, discedentem vero absque communium litterarum cautione nullus audeat retinere. Paci quoque et tranquillitati vestre paterna in posterum sollicitudine prouidere volentes auctoritate apostolica prohibemus, vt infra clausuras locorum seu grangiarum vestrarum nullus violentiam uel rapinam [seu] furtum committere, ignem apponere, hominem capere uel
Bl. 5. interficere aliqua temeritate presumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas sit prefatum monasterium temere

[1]) villam — suis tilføjet i Randen.

perturbare aut eius possessiones auferre uel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare,sed omnia integra conseruentur eorum, pro quorum gubernacione ac sustentacione concessa sunt, vsibus omnimodis profutura, salua sedis apostolice auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona hanc nostre constitucionis paginam sciens contra eam temere venire temptauerit, secundo tertioue commonita, nisi reatum suum digna satisfaccione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine dei ac domini redemptoris nostri Ihesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districte vltioni subiaceat. Cvnctis autem eidem loco sua iura seruantibus sit pax domini nostri Ihesu Christi, quatinus et hic fructum bone actionis percipiant et apud districtum iudicem premia eterne pacis jnueniant. Amen.

Ego Johannes presbiter cardinalis tituli sancti Marci.

Ego Laborans presbiter cardinalis sancte Marie trans Tiberim tituli Calixti.

Ego Willelmus Remorum archiepiscopus tituli sancte Sabine cardinalis.

Ego Hubertus presbiter cardinalis tituli sancti Laurentij in Damaso.

Ego Pandulfus presbiter cardinalis tituli basilice [1]) xij apostolorum.

Ego Ardicio [2]) diaconus cardinalis sancti Theodori.

Ego Gratianus sanctorum Cosme et Damiani diaconus cardinalis.

Ego Soffredus sancte Marie in via lata [3]) diaconus cardinalis.

Ego Albinus sancte Marie Noue diaconus cardinalis.

Ego Lucius catholice ecclesie episcopus. [4])

Ego Theodinus Portuensis [5]) et sancte Rufine [6]) sedis episcopus.

Ego Henricus Albanensis episcopus.

Ego Theobaldus Hostiensis et Velletrensis [7]) episcopus.

---

[1]) basilicum. Cod. [2]) Ardinus. Cod. [3]) immaculata. Cod. [4]) Se Anm. 4 S 7. [5]) Theoderus Cortuensis. Cod. [6]) Birfinensis. (?) Cod. [7]) Villetrensis. Cod.

Datum Verone per manum Hugonis sancte Romane ecclesie notarij jdus nouembris, jndictione iij, jncarnacionis dominice anno m. c. lxxx iiij, pontificatus vero domini Lucij pape iij anno quarto.

4.

16. Marts 1189.

Priuilegium Clementis pape iij.

Clemens episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati monasterij sancte Marie de Esrom eiusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis jn perpetuum. Religiosam vitam eligentibus apostolicum conuenit ad esse presidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito reuocet aut robur, quod absit, sacre religionis infringat. Eapropter, dilecti in domino filij, vestris iustis postulacionibus clementer annuimus et prefatum monasterium sancte Marie de Hesrom, in quo diuino estis obsequio mancipati, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus et presentis scripti priuilegio communimus, in primis siquidem statuentes, ut ordo monasticus, qui secundum deum et beati Benedicti regulam atque institucionem Cistercien-
Bl. 6. sium fratrum in eodem monasterio institutus esse dinoscitur, perpetuis jbidem temporibus jnviolabiliter obseruetur. Preterea quascumque possessiones, quecumque bona idem monasterium in presentiarum iuste et canonice possidet aut in futurum concessione pontificum, largicione regum uel principum, oblacione fidelium seu aliis iustis modis, prestante domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis, locum ipsum, in quo prefatum monasterium situm est, cum omnibus adiacentiis et pertinentiis suis, claustrum ipsum de Hesrom cum siluis, pratis, molendinis, piscariis et omnibus pertinentiis suis Willingruth, Hafreholm, Byrgisholm, Sande, Tumathorp, Stenholt, domos sancti Martinj, Hiarnethorp, Cracadal, Mothorp in Hallandia et Glumstens wigh cum villis, pratis, siluis et reliquis appenditiis suis. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus uel sumptibus colitis, siue de nutrimentis vestrorum animalium nullus a vobis decimas exigere uel extorquere presumat. Liceat quoque vobis clericos uel

laicos e seculo fugientes liberos et absolutos ad conuersacionem recipere et eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ne vlli fratrum vestrorum post factam in eodem loco professionem fas sit de ipso sine licentia sui abbatis discedere, discedentem vero sine communium litterarum caucione nullus audeat retinere. Paci quoque et tranquillitati vestre paterna jn posterum sollicitudine prouidere volentes auctoritate apostolica prohibemus, ne quis infra clausuram locorum seu grangiarum vestrarum furtum rapinamue committere, ignem apponere, hominem capere uel interficere audeat seu aliquam violentiam excercere. Insuper eciam apostolica auctoritate sanccimus, ut quemadmodum a predecessoribus nostris statutum est, nullus episcopus neque alia persona ad sinodos uel ad conuentus forenses vos ire compellat, sed nec ad domos vestras causa ordines celebrandi, crisma conficiendi, causas tractandi uel aliquos conuentus publicos conuocandi quisquam vobis inuitis presumat accedere. Sanctimus eciam, ut si episcopus, in cuius parochia domus vestra fundata est, tercio per interualla temporum cum humilitate, qua conuenit, requisitus substitutum abbatem benedicere forte noluerit, licitum sit eidem abbati, si tamen sacerdos fuerit, proprios nouicios benedicere, et alia, que ad officium suum pertinent, excercere, donec idem episcopus duriciam suam recogitet et benedicendum abbatem benedicere non recuset. Sane si episcopi aliquid a vobis preter obedientiam debitam uel principes terre contra libertatem ordinis a predecessoribus nostris et a nobis indultam expecierint, liberum sit vobis auctoritate apostolica denegare, quod petitur, ne occasione ista predictus ordo, qui hactenus liber extitit, humane seruitutis laqueo vintiatur, jllud adici- Bl. 7.
entes, ut nullus episcopus regularem abbatis vestri electionem impediat aut de instituendo uel remouendo seu deponendo eo, qui pro tempore fuerit, contra statuta Cisterciensis ordinis et auctoritatem priuilegiorum vestrorum se nullatenus intromittat. Quod si episcopi aliquam propter hoc in ecclesias vestras uel personas sententiam promulgauerint, eandem sententiam tamquam contra apostolice sedis indulta perlatam statuimus irritandam. Cum vero propriorum episcoporum copiam non potestis habere, si aliquem episcopum per vos transire contigerit, de quo plenam noticiam habeatis, ab

illo et vicinis episcopis, cum diocesana sedes vacauerit, benedictiones vasorum et vestium, monachorum ordinaciones et altarium consecraciones recipere valeatis, sic tamen ut propriis episcopis ex hoc in posterum nullum preiudicium generetur. Auctoritate quoque apostolica interdicimus, ne quis vicinos uel mercennarios vestros pro eo, quod vos ad laborandum adiuuerint in illis diebus, in quibus laboratis et alii ferientur, uel aliqua occasione eorum, que ab apostolica benignitate vobis indulta sunt, seu benefactores vestros pro eo, quod aliqua beneficia de proprio vobis uel obsequia ex caritate prestiterint, interdicere aut vinculo anathematis audeat innodare. Quod si quis aliquem de familia vestra, donec in famulatu vestro permanserit, propter detentionem decimarum uel aliud quid a sede apostolica ordini vestro concessum excommunicacionis uel interdicti sententiam promulgauerit, liceat vobis eos metu mortis absoluere, et si eorum presbiteri humiliter requisiti id efficere forte noluerint uel maliciose distulerint, ipsis ecclesiastica sacramenta conferre. Liceat quoque vobis in monachos uel conuersos vestros, qui de claustro vestro sine licentia abbatis sui exierint, si forte vobis inuitis aliquis eos retinere presumpserit, sententiam regularem ex nostra auctoritate proferre. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prefatum monasterium temere perturbare aut eius possessiones auferre uel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexacionibus fatigare, sed omnia integra conseruentur eorum, pro quorum gubernacione ac sustentacione concessa sunt, vsibus omnimodis profutura, salua sedis apostolice auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona hanc constitucionis paginam sciens contra eam temere [venire] temptauerit, secundo tercioue commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se diuino iuditio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine dei et domini redemptoris nostri Ihesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districte vlcioni subiaceat. Cvnctis autem eidem loco sua iura seruantibus sit pax domini nostri Ihesu Christi, quatenus et hic fructum bone actionis percipiant et apud districtum iudicem premia eterne pacis inueniant. Amen.

Ego Clemens catholice ecclesie episcopus.

Ego Johannes tituli sancti Marci presbiter cardinalis.

Ego Pandulfus presbiter cardinalis basilice xij apostolorum. Bl. 8.

Ego Albinus[1]) tituli sancte crucis in Ierusalem presbiter cardinalis.

Ego Bobo tituli sancte Anastasie presbiter cardinalis.

Ego Alexius (?) presbiter cardinalis tituli [sancte Susanne].[2])

Ego Petrus tituli sancti Laurencii in Damaso presbiter cardinalis.

Ego Iacintus[3]) diaconus cardinalis sancte Marie in Cosmidyn.

Ego Gratianus sanctorum Cosme et Damiani diaconus cardinalis.

Ego Gerardus sancti Adriani diaconus cardinalis.

Ego Bernardus sancte Marie Noue diaconus cardinalis.

Ego Gregorius sancte Marie jn Aquiro[4]) diaconus cardinalis.

Datum Laterani per manum Moisi sancte Romane ecclesie subdiaconi, vicem agentis cancellarij, xvij kalendas aprilis, indictione vij, jncarnacionis dominice anno m. c. lxxx. viij, pontificatus vero domini Clementis pape iij anno secundo.

5.

5. Marts 1193.

Priuilegium Celestini pape iij.

Celestinus episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis Walberto abbati monasterii sancte Marie de Esrom eiusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Regularem vitam eligentibus apostolicum conuenit ad esse presidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito reuocet aut robur, quod absit, sacre religionis infringat. Eapropter, dilecti in domino filij, vestris postulacionibus clementer annuimus et prefatum monasterium sancte Marie de Esrom, in quo diuino estis obsequio mancipati, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus et presentis scripti priuilegio communimus, in primis siquidem[5]) statuentes, ut ordo monasticus, qui secundum deum

---

[1]) Albrans. Cod. [2]) Formodenlig udeladt som ulæseligt. [3]) Jacobus. Cod. [4]) Aquino. Cod. [5]) sequidem. Cod.

et beati Benedicti regulam atque jnstitucionem Cisterciensium fratrum in eodem monasterio institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obseruetur. Preterea quascumque possessiones, quecumque bona idem monasterium in presentiarum iuste et canonice possidet, aut in futurum concessione pontificum, largi[ci]one regum uel principum, oblacione fidelium seu aliis iustis modis, prestante domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant, jn quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis, locum ipsum, in quo prefatum monasterium situm est, cum omnibus adiacentiis et pertinentiis suis, claustrum ipsum de Esrom cum siluis, pratis, molendinis, piscariis et omnibus pertinentiis suis, Willingeruth, Hafraholm, Byrgisholm, Sande, Tummothorp, Toteholt cum omnibus attinentiis suis, Halese cum omnibus, que pertinent, Stenholt, domos sancti Martini, Hiarnethorp, Cracadal, Mothorp in Hallandia et Glumstens wigh cum villis, pratis, siluis et reliquis appendiciis suis, decimam quoque parochie, que dicitur Esbernethorp, quam Absolon Lundensis archiepiscopus vobis dedit et scripto autentico confirmauit. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, siue de nutrimentis vestrorum animalium nullus a
Bl. 9. vobis decimas exigere uel extorquere presumat. Liceat quoque vobis clericos uel laicos liberos et absolutos e seculo fugientes ad conuersionem recipere et eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ne vlli fratrum vestrorum post factam in eodem loco professionem fas sit de ipso sine licentia sui abbatis discedere, discedentem vero sine communium litterarum caucione nullus audeat retinere. Paci quoque et tranquillitati vestre paterna in posterum sollicitudine providere volentes auctoritate apostolica prohibemus, ne quis infra clausuram locorum seu grangiarum vestrarum furtum rapinamue committere, jgnem apponere, hominem capere uel interficere audeat seu aliquam violentiam excercere. Jnsuper eciam apostolica auctoritate sancimus, ut quemadmodum a predecessoribus nostris statutum est, nullus episcopus neque alia persona ad sinodos uel ad conuentus forenses uos ire compellat, sed nec ad domos vestras causa ordines celebrandi, crisma conficiendi, causas tractandi uel

aliquos conuentus publicos conuocandi quisquam vobis invitis presumat accedere. Sancimus eciam, ut si episcopus, jn cuius parochia domus vestra fundata est, tercio per interualla temporum cum humilitate, [qua] conuenit, requisitus substitutum abbatem benedicere forte noluerit, proprios nouicios benedicere et alia, que ad officium suum pertinent, excercere, donec idem episcopus duritiam suam recogitet et benedicendum abbatem benedicere non recuset.[1]) Sane si episcopi aliquid a vobis preter obedientiam debitam uel principes terre contra libertatem ordinis a predecessoribus nostris et nobis indultam expecierint, liberum sit vobis auctoritate apostolica denegare, quod petitur, ne occasione ista predictus ordo, qui hactenus liber[2]) extitit, humane seruitutis laqueo vinciatur, jllud adicientes, ut nullus episcopus regularem abbatis vestri electionem impediat aut de instituendo uel remouendo seu deponendo eo, qui pro tempore fuerit, contra statuta Cisterciensis ordinis et auctoritatem priuilegiorum nostrorum se [n]vllatenus intromittat. Quod si episcopi aliquam propter hoc in ecclesias vestras uel personas sententiam promulgauerint, eandem sententiam tamquam contra apostolice sedis indulta prolatam statuimus irritandam. Cvm vero propriorum episcoporum copiam non potestis habere, si aliquem episcopum per vos transire contigerit, de quo plenam noticiam habeatis, ab illo et vicinis episcopis, cum diocesana sedes vacauerit, benedictiones vasorum et vestium, monachorum ordinaciones et altarium consecrationes recipere valeatis, sic tamen ut propriis episcopis ex hoc in posterum nullum preiudicium generetur. Auctoritate quoque apostolica interdicimus, ne quis vicinos uel mercinnarios vestros pro eo, quod vos ad laborandum adiuuerint in illis diebus, in quibus uos laboratis et alij feriantur, uel aliqua occasione eorum, que ab apostolica benignitate vobis indulta sunt, seu Bl. 10.
benefactores vestros pro eo, quod aliqua beneficia de proprio vobis uel obsequia[3]) ex caritate prestiterint, interdicere aut vinculo anathematis audeat innodare. Quod si quis aliquem de familia vestra, donec in famulatu vestro permanserit,

---

[1]) Proprios-recuset har Skriveren oversprunget, men tilføjet det paa en løs Pergamentstrimmel, som er indsat i Bogen. [2]) leber. Cod. [3]) obsequio. Cod.

propter detencionem decimarum uel aliud quid a sede apostolica ordini vestro concessum, excommunicacionis uel interdicti sententiam promulgauerit,[1]) liceat vobis eos metu mortis absoluere, et si eorum presbiteri humiliter requisiti id efficere forte noluerint uel maliciose distulerint, ipsis ecclesiastica sacramenta conferre. Liceat quoque vobis in monachos uel conuersos vestros, qui de claustro vestro sine licentia abbatis sui exierint, si forte vobis invitis aliquis eos retinere presumpserit, sententiam regularem ex nostra auctoritate proferre. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prefatum monasterium temere perturbare aut eius possessiones auferre uel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conseruentur eorum, pro quorum gubernacione ac sustentacione concessa sunt, vsibus omnimodis profutura, salua sedis apostolice auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona hanc nostre constitucionis paginam sciens contra eam temere venire temptauerit, secundo tercioue commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, et a sacratissimo corpore ac sanguine dei et domini redemptoris nostri Ihesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districte vlcioni subiaceat. Cvnctis autem eidem loco sua iura seruantibus sit pax domini nostri Ihesu Christi, quatinus et hic fructum bone actionis percipiant et apud districtum iudicem premia eterne pacis inveniant. Amen.

Ego Celestinus catholice ecclesie episcopus.

Ego Albinus Albanensis ecclesie episcopus.

Ego Octauianus [Ostiensis et Velletrensis ecclesie episcopus].

Ego Johannes Prenestine[2]) ecclesie episcopus.

Ego Petrus Portuensis[3]) et sancte Rufine[4]) episcopus.

Ego Pandulfus basilice xij apostolorum presbiter cardinalis.

Ego Melior sanctorum Johannis et Pauli presbiter cardinalis tituli Pamachij.[5])

Ego Johannes tituli sancti Clementis cardinalis Biterbiensis et Tuscanensis episcopus.

---

[1]) promulgauerint. Cod. [2]) Prenestiauis. Cod. [3]) Poctuensis. Cod. [4]) Rusiy. Cod. [5]) Pamaebij. Cod.

Ego Romanus tituli sancte Anastasie presbiter cardinalis.

Ego Gvido presbiter cardinalis sancte Marie trans Tyberim tituli Calixti.

Ego Hugo presbiter cardinalis sancti Martini[1]) tituli Equicii.[2])

Ego Johannes tituli sancti Stephani in Celio monte presbiter cardinalis.

Ego Cinthius[3]) tituli sancti Laurentij in Lucina. presbiter cardinalis.

Ego Soffredus[4]) tituli sancte[5]) Praxedis presbiter cardinalis.

Ego Bernardus sancti Petri ad vincula presbiter cardinalis tituli Eudoxie.

Ego Findantius tituli sancti Marcelli presbiter cardinalis.

Ego Gratianus[6]) sanctorum Cosme et Damianj diaconus cardinalis.

Ego Gregorius sancte Marie in Porticu diaconus cardinalis.

Ego Gregorius sancte Marie in Aquiro[7]) diaconus cardinalis.

Ego Gregorius sancti Georgij ad velum aureum diaconus cardinalis.

Ego Lotarius sanctorum Sergij et Bachi diaconus cardinalis.

Ego Nicolaus sancte Marie in Cosmidyn diaconus cardinalis.

Ego Bobo sancti Theodorj diaconus cardinalis.

Ego Petrus sancte Marie in via lata diaconus cardinalis.

Ego Centius sancte Lucie in Orthea diaconus cardinalis.

Datum Laterani per manum Egidij sancti Nicolai in Carcere Tulliano diaconi cardinalis iij nonas marcij, jndictione xj, jncarnacionis dominice anno m. c. xcij, pontificatus vero domini Celestini pape iij anno secundo.

6.

22 Febr. 1228.

Priuilegium domni Gregorij pape viiij, pontificatus vero anno j.

Gregorius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati sancte Marie de Esrom eiusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum.

---

[1]) Marci. Cod. [2]) Equini. Cod. [3]) Cinthinus. Cod. [4]) Somffredus. Cod. [5]) sancti. Cod. [6]) Grauous. Cod. [7]) Aquir. Cod.

Religiosam vitam eligentibus apostolicum conuenit adesse presidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito reuocet aut robur, quod absit, sacre religionis infringat. Eapropter, dilecti in domino filij, vestris iustis postulacionibus clementer annuimus et monasterium sancte dei genitricis et virginis Marie de Esrom, in quo diuino estis obsequio mancipati, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus et presentis scripti priuilegio communimus, in primis siquidem statuentes, ut ordo monasticus, qui secundum deum et beati Benedicti regulam atque institucionem Cisterciensium fratrum jn eodem monasterio jnstitutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obseruetur. Preterea quascumque possessiones, quecumque bona idem monasterium in presentiarum iuste et canonice possidet aut in futurum concessione pontificum, largicione regum uel principum, oblacione fidelium seu aliis iustis modis, prestante domino, poterit adipisci. firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis, locum ipsum, in quo prefatum monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis; de Nibo, de Notaboda, de Jemnarof et de Herleua villas cum omnibus pertinentiis earundem, quas dictum monasterium, antequam Cisterciensium fratrum instituta susciperet, possidebat; de Willingrod, de Holosa, de Birgisholm, de Tothoholt et de Stenholt grangias cum omnibus pertinentiis earundem; de Hauerholm, de Sande, de Lathebo, de Kirkholm, de Mothorp et de Wfholt grangias cum omnibus pertinentiis earundem cum pratis, vineis, terris, nemoribus, vsuagiis et pascuis, in bosco et plano, in aquis et molendinis, in viis et semitis et omnibus aliis libertatibus et immunitatibus[1]) suis. Sane laborum vestrorum de possessionibus habitis ante concilium generale ac eciam noualium, que propriis manibus aut sumptibus colitis, siue de ortis, virgultis
Bl. 12. et piscacionibus vestris uel de nutrimentis animalium vestrorum nullus a vobis decimas exigere uel extorquere presumat. Liceat quoque vobis clericos uel laicos liberos et absolutos e seculo fugientes ad conuersionem recipere ac eos absque

[1]) communitatibus. Cod.

contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in monasterio vestro professionem fas sit sine abbatis sui licentia de eodem loco discedere, discedentem vero absque communium litterarum vestrarum cautione nullus audeat retinere, qvod si quis retinere forte presumpserit, licitum sit vobis in ipsos monachos uel conuersos regularem sententiam promulgare, illud districtius inhibentes, ne terras seu quodlibet beneficium ecclesie vestre collatum liceat alicui personaliter dari siue alio modo alienari absque consensu totius capituli uel maioris aut sanioris partis ipsius. Si que vero donationes uel alienaciones aliter, quam dictum est, facte fuerint, eas irritas esse censemus. Ad hec eciam prohibemus, ne aliquis monachus siue conuersus sub professione vestre domus astrictus sine consensu et licentia abbatis et maioris partis capituli vestri pro aliquo fideiubeat uel ab aliquo pecuniam mutuo accipiat ultra precium capituli vestri prouidentia constitutum nisi propter manifestam domus vestre vtilitatem, quod si facere forte presumpserit, non teneatur conuentus pro hiis aliquatenus respondere. Licitum preterea sit vobis jn causis propriis, siue ciuilem siue criminalem contineant questionem, fratrum vestrorum testimoniis vti, ne pro defectu testium jus vestrum in aliquo valeat deperire. Insuper auctoritate apostolica inhibemus, ne vllus episcopus uel quelibet alia persona ad sinodos uel conuentus forenses vos ire uel iudicio[1]) secularj de vestra propria substantia uel possessionibus vestris subiacere compellat, nec ad domos vestras causa ordines celebrandi, causas tractandi uel aliquos conuentus publicos conuocandi uenire presummat, nec regularem electionem abbatis vestri impediat, aut de instituendo uel remouendo eo, qui pro tempore fuerit, contra statuta Cisterciensis ordinis se aliquatenus intromittat. Si vero episcopus, in cuius parochia domus vestra fundata est, cum humilitate ac deuotione, qua conuenit, requisitus substitutum abbatem benedicere ac aliqua, que ad officium episcopale pertinent, vobis conferre rennuerit, licitum sit eidem abbati, si tamen sacerdos fuerit, proprios nouicios benedicere et alia, que ad officium suum pertinent, excercere et vobis

[1]) in iudicio. Cod.

omnia ab alio episcopo percipere, que a vestro fuerint indebite denegata, jllud adicientes, ut in recipiendis professionibus, que a benedictis uel benedicendis abbatibus exhibentur, ea sint episcopi forma et expressione contenti, que ab origine ordinis noscitur instituta, ut scilicet abbates ipsi saluo ordine
Bl. 13. suo profiteri debeant et contra statuta ordinis sui nullam professionem facere compellantur. Pro consecracionibus vero altarium uel ecclesiarum siue pro oleo sancto uel quolibet alio ecclesiastico sacramento nullus a vobis sub obtentu consuetudinis uel alio modo quicquam audeat extorquere, sed hec omnia gratis vobis episcopus diocesanus impendat. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catholicum adire antistitem graciam et communionem apostolice sedis habentem, qui nostra fretus auctoritate uobis, quod postulatur, impendat. Qvod si sedes diocesani episcopi forte vacauerit, interim omnia ecclesiastica sacramenta a vicinis episcopis accipere libere ac absque contradictione possitis, sic tamen ut ex hoc in posterum propriis episcopis nullum preiudicium generetur. Qvia vero incterdum propriorum episcoporum copiam non habetis, si quem episcopum Romane sedis, ut diximus, graciam et communionem habentem, et de quo plenam noticiam habeatis, per vos transire contigerit, ab eo benedictiones vasorum et vestium, consecraciones altarium, ordinaciones monachorum auctoritate apostolice sedis recipere valeatis. Porro si episcopi uel alij ecclesiarum rectores in monasterium vestrum uel personas inibi constitutas suspensionis, excommunicacionis uel interdicti sentenciam promulgauerint, siue etiam in mercennarios vestros pro eo, quod decimas, sicut dictum est, non persoluitis siue aliqua occasione eorum, que ab apostolica benignitate vobis indulta sunt, seu benefactores vestros pro eo, [quod] aliqua vobis beneficia uel obsequia ex caritate prestiterint uel ad laborandum adiuuerint in illis diebus, in quibus vos laboratis et alij feriantur, sentenciam eandem protulerint, ipsam tamquam contra sedis apostolice indulta prolatam duximus irritandam. Nec littere ulle firmitatem habeant, quas tacito nomine Cisterciensis ordinis et contra tenorem apostolicorum priuilegiorum constiterit impetrari. Preterea, cum commune interdictum terre fuerit, liceat vobis nichilominus in monasterio vestro, exclusis excommunicatis et inter-

dictis, diuina officia celebrare. Paci quoque ac tranquillitati vestre paterna in posterum sollicitudine prouidere volentes auctoritate apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum seu grangiarum vestrarum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere uel interficere seu violentiam audeat excercere. Preterea omnes libertates et immunitates a predecessoribus nostris, Romanis pontificibus, ordini vestro concessas necnon et libertates et exemptiones secularium exactionum a regibus et principibus uel aliis fidelibus racionabiliter vobis indultas auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti priuilegio communimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prefatum monasterium temere perturbare aut eius possessiones auferre uel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexacionibus fatigare, sed omnia integra conseruentur eorum, pro quorum gubernacione ac sustentacione Bl. 14. concessa sunt, vsibus omnimodis profutura, salua sedis apostolice auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona hanc nostre constitucionis paginam sciens contra eam temere venire temptauerit, secundo tertioue commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat et a sacratissimo corpore ac sanguine dei et domini redemptoris nostri Ihesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districte subiaceat vlcioni. Cvnctis autem eidem loco sua iura seruantibus sit pax domini nostri Ihesu Christi, quatinus et hic fructum bone actionis percipiant et apud districtum iudicem premia eterne pacis jnueniant. Amen.

Ego Gregorius catholice ecclesie episcopus.

Ego Pelagius Albanensis ecclesie episcopus.

Ego Gvido Prenestine[1]) ecclesie episcopus.

Ego Thomas tituli sancte Sabine presbiter cardinalis.

Ego Johannes tituli sancte Praxedis presbiter cardinalis.

Ego Bertholomeus sancte Pudentiane[2]) presbiter cardinalis tituli pastoris.

Ego Otto sanctorum Sergij et Bachi diaconus cardinalis.

Ego Romanus sancti Angeli diaconus cardinalis.

---

[1]) Prenestinensis (?) Cod. [2]) Pudentiarie. Cod.

Datum Laterani per manum Martinj sancte Romane ecclesie vicecancellarij, viij kalendas marcij, jndictione j, jncarnacionis dominice anno m. cc. xxvij, pontificatus vero domni Gregorij pape viiij anno primo.

7.

Religiosam vitam eligentibus. Cuius primo articulo omnes possessiones nostre quoque iusto modo atquisite uel atquirende nobis et nostris successoribus confirmantur. Secundo indulgetur nobis, quod de terris, ortis, virgultis et piscacionibus et, que propriis manibus aut sumptibus colimus, nulli decimas persoluere teneamur. Tertio licet nobis clericos et laicos liberos et absolutos ad conuersionem recipere et eos absque contradictione aliqua retinere. Quarto licet nobis in conuersos et monachos a nobis sine licentia discedentes excommunicacionis sentenciam promulgare. Qvinto districtius inhibetur, ne quid de possessionibus uel quibuslibet beneficiis ecclesie nostre collatis absque consensu capituli alienetur, donacio vero uel alienacio aliter facta irrita esse censetur. Sexto indulgetur nobis, quod si monachus uel conuersus sine consensu abbatis et seniorum pro aliquo fideiusserit uel pecuniam mutuo acceperit, nisi pro manifesta domus vtilitate, non teneamur pro hiis aliquatenus respondere. Septimo conceditur nobis in omnibus propriis causis nostris testimoniis vti fratrum nostrorum. Octauo auctoritate apostolica inhibetur, ne persona aliqua ad synodos uel conuentus forenses nos ire uel iudicio secularj de propria substantia uel possessionibus nostris subiacere compellat[1]), nec in domibus nostris aliquis episcopus uel quelibet alia persona ordines celebrare, causas
Bl. 15. tractare, conuentus puplicos conuocare, regularem electionem abbatis nostri impedire nec de instituendo eo uel remouendo intromittere se presumat. Nono indulgetur nobis, quod si episcopus noster a nobis humiliter requisitus abbatem nostrum et ad (!) alia, que ad officium episcopale pertinent, nobis conferre noluerit, liceat abbati, si sacerdos fuerit, proprios nouicios benedicere et alia, que ad officium suum pertinent, excercere et nobis omnia ab alio episcopo percipere, que a nostro sunt nobis indebite denegata. Decimo

---

[1]) compellant. Cod.

conceditur nobis, quod abbas noster secundum expressam formam ab ordine institutam et non aliter episcopo suo professionem facere teneatur. Vndecimo statuit, quod nullus episcopus quidquam a nobis pro sacramentis ecclesiasticis, que nobis impendit, uel racione consuetudinis uel alio quolibet modo audeat extorquere, sed omnia nobis gratis episcopus diocesanus impendat, alioquin hec omnia alius episcopus nobis super hiis requisitus impendat, sede autem dyocesani vacante omnia ecclesiastica sacramenta vicinj nobis episcopi absque preiudicio sedis proprie ministrabunt. Duodecimo indulgetur nobis, ut, si proprii episcopi copiam non habemus, interim a quoque episcopo per nos transeunte sedis apostolice graciam habente benedictiones vasorum et vestium, consecrationes altarium et ordinaciones monachorum recipere valeamus. Terciodecimo inhibetur, ne episcopi vel aliarum ecclesiarum rectores in monasterium nostrum suspensionis, excommunicacionis uel interdicti sentenciam audeant promulgare siue eciam in mercennarios nostros pro eo, quod decimam non soluimus, siue aliqua occasione eorum, que ab apostolica sede nobis indulta sunt, seu in benefactores nostros pro eo, quod aliqua nobis beneficia uel obsequia ex caritate prestiterint uel ad laborandum adiuuerint diebus feriatis, et ne littere ille firmitatem habeant, que tacito nomine Cisterciensis ordinis et contra apostolica priuilegia impetrantur. Qvartodecimo indulgetur nobis, quod, cum commune interdictum terre fuerit, liceat nobis nichilominus in nostro monasterio, exclusis excommunicatis et interdictis, diuina officia celebrare, quod ita in priuilegio domus Cisterciensis annotatur: pro interdictis terrarum nullatenus vacent ecclesie nostre a diuinis quoque episcopo precipiente. Qvintodecimo auctoritate apostolica prohibetur, ne [quis audeat] intra[1]) clausuras locorum seu grangiarum nostrarum nullatenus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem capere temere, spoliare, verberare uel interficere seu violentiam aliquam excercere. Sextodecimo omnes libertates et immunitates a Romanis pontificibus ordini nostro concesse, libertates eciam et exemptiones secularium exactionum a regibus et princi-

---

[1]) in terra. Cod.

pibus uel alijs fidelibus nobis indulte auctoritate apostolica confirmantur. Septimodecimo indulgetur nobis, vt nulli liceat
Bl. 16. nostrum monasterium perturbare aut nostras possessiones auferre uel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexacionibus fatigare. Octauodecimo persona quelibet ecclesiastica uel secularis, que contra horum aliquid, que in isto priuilegio continentur, temere venire temptauerit, auctoritate apostolica excommunicatur et a corpore et sanguine domini separetur, nisi tercio monita suum reatum correxerit satisfactione condigna, et ista quedam excommunicacionis sentencia in qualibet papalis priuilegij vltima clausula annotatur.

8.

27. Oktbr. 1234.

In isto priuilegio notatur: vniuersis ecclesiarum prelatis auctoritate apostolica mandatur et in virtute obedientie districte precipitur, ut illos, qui in aliquem de fratribus nostris manus iniecerit violentas uel possessiones et res seu domos nostras irreuerenter invaserint aut ea, que nobis ex testamento relinquntur, detinuerint, seu in nos uel nostrorum aliquem sentenciam excommunicacionis uel interdicti promulgauerint uel decimas laborum seu nutrimentorum animalium nostrorum a nobis extorserint, monicione premissa, si layci fuerint, publice candelis accensis excommunicacione percellant, clericos aut canonicos siue monachos, appellacione remota, ab officio et beneficio suspendant, neutram relaxaturi sentenciam, donec nobis plenarie satisfecerint in predictis, et qui pro violenta manuum iniectione in personas ordinis anathematis fuerint vinculo innodati, cum diocesani litteris ad sedem apostolicam absoluendi mittantur.

Gregorius ix episcopus, seruus seruorum dei, venerabilibus fratribus archiepiscopo Lundensi et suffraganiis suis et dilectis filiis, abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, prepositis, archipresbiteris et aliis ecclesiarum prelatis per Lundensem provintiam constitutis salutem et apostolicam benediccionem. Non absque dolore cordis et plurima tur-

batione didicimus, quod ita in plerisque partibus ecclesiastica censura dissoluitur et canonice sententie seueritas eneruatur, vt viri religiosi et hij maxime, qui per sedis apostolice priuilegia maiori dotati sunt libertate[1]),passim a malefactoribus suis iniurias sustineant et rapinas, dum vix inuenitur, qui congrua illis protectione subueniat et pro fouenda pauperum innocentia se murum defensionis apponat. Specialiter autem, dilecti filij, abbas et fratres de Esrom Cisterciensis ordinis Roskildensis diocesis, tam de frequentibus iniuriis quam de ipso cotidiano defectu iusticie conquerentes vniuersitatem vestram litteris pecierunt apostolicis excitari, ut ita videlicet eis in tribulacionibus suis contra malefactores eorum prompta debeatis magnanimitate consurgere, ut ab angustiis, quas sustinent, et pressuris uestro possint presidio respirare. Ideo- Bl. 17. que vniuersitati vestre per apostolica scripta mandamus atque precipimus, quatinus illos, qui possessiones uel res seu domos predictorum fratrum irreuerenter inuaserint aut ea iniuste detinuerint, que predictis fratribus ex testamento decedentium relinquuntur, seu in ipsos fratres uel eorum aliquem contra apostolice sedis indulta sententiam excommunicacionis aut interdicti presumpserint promulgare uel decimas laborum de possessionibus habitis ante concilium generale, ante quod susceperunt eiusdem ordinis instituta, quas propriis manibus aut sumptibus excolunt, seu nutrimentis animalium ipsorum, spretis apostolice sedis priuilegiis extorquere, monicione premissa, si laici fuerint, publice candelis accensis singuli vestrum in diocesibus et ecclesiis uestris[2]) excommunicacionis sententia percellatis. Si vero clerici uel canonici regulares seu monachi fuerint, eos appellacione remota ab officio et beneficio suspendatis neutram relaxaturi sententiam, donec predictis fratribus plenarie satisfaciant, et tam laici quam clerici seculares, qui pro violenta iniectione manuum in dictos fratres uel eorum aliquem anathematis vinculo fuerint innodati, cum diocesani episcopi litteris ad sedem apostolicam venientes ab eodem vinculo mereantur absolui. Datum Perusij vi kalendas nouembris pontificatus nostri anno octauo.

---

[1]) libertati. Cod. [2]) suis. Cod.

9.

22. Septbr. 1249.

In ista vniuersis ecclesiarum prelatis in virtute sancte obedientie districte precipitur et mandatur, ut priuilegia et indulgentias et libertates nobis ab apostolica sede concessas et consuetudines nostras racionabiles et antiquas firmas et illibatas nobis conseruant a nostra super premissis coactione ac molestia penitus quiescentes.

Innocentius episcopus, seruus seruorum dei, venerabilibus fratribus, archiepiscopis et episcopis, et dilectis filiis, abbatibus, prioribus, decanis, archidecanis, prepositis, archipresbiteris, officialibus et vniuersis ecclesiarum prelatis, ad quos littere iste peruenerint, salutem et apostolicam benedictionem. Dilecti filij. abbas Cistercij eiusque coabbates[1]) et conuentus vniuersi Cisterciensis ordinis, suam ad nos querimoniam destinarunt, quod, licet eis a sede apostolica sit indultum, ut a forensibus conuentibus sint immunes nullique liceat in eos uel eorum monasteria seu confratres inibi commorantes excommunicacionis, suspensionis aut interdicti contra id, quod ab origine ordinis obseruatum fuisse dinoscitur, sententias promulgare, que si promulgate fuerint, decernuntur per huiusmodi indulgentiam irrite ac inanes, uos tamen eorum quieti et libertatibus, de quo miramur, non modicum invidentes ac molientes infringere indulgentiam supradictam, in
Bl. 18. eos contra indultum huiusmodi de facto predictas sentencias promulgatis, quos ut fatigetis laboribus et expensis, interdum ad forenses conuentus accedere, quandoque sentenciarum nostrarum execuciones quacumque[2]) sint auctoritate prolate, suscipere invitos compellitis pro uestre arbitrio voluntatis, quamquam ex generali, quod suscepisse dicimini, apostolice sedis mandato teneamini, eosdem in suis libertatibus et priuilegijs contra prauorum pressuras et molestias defensare, sicque fit, ut indulgentia concessa eis causa solacij et quietis sit ipsis, vobis contra ipsam quasi conspirantibus, causa dispendij et laboris. Cvm igitur, sicut in lege dicitur, parum sit, in ciuitate ius esse, nisi qui illud tueatur existat, dignum-

---

[1]) coabbatibus. Cod. [2]) quamcumque. Cod.

que ac conueniens videatur, ut indulgentie ac priuilegia, que deuotis et benemeritis indulgentur, contra presumptorum audaciam, ipsos cum expedit, tueantur, vniuersitatem vestram rogamus, monemus et hortamur attente, per apostolica nobis scripta in virtute obedientie districte precipiendo mandantes, quatinus priuilegia, indulgentias et libertates eisdem ab apostolica sede concessa ac eorum consuetudines racionabiles et antiquas, firmas et illibatas eis decetero pro apostolice sedis et nostra reuerencia obseruantes, ab eorum super premissis coactione ac molestia penitus quiescatis, ita quod ipsi concessa eis valeant tranquillitate gaudere, ac super hoc per sedem eandem non oporteat aliter prouideri. Datum Lugduni x kalendas octobris pontificatus nostri anno septimo.

10.

30. Marts 1244.

Sequitur priuilegium domni Innocentij pape iiij. In ista nobis indulgetur, quod nullus nos seu monasterij nostri personas ad synodos uel forenses conuentus, nisi quod fide dumtaxat uel huiusmodi placitam(!) seu capitula uel forum penitentiale absque mandato sedis apostolice speciali euocare etiam delicti ratione presumat, sentencie, autem, si quas occasione promulgari contigerit, discernentur esse irrite et inanes.

Innocentius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati et conuentuj monasterij de Esrom Cisterciensis ordinis Roskildensis diocesis salutem et apostolicam benedictionem. Cvm a nobis petitur, quod justum est et honestum, tam vigor equitatis quam ordo exigit racionis, ut id per sollicitudinem officij nostri ad debitum perducatur effectum. Ex parte siquidem vestra fuit propositum coram nobis, quod, licet ordini vestro per priuilegia sedis apostolice sit indultum, vt nullus episcopus seu alia persona ad synodos uel forenses conuentus nisi pro fide vos ire compellat, aut in vos uel monasteria seu eciam personas dicti ordinis excommunicacionis, suspensionis aut interdicti sentencias promulgare presumat, que si promulgate fuerint, tamquam contra apostolice sedis Bl. 19.
indulta prolate, decernuntur per eadem priuilegia irrite ac

inanes. Nichilominus tamen plerique prelati et judices ordinarij et alij ecclesiarum rectores eadem priuilegia, quibus muniti estis, euacuare superstitiosis adinuentionibus molientes asserunt, uos pro quauis offensa racione delicti existere fori sui, sicque vocantes uos ad placita, capitula et penitentiale forum, sicut alios clericos seculares, uos super hoc multiplici vexatione fatigant, quamquam excessus vestri tam per generale quam etiam cotidiana capitula, que fiunt in singulis monasteriis vestri ordinis, congrua penitentia puniantur. Quare nobis humiliter supplicastis, ut presumtionem talium cohibere paterna sollicitudine curaremus. Nos igitur attendentes, quod, etsi ex suscepti cura regiminis de vniuersis sancte matris ecclesie filiis curam et sollicitudinem gerere teneamur, de illis tamen specialius cogitare nos conuenit, qui, postpositis vanitatibus seculi, iugem impendunt domino famulatum, ac volentes quieti uestre super premissis paterna in posterum sollicitudine prouidere, vt nullus vos seu monasterij vestri personas ad synodos uel forenses conuentus, nisi pro fide dumtaxat, uel huiusmodi placita seu capitula uel forum penitentiale absque mandato sedis apostolice speciali euocare eciam delicti racione presumat, maxime cum tu, fili abbas, punire excessus quoslibet secundum statuta tui ordinis sis paratus, auctoritate presentium districtius inhibemus, decernentes eadem auctoritate sententias, si quas hac occasione per presumptionem cuiuspiam promulgari contigerit, irritas et inanes, saluo in omnibus apostolice sedis mandato. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibicionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum. Laterani iij kalendas aprilis pontificatus nostri anno primo.

11.

22. Sept. 1249.

Item priuilegium domni Innocentij pape iiij. In ista nobis indulgetur, quod domus ordinis nostri a nullo possint visitari nisi a patribus abbatibus uel personis ydoneis, quas ipsi patres ad hoc duxerint destinare.

Innocentius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati Cistercij eiusque coabbatibus et conuentibus vniuersis Cisterciensis ordinis salutem et apostolicam benedictionem. Thesauro virtutum sic preclara vestra religio suum semper astrinxit affectum, quod debetur, et in conspectu regis eternj placida et in oculis hominum graciosa. Ipsa quidem ut columba mitis et humilis et electa domini specialis pulchra Bl. 20.
per totum aspicitur omnem a se rugam enormitatis abiciens et maculam deformitatis excludens, vigilantibus illis, qui paterne sollicitudinis in ea gerunt officium, quod ibidem nulle possint viciorum spine succrescere, sed ipsa florum honoris et fructuum honestatis immarcessibili polleat vbertate. Propter hunc etenim sancte operacionis effectum numquam ordo vester officio aliene visitacionis uel correctionis indiguit, sed de ipso aliquibus aliis reformacionis beneficium ex prouidentia sedis apostolice jam prouenit. Cum itaque nos, qui ex huiusmodi virtuosis affectibus spiritu in domino exultamus, claris agnoscamus indiciis, dictum ordinem esse aliis recte vite speculum et salutifere conuersacionis exemplum, quod ipse sicut olim sic et in posterum ab eiusdem dumtaxat abbatibus ac monachis ydoneis, quos uos, filij abbates, ad hoc prouideritis deputandos et a nullo alio visitarj possit aut corrigi, auctoritate presentium duximus statuendum, eadem auctoritate nichilominus decernentes, ut, si aliquid contra statutum huiusmodi a quoquam propria extiterit temeritate presumptum, sit irritum et inane, et si forte alique sententie in vos occasione huiusmodi prolate fuerint, nullum robur obtineant firmitatis, mandato sedis apostolice semper saluo. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitucionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Lugduni x kalendas octobris pontificatus nostri anno septimo.

12.

19. Septbr. 1249.

In ista districtius inhibetur, ne quis familiares, seruientes et benefactores nostros uel in eos, qui moliunt (!) in molendinis nostris uel in ipsos, qui

vendendo aut emendo uel aliis nobis commodis (!) communicant, excommunicationis sententiam promulgare presumant, que, si promulgata fuerit, est penitus irrita et inanis.

Innocentius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filijs abbati Cistercij eiusque coabbatibus et conuentibus vniuersis Cisterciensis ordinis salutem et apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod justum est et honestum, tam vigor equitatis quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem offitij nostri ad debitum perducatur effectum. Ex parte siquidem vestra fuit propositum coram nobis, quod nonnulli ecclesiarum prelati vestris libertatibus invidentes, cum eis non liceat ex apostolice sedis indulto in vos excommunicacionis uel interdicti sententias promulgare in familiares,
Bl. 21. seruientes et benefactores ac illos, qui molunt in molendinis uel coquunt in furnis vestris, quique vendendo seu emendo uel alias vobis communicant, sententias proferunt memoratas, sicque non vim et potestatem priuilegiorum vestrorum sed sola verba seruantes uos quodammodo excommunicant, dum vobis alios communicare non sinunt, et ex hoc iudicari videmini iudicio iudeorum, et qui vobis communicant in predictis, illud euenit inconueniens, quod maiorem excommunicacionem incurrunt, quam excommunicatis communicando fuerant incursuri. Quare nobis humiliter supplicastis, ut prouidere quieti vestre super hoc paterna sollicitudine curaremus. Nos igitur vestris supplicacionibus inclinati, ne quis predictorum huiusmodi sentencias in fraudem priuilegiorum apostolice sedis de cetero promulgare presumat, auctoritate presentium districtius inhibemus, decernentes eas, si per presumptionem cuiuspiam taliter promulgarj contigerit, irritas et inanes. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibicionis et constitucionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Lugduni xiij kalendas octobris pontificatus nostri anno septimo.

13.

22. Septbr. 1249.

In ista nobis indulgetur, vt in parochiis illis, in quibus nobis vetere[s] decime sunt concesse, no-

ualium quoque, de quibus aliquis hactenus non percepit, pro portione, qua veteres nos contingunt percipere valeamus.

Innocentius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati Cistercij eiusque coabbatibus et conuentibus vniuersis Cistertiensis ordinis salutem et apostolicam benedictionem. Justis petentium desiderijs dignum est nos facilem prebere consensum et vota, que a rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere. Eapropter, dilecti in domino filij, vestris iustis precibus inclinati auctoritate vobis presentium indulgemus, ut in parochiis illis, in quibus vobis veteres decime sunt concesse, noualium quoque, de quibus aliquis hactenus non percepit, pro portione, qua veteres vos contingunt, percipere valeatis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum Bl. 22.
eius se nouerit incursurum. Datum Lugduni x kalendas octobris, pontificatus nostri anno septimo.

14.

22. Septbr. 1249.

In isto omnes libertates et immunitates a Romanis pontificibus siue per priuilegia seu aliis indulgentiis ordini concesse necnon libertates et exempciones secularium exactionum a regibus et principibus uel aliis Christi fidelibus nobis indulte auctoritate nobis apostolica confirmantur.

Innocentius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati Cistercij eiusque coabbatibus et conuentibus vniuersis Cisterciensis ordinis salutem et apostolicam benedictionem. Solet annuere sedes apostolica piis votis et honestis petentium precibus fauorem beniuolum impertiri. Eapropter, dilecti in domino filij, vestris iustis postulacionibus grato concurrentes assensu omnes libertates et immunitates a predecessoribus nostris, Romanis pontificibus, siue per priuilegia seu alias indulgentias ordinj vestro concessas nec non libertates et exemptiones secularium exactionum a regibus et principibus uel alijs Christi fidelibus racionabiliter vobis indultas auctoritate apostolica confirmamus et presentis

scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmacionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis de[i] et beatorum Petri et Paŭli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Lugduni x kalendas octobris pontificatus nostri anno septimo.

15.

26. Marts 1244.

Item priuilegium aliud loco Esromensi dato (!) eiusdem domni Innocentij pape iiij.

Innocentius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati et conuentui monasterij de Esrom Cisterciensis ordinis Roskildensis diocesis salutem et apostolicam benedictionem. Annuere consueuit sedes apostolica etc. et sic consequenter de verbo ad verbum vt in suprascripto. Datum Laterani vij kalendas aprilis pontificatus nostri anno primo.

16.

12. Dec. 1391.

Priuilegium Bonifacij pape IX eciam de verbo ad verbum ut supra. Datum Rome apud sanctum Petrum ij jdus decembris pontificatus sui anno secundo.

17.

5. Juni 1403.

Sequitur aliud priuilegium eiusdem domni Bonifacij pape IX.

Bonifacius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati et conuentui monasterij Esromensis Cisterciensis ordinis Roskildensis diocesis salutem et apostolicam benedic-
Bl. 23. tionem. Solet annuere sedes apostolica piis votis et honestis petentium precibus fauorem beniuolum impertiri. Eapropter, dilecti in domino filij, vestris iustis postulacionibus grato concurrentes assensu, omnes libertates et immunitates a predecessoribus nostris, Romanis pontificibus, siue per priuilegia uel alias indulgentias preter quam per nos xi kalendas januarij proxime preteriti reuocatis vobis et monasterio vestro predicto concessas necnon libertates et exemptiones secularium exactionum a regibus, principibus et aliis Christi

fidelibus racionabiliter vobis et eidem vestro monasterio indultas, sicut eas iuste et pacifice optinetis, vobis et per uos eidem vestro monasterio auctoritate predicta confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmacionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum nonis junij, pontificatus nostri anno quartodecimo.

18.

24. Septbr. 1249.

In isto priuilegio indulgetur nobis, ut persone ordinis nostri absque aliqua examinacione ad ordines promoueantur.

Innocentius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati Cistercij eiusque coabbatibus et conuentibus vniuersis Cisterciensis ordinis salutem et apostolicam benedictionem. Meritis vestre religionis inducimur, ut fauoris beningni gratia uos iugiter prosequamur, sed in hiis precipue, que noscuntur ad cultum diuini nominis pertinere. Cum itaque, sicut lecta coram nobis vniuersitatis vestre peticio continebat, monachi ordinis vestri ab institucione ipsius soliti sint a prelatis ecclesiarum sine aliqua examinacione ad ordines promoueri, nos, deuocionis vestre precibus inclinati, ut hoc ipsum circa monachos eiusdem ordinis, eis dumtaxat exceptis, in quibus fuerit notorium crimen uel enorme corporis vicium, a prelatis eisdem perpetuis temporibus obseruetur, auctoritate presentium duximus statuendum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitucionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Bl. 24.
Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Lugduni viij kalendas octobris, pontificatus nostri anno septimo.

19.

30. Marts 1253.

In isto priuilegio confirmantur omnes libertates et immuni[ta]ciones a Romanis pontificibus concesse etc.

Innocencius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati et conuentui monasterij de Esrom, Cisterciensis ordinis, Roskildensis diocesis, salutem et apostolicam benedictionem. Cvm a nobis petitur, quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis quam ordo exigit racionis, vt id per sollicitudinem officij nostri ad debitum perducatur effectum. Eapropter, dilecti in domino filij, vestris iustis postulacionibus grato concurrentes assensu, omnes libertates et immunitates, a predecessoribus nostris Romanis pontificibus ecclesie vestre concessas necnon libertates et exemptiones secularium exactionum a regibus et principibus uel aliis Christi fidelibus rationabiliter vobis indultas, auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmacionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Perusij iij kalendas aprilis, pontificatus nostri anno decimo.

20.

(?) Dec. 1288.

Simile in forma dat Nicolaus papa iiij.

Datum Rome apud sanctam Mariam maiorem jdus[1]) decembris, pontificatus suj anno primo.

21.

2. Sept. 1309.

Ad (!) idem in forma dat Clemens papa v.

Datum Auinioni iiij nonas septembris, pontificatus sui anno quarto.

[1]) Tallet er vistnok glemt foran jdus.

22.

5. Juli 1382.

Aliud priuilegium dat ter in forma Vrbanus papa vi.

Datum Rome apud sanctum Petrum iij nonas julij, pontificatus sui anno quinto.

23.

23. Okt. 1223.

Protectio siue confirmacio Honorij pape iij super personas nostras et omnia bona nostra presentia et futura, que iustis modis poterimus adipisci.

Honorius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati et conuentui de Esrom salutem et apostolicam benedictionem. Justis petentium desideriis dignum est nos facilem prebere assensum et vota, que a rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere. Eapropter, dilecti in domino filij, vestris iustis postulacionibus grato concurrentes assensu, personas vestras cum omnibus bonis, que in presentiarum racionabiliter possidetis aut in futurum iustis **Bl. 25.**
modis, prestante domino, poteritis adipisci, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus, specialiter autem possessiones de Husbij, de Hærluff et de Wetheleue ac alia bona vestra, sicut ea omnia iuste, canonice ac pacifice possidetis, vobis et per vos monasterio vestro auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre protectionis et confirmacionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Laterani x kalendas nouembris, pontificatus nostri anno octauo.

24.

28. Marts 1244.

Inhibicio domni Innocentij pape iiij de prestatione decimarum et de nutrimentis animalium nostrorum.

Innocentius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati et conuentui monasterij de Esrom, Cistertiensis ordinis, Roskildensis diocesis, salutem et apostolicam benedictionem. Significastis nobis, quod, cum vobis a sede apostolica sit indultum, vt de ortis, virgultis, pratis, pascuis, nemoribus, salinis, molendinis, piscacionibus ante et post concilium acquisitis ac de vestrorum animalium nutrimentis nullus a vobis decimas exigere uel extorquere presumat, iniuncto nichilominus ab eadem sede venerabilibus fratribus nostris archiepiscopis et episcopis et alijs ecclesiarum prelatis per regnum Dacie constitutis, ut vos et alios vestri ordinis regnj eiusdem immunes a prestacione decimarum huiusmodi conseruarent, nonnulli tamen ecclesiarum prelati et clerici Lundensis provintie, dicentes huiusmodi indulgentiam ad acquisita post concessionem ipsius aliquatenus non extendi, vos super hoc multiplici molestacione fatigant. Nos igitur, credentes prefatam indulgentiam ad acquisita postmodum extendendam, ut nullus vos super hoc huiusmodi occasione fatiget, auctoritate presentium inhibemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibicionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Laterani v kalendas aprilis, pontificatus nostri anno primo.

25.

24. Marts 1244.

Bl. 26. Innocentius episcopus[1]), seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati et conuentui de Esrom, Cisterciensis ordinis, Roskildensis diocesis, salutem et apostolicam benedictionem. Solet annuere sedes apostolica piis votis et iustis petentium desideriis fauorem beniuolum impertiri. Cum autem sitis per priuilegia sedis apostolice a prestacione decimarum de animalium nutrimentis immunes, et sicut uobis referentibus intelleximus, quidam ecclesiarum rectores, in quorum parrochijs oues vestre pascuntur, a vobis de lana, lacte et agnis earumdem ouium decimas exigere moliantur, nos, vestris iustis precibus inclinati, auctor[i]tate presentium inhibemus, ne quis contra eadem priuilegia de predictis a vobis decimas

---

[1]) episcopus er skrevet 2 Gange.

exigere aut extorquere presumat. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibicionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Laterani ix kalendas aprilis, pontificatus nostri anno primo.

26. **8. Dec. 1296.**

Bonifatius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis vniuersis abbatibus et conuentibus Cisterciensis ordinis tam presentibus quam futuris salutem et apostolicam benedictionem. Deuocionis vestre precibus inclinati vobis presentium auctoritate concedimus, vt possessiones et alia bona, mobilia et immobilia, que liberas personas fratrum vestrorum ad monasteria vestra mundi relicta vanitate conuolantium et professionem facientium in eisdem iure successionis uel alio iusto titulo, si remansissent in seculo, contigissent, et que ipsi existentes in seculo potuissent aliis libere erogare, dummodo feudalia non existant, valeatis petere, recipere ac eciam retinere sine iuris preiudicio alienj. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum sexto ydus decembris, pontificatus nostri anno secundo.

27. **17. Juni 1383.**

Prohibicio domini Vrbanj pape, ne qui prelatorum aut aliquorum parrochialium rectorum ecclesiarum nos aut nostros familiares seu inquilinos super solucionibus decimarum impetant aut molestant (!)[1].

Vrbanus episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis vniuersis abbatibus et conuentibus Cisterciensis ordinis tam presentibus quam futuris salutem et apostolicam benedictionem.

---

[1]) I Randen staar: Insule dei require.

Quoniam omnes possessiones vestre, quas propriis manibus aut sumptibus excolitis, a solucione decimarum frugum et animalium siue aliis redditibus ad ius parrochialium ecclesiarum
Bl. 27. spectantibus, in quibuscumque existant parrochiis, per priuilegia sedis apostolice totaliter sunt exempte, presencium auctoritate districte prohibemus, ne qui prelatorum aut aliquorum parrochialium rectorum ecclesiarum vos aut vestros familiares seu inquilinos super dictis solucionibus decimarum impetant aut molestent[1]), non obstante, si vos processu temporis propter defectum personarum in mansionibus vestris, quas conuersi vestri prius regere solebant, villicos aut procuratores compellamini instituere seculares, quia ipsi seculares eodem quo conuersi vestri gaudere tenentur priuilegio[2]) libertatis, recipientes tamen omnia beneficia ecclesiastica a rectoribus suis parrochialibus. Quod si quis [in] aliquos de familiaribus uel inquilinis vestris, donec in famulatu vestro permanserint, propter detencionem decimarum uel aliud quid a sede apostolica ordini vestro concessum excommunicacionis uel interdicti sentenciam promulgauerit, liceat vobis eos absoluere, et si eorum presbiteri humiliter requisiti id efficere noluerint vel maliciose distulerint, ipsis ecclesiastica sacramenta conferre ac eciam ecclesiasticam sepulturam ministrare. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum xv kalendas julij, pontificatus nostri anno sexto.

28.

4. Sept. 1309.

Clemens episcopus, seruus seruorum dei, dilecto filio decano ecclesie Sleswicensis salutem et apostolicam benedictionem. Etsi quibuslibet personis ecclesiasticis presertim sub religionis habitu domino militantibus apostolicum debeat adesse presidium, professores tamen Cisterciensis ordinis vtriusque sexus, ne prauorum hominum molestiis agitentur, eo libentius protectionis nostre munimine confouemus, quo prefatum ordinem in ecclesia dei conspicuum dilectione pro-

---

[1]) molestant. Cod. [2]) preuilegio. Cod.

sequimur ampliori, ac illorum iniurie grauius nos contingunt. Cum itaque, sicut ad nostrum peruenit auditum, dilecti filij abbas Cisterciensis eiusque coabbates et fratres ac dilecte in Christo filie abbatisse et sorores eorumque conuentus ipsius Cisterciensis ordinis a nonnullis, qui nomen domini recipere in vacuum non formidant, in personis et bonis suis multipliciter molestentur, nos, uolentes ipsorum abbatum fratrum, abbatissarum sororum ac conuentuum prouidere quieti et peruersorum conatibus obuiare, discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatenus per te uel alium seu alios, eisdem abbatibus fratribus, abbatissis sororibus et conuentibus efficacis presidio defensionis assistens, non permittas, eos in personis et bonis eorum contra indulta priuilegiorum sedis apostolice ab aliquibus indebite molestari, molestatores huiusmodi, quicumque et cuiuscumque religionis, condicionis aut status existant, eciam si pontificali prefulgeant dignitate, auctoritate nostra appellatione postposita compescendo. Non obstantibus felicis recordacionis Bonifacij pape viij predecessoris nostri, qua cauetur, ne, cum actor et reus fuerint eiusdem ciuitatis uel diocesis, aliquis eorum extra ipsas nisi in certis casibus ad iudicium euocetur, et alia, ne conseruatores a sede deputati predicta extra ciuitates et diocesin, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere siue alij uel alijs vices suas committere aut aliquos vltra vnam dietam a fine diocesis eorundem trahere presumant, quodque potestas et iurisdictio conseruatorum quoad non cepta negotia per obitum concedentis expiret, quam de duabus dietis in concilio generali et alijs quibuscumque constitucionibus ab eodem Bonifacio uel aliis predecessoribus nostris, Romanis pontificibus, super hoc in contrarium editis, dummodo vltra terciam uel quartam dietam aliquis extra suam diocesin auctoritate presentium non trahatur, seu si aliquibus communiter vel diuisim a predicta sit sede indultum, quod interdici, suspendi uel excommunicari seu extra uel vltra certa loca ad iudicium euocari non possint per litteras apostolicas, non facientes plenam et expressam de indulto huiusmodi eorumque personis, locis uel ordinibus mentionem, seu qualibet alia indulgentia dicte sedis generali uel speciali, per quam tue iurisdictionis explicacio in hac parte valeat quomodolibet impediri, attentius prouisurus, ne de hiis, super

Bl. 38.

quibus lis est forte iam mota, seu que cause cognicionem exigunt, et que indulta huiusmodi non contingunt, per te uel alium seu alios te aliquatenus intromittas. Nos enim, si secus presumpseris, tam presentes litteras quam eciam processum, quem per te uel ipsos illarum auctoritate haberi contigerit, omnino carere viribus ac nullius fore decernimus firmitatis. Huiusmodi ergo mandatum nostrum sic prudenter et fideliter exequaris, ut eius fines quomodolibet non excedas. Ceterum volumus et apostolica auctoritate decernimus, quod a data presentium sit tibi in premissis omnibus et eorum singulis perpetuata potestas et iurisdictio attributa, vt in eo
Bl. 29. vigore illaque firmitate possis auctoritate predicta in predictis omnibus et pro predictis procedere, ac si tua iurisdictio in hiis omnibus et singulis per citacionem, monicionem uel modum alium perpetuata legitimum extitisset. Datum Auinioni ij nonas septembris, pontificatus nostri anno quarto.

29. **21. Marts 1279.**

Thrugotus, dei gracia Lundensis archiepiscopus, Swecie primas, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino. Constare volumus tam presentibus quam futuris, nos priuilegium domini Alexandri pape diligenter perspexisse, cuius tenor talis est: Alexander episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati Cistercij eiusque coabbatibus et conuentibus vniuersis Cisterciensis ordinis salutem et apostolicam benedictionem. Sedes apostolica duxit vobis prouide concedendum, vt a nullo alio nisi a patribus abbatibus seu vestri ordinis monachis a dictis abbatibus super hoc deputatis visitari uel corrigi valeatis. Quia vero sic sunt procuraciones visitacioni annexe, vt prelatis non sint, nisi visitent, exhibende, auctoritate presentium, ne quisquam dyocesanus aut prelatus alius a vobis procuraciones huiusmodi exigere uel extorquere presumat, nec vos [eas] exhibeatis eisdem, districtius inhibemus, decernentes eadem auctoritate irritum et inane, si quid contra inhibicionem huiusmodi a quoquam fuerit propria temeritate presumptum, ac sentencias, si que in vos huius occasione prolate[1]) fuerint, non tenere. Nulli ergo omnino

---

[1]) prelate. Cod.

hominum liceat hanc paginam nostre constitucionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Viterbi[i] sexto kalendas julij, pontificatus nostri anno tercio. In cuius rei testimonium presenti scripto sigillum nostrum duximus apponendum. Datum Hælsingæør anno domini m. cc. l. xx. nono, in die sancti Benedicti abbatis.

30.

9. Sept. 1332.

Vt per nullos visitabimur nisi per personas ordinis nostri.

Vniuersis presentes litteras inspecturis et eciam audituris officialis Lingonensis salutem in domino. Noueritis, quod fidelis ac dilectus noster videlicet Thomas Roolmj de Luseyo clericus, auctoritate sacrosancti Romani imperij publicus notarius tabellioque curie Lingonensis iuratus, vidit et de verbo a[d] verbum legit ac diligenter inspexit quoddam rescriptum papale sanum et integrum, non abolitum[1], non cancellatum nec in aliqua sui parte viciatum, vera bulla plumbea in filo cirico bullatum, cuius tenor sequitur per hec verba: Alexander episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati Cistercij eiusque coabbatibus et conuentibus Bl. 30.
vniuersis Cisterciensis ordinis salutem et apostolicam benedictionem. Sedes apostolica duxit vobis prouide concedendum, ut a nullo alio nisi a patribus abbatibus seu vestri ordinis monachis a dictis abbatibus super hoc deputatis visitari uel corrigi valeatis. Quia vero sic sunt procuraciones visitacioni annexe, vt prelatis non sint, nisi visitent, exhibende, auctoritate presentium, ne quisquam dyocesanus aut prelatus alius a vobis procuraciones huiusmodi exigere uel extorquere presumat, nec vos eas exhibeatis eisdem, districtius inhibemus, decernentes eadem auctoritate irritum et inane, si quid contra inhibicionem huiusmodi a quoquam propria fuerit temeritate presumptum, ac sentencias, si que in vos huiusmodi occasione prolate fuerint, non tenere. Nulli ergo om-

[1]) ambolitum. Cod.

nino hominum liceat hanc paginam nostre inhibicionis ac constitucionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit[1]) incursurum. Datum Neapoli xv kalendas mayi, pontificatus nostri anno primo. Et nos officialis Lingonensis predictus, cum nobis constet de premissis per fidelem relacionem predicti iurati nostri, cui super hiis credimus, sigillum curie Lingonensis huic presenti visioni duximus apponendum in testimonium premissorum. Datum visioni huic die Mercurij post festum natiuitatis beate Marie virginis anno domini m. ccc. xxxij. Et ego Thomas Roolmj de Luseyo, clericus Dyuione commorans Lingonensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius tabellioque curie Lingonensis iuratus, predictum papale rescriptum sanum et integrum, ut supra dictum est, vidi et legi et de ipso presens publicum instrumentum per modum visionis feci et propria manu mea scripsi, signoque meo imperiali publico vna cum signo manuali et cereo in offitio tabellionatus me: Lingonensis assuetis et una cum sigillo curie Lingonensis predicte signaui et hic me subscripsi vocatus et rogatus.

31. **1326.**

Vt cantare possumus tempore interdicti.

Vniuersis presentes litteras inspecturis fratres Guillelmus Cistertiensis, Matheus Clareuallensis et Valterus Murimundensis monasteriorum abbates salutem in domino. Noueritis, ordinem nostrum habere priuilegium, quod sequitur in hec verba: Johannes episcopus, seruus seruorum dei, abbati Cistercij ceterisque abbatibus et vniuersis conuentibus Cisterciensis ordinis salutem et apostolicam benedictionem. Inter ceteros regularium ordinum professores in dei ecclesia militantes illud ordini vestro et vobis ad speciales laudes asscribitur, quod preter alia, per que virtutum domino gratum inpenditis holocaustum, libenter voces vestras cum reuerencia et deuotione debitis in diuinis celebrandis officijs exaltatis,
Bl. 81. sperantes per hoc, vocum vestrarum organa velut incensiones gratas ipsi domino placitura. Exhibita siquidem nobis vestra

[1]) nouerint. Cod.

peticio continebat, quod, cum generaliter monasteria et loca vestra sint in desertis locis et solitudinariis ac à cetibus hominum segregata, vt possitis liberius vacare diuinis et per exaltacionem[1]) vocum et iubilum cordium deuotum impendere domino famulatum, cum diuinorum officiorum cultus ad maius vestrum cedat solamen ac maiorem refectionem vestris pariat animabus, nec[2]) voces vestre audiri possint ab aliis in nemoribus et desertis emisse, nonnulli Romanorum pontificum[3]), predecessores nostri, in premissis specialem consideracionem habentes, vobis et eidem ordini per specialia priuilegia indulserunt, vt tempore generalis interdicti liceret vobis in monasteriis et locis vestris, interdictis et excommvnicatis exclusis, alta voce diuina celebrare. Cum autem per quasdam constituciones post dicta indulta a felicis recordacionis Bonifacio viij° et Clemente v^to^ Romanis pontificibus predecessoribus nostris editas huiusmodi priuilegiis derogetur, et propter hoc opporteat, vos in monasteriis vestris tempore interdicti prefati diuinorum suspendere organa et ab exaltacione vocum et iubilacionibus in diuinis decantandis laudibus abstinere, idque, sicut asseritis, magnam vobis turbacionem adducat, et nonnulli iuuenes dicti ordinis efficiantur exinde circa diuina officia desides et remissi, nobis humiliter supplicastis, vt prouidere vobis super hoc pro consolacione vestra de beningnitate apostolica dignaremur. Nos igitur ob spiritualium[4]) virtutum studia, quibus feruenter insistitis, votis vestris, que sperandum est ex deuocionis fonte procedere, fauorabiliter annuentes, vestris in hac parte supplicacionibus inclinati, auctoritate vobis presencium indulgemus, vt, constitucionibus eorundem Bonifacij et Clementis seu qualibet alia, super hoc in contrarium editis nequaquam obstantibus, liceat vobis in vestris monasteriis taliter segregatis tempore generalis interdicti, ianuis clausis et extraneis aliquibus non admissis, alta voce diuina celebrare, dummodo vos causam non dederitis interdicto. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem[5]) hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum

---

[1]) pro exaltacione. Cod. [2]) vt. Cod. [3]) pontifices. Cod. [4]) spetialium. Cod. [5]) aut. Cod.

Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Auinioni kalendas marcij, pontificatus nostri anno decimo. Nos igitur in testimonium premissorum sigilla nostra presentibus duximus apponenda. Datum in Cistercio anno domini m. ccc. xxvj tempore capituli generalis. Insuper nos Johannes,
Bl. 32. abbas in Dargun, sub appensione sigilli nostri protestamur, nos priuilegium preallegatum bullatum vidisse, et exscriptum eiusdem sub testimonio sigillorum trium abbatum predictorum apud nos esse reseruatum, et nos fratres Theodericus de Colbaz et Robertus de Hylda monasteriorum abbates vidimus has litteras sigillatas. In cuius rei testimonium nostra sigilla presentibus sunt appensa.

32. **14. Sept. 1293.**

Priuilegium domini Alexandri pape quod nullus potest interdicere seu sentencias dare contra ordinem Cisterciensem.

Vniuersis presentes litteras inspecturis frater Bonaventura, miseracione diuina Lucensis[1]) episcopus, salutem in domino sempiternam. Noueritis, nos litteras felicis recordacionis domini Alexandri pape quarti non abolitas, non cancellatas, non rasas, nec in aliqua sui parte viciatas, cum veris bulla et filo apud Cistercium vidisse et de verbo ad verbum diligenter inspexisse in hec verba: Alexander episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati Cistertij et ceteris coabbatibus et conuentibus Cisterciensis ordinis salutem et apostolicam benedictionem. Sacre vestre religionis inducti meritis, votis vestris libenter annuimus eaque vobis concedimus, per que materia submota grauaminis status vestri tranquillitas procuretur. Sane nobis exponere curauistis, quod ex speciali priuilegio sedis apostolice obtinetis, vt nulli omnino hominum liceat in vos vel vestra monasteria seu fratres inibi constitutos contra id, quod ab origine vestri ordinis noscitur obseruatum, excommvnicacionis, suspensionis seu interdicti sentencias promulgare, felicis quoque memorie Honorius papa, predecessor noster, quieti vestre paterna volens diligentia prouidere, adiciendo de gracia pociori suis litteris vobis indulsit, vt non solum aliis sed eciam dicte sedis legatis pre-

---

[1]) Entensis. Cod.

dictas uel eciam deposicionis sententias in vos uel predicta monasteria sine sedis eiusdem speciali mandato licitum sit proferre, quas, si extunc proferri contingerit, decreuit irritas et inanes. Insuper omnino prohibuit, ne predicti legati procuraciones pecuniarias a vobis exigere vel extorquere presumant[1]), sed cum ad domos vestri ordinis accesserint, sine carnium esu cibis regularibus sint contenti. Porro quia nos nuper omnia indulta quibuscumque personis, siue ecclesiasticis prelatis et alijs regularibus et non regularibus, siue secularibus principibus et aliis minoribus et quorumcumque locorum capitulis, collegiis, conuentibus et communibus seu communitatibus a felicis recordacionis Innocentio papa, predecessore nostro, uel nobis concessa, quod videlicet per delegatos, conseruatores aut exequtores a sede apostolica deputatos[2]) seu per delegatos ab ipsis vel per legatos sedis eiusdem aut ordina- Bl. 33.
rios seu delegatos eorum interdici, suspendi vel excommunicari, quodque ipsis ingressus ecclesie prohiberi, et quod terre sue interdicto ecclesiastico supponi non valeant, totaliter auctoritate apostolica duximus reuocanda, ita quod deinceps nullum robur nullumque vigorem obtineant, nec premissi per ea iuuare se vlterius valeant uel tueri, nisi principes ipsi sint reges vel vxores aut filij seu fratres regum aut alij magnates sublimesque viri, qui antiquitus a predicta sede similem graciam habuerunt, vos metuentes uobis per hoc preiuditium generari apostolice super hoc prouisionis remedium implorastis. Nos itaque ad peticionem dilecti filij nostri J[ohannis] tituli sancti Laurentij in Lucina presbiteri cardinalis vestris supplicacionibus inclinati, quod per reuocacionem huiusmodi nullum libertatibus et immunitatibus vobis a prefata sede concessis preiuditium in posterum generetur, auctoritate vobis presentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Laterani[3]) iij idus decembris, pontificatus nostri anno primo. In cuius rei testimonium presenti transcripto sigillum nostrum duximus apponendum. Datum loco supradicto anno domini mccxciij[4]) jn exaltacione sancte crucis.

---

[1]) presumat. Cod. [2]) deputos. Cod. [3]) Lateranis. Cod. [4]) mccixiij. Cod.

33. **8. Marts 1266.**

Nobilis gracia, quod nullus legatus sentencias ferat, nisi fuerit specialis mentio de ordine Cisterciensi.

Vniuersis presentes litteras inspecturis vniuersitas abbatum Dacie Cisterciensis ordinis salutem in domino sempiternam. Vniuersitati vestre constare volumus manifeste, nos apud Soram vidisse priuilegium domini pape Alexandri inferius subnotatum et illud de verbo ad verbum diligentius inspexisse, in nullo penitus viciatum, litteris non cancellatis, non abolitis, nec in parte aliqua viciatis, sub vera bulla, filo integro existente, cuius tenor talis habetur: Alexander episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati Cistercij eiusque coabbatibus et conuentibus vniuersis Cisterciensis ordinis salutem et apostolicam benedictionem. Religionis vestre meretur honestas, vt vos speciali diligentes in domino karitate prosequamur gracia sedis apostolice ac fauore. Sane tenuitatem vestrorum reddituum et prouentuum sollicite attendentes ac per hoc volentes alicuius releuacionis solatio vos gaudere, vobis auctoritate presentium indulgemus, vt ad prestacionem aliquarum collectarum et aliarum exactionum imponendarum vobis et domibus vestris a sede apostolica seu legatis eiusdem aut ipsorum auctoritate ac mandato
Bl. 34. non teneamini per litteras ipsius sedis seu legatorum, que plenam et expressam de indulgentia huiusmodi et ordine vestro non fecerint mentionem. Nos enim excommvnicacionis, suspensionis et interdicti sentencias, si quas occasione predictorum in vos communiter vel aliquos vestrum ab aliquo promulgari contigerit, decernimus non tenere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis et constitucionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Viterbij vj kalendas julij, pontificatus nostri anno tercio. Quoniam igitur hoc ipsum priuilegium bullatum adhuc in cunctis ordinis nostri domibus non habetur, propterea sub nostrorum illud sigillorum testimonio presenti scedule seriatim fecimus ex integro[1])

---

[1]) et ex integro. Cod.

annotari, vt de ipso dubitantibus fides certior generetur. In cuius rei euidentiam et cautelam sigilla nostra presentibus duximus apponenda. Actum anno domini m°. ducentesimo lxvj, mense martio, apud Soram, in crastino dominice letare Ierusalem.

34.

14. Sept. 1293.

Priuilegium domini Innocentii, quod nullus ordinarius nos conueniat.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis frater Bonauentura, miseratione diuina Lucensis[1]) episcopus, salutem in domino sempiternam. Noueritis, nos litteras felicis recordacionis domini pape Innocentij quarti non abolitas, non cancellatas, non rasas, nec in aliqua parte sui viciatas, cum veris bulla et filo apud Cistertium vidisse et de verbo ad verbum diligenter inspexisse [in hec verba]: Innocentius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati Cistercij eiusque coabbatibus et conuentibus Cisterciensis ordinis salutem et apostolicam benedictionem. Cum nuper duxerimus statuendum, vt exempti, quantacumque[2]) gaudeant libertate, nichilominus tamen racione delicti seu contractus aut rei, de qua contra ipsos agitur, rite possint coram locorum ordinarijs conueniri, et illi quoad hoc suam in ipsos jurisdiccionem, prout ius exigit, excercere, vos dubitantes, ne per constitucionem huiusmodi libertatibus et immunitatibus vobis et ordini vestro per priuilegia et indulgentias ab apostolica sede concessis preiudicari valeat, nobis humiliter supplicastis, vt prouidere super hoc indempnitati vestre paterna sollicitudine curaremus. Quia vero eiusdem ordinis sacra religio sic vos apud nos dignos fauore constituit, vt nobis votiuum existat, vos ab omnibus, per que vobis possent prouenire dispendia, immunes libenti animo preseruare, auctoritate vobis presentium indulgemus, vt occasione constitucionis huiusmodi nullum eisdem libertatibus et im- Bl. 35.
munitatibus in posterum preiudicium generetur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem

[1]) Encensis. Cod. [2]) quantumcumque. Cod.

hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Janue xij kalendas julij, pontificatus nostri anno viij. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presenti transcripto duximus apponendum. Datum loco supradicto anno domini m. cc. nonagesimo tercio in exaltacione sancte crucis.

35.

12. April 1306.

Vidisse Bonifacij pape de decimis non dandis.

Olauus, miseratione diuina episcopus Roskildensis, vniuersis, ad quos presentes littere[1]) peruenerint, salutem in domino. Noueritis, nos litteras infrascriptas sanctissimi patris domini Bonifatij pape octauj non cancellatas, non abolitas, nec in aliqua parte sui viciatas, ordini Cistertiensi generaliter indultas vidisse et perlegisse, in hec verba: Bonifatius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis[2]) filiis vniuersis abbatibus, abbatissis et conuentibus ordinis Cisterciencis tam presentibus quam futuris salutem et apostolicam benedictionem. In ecclesie firmamento vester ordo nitore claro coruscans vniuersalem gregis dominici aulam illuminat et currentibus in stadio rectum iter insinuat, quo ad salutis brauium facilius peruenitur. Nos quidem ob hoc et propter magne deuotionis affectum, quem ad nos et apostolicam sedem habetis, ordinem ipsum ac vos et alios eiusdem ordinis professores intima caritate prosequimur ac sinceris affectibus excitamur ad vestra et illorum commoda, in quibus honeste possumus, promouenda, jdeoque premissorum intuitu et obtentu dilecti filij nostri Roberti tituli sancte Pudentiane presbiteri cardinalis, qui tamquam prefati ordinis, quem professus existit, promotor assiduus necessitates vestras et dicti ordinis nobis reuerenter exposuit et super illis nostre prouisionis auxilium implorauit, vobis auctoritate presentium indulgemus, vt de terris vestris, cultis et incultis, ad ordinem vestrum spectantibus, quas aliis[3]) concessistis vel concedetis[4]) imposterum excolendas, de quibus tamen aliquis decimas seu primitias non percepit, nullus a vobis [seu] cultoribus terrarum ipsarum aut

---

[1]) litteras. Cod. [2]) dilecis. Cod. [3]) alias. Cod. [4]) conceditis. Cod.

quibuscumque aliis decimas seu primitias exigere vel extorquere presumat. Nos enim nichilominus irritum decernimus et inane, quitquid contra tenorem huiusmodi indulgentie fuerit attemptatum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis et constitucionis infringere vel **Bl. 36.**
ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Laterani[1]) xv kalendas ianuarij, pontificatus nostri anno octauo. Nos ergo in huius rei testimonium sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum Roskildis anno domini m. ccc. vi, pridie jdus aprilis.

36.

8. Sept. 1463.

Idem priuilegium sub sigillo archiepiscopi Lundensis annotatum.

Two, dei gracia archiepiscopus Lundensis, Swetie primas et apostolice sedis legatus, vniuersis et singulis, ad quos presentes littere peruenerint, salutem in domino. Noueritis, nos litteras infrascriptas, non cancellatas, non abolitas, nec non in aliqua parte sui viciatas, sub sigillo domini Olaui, quondam episcopi Roskildensis, sigillatas vidisse, legisse et diligenter auscultasse, quarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis: Olauus, diuina miseratione episcopus Roskildensis, vniuersis, ad quos presentes littere peruenerint, salutem in domino. Noueritis, nos litteras infrascriptas sanctissimi patris domini Bonifatij pape octaui non cancellatas, non abolitas, nec in aliqua parte sui viciatas, ordini Cisterciensi generaliter indultas vidisse et perlegisse in hec verba: Bonifatius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis vniuersis abbatibus, abbatissis et conuentibus ordinis Cisterciensis tam presentibus quam futuris salutem et apostolicam benedictionem. In ecclesie firmamento vester ordo nitore claro choruscans vniuersalem gregis dominici aulam illuminat et currentibus in stadio rectum iter insinuat, quo ad salutis brauium facilius peruenitur. Nos quidem ob hoc et propter

[1]) Lateranensi. Cod.

magne deuotionis affectum, quem ad nos et apostolicam sedem habetis, ordinem ipsum et vos et alios eiusdem ordinis professores intima caritate prosequimur ac sinceris affectibus excitamur ad vestra et illorum commoda, in quibus honeste possumus, promouenda, ideoque premissorum intuitu et obtentu dilecti filij nostri Roberti tituli sancte Pudentiane presbiteri cardinalis, qui tamquam prefati ordinis, quem professus existit, promotor assiduus necessitates vestras et dicti ordinis nobis reuerenter exposuit et super illis nostre prouisionis auxilium implorauit, vobis auctoritate presencium indulgemus, vt de terris vestris, cultis et incultis, ad ordinem vestrum spectantibus, quas aliis[1]) concessistis vel concedetis[2])
Bl. 37. in posterum excolendas, de quibus tamen aliquis decimas seu primitias non percepit, nullus a vobis seu cultoribus terrarum ipsarum aut quibuscumque aliis decimas seu primitias exigere seu extorquere presumat. Nos enim nichilominus irritum decernimus et inane, quidquid contra tenorem huiusmodi indulgentie fuerit attemptatum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis et constitucionis infringere vel ei ausu temerario[3]) contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Laterani xv kalendas ianuarij, pontificatus nostri anno viij. Nos ergo in huius rei testimonium sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum Roskildis anno domini m. ccc. vi, pridie idus aprilis. Nos ergo in euidentiam firmiorem et testimonium premissorum secretum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum Lundis in festo natiuitatis Marie anno domini mcdlx tercio, pontificatus nostri anno vicesimo primo.

37. **22. Avg. 1469.**

In nomine domini amen. Anno a natiuitate eiusdem millesimo quadringentesimo sexagesimo nono, indiccione prima, die vero Martis mensis augusti vicesima secunda, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Pauli diuina prouidentia pape secundi anno quinto, coram reuerendissimo in Christo patre et domino domino Twone, dei

---

[1]) alias. Cod. [2]) conceditis. Cod. [3]) temorario. Cod.

gratia archiepiscopo Lundensi, Swecie primate et apostolice sedis legato, in mei, notarij publici, testiumque infra scriptorum ad hoc vocatorum specialiter et rogatorum presentia, constitutus religiosus vir frater Mathias Petri, ordinis Cisterciensis in monasterio Esrom, Roskildensis diocesis, professus, vnum decretum felicis recordacionis pape Vrbani in pergameno scriptum, plumbo et cordula debitis modo Romane curie inpendentibus, non viciatum, non corruptum, nec in aliqua sui parte suspectum, sed omni prorsus vicio et suspicione carens in medium produxit et per me, notarium publicum infrascriptum, legi, auscultari et diligenter examinari fecit. Cuius decreti tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis: Vrbanus episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis vniuersis abbatibus et conuentibus Cisterciensis ordinis tam Bl. 38.
presentibus quam futuris salutem et apostolicam benedictionem. Quoniam omnes possessiones vestre, quas propriis manibus aut sumptibus excolitis, a solucione decimarum frugum et animalium siue aliis redditibus ad ius parrochialium ecclesiarum spectantibus, in quibuscumque existant parrochiis, per priuilegia sedis apostolice totaliter sunt exempte, presencium auctoritate districte prohibemus, ne qui prelatorum aut aliquorum parrochialium rectorum ecclesiarum vos aut vestros familiares seu inquilinos super dictis solucionibus decimarum impetant aut molestent[1]), non obstante, si vos processu temporis propter defectum personarum in mansionibus vestris, quas conuersi vestri prius regere solebant, villicos aut procuratores compellamini instituere seculares, quia ipsi seculares eodem quo conuersi vestri gaudere tenentur priuilegio libertatis, recipientes tamen omnia beneficia ecclesiastica a rectoribus suis parrochialibus. Quod si quis [in] aliquos de familiaribus uel inquilinis vestris, donec in famulatu vestro permanserint, propter detentionem decimarum vel aliud quid a sede apostolica ordini vestro concessum excommvnicacionis uel interdicti sentenciam promulgauerit, liceat vobis eos absoluere, et si eorum presbiteri humiliter requisiti id efficere noluerint vel maliciose distulerint, ipsis ecclesiastica sacramenta conferre ac eciam ecclesiasticam sepulturam ministrare. Nulli ergo omnino

---

[1]) molestant. Cod.

hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum xv kalendas iulij, pontificatus nostri anno vj. Quo decreto taliter producto, lecto et diligenter examinato, ut premittitur, predictus frater Mathias Petri peciit a me notario publico infrascripto sibi fieri et confici vnum uel plura publicum seu publica instrumentum seu instrumenta. Acta fuerunt hec Haffnis in camera prefati reuerendissimi in Christo patris domini Twonis archiepiscopi Lundensis etc. anno, indictione, die, mense, pontificatu et aliis, quibus supra, presentibus ibidem honorabilibus[1]) et discretis[2]) viris domino Iohanne Swenonis, perpetuo vicario Lundensi, et Lindormo Johannis, clerico diocesis Lincopensis, testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis. Et ego Otto Foghet, clericus Ottoniensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis, decreti productionj, lectionj, diligenti examinacioni aliisque omnibus et singulis premissis, dum
Bl. 89. sic, vt premittitur, fierent et agerentur[3]), vnacum prenominatis testibus presens interfui eaque omnia et singula premissa sic fieri vidi et audiui ac in notam recepi, ex qua hoc presens publicum instrumentum manu aliena fideliter conscriptum confeci, signaui, publicaui et in hanc publicam formam redegi signoque et nomine meis solitis et consuetis signaui rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

Et nos Two, dei gracia archiepiscopus Lundensis, Swecie primas et apostolice sedis legatus, protestamur nos audiuisse et vidisse decreti tenorem supradictum concordantis cum suo originali de verbo ad verbum, quod protestamur secreto nostro presentibus inferius appenso. Datum Haffnis die et loco supradictis.

38. **8. Sept. 1463.**

Two, dei gracia archiepiscopus Lundensis, Swecie primas et apostolice sedis legatus, vniuersis et singulis, ad quos presentes littere peruenerint, salutem in domino. Noueritis,

---

1) honorabili. Cod. 2) discreto. Cod. 3) aggerentur. Cod.

nos litteras infrascriptas sanctissimi in Christo patris ac domini domini Innocencij pape iiij non rasas, non abolitas, non cancellatas, nec in aliqua parte sui viciatas, more Romane curie cum cordula de glauco serico et rubeo bullatas vidisse et diligenter inspexisse, quarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis: [I]nnocentius episcopus, seruus seruorum dei, dilectis filiis abbati Cistertij eiusque coabbatibus et conuentibus vniuersis Cisterciensis ordinis salutem et apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis quam ordo exigit racionis, vt id per sollicitudinem officij nostri ad debitum perducatur effectum. Ex parte siquidem vestra fuit propositum coram nobis, quod nonnulli ecclesiarum prelati vestris libertatibus invidentes, cum eis non liceat ex apostolice sedis indulto in vos excommvnicacionis uel interdicti sentencias promulgare, in familiares, seruientes et benefactores ac illos, qui molunt in molendinis vel coquunt[1]) in furnis vestris, quique vendendo seu emendo uel alias vobis commvnicant, sententias proferunt memoratas, sicque non vim et potestatem priuilegiorum vestrorum, sed sola verba seruantes vos quodammodo excommvnicant, dum vobis alios communicare non sinunt, et ex hoc iudicari videmini iudicio iudeorum[2]), et qui vobis communicant in predictis, illud euenit inconueniens, quod maiorem excommvnicacionem incurrunt, Bl. 40.
quam excommunicatis commvnicando fuerant incursuri. Quare nobis humiliter supplicastis, vt prouidere quieti vestre super hoc paterna sollicitudine curaremus. Nos igitur vestris supplicacionibus inclinati, ne quis predictorum huiusmodi sentencias in fraudem priuilegiorum apostolice sedis de cetero promulgare presumat, auctoritate presencium districtius inhibemus, decernentes eas, si per presumpcionem cuiuspiam taliter promulgari contigerit, irritas et inanes. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibicionis et constitucionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Lugduni xiij kalendas octobris, pontificatus nostri anno septimo[3]). Nos ergo in euidentiam

---

[1]) qoqunt. Cod. [2]) iudōrum. Cod. [3]) septima. Cod.

firmiorem et testimonium premissorum secretum nostrum duximus appendendum. Datum Lundis in festo natiuitatis Marie anno domini mcdlx tercio, pontificatus nostri anno vicesimo primo.

39.

Priuilegium domini Absolonis archiepiscopi Lundensis de omnibus possessionibus et terminis et super decimam de Esbendorp.

Absolon, dei gracia sancte Lundensis ecclesie archiepiscopus, Dacie et Swechie primas, omnibus in Christo fidelibus tam posteris quam presentibus imperpetuum. Ad hoc scripto maiorum facta mandantur, ne vel obliuione vel impiorum hominum sinistris incursionibus infirmentur, qui, cum male fecerint, gloriantur, et, vt exultent in rebus pessimis, solis calumpniis innituntur. Cum autem auctoritas instrvmentorum et testium idoneorum subterannotatio rei geste seriem protestatur, malignantium presumptuosa temeritas deprehensa confractaque quiescit, ne, quod stultorum vota conceperant, contra iustitiam expleatur. Nos igitur scientes, multam filiorum hominum esse malitiam, operibus simplitium et religiosorum talem volumus inesse cautelam, vt, si quid ad honorem dei et religionis augmentum uel per nos uel per alios senserimus effectui[1]) mancipari, omni vigilancia precaueamus, ne qua possit illud circumvenientium astutia deprauari. Nouerint igitur tam posteri quam presentes, quod venerabilis et deuotus
Bl. 41. amicus noster Walbertus abbas de Esrom presentiam nostram expeciit, postulans et exorans, quatinus cenobio, cui preesse dinoscitur, ita gracie nostre fauor accederet, vt super omnibus possessionibus et terminis eisdem possessionibus vel a conferentibus in elemosinam vel a venditoribus prefixis auctoritatis nostre priuilegio congauderet. Nos igitur predicti abbatis iustis desideriis benignum impertientes assensum ob reuerentiam et honorem omnium conditoris dei et salutem anime nostre, quod religiosorum expetebant vota, libenter annuimus et eandem ecclesiam cum omnibus possessionibus suis et terminis eisdem prefixis sub nostra protectione suscepimus et presenti pagina,

[1]) affectui. Cod.

nominis nostri prefixo karactere, communiri mandamus, possessionum eiusdem ecclesie subterannotatis nominibus: Esrom, in quo ipsum cenobium est constitutum, et locum, in quo erat villa, que quondam vocabatur Tanga, cum omnibus piscacionibus et pratis et siluis et ceteris appenditiis, Withlingeruth et terras, in quibus quondam fuerant villule Eschilsholm, Langaholm, Dauisthorp, cum pratis et siluis et piscacionibus, Hauerholm cum terra, in qua quondam fuerat villa dicta Aholm, cum siluis et pratis et ad eam pertinentibus, Birgirsholm cum villulis suis, Sacerethorp, Horseruth, Mulnethorp, Nuthorp, cum siluis et pratis et ad se pertinentibus, grangia, que dicitur Sande, cum siluis et pratis et piscacionibus suis, Agnesio cum terris et siluis ad se pertinentibus et villulis, Tumethorp, Haldensthorp, Halgersthorp, Karlesthorp, Dachwortheholt, Jortheholm, Bothorp, Stenhas, Almsruth, dimidium Toteholt cum siluis et pratis et ceteris ad se pertinentibus, Stenholt cum villulis suis, Groneholt, Thorthethorp, Sunsphialholt, Birsethorp, Mulneholt, cum siluis et pratis et piscacionibus suis, Saxolfsthorp cum siluis et pratis et piscacionibus suis, Mothorp in Hallandia cum siluis et pratis et ceteris attinentiis suis, tercia pars decime totius parrochie Esbiornsthorp, quam nos eis perpetualiter dedimus. Si quis igitur sciens hanc nostre constitucionis paginam contraire temptauerit, si non proprie temeritatis audatiam corrigere condigna satisfactione voluerit, tranquillitatis et pacis religiosorum fratrum Bl. 42.
perturbator excommunicacionis vinculis innodatus sancti spiritus mucrone suffossus intereat atque, cum iudicij dies aduenerit, extreme dampnacioni subiaceat. Cvnctis autem eidem loco sua iura seruantibus sit pax domini nostri Jhesu Christi, quatinus et hic fructum bone actionis percipiant et apud districtum iudicem premia pacis eterne inveniant. Amen.

40. 1211.

Idem priuilegium domini Andree archiepiscopi Lundensis super possessionibus monasterij Esromensis ecclesie.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Ego Andreas, dei gracia sancte Lundensis ecclesie archiepiscopus Swetieque primas, omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris. Religiosam vitam agentibus episcopale conuenit adesse presidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito reuocet aut robur, quod absit, sacre religionis infringat. Ad hoc maiorum facta scripto mandantur, ne uel obliuione uel hominum sinistris incursionibus infirmentur. Cum autem auctoritas instrumentorum et testium ydoneorum annotatio rei geste seriem protestatur, malignantium presumptuosa temeritas deprehensa confunditur. Nos igitur scientes, multam esse hominum maliciam, talem volumus [operibus] simplitium et religiosorum inesse cautelam, ut quod ad honorem dei et religionis augmentum per nos [vel per alios] senserimus effectui mancipari, omni precaueamus[1]) uigilantia, ne qua possit illud prauorum astutia deprauari. Eapropter, dilecti in domino filij, venerabilis[2]) abbatis Eskilli ac religiosorum fratrum nostrorum iustis postulacionibus clementer annuimus et carum nobis monasterium de Esrom, in quo diuino sunt mancipati obsequio, sub beate Marie beatique Laurentij et nostra protectione suscepimus et presentis scripti priuilegio communimus, inprimis siquidem statuentes, vt ordo monasticus, qui secundum deum et beati Benedicti regulam in prefato monasterio institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obseruetur. Preterea quascumque possessiones, quecumque bona idem monasterium iuste et canonice in presentiarum possidet aut in futurum concessione pontificum, largicione[3]) regum uel principum, oblatione fidelium seu aliis iustis modis siue emptionibus, prestante deo, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant, in quibus
Bl. 43. hec propriis duximus exprimenda vocabulis, locum ipsum, in quo prefatum monasterium situm est, Esrom, loca villarum, que quondam vocabantur Tanga, Dauisthorp, cum omnibus attinentijs suis, siluis, pratis, aquis, pascuis, piscacionibus et molendinis, Withlingeruth, Haffraholm, Birgisholm, Sande, Toteholth, Tummethorp, Arnbiornkiøp cum omnibus pertinentiis suis, siluis, aquis, pratis,

---

[1]) precauentes Cod. [2]) scientes quod venerabilis... Cod. [3]) largione. Cod.

piscacionibus et villis, Haholm, Roka, Bouethorp, Eskilsholm, Langaholm et terra, quam dedit venerandus rex Waldemarus trans Getewas, Horseholm cum siluis, aquis et pratis, Horseruth, Rørtange, Flunrethorp, Karlstorp, Hiorteholm, Bouethorp, Rethærstorp, Stenhas, Dowertholt, Høcksaker cum siluis, aquis, pratis et pascuis, Cracadal, Saxolstorp, Thorthethorp, Kidisthorp, Sibbethorp, Stenholt, Birsethorp, Mulneholt cum siluis, pratis et pascuis, grangia Haløs cum omnibus attentiis suis, Herløff, ex donacione domini Ebbonis, partem in Witheløff, in Hallandia Mothorp cum siluis, aquis, pratis et pascuis, et Glumstenuit, cum omnibus pertinentiis suis, Skiesholm, Heluesio, Weling, Sineruth, tercia pars totius decime Esbernthorp. Si quis igitur sciens hanc nostre constitucionis paginam contraire temptauerit, si non proprie temeritatis audatiam digna satisfactione correxerit, excommunicacionis vinculis innodatus, sancti spiritus mucrone confossus intereat atque extreme dampnacionis vltioni in perpetuum subiaceat. Cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus sit pax domini nostri Ihesu Christi, quatinus et hic fructum bone actionis percipiant et apud districtum iudicem premia pacis eterne percipiant. Amen. Datum in Gronesund anno domini mccxj pontificatus nostri anno[1]).

41.

1211.

Pr[i]uilegium domini Petri Roskildensis ecclesie episcopi de possesionibus supradictis et decimis in Esbiornthorp.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Ego Petrus, dei gracia Roskildensis ecclesie episcopus, regis Danorum cancellarius, omnibus Christi fidelibus tam posteris quam presentibus[2]). Ad hoc maiorum facta scripto mandantur, ne uel obliuione vel hominum inpiorum sinistris incursionibus infirmentur, qui solis calumpniis innituntur. Cum autem auctoritas instrvmentorum et testium idoneorum annotatio

---

[1]) Tallet fattes. [2]) presentes. Cod.

Bl. 44. rei geste seriem protestatur, malignantium presumptuosa temeritas deprehensa conquiescit, ne stultorum vota contra iustitiam expleantur. Nos igitur scientes, multam hominum esse maliciam, [operibus] simplicium et religiosorum talem volumus inesse cautelam, vt quidquit ad honorem dei et religionis augmentum per nos [vel per alios] senserimus effectui mancipari, omni precaueamus[1]) vigilantia, ne qua possit illud prauorum astutia deprauari. Nouerint ergo tam posteri quam presentes, quod venerabilis Eskillus abbas de Esrom in tantum dilectionis nostre graciam est assecutus, quatinus diuine remuneracionis intuitu cenobio, cui preesse dinoscitur, ita gracie nostre fauor accederet, vt super omnibus possessionibus et terminis suis uel a conferentibus in elemosinas vel a venditoribus prefixis auctoritatis nostre priuilegio congauderet. Nos igitur predicti abbatis iustis desideriis benignum impertientes assensum ob reuerentiam et honorem omnium conditoris dei et salutem anime nostre, quod religiosorum expetebant vota, libenter annuimus et ecclesiam eandem cum omnibus possessionibus suis et terminis eisdem prefixis sub nostra protectione suscepimus et presenti pagina, nominis nostri prefixo karactere, communiri mandauimus, possessionum eiusdem ecclesie subterannotatis nominibus: Esrom, in quo ipsum cenobium est constitutum, et locum, in quo villa, que quondam vocabatur Tanga, erat, et Dauisthorp cum pratis, siluis, piscacionibus et ceteris appenditijs suis, Withlingruth, vbi quondam fuerant villule Eskilsholm, Langholm, et terras, quas dedit venerandus[2]) rex Waldemarus trans Getewas, Haffreholm cum terra, in qua quondam fuerat villa dicta Aholm, et terras, in quibus erant ville Roka et Bouethorp, Birgisholm et Horseruth, cum eorum appenditiis, Tomethorp cum suis appenditiis, siluis et pratis et aquis et omnibus appenditiis harum villarum Karlsthorp, Hiorteholm, Bothorp, Toteholt, Retherstorp, Stenhas, Flunnerthorp, Rørtange, Bouethorp, Arnbiorkiep cum attinentiis suis, Høcsaker, Sande, Nuthorp, Dowerholt cum siluis, pratis, aquis et omnibus attinentiis suis, Crakedal, Saxolstorp, Thorthethorp, Kidis-
Bl. 45. thorp, Sibbethorp, Sletteholt, Stenholt cum villis

---

[1]) precauentes. Cod. [2]) verandus. Cod.

suis, Mulneholt, Birsethorp cum siluis, pratis et aquis, grangia, que dicitur Halos, cum omnibus appenditiis suis, Herleff, ex donatione domini Ebbonis, et partem in Witteleff, grangia Mothorp in Hallandia cum siluis, pratis, aquis et piscacionibus et omnibus attinentijs in terra et circa mare iuxta Glumstenuuit, et quicquid ibidem habituri sunt iustis emptionibus uel fidelium largicionibus, Skielsholm, Heluesio, Weling, Sineruth, tercia pars decime tocius parrochie Esbiornthorp, quam nos eis perpetualiter dedimus. Si quis igitur sciens hanc nostre constitucionis paginam contraire temptauerit, si non proprie temeritatis audatiam corrigere condigna satisfactione voluerit, tranquillitatis et pacis religiosorum fratrum perturbator extiterit, excommunicacionis vinculis innodatus sancti spiritus mucrone confossus intereat, atque, cum iudicij dies aduenerit, extreme dampnacioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus sit pax domini nostri Ihesu Christi, quatinus et hic fructum bone actionis percipiant et apud districtum iudicem premia pacis eterne inveniant. Amen. Datum in Grønesund anno verbi incarnati m. cc. xj, pontificatus nostri anno vicesimo. Ego prepositus Ako subscripsi. Ego Jordanus subscripsi. Ego Petrus prepositus subscripsi. Ego Joseph capellanus subscripsi.

42.

21. Okt. 1194.

Priuilegium libertatis et donationis Kanuti Danorum Sclauorumque regis.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Ego Kanutus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, tam presentibus quam futuris salutem in perpetuum. Considerantes nouissima nostra idque solum homini de vniuerso labore suo, quo laborat [sub] sole, videntes reseruari in posterum, quod terrenis mente abiectis voluptatibus seruitio diuino mancipatis impenditur, quoque indigentium tenuitas releuatur, religiosos Esrom commorantes, quos Waldemarus, pater noster, et Kanutus, auunculus noster, Danorum reges, celestis sibi sedem habitaculi comparare volentes, elemosine sue largitione donauerant, expertes relinquere nolumus munificentie nostre aminiculo.

Bl. 46. Diuine itaque clementie magnitudinem fragilitati[1]) nostre reconciliare volentes, ne aliquibus premissi religiosi de possessionibus suis molestentur iniurijs, sed emunitatis et pacis securi quiete diuinis invigilent seruitutibus, vniuersas possessiones ipsorum et colonos omnes terram, quam optinent, incolentes ab vniuersis seruitijs et exactionibus regie iurisdictioni debitis emancipamus et absoluimus. Quoniam ergo etas temporisque tractus diuturnior presentia tenebris obliuionis denigrat et obducit, litterisque presentia obliuioni subtrahuntur[2]), et preterita dudum pristine restituuntur[3]) nouitati, sategimus subuenire, nolentes hanc libertatem nostre donationis in irritum reuocari in perpetuum. Datum Gronolt anno verbi incarnationis m. c. xc. iiij, xij kalendas nouembris, anno regni Kanuti regis tertiodecimo. Ego Kanutus rex propria manu subscripsi. Ego Christoforus frater Kanuti regis subscripsi. Ego Waldemarus dux subscripsi. Ego Salomon prepositus sancte Lundensis ecclesie subscripsi.

43.

14. Marts 1237.

Emunitatis et libertatis graciam (!) Waldemari regis secundi.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Ego Waldemarus secundus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, vniuersis fidelibus presentem paginam inspecturis salutem et graciam. Quoniam vniuersa sub sole transeunt, et cuncta noscuntur vanitati mutabili subiacere, ipse continuus vite pariter et rerum decursus ammonet, vt res ac[4]) dignitates transitorias imperpetue stabilitatis et honoris meritum expendere satagamus. Proinde concessam nobis dignitatis excellentiam ad eternam gloriam volentes excercere, cum subditos nostros omnes et singulos, prout iustitia permittit, clementia ac lenitate cupiamus pacifice gubernare, precipue tamen religiosorum affectamus paci consulere, vt eo competentius diuinis valeant vacare seruitiis, quo ab exteriori tumultu, qui pro possessionibus suis eis accedere poterit, fuerint sequestrati. Volentes igitur pium affectum, quem

---

[1]) fragilitate. Cod. [2]) subtrahunt. Cod. [3]) restituunt. Cod. [4]) ad. Cod.

venerabilis memorie Waldemarus pater noster et Kanutus frater noster religiosis de Esrom super emunitate possessionum suarum dignati sunt exibere, nostre largitatis beniguolentia confirmare, presentium tenore tam posteris quam presentibus declaramus, quod vniuersas possessiones religiosorum predicti loci ab vniuersis seruitijs et exactionibus, que regie iurisdictioni, quoad expeditiones et similia competunt, plene Bl. 47.
absoluimus et emancipamus. Et vt hanc emunitatis et libertatis graciam, quam eis concedimus, nullus imperpetuum audeat irritare, nec ei aliquatinus ausu temerario quisquam presumat contraire, presentem paginam sigilli nostri munimine duximus irrefragabiliter roborandam. Datum Roskildis anno gracie m. cc. xxx. vij, mense martio, pridie jdus mensis eiusdem.

44.

28. April 1249.

Priuilegium et protectorium Abelis ducis Iucie speciale.

Abel, dei gracia dux Iucie, vniuersis hoc scriptum inspecturis salutem. Quoniam temporibus istis adeo increuit malitia peruersorum, vt non solum non sufficiat eis in inuicem machinacionis sue insidias excercere, verum etiam auaricie sue escibus inflammati in ipsos interdum religionis viros et bona ipsorum, qui, quanto sunt diuino seruitio districtius occupati, tanto deberent esse singulari quadam securitate a molestantium calumpnia liberi et immunes, rapinis et aliis diuersis iniuriis improba temeritate manum mittere non verentur. Nos, qui omnibus religiosis auxilium nostrum expetentibus protectionis nostre tenemur beneficium non negare, illos tamen precipue, qui nobis sedulo pietatis obsequio obficiosi sunt, speciali quadam protectionis gracia volumus in sua iusticia confouere. Cum ergo nos huius rei gracia dilectis fratribus nostris de Esrom velimus efficatioris manutentionis beneficium inpendere ex affectu, monasterium ipsum cum omnibus ad se pertinentibus rebus et personis sub nostra speciali protectione suscipimus defensandum. Quicumque igitur dicti monasterij fratribus in personis siue rebus ad se suosue pertinentibus quacumque occasione in-

ferre lesionem presumpserint, nisi eisdem digne satisfecerint, de talibus vltionem expetere nullatenus omittemus. Datum apud Commannafanth anno domini m. cc. xlix, quarto kalendas maij.

45.

8. Nov. 1250.

Abel, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, dux Jucie, omnibus hoc scriptum cernentibus in domino salutem. Exigente deuotione, quam ad ordinem Cistertiensem specialiter gerimus, sicut pater noster Waldemarus et patruus noster Kanutus, reges Danorum, celestis sibi sedem habitaculi comparare volentes, monachos de Esrom, quos elemosine sue largitione[1]) donauerant, expertes relinquere nolumus munificentie nostre amminiculo[2]). Diuine itaque clementie magni-
Bl. 48. tudinem fragilitati nostre reconciliare volentes, constare volumus presentibus et futuris, nos dimississe dictis monachis colonos eorum et possessiones ac omnia bona eorundem tam in ciuitatibus quam extra ciuitates a grauamine expeditionis, jnnæ, stuud, edificacione, reparacione et municione ciuitatum, castrorum ac vrbium ex omni exactione regali et onere iuris regij in perpetuum libera et exempta, et vt hanc emunitatis et libertatis graciam, quam eis concedimus ac damus, nullus in perpetuum audeat irritare nec ei aliquatenus ausu temerario contraire, jn remissionem peccatorum nostrorum et ad bonum statum et tranquillitatem regni nostri et ad ampliorem graciam obtinendam presentem paginam sigilli nostri munimine duximus irrefragabiliter roborandam. Datum Sioburugh anno gracie m. cc. l., jdus nouembris sexto, anno regni nostri primo.

46.

8. Nov. 1250.

Abel, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, dux Jutie, omnibus hoc scriptum cernentibus in domino salutem. Quoniam temporibus istis adeo increuit malicia peruersorum,

---

[1]) largiotione. Cod. [2]) animiniculo. Cod.

vt non solum [non] sufficiat eis in inuicem machinacionis sue insidias excercere, verum etiam auaricie sue escibus inflammati in ipsos interdum religionis viros et bona ipsorum, qui, quanto sunt diuino seruitio districtius occupati, tanto deberent esse singulari quadam securitate a molestantium calumpnia liberi et immunes, rapinis et alijs diuersis iniurijs improba temeritate manum mittere non verentur. Nos, qui omnibus religiosis auxilium nostrum expetentibus protectionis nostre tenemur beneficium non negare, illos tamen precipue, qui nobis sedulo pietatis obsequio officiosi sunt, speciali quadam protectionis gracia volumus in sua iustitia confouere. Cum ergo nos huius rei gracia dilectis nostris fratribus de Esrom velimus efficacioris manutentionis beneficium inpendere ex affectu, monasterium ipsum cum omnibus ad se pertinentibus rebus et personis sub nostra speciali protectione suscipimus defensandum. Quicumque igitur dicti monasterij fratribus in personis siue rebus ad se suosue pertinentibus quacumque occasione inferre lesionem presumpserint, nisi eidem digne satisfecerint, de eisdem vltionem expetere nullatenus omittemus. Datum apud Siøburugh anno domini m. cc. l., jdus nouembris sexto, anno regni nostri primo.

47.

24. Juli 1249.

Ericus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus Bl. 49.
presens scriptum cernentibus in domino salutem. Licet omnem religiosorum ordinem sincere in domino diligamus, fratres tamen Cisterciensis ordinis de Esrom fauore amplectimus speciali. Hic est, quod constare volumus presentibus et futuris, nos predictum locum cum omnibus suis pertinentijs, possessionibus et personis sub protectionem regiam suscepisse contra quoslibet infestatores secundum iustitiam in temporalibus defendendum, sub optentu gracie nostre districtius inhibentes, ne quis presumat[1]), predictum monasterium de nostre tuicionis gracia confidens aliquibus iniurijs siue molestijs perturbare. Quod qui maliciose contra

[1]) presumpmat. Cod.

nostram prohibicionem attemptauerit, vltionem non effugiet regie maiestatis. Datum Ymbrie anno domini m. cc. xl. ix, kalendas augusti nono.

48.

5. April 1268.

Ericus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, vniuersis hoc scriptum cernentibus in domino salutem. Noueritis, quod nos dilectos nobis in Christo latores presentium. religiosos de Esrom, sub protectione nostra suscipientes specialiter protegendos, omnes libertates ipsis in bonis ipsorum et personis a progenitoribus nostris et nobis liberaliter indultas hactenus et concessas eis de cetero libenti animo [confirmare] cupimus, et easdem ipsis tenore presencium confirmamus, presens ipsis scriptum sub sigillo nostro in testimonium concedentes. Datum Thornburgh anno domini m. cc. lx. viij, in cena domini, presente domino Mathie dapifero.

49.

11. Juli 1260.

E., dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presentes litteras inspecturis in domino salutem. Quoniam temporibus istis adeo increuit malitia peruersorum, vt non solum [non] sufficiat eis in inuicem machinacionis sue insidias excercere, verum etiam auaricie sue escibus inflammati in ipsos[1]) interdum religionis viros et bona ipsorum. qui, quanto sunt diuino seruitio districtius occupati, tanto deberent esse singulari quadam securitate a molestantium calumpnia liberi et immunes, rapinis et alijs diuersis iniurijs improba temeritate manum mittere non verentur. Nos, qui omnibus religiosis auxilium nostrum expetentibus protectionis nostre tenemur beneficium non negare, illos tamen precipue, qui nobis sedulo pietatis obsequio officiosi sunt, quadam protectionis gratia volumus in sua iustitia confouere. Cum ergo nos huius rei gracia dilectis nobis fratribus de Esrom velimus
Bl. 50. efficacioris manutentionis beneficium inpendere ex affectu,

---

[1]) inpos. Cod.

monasterium ipsum cum omnibus ad se pertinentibus rebus et personis sub nostra protectione speciali defensandum suscipimus, secundum quod etiam prius sub defensione et protectione dilecti patris nostri dinoscitur extitisse. Quicumque igitur dicti monasterij fratribus in personis seu rebus ad se suosve pertinentibus quacumque occasione inferre lesionem presumpserint, nisi eisdem satisfecerint, de eisdem vltionem expetere nullatenus omittemus. Datum Roskildis anno domini m. cc. lx., v ydus julij, teste domino Burglanensi.

50. **28. Dec. 1259.**

E., dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus hoc scriptum cernentibus in domino salutem. Ad notitiam vestram volumus peruenire, quod nos progenitorum nostrorum piis vestigijs inherentes dilectis nobis monachis de Esrom talem concesserimus libertatem, vt colonos et villicos suos, terras et possessiones nouiter et antiquitus atquisitas ab omni onere expedicionis et omnibus seruicijs iuri regio attinentibus liberas habeant et exemptas, ita ut memorati villici sui et coloni in forefactis suis nulli respondere debeant nisi sibi. Prohibemus igitur districte per graciam nostram, ne quis exactorum nostrorum memoratis monachis super huiusmodi libertate presumat aliquatenus molestare. In cuius rei testimonium presentes litteras ipsis in testimonium contulimus sigillatas. Datum Wibergis anno domini m. cc. l. ix., v kalendas januarij.

51. **11. Juni 1265.**

E., dei gracia Danorum Sclauorumque rex, vniuersis presentes litteras inspecturis in domino salutem. Cum ea, que aguntur in tempore, testium uel litterarum propter temporis lapsum indigeant firmitate, nos, adiudicantes monachis de Esrom bona in Blaustruth ipsis legata per dominum Jacobum Thyrisun in pium anime sue refrigerium, multis bonis presentibus ordinacioni testamenti ipsius, et postmodum eciam per ipsius heredes scotata eis in audientia placiti, factum tam pium presentibus confirmamus, vt digne permaneat inconcussum. Prohibemus igitur districtius per graciam regie maiestatis, ne quis dictis monachis super memoratis

bonis sic legatis et scotatis grauis seu iniuriosus existat. Quicumque vero contrarium, quod absit, attemptare presumpserit, ingratitudinem nostram incurret et regiam non effugiet vlcionem. Datum Roskildis anno domini m. cc. lx. v., in die Barnabe apostoli, teste domino dapifero.

52.

7. Juni 1268.

Bl. 51. Ericus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus, ad quos presens scriptum peruenerit, salutem in domino. Nouerint vniuersi, quod nos diuine remoneracionis intuitu latoribus presencium dilectis nobis in Christo religiosis de Esrom, quos speciali fauore prosequimur, omnes villicos eorum et colonos. inquilinos nec non bona ipsorum, tam ea, que in ciuitate et alijs villis forensibus, quam ea, que habent in rure, ab expedicionis grauamine, inpeticione exactorea, innæ et stuth ac ceteris exactionibus regalibus libera dimittimus et exempta, concedentes ipsis insuper, quod iidem villici, coloni et inquilini eorum ad edificacionem, reparacionem vel municionem ciuitatum, castrorum et vrbium, nisi forsan quando communitas terre requiratur, minime teneantur. Volumus eciam, quod conuersi eorum in ipsorum grangiis residentes a dictis iam grauaminibus simpliciter sint exclusi. In cuius rei testimonium dictis religiosis presentes litteras contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum Sigersløff anno domini m. cc. lx. viij., jdus iunij vij, teste domino M. dapifero.[1])

53.

23. Juni 1273.

Ericus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presentes litteras inspecturis in domino salutem. Constare volumus presentibus et futuris, quod nos progenitorum nostrorum pijs vestigijs inherentes dilectis nobis monachis de Esrom talem concesserimus libertatem, vt villicos et colonos suos atque inquilinos necnon terras et possessiones nouiter et antiquitus atquisitas a grauamine expedicionis,

[1]) For at udfylde den tiloversblevne Plads paa Siden og derved tillige forhindre senere Tilføjelser har Notarius nederst paa Siden anbragt nogle Streger og sit Navn: „Franciscus Robertj notarius juratus“.

impeticione exactorea, innæ et stuth ac ceteris seruicijs et oneribus iuri regio attinentibus liberas habeant et exemptas, adicientes eisdem monachis hanc graciam spetialem, quod villici sui et coloni predicti tam pro excessibus quadraginta marcharum quam inferiorum iurium nostrorum nulli respondere debeant nisi sibi. Quocirca firmiter prohibemus, ne quis aduocatorum seu exactorum nostrorum vel eorundem officialium dictos dominos monachos vel quemquam eis attinentem super hac libertatis gracia eis a nobis indulta presumat aliquatenus molestare. Quod qui ausu temerario attemptauerit, regiam procul dubio non effugiet vltionem. In cuius rei euidentiam presentes eis litteras contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum Sioburgh anno domini m. cc. lxx. iij., in vigilia beati Iohannis Baptiste, Bl. 52 mandante domino rege, presentibus dominis Iohanne preposito Falstrie[1]), Ingimaro Skialigh et Ioon Reep.

54. **3. Marts 1300.**

Confirmatio et libertas regis Erici, filius Erici regis.

Ericus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Notum facimus vniuersis, quod nos exhibitoribus presencium dilectis nobis monachis in Esrom graciam facere volentes specialem omnes easdem gracias et libertates, quas a nobis et progenitoribus nostris hactenus habuerant in bonis suis, eis cupimus et dimittimus libere, prout in eorum priuilegiis plenius continentur, ac eas tenore presencium confirmamus, donec cum consiliarijs nostris deliberaremur, quid cum ipsis et ceteris claustralibus super huiusmodi libertatibus sit agendum, prohibentes districte sub optentu gracie nostre, ne quis cuiuscumque condicionis ipsos in bonis aut personis contra tenorem presencium audeat aliquatenus molestare, sicut indignacionem nostram et vlcionem regiam voluerit evitare. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum Sioburgh anno domini m. ccc., feria quinta proxima post dominicam invocauit, in presentia nostra, teste domino N. dapifero nostro.

---

[1]) Faltrie. Cod.

55.

2. Maj 1301.

Libertas Erici regis emendi in Hælsingburg.

Ericus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, villanis in Hælsyngburgh salutem et in domino dilectionem. Noueritis, quod nos viris religiosis et discretis abbati et conuentui in Esrom presentibus liberam concedimus facultatem, asseres, ligna, clauos ferreos et omnia alia pro suis vsibus necessaria in villa vestra, quandocumque necesse habuerunt, libere comparandi, vnde per graciam nostram districtius inhibemus, ne ipsos aut ipsorum aliquem super[1]) premissis aliquatenus impediatis seu per alios impediri faciatis, prout graciam nostram diligitis et fauorem. Datum Sioburgh anno domini m. ccc. primo, in crastino beatorum apostolorum Philippi et Iacobi, in presentia nostra, teste domino Kanuto camerario nostro.

56.

2. Marts 1307.

Libertas Erici regis de Hugeløse.

Ericus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Notum facimus vniuersis, quod nos bona virorum discretorum abbatis et conuentus de Esrom in Hughæløøs sita cum familia sua ibidem, que de domino Jona dicto Litle iusto scotacionis titulo habuerunt, sub nostra pace et protectione suscipimus specialiter defendenda, vnde per graciam nostram
Bl. 53. districtius inhibemus, ne quis aduocatorum nostrorum, eorundem officialium seu quisquam alius, cuiuscumque condicionis aut status existat, ipsos dominos abbatem et conuentum in premissis bonis et familia contra tenorem presencium audeat aliquatenus molestare, sicut indignacionem nostram et vlcionem regiam duxerit evitandam. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Roskildis in presentia nostra anno domini m. ccc. vij., quinta feria proxima ante dominicam medie quadragesime.

---

[1]) sunt super. Cod.

57. **24. Juni 1308.**

Protectio regis Erici.

E., dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Notum facimus vniuersis, quod nos exhibitores presentium dilectos nobis abbatem et conuentum in Esrom vna cum omnibus bonis suis et familia sibi attinente sub nostra pace et protectione suscipimus specialiter defendendos, prohibentes districte per graciam nostram, ne quis aduocatorum nostrorum vel eorundem officialium seu quisquam alius cuiuscumque condicionis ipsos aut aliquem de ipsorum familia contra tenorem presencium in bonis aut personis audeat aliquatenus molestare. Volumus insuper, vt, quicumque contra eos aliquid questionis seu querimonie habueri[n]t contra ipsos coram nobis agant uel coram eo, quem ad hoc constituerimus vice nostra, et ibidem recipiant, quod est iuris. In cuius rei testimonium sigillum nostrum duximus presentibus apponendum. Datum Roskildis anno domini m. ccc. octauo, circa natiuitatem beati Iohannis Baptiste, in presentia nostra.

58. **29. Juni 1308.**

Speciale protectorium Erici regis et exemptionis priuilegium ab omnibus oneribus et seruitijs iuri regio attinentibus.

Ericus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Constare volumus presentibus et futuris, quod nos progenitorum nostrorum pijs vestigijs inherere volentes dilectos nobis dominos abbatem et conuentum de Esrom vna cum omnibus bonis suis et familia eisdem attinente sub nostra pace et protectione suscepimus specialiter defendendos, dimittentes eisdem omnia bona sua, que in presentiarum habent, ab omni expedicionis grauamine, impeticione exactorea, innæ, studh ceterisque solucionibus, oneribus et seruitiis iuri regio attinentibus libera pariter et exempta. Hanc eisdem eciam graciam superaddimus spetialem, quod **Bl. 54.**
omnes villici sui et coloni seu inquilini ceterique de ipsorum familia de excessibus suis omnibus pro omni iure regio tam

quadraginta marcharum quam inferiorum iurium nostrorum nulli de cetero respondere debeant nisi domino abbati aut monachis supradictis, vnde sub optentu gracie nostre districte prohibemus, ne quis aduocatorum nostrorum vel eorundem offitialium seu quisquam alius ipsos aut aliquem de ipsorum familia contra tenorem presencium audeat molestare. Quod qui ausu temerario attemptauerit, regiam procul dubio non effugiet vltionem. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum Kirkæthorp anno domini m. ccc. octauo, circa festum beatorum apostolorum Petri et Pauli, teste domino Henrico de Lichin comite, consiliario nostro.

59. **15. Marts 1310.**

Ericus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Notum facimus vniuersis, quod nos gracias omnes et libertates, quas religiosi viri domini abbas Esromensis et conuentus ibidem, videlicet innæ, stuth et leething, a nobis et nostris progenitoribus habere dinoscuntur, ratas et firmas habere volentes ipsas tenore presencium confirmamus, vnde per graciam nostram districtius prohibemus, ne quis aduocatorum nostrorum, eorundem offitialium seu quisquam alius, cuiuscumque condicionis existat, venerabiles viros dominos abbatem et conuentum supradictos contra tenorem presentium aut eorundem familiam presumat aliquatenus molestare, prout indignacionem et vlcionem regiam duxerit euitandam. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Sioburgh anno domini m. ccc. decimo, dominica proxima post diem beati Gregorij pape, in presentia nostra.

60. **15. Marts 1310.**

E., dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Notum facimus vniuersis, quod nos religiosos viros dominos abbatem et fratres Esromensis monasterij necnon et famulos

suos et nuntios, quandocumque ipsos cum eo ad passagium venire contingat, a theoloneo liberos habere volumus et exemptos, vnde per graciam nostram districtius prohibemus, ne quis aduocatorum nostrorum seu eorundem offitialium ipsos dominos abbatem et fratres ac famulos eorum contra tenorem presencium impediat aliquatenus vel molestat, prout graciam nostram diligere voluerit et fauorem. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Sioburgh anno domini m. ccc. x., dominica proxima post diem beati Gregorij pape, in presentia nostra. Bl. 55.

61. **25. Sept. 1252.**

Libertates domini Christoferi regis Danorum.

Christoferus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus hoc scriptum cernentibus in domino salutem. Considerantes nouissima nostra idque[1]) solum homini de vniuerso labore suo, quo laborat sub sole, videntes reseruari[2]) in posterum, quod terrenis mente abiectis voluptatibus seruicio diuino mancipatis impenditur, quoque indigentium tenuitas releuatur, religiosos Esrom commorantes, quos Waldemarus pater noster et Ericus frater noster, Danorum reges, celestis sibi sedem habitaculi comparare volentes, elemosine sue largicione donauerant, expertes relinquere nolumus munificentie nostre amminiculo. Diuine itaque clementie magnitudinem fragilitati nostre reconciliare volentes, ne aliquibus premissi religiosi de possessionibus suis molestentur iniurijs, sed emunitatis et pacis securi quiete diuinis inuigilent seruitutibus, vniuersas possessiones ipsorum et colonos omnes terram, quam optinent, incolentes ab vniuersis seruitijs et exactionibus regie iurisdictioni debitis mancipamus et absoluimus et hoc in remissionem peccatorum nostrorum et ad bonum statum et tranquillitatem [regni] nostri et ad ampliorem graciam dei optinendam. Datum Esrom anno domini m. cc. lij., vij kalendas octobris.

---

[1]) id quod. Cod. [2]) reserari. Cod.

62.

25. Sept. 1252.

Indulgentie protectionis Christoferi regis Danorum.

Christoferus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presens scriptum cernentibus in domino salutem. Quoniam temporibus istis adeo increuit malicia peruersorum, vt non solum [non] sufficiat eis in inuicem machinacionis sue insidias excercere, verum eciam auaricie sue escibus inflammati in ipsos interdum religionis viros et bona ipsorum, qui,
Bl. 56. quanto sunt diuino seruicio districtius occupati, tanto deberent esse singulari quadam securitate a molestantium calumpnia liberi et immunes, rapinis et aliis diuersis iniurijs improba temeritate manum mittere non verentur. Nos, qui omnibus religiosis auxilium nostrum expetentibus protectionis nostre tenemur beneficium non negare, illos tamen precipue, qui nobis sedulo pietatis obsequio officiosi sunt, speciali quadam protectionis gracia volumus in sua iusticia confouere. Cum ergo nos huius rei gracia dilectis nostris fratribus de Esrom velimus efficacioris manutencionis beneficium impendere ex affectu, monasterium ipsum cum omnibus ad se pertinentibus rebus et personis sub nostra protectione speciali suscipimus defensandum. Quicumque igitur dicti monasterij fratribus in personis siue rebus ad se suosve pertinentibus quacumque occasione inferre lesionem presumpserint, nisi eisdem digne satisfecerint, de eisdem vlcionem expetere nullatenus omittemus. Datum Esrom anno domini m. cc. lij., vij kalendas octobris.

63.

31. Dec. 1289.

Libertas Erici regis quadraginta marcharum.

Ericus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Constare volumus presentibus et futuris, quod nos progenitorum nostrorum pijs vestigijs inherere volentes dilectos nobis dominos abbatem et monachos de Esrom vna cum omnibus bonis suis et familia eisdem attinente sub nostra

pace et protectione suscepimus specialiter defendendos, dimittentes eisdem omnia bona sua, que in presentiarum habent, ab omni expedicionis[1]) grauamine, impeticione exactorea, innæ, stuth ceterisque solucionibus, oneribus et seruicijs iuri regio attinentibus libera pariter et exempta. Hanc eisdem eciam graciam superaddimus specialem, quod omnes villici sui et coloni seu inquilini ceterique de ipsorum familia de excessibus suis omnibus pro omni iure regio tam quadraginta marcharum quam inferiorum iurium nostrorum nulli de cetero respondere debeant nisi domino abbati aut monachis supradictis, vnde sub optentu gracie nostre districte prohibemus, ne quis aduocatorum nostrorum vel eorundem officialium seu quisquam alius ipsos aut aliquem de eorum familia contra tenorem presencium audeat molestare. Quod qui ausu temerario attemptauerit, regiam procul dubio non Bl. 57.
effugiet yltionem. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum Sioburgh anno domini m. cc. lxxx. ix., jn profesto circumcisionis domini, in presentia dilecte matris nostre, teste domino Dauid dapifero[2]) nostro.

64.

31. Dec. 1289.

Libertates regis Erici patris huius.

E., dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus hoc scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Digne decet, illos a nobis fauoribus attolli precipuis et gracijs honorari specialibus, qui zelum intime deuocionis habentes ad deum intentis affectibus nostris progenitoribus et nobis semper studuerunt impendere famulatum. Hinc est, quod nos viros religiosos de Esrom, ipsorum exigentibus meritis ac seruicijs diutinis nobis ac nostris deuote exhibitis, benigno fauore prosequi volentes, ipsos sub nostra pace et protectione suscepimus specialiter defendendos, eisque omnes libertates ipsis in bonis ipsorum, que in presentiarum habent, et personis a progenitoribus nostris et nobis liberaliter indultas hactenus et concessas de cetero libenti animo cupimus, et eorum priuilegia super huiuscemodi libertatibus a nostris progenitoribus hactenus optenta ipsis tenore presentium confirmamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum

[1]) expeticionis. Cod. [2]) depifero. Cod.

presentibus litteris duximus apponendum. Datum Sioburgh anno domini m. cc. lxxx. ix., in profesto circumcisionis domini, in presentia dilecte matris nostre, testibus dominis Erico duce Hallandie, Joon Litlæ, Vffone dapifero, Dauid dapifero nostro et Olauo Takæsun.

65.

17. Juli 1320.

Libertas Christoferi regis et confirmacio priuilegiorum progenitorum suorum.

Christoferus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Nouerint vniuersi, quod nos libertates omnes et singulas, quas exhibitores presencium domini abbas de Esrom totusque conuentus ibidem de progenitoribus nostris regibus Dacie liberius habuerant et habere dinoscuntur, ipsis concedimus et donamus, ipsas ratas et stabiles habere volentes et easdem tenore presencium confirmantes. Vnde per graciam nostram districtius inhibemus, ne quis aduocatorum nostrorum, eorundem officialium seu quisquam alius, cuiuscumque condicionis aut status existat, ipsos dominos abbatem vel conuentum seu familiam ipsorum in bonis uel personis contra presentem graciam ipsis a nobis indultam presumat
Bl. 58. aliquatenus molestare seu in aliquo perturbare, prout indignacionem nostram et vltionem regiam duxerit euitandam. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Saxækøpingh anno domini m. ccc. xx., quinta feria proxima ante diem beate Marie Magdalene, in presentia nostra.

66.

2. Marts 1343.

Protectio Waldemari regis quarti.

Valdemarus, dei gracia Danorum Sclauorum rex, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Quoniam dilectos nobis in Christo fratres abbatem et monachos in Esrom vna cum omnibus bonis suis et familia eisdem attinente sub nostra pace et protectione suscepimus spetialiter defendendos[1]), omnes libertates eorum et singulas, quas a progenitoribus nostris regibus Dacie liberius habuerunt,

---

[1]) defendendas. Cod.

ratas et stabiles habere volentes constituimus et ordinamus ipsis fratribus et dominis et eorum familie vniuerse per presentes tutorem et defensorem virum videlicet nobilem et discretum Nicholaum Ericksun de Hyrningsholm nobis in Christo dilectum, donec presentes litteras duxerimus reuocandas, mandantes[1]) eidem Nicholao firmiter, vt dictos dominos et ipsorum familiam ab omnibus eis aliquas iniurias vel molestias inferre volentibus auctoritate et vice nostra protegat et defendat. Vnde eciam volumus, vt quicumque contra dominorum predictorum familiam aliquid agere habeat, coram nobis uel eciam coram prefato Nicholao Eriksun et non alias agat et recipiat, quod est iuris. Quare per graciam nostram districtius inhibemus, ne quis aduocatorum nostrorum uel officialium eorundem seu quisquam alius, cuiuscumque condicionis aut status existat, memoratos fratres et dominos seu eorum familiam contra tenorem presencium vexare[2]) presumat aut in aliquo molestare, prout indignacionem nostram et regiam vltionem duxerit euitandam[3]). In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Roskildis anno domini m. ccc. xl. tercio, dominica in quadragesima, in presentia nostra.

67.

15. Dec. 1353.

Libertas Magni regis Swecie et Norwegie de xl. marcharum.

Omnibus presens scriptum cernentibus Magnus, dei gracia rex Swecie, Norwegie et Scanie, salutem in domino sempiternam. Cum potissima sit ratio, que pro religione facit, nos religiosos viros dominos abbatem et conuentum monasterij Esrom, Roskildensis dyocesis, cum omnibus bonis **Bl. 59.** suis vbicumque infra regna nostra et dominia constitutis ac familijs commorantibus in eisdem sub nostram pacem et protectionem regiam suscipimus specialiter defendendos, concedentes eisdem ex gracia speciali, quod omnes villici, coloni et inquilini ceterique eorum familiares tam de excessibus quadraginta marcharum quam iurium nostrorum inferiorum ipsis et nulli alij de cetero respondere et satisfacere tene-

---

[1]) mandentes. Cod. [2]) vxare. Cod. [3]) euitandum. Cod.

antur. Prohibemus igitur firmiter et districte, ne quis aduocatorum nostrorum vel officialium seu quisquam alius, cuiuscumque condicionis aut status existat, memoratos dominum abbatem vel conuentum seu ipsorum procuratores in bonis suis vel familiis antedictis contra tenorem presencium quouismodo impediat, vexet uel molestet, prout graciam nostram diligere voluerint et fauorem. Datum in castro nostro Hælsyngborgh anno domini m. ccc. l. tercio, dominica tercia aduentus eiusdem.

68.

4. April 1348.

Confirmacio Magni regis Swecie super priuilegiis regum Dacie [1]).

Magnus, dei gracia rex Swecie et Scanie [2]), omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Noueritis, quod nos religiosos viros presencium exhibitores abbatem totumque conuentum monasterij in Esrom, Cisterciensis ordinis, Roskildensis [3]) dyocesis, spetiali [4]) gracia prosequi volentes et fauore ipsis omnia priuilegia, iura, libertates et gracias, que vel quas a nobis et a dominis regibus Dacie patentibus litteris se docere poterint liberius habuisse, in bonis eorum singulis vbicumque in regnis et dominiis nostris consistentibus concedimus et dimittimus ac easdem omnes et singulas innouamus et innouatas tenore presencium [5]) confirmamus. Vnde sub optentu [6]) gracie nostre districtius [7]) inhibemus, ne quis aduocatorum nostrorum, eorundem officialium seu quiuis alius, cuiuscumque condicionis, dignitatis aut status existat, predictum abbatem et conuentum aut aliquem de ipsorum familia super huiusmodi libertatum gratia [8]) ipsis a nobis indulta presumat quomodolibet impedire [9]), prout indignacionem nostram et vltionem [10]) regiam duxerit euitandam. Datum in castro nostro Hælsyngborgh [11]) anno domini m. [12]) ccc. xl. viij., in die beati Ambrosij confessoris.

---

[1]) Originalen paa Perg. til dette Brev med Sigil findes nu i Geh.-Ark. Af den ere efterfølgende Varianter tagne. [2]) Suecie, Noruegie et Scanie. [3]) Roschildensis. [4]) spaciali. Cod. speciali Orig. [5]) precensium. [6]) optentv. [7]) districcius. [8]) gracia. [9]) Herefter har Orig.: seu in aliquo perturbare. [10]) vlcionem. [11]) Hælsingborgh. [12]) millesimo.

69. **29. Juli 1359.**

Item priuilegium domini Magni regis Swecie, Norwegie et Scanie xl marcharum.

Omnibus presens scriptum cernentibus Magnus, dei gracia rex Swecie, Norwegie et Scanie, salutem in domino sempiternam. Cum potissima sit racio, que pro religione facit, nos religiosos viros dominos abbatem et conuentum monasterij Esrom, Cisterciensis ordinis, Roskildensis dyocesis, vna cum omnibus bonis suis in rure seu villis forensibus vbicumque infra regna nostra et dominia constitutis ac familiis commorantibus in eisdem [sub nostram pacem et protectionem regiam suscipimus specialiter defendendos, dimittentes eisdem] omnia bona sua predicta ab omni expedicionis[1]) grauamine, impeticione exactorea, innæ, stuth et lethingh ceterisque solucionibus, tallijs et tributis ad ius nostrum spectantibus libera pariter et exempta, hanc eis eciam superaddentes graciam specialem, quod omnes villici sui, coloni et inquillini ceterique ipsorum familiares tam de excessibus quadraginta marcharum quam inferiorum iurium nostrorum, videlicet frithkøp, mithsomærsgiald ac aliorum omnium quorumcumque ipsis fratribus de Esrom et nulli alij de cetero respondere vel satisfacere teneantur. Inhibemus igitur firmiter et districte, ne quis aduocatorum nostrorum vel eorundem officialium seu quisquam alius, cuiuscumque condicionis aut status existat, memoratos dominos et fratres seu ipsorum seruitores aut aliquem de ipsorum familia contra tenorem presencium quouismodo audeat molestare, prout graciam nostram dilexerit et fauorem. Datum in castro nostro Hælsyngburgh nostro sub sigillo anno domini m. ccc. l. nono, die beati Olaui regis et martiris. Bl. 60.

70. **24. Febr. 1358.**

Libertas Erici regis Swecie et Scanie xl. marcarum.

Omnibus presens scriptum cernentibus Ericus, dei gracia rex Swecie et Skanie, salutem in domino sempiternam. Cum potissima sit ratio, que pro religione facit, nos religiosos

[1]) expeticionis. Cod.

viros dominos abbatem et conuentum monasterij Esrom, Cisterciensis ordinis, Roskildensis diocesis, vna cum omnibus bonis suis in rure seu villis forensibus vbicumque infra regna nostra et dominia constitutis ac familijs commorantibus in eisdem sub nostram pacem et protectionem regiam suscipimus specialiter defendendos, dimittentes eisdem omnia bona sua predicta ab omni expedicionis grauamine, impeticione exactorea, innæ, stuth et lething ceterisque solucionibus, oneribus et seruicijs ad ius nostrum spectantibus libera pariter et exempta, hanc sibi eciam superaddentes graciam specialem, quod omnes villici sui, coloni et inquilini ceterique ipsorum familiares tam de excessibus quadraginta marcharum
Bl. 61. quam inferiorum iurium nostrorum, videlicet friithkiøp, methsomærsgiæld ac aliorum omnium quorumcumque ipsis dominis et nulli alij de cetero respondere et satisfacere teneantur. Inhibemus igitur firmiter et districte, ne quis aduocatorum nostrorum uel officialium seu quisquam alius, cuiuscumque condicionis aut status existat, memoratos dominos seu ipsorum procuratores aut aliquem de ipsorum familia contra tenorem presencium quouis modo audeat molestare, prout graciam nostram diligere voluerit et fauorem. Datum in castro nostro Hælsyngburgh nostro sub secreto anno domini m. ccc. l. octauo, die beati Mathie apostoli.

71. **28. Feb. 1403.**

Ericus, dei gracia regnorum Dacie, Swecie, Norwegie, Slauorum Gotorumque rex, dux Pomeranie, omnibus presens scriptum cernentibus eternam in domino salutem. Constare volumus vniuersis presentibus et futuris, quod nos omnia priuilegia, libertates et gracias, que et quas dilecti progenitores ac predecessores nostri reges Dacie ex caritate bona ac beningna eorum voluntate et gracia speciali viris religiosis ac dominis abbati et monachis in Esrom dederunt ac benigniter annuerunt, ipsis dominis abbati et monachis prenominatis ex mera dilectione et gracia nostra speciali concedimus fauorabiliter annuentes, omnibusque modis, prout sonant littere progenitorum nostrorum huic presenti littere nostre annexe[1]), ipsas et ipsa libertates et gracias et

---

[1]) **Derpaa staar med rødt Blæk: require ante sexto filio lattere secundo.**

priuilegia ratificantes tenore presencium confirmamus. Quare per graciam nostram districtius inhibemus, ne quis aduocatorum nostrorum seu officialium aut quiuis alius, cuiuscumque condicionis aut status extiterit, ipsos aut aliquem ipsorum contra hanc graciam nostram ipsis factam presumat aliqualiter molestare, ymmo potius iuxta tenorem[1]) literarum nostrarum presentium omnimodo[2]) promouere. In cuius confirmacionis euidentiam firmiorem sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Wordingborgh anno domini m. cd. tercio, die cinerum[3]), regni nostri anno octauo.

72.

23. Nov. 1444.

Libertates regis Christoferi.

Christoferus, dei gracia Dacie, Swecie, Norwegie, Sclauorum Gothorumque rex, comes palatinus Reni et dux Bauarie, omnibus presens scriptum cernentibus eternam in domino salutem. Digne nos decet, omnes religiosos diligere ac peramplius et specialius illos, quos dei seruicijs studiosius insudare nouimus et nostris seruiciis invenimus promptiores. Bl. 62.
Vnde viros religiosos abbatem et conuentum monachorum in Esrom, qui cultui diuino laudabiliter invigilant et nostris obsequiis fauorabiliter se cooptant, speciali volentes fauore et regia prerogatiua attollere ac gratijs amplioribus honorare, ne per malorum tyrannidem in personis vel bonis, quibuscumque violentijs vel iniurijs, quantum nostro nomine caueri poterit, supprimantur aliqualiter vel grauentur, ipsos abbatem et conuentum monachorum de Esrom cum omnibus bonis et familia sibi attinente sub nostra pace et protectione suscipimus specialiter defendendos, dimittentes eis omnia bona sua ab omni expedicionis grauamine, impeticione exactorea, vectigalibus, que dicuntur rethskyuut, innæ, stuth, lething, ceterisque solucionibus, oneribus et seruitijs ad ius nostrum spectantibus libera pariter et exempta, hanc eis superaddendo graciam specialem, quod omnes villici sui, coloni et inquilini ceterique de ipsorum familia pro excessibus suis omnibus, videlicet furto, homicidio, wlneribus, friithkiøøp, baken, strandwordh, garthæwithe, et causis alijs iuris regij quibuscumque nulli de cetero respondere debeant nisi abbati et monachis

[1]) tenore. Cod. [2]) omnimode. Cod. [3]) cineram. Cod.

supradictis, et si aliqui de predicta eorum in iuditio aliquo seculari pro causis aliquibus, quecumque fuerint, siue infra truncós vel scabella placiti siue extra conuincantur, placito nostro iustitiario dumtaxat excepto, eisdem abbati et monachis pro iure nostro quocumque respondere ac satisfacere debeant et nulli alij quoquouemodo. Vnde per graciam nostram districtius inhibemus, ne quis aduocatorum nostrorum, eorundem officialium seu quisquam alius, cuiuscumque condicionis aut status existat, ipsos aut aliquem de ipsorum familia contra tenorem presencium audeat aliqualiter molestare, prout indignacionem nostram et regiam effugere voluerit vltionem. In cuius rei testimonium sigillum maiestatis nostre presentibus est appensum. Datum [in] castro nostro Haffnensi die beati Clementis pape et martiris[1]) anno domini millesimo quadringentesimo[2]) quadragesimo quarto, regni nostri Dacie anno quarto.

73.

25. Nov. 1444.

Wy[3]) Christoffer, meth guts nade Danmarks, Swerigis, Norgis, Wendes oc Gotes koningh, palantzgreue paa Riin oc hertigh i Beyern, gøre witherlight alle mæn, at wij aff wor
Bl. 63. sønnerlighe gunst oc nadhe haue annamet oc vntfanghet oc aname oc wntfa meth wort opne breff renliffueth oc gutheligh father abbeten oc alt mene conuent wore ælskelighe capellane i Esrom oc alle theres hion, thiænere, worthnede oc gootz, rørendes oc vrørendes, fiærn oc nær, e hwar thet helst ær, vdi war konungligh wern, hegn oc beschermingh besynnerlighe at forsware oc fordegtinghe til rætte. Thij forbywthe wij alle, ehwo the heltz ære, besønnerlighe wore foghethe oc embitzmen, forskrefne abbet oc conuent eller theres hion, thienere, wortnede oc gootz modh thenne wor gunst oc nade i nogher made at hindre eller hindre lathe, møde eller vforretthe eller them noghin waldgestning at giøre vndher wor kanungxlich heffnd oc wrede. Datum in castro nostro Haffnensi die beate Chatherine virginis et martiris nostro sub secreto presentibus appenso[4]) anno domini m. c. d. xl quarto.

---

[1]) marteris. Cod. [2]) quadragentesimo. Cod. [3]) Wy y. Cod. [4]) appensis. Cod.

74. **28. April 1449.**

Cristiernus, dei gracia Danorum, Sclauorum Gotorumque rex, comes de Aldenborgh et Delmenhorst, vniuersis et singulis, ad quorum noticiam peruenerit presens scriptum, sinceri fauoris nostri affectum in domino et salutem. Ad singulorum noticiam deducere cupimus per presentes, nos dilectos nobis dominos abbatem et conuentuales monasterij Æsyerom, Roskildensis diocesis, vnacum bonis, inquilinis ac familia eis attinentibus sub nostra pace et protectione suscepisse specialiter defendendos. Insuper omnia et singula priuilegia, libertates et gratias memoratis abbati et conuentualibus per predecessores et progenitores nostros reges Dacie concessa vel concessas, prout ea vel eas temporibus predecessorum et progenitorum nostrorum habuisse dinoscuntur, ex specialis fauoris gracia concedimus, approbamus, ratificamus et tenore presencium confirmamus, inhibentes districte, ne quis aduocatorum uel officialium nostrorum prefatos abbatem et conuentuales in Æsyerom in huiusmodi suis priuilegiis, gratiis et libertatibus iniuste presumat inquietare, perturbare seu aliqualiter molestare, prout vltionem nostram regiam duxerit euitandam. In cuius confirmacionis testimonium secretum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum castro nostro Haffnensi die beati Vitalis martiris anno domini m. c. d. quadragesimo nono, anno vero Bl. 64.
regni nostri Datie primo.

75. **28. Okt. 1467.**

Wy Christiern, meth guds nade Danmarks, Sweriges, Norgis, Wendes oc Gotes koning, hertug i Slæswiig, greffwe i Holsten, Stormarn[1]), Oldenborg oc Delmenhorst, giøre alle witherligh, at wij aff wor synnerlighe gwnst oc nade haffwe taghet, anamet oc vntfonghet oc meth thette wort opne breff taghe, anamme oc vntfanghe hetherlighe oc renliffwede mæn abbethe i Esrom, bodhe then som nw ær oc them som her effter komende worde, och alle mene conuentz brøthre ther i sammesteth oc alt theres oc closters

[1]) Stormarij. Cod.

gotz, rørendis oc vrørendis, woth oc tiwrt, eyncte vndentaghet, hion, wornede oc thiænere, ehwar forscreffne herre abbet, brøthre oc closter i Esrom thet eller them helst haffwe i wort righe Danmark, i wor koningxlighe hegn, wern [1], fridh, forswar oc beskiærming [2]) sønnerlighe at forsware oc fordeytinghe til rette, oc wele wij, at hwo forscreffne herre abbethe haffwe noghet til at tale eller skilde, schulle thet forfølge och tale for oss oc wort elskelighe radh, som wij thet sønnerlighe befalende wordhe, oc at forscriffne herre abbethe i Esrom, brøthre, wordnedhe oc thiænere ther sammesthet schulle oc mwe nydhe, brughe och beholle alt theres gootz, friheet, fiskewatn, iækt, schowe, mark, agher, ængh oc alt annet, ehwat thet hæltz ær eller wære kan, eyncte vndentaghet, som the thet nw haffwe oc tilforen aff alder friest nydhet oc brughet haffwe, swo længhe thet wordher them meth rette och effter lowen affwunnet, som thet segh bør. Item statfeste oc fulburde wij alle the priuilegia oc fryheder meth thette wort næruærendes opne breff, som wij eller wore forfæthre oc fræmfarne koninghe oc herre i Danmark them vnth oc giffwet haffwe, forbiwdendes alle, ehwo the heltz ære eller wære kwnne, forscreffne herre abbethe i Esrom, brøthre eller closter ther sammestedz her vdi oc omodh thenne wor gwnst, nadhe oc beskiermingh paa persone,
Bl. 65. gotz, priuilegijs, friheet, fiskewatn, skowe, iækt, mark [3]), agher, æng, hion, wortnedhe eller thiænere at hyndhre eller at hyndhre lathe, møde, vmaghe, besware eller i noghre madhe vforrette vnder wor koninglighe heffnd oc wredhe. Datum Ringstadie anno domini mcdlxvij beatorum Simonis et Iude apostolorum, nostro regali sub secreto.

76.

23. Nov. 1444.

Wy Cristoffer, meth guds nade Danmarks, Sweriges, Norges, Wendes oc Gothes koningh, pales greffwe paa Rin oc hertogh i Beyern, helse alle mæn, thenne nærwærendes scrifft see eller høre læse, ewindelighe meth wor herre. Thet sømmer oss wærdelighe at ælske alle renliffwes mæn, wdhen thøm ydermere oc særlighe, som wij oc widhe at ydelikst

---

[1]) werij. Cod. [2]) beskiærning. Cod. [3]) mærk. Cod.

arbeyde i guths thiæneste, oc them, som wij vppa fynne at alt tiidh rethebone ære i ware thiænist. Ther aff wele wij opholde reenliffwes mæn abbet oc brødhres conuent i Esrom meth sinnerligh gwnst oc kongelighe friheet oc hedhre meth ythermere nadhe, fforthy at the vppe holde gutz thiænist høghtidelighe oc ære rethebone altiid at effterfølghe wore thiæniste, ther til æy at the skwlle nyder thrikkes eller nogherlwnd beswares i there personer, thienere eller wortnedhe eller i nogher there gotz, hwat som heltz thet kan wære, aff vmilde mentz ondscapp, wælde eller vræth, tha anamme wij forscreffne abbet oc brøthre conuent i Esrom meth alt theres gootz, wortnede oc thiænere, som them tilhører, vnder wor særdeles friidh och wærn at beskiærme, oc[1]) vnde oc giffwe wij them meth alt therre gootz frij og vndentagne aff alle thesse saghe, som her effter staar screffne, som retskywdh, innæ, stwdh, ledingh, meth alle andre stykke oc thiæneste, som wor ræth tilhører. Item tha giffwe wij them thenne særdeles nadhe, at alle therres tilsynnes mæn, brydiær oc landboo oc alle andre there thiænere, ehwo the ære, schulle ænghen annen her effter sware[2]) oc bødhe vden forscreffne abbet oc brøthre for thesse faldzmaal[3]) oc brøde, som ære tywffueri, mandrap, saar, friithkiøp, baghen, strandwordh, garthewithe oc alle andhre kongelighe saghe oc ræth. Oc skethe thet swo, at nogher aff therres thiænere i nogher wariltz ræth[4]) æller doom forwunnes[5]) eller faller for nogher sagh, e hwat thet heltz kan wære, anthen inden tinxstocke Bl. 66.
aller vdhen, wor rættertingh vndentaghen, tha schule the bøthe oc sware fornæffnde abbet och brøthre for alt wor ræth oc faltzmaal oc ænghen annen i nogher made. Hwar fore forbywde wij strængelighe widh wor kongelighe nade, at nogher aff wore fogether æller embitzmæn eller nogher annen, hwat som heltz stath eller makt han ær i, i nogher madhe at vforrette eller hyndræ them eller nogher aff therres omodh thesse nadher æller frijheet, saa fræmpt som the wele fly wor koningleche hæffnd oc wredhe. Til ythermere statfæstelse oc bewisning tha hænge wij wort maiestatis indsegle for thette breff. Datum [in] castro nostro Haffnis die beati Clementis pape anno domini mcdxl quarto, regni nostri Dacie anno quarto.

---

[1]) o. Cod. [2]) swære. Cod. [3]) faldmaal. Cod. [4]) rædh. Cod.
[5]) fowunnes. Cod.

77. **23. Maj 1483.**

Wi Hans, meth guds nade Danmarks, Norges, Wendes oc Gothes koningh, vdhwald[1]) til Swerighe, hertugh vdi Sleswiig oc hertugh vdi Holsten, Stormarn[2]) oc Ditmersken, greffue vdi Aldenborg oc Delmenhorst, giøre alle witherligh, at vppa thet gudz thiæneste maa thes ythermere forøghes oc vppeholdes oc fore wor[3]) kære hwsfrwes oc børns[4]) oc wore forfæthres oc effterkomeres, koninge vdi Danmark, siæle bestands oc salighetz skild, haffwe wij aff wor synderlighe gwnst oc nade anammet, taghet oc vndfanghet oc meth thette wort opne breff thage, anamme oc vntfanghe hedherlighe oc reenliffwe mæn abbethe i Esrom, bode then som nw ær oc them som her effter komendes worde, oc alle menige conuentz brøthre ther sammestedz oc alt theres oc closters gotz, rørendes oc vrørendes, woth oc tiwrth, inthet vndentaghet, hion, wortnede oc thiænere, ehwar forscreffne herre abbeth, brøthre oc closter Esrom thet eller them helst haffwe vdi wort righe Danmark, vdi wor kongelighe hegn, warn, fredh, forswar oc beskierming besynderlighe at forsware oc fordeytinge til rette, oc vnne oc tillade meth thette wor opne breff, at forscreffne herre abbethe i Esrom, brødhre, wortnedhe oc thiænere ther sammestedh mwe oc schulle nydhe, bruge oc beholle alt theres gotz, frihedh, fiskewatn, iakt,
Bl. 67. skow, mark, agher, æng oc alt annet, ehwat thet heltz ær eller næffnes kan, inthet vndentaghet, som the thet nw haffwe oc tilforn aff arild tiid meth rette nyth oc brughet haffwe. [Item] stadfeste wij oc fulbyrde forscreffne herre abbet oc brøthre i Esrom closter alle the priuilegia, nadher oc friihedher, som wor kiære herre father koning Christiern, hwes siæl guth nade, oc andre wor forfæther fræmfarne[5]) koninge i Danmark them nadhelighe vnd, statfæsthet oc fulburdhet haffwe, swo at the them nyde, beholle oc brughe mwe oc skulle i alle made oc i alle artikle, efftherthij som fornæffnde [wor] kiære herre fadhers oc andre wor forfæthres fremfarne koninges vdi Danmark obne breff forscreffne herre abbethe, brøther oc closter ther vppe giffne ydhermere inneholle oc vtwiise. Forbiwdendes alle, ehwo the heltz ære eller wære kunne, oc

---

[1]) vwald. Cod. [2]) Stormarij. Cod. [3]) wor er skrevet to Gange. [4]) borns. Cod. [5]) fræmfarmo. Cod.

særdeles wore fogede oc embitzmæn oc alle andre forscreffne herre abbet vdi Esrom, brødhre eller closter her modh thenne wor gwnst, nade oc beskiærming pa personer, priuilegie eller pa noghet theres gotz, wortnede oc thiænere at hindre eller hindre lade, mødhe, platze, dele, vmage eller vdi nogher made at vforrette vndher wor kongelighe heffnd oc wrede. Datum in castro nostro Haffnensi feria sexta quatuor temporum proxima post festum pentecostes anno domini mcdlxxx tercio.

78. **28. April 1449.**

Wy Cristiern, meth guds nade Danmarks, Wendes oc Gothes koning, greffwe i Aldenborgh oc Delmenhorst, giøre widerlicht meth thette wort opne breff, at wij aff synderligh gwnst oc nathe haffue vnt oc tilladet oc vnne oc tillade meth thette wort opne breff, at reenliffuet man her abbeth i Æsieroms closter maa lade bygge in haffn oc noghre alegarde wet stranden, ther som forscreffne closters grwnd skiwder vppa stranden. Thy forbiwthe wij alle, ee hwo the helst ære, oc synderlighe wore fogede oc embitzmæn forscreffne her abbet eller hans ther vdi at hyndre eller hyndre lade vnder wor koningleghe heffnd oc wrethe. Datum castro nostro Haffnensi die beati Vitalis martiris nostro sub secreto presentibus appenso, anno domini mcdxl nono.

79. **14. Avg. 1477.**

Wy Cristiern, meth guds nade Danmarks, Sweriges, Norges, Wendes oc Gothes koning, hertug i Slæswig oc Bl. 68.
hertug i Holsten, Stormarn[1]) oc Ditmersken, greffwe i Aldenborg oc Delmenhorst, giøre alle witherlight, at oss ælskelighe, renliffuet father her abbet Pether i Esrom haffwer nw ladhet berettet for oss, at ther ære lagde weye i noghre mentz mynde, som æn leffwe, igennom forscreffne closters gardh Esierom hanum oc closter i manghe made til stor forfang[2]) oc skade oc besynderlighe i swo made, at han oc brøtherne i samme closter arle oc silde oc særdeles om natte tiid haffwe stoer vmaghe oc hinder aff them, som ther igennom færdes, oc æy kwnne ther fore holde theres closter luct,

[1]) Stormarij. Cod. [2]) farfang. Cod

som thet segh aff rette burde effter kyrkelowen oc effter theres ordens bøgher och regel. Thy haffwe wij vnt oc tilladet oc meth thette wort obne breff vnne oc tilladhe, at han maa legge forscreffne weye vden omkring clostereth, som wæyen til forn wæret haffwer aff gamel tiidh, oc indlicke clostergarden oc hanom tillucht holde, som thet segh bør, toch meth swodant skæl, at han schal holde the weye ferdughe næsth vden fore clostereth, hwore behoff gøres, oc forbiwthe wij alle, ehwo the heltz ære eller wære kwnne, aandelighe eller werdzlighe, her effter nogher adelfar wey at legge igennom forscreffne clostergardh eller ther igennom at ferdes eller forscreffne her abbet eller brøthre i forscreffne closter her omodh at hyndre, hindre lade, platze, dele eller j nogher made vforrette vnder wor kongelighe hæffnd oc wredhe. Datum in castro nostro Haffnensi in vigilia assumpcionis beate Marie virginis gloriosissime anno domini mcdlxxvij, nostro sub secreto presentibus appenso[1]).

80.

Omtrent 1173.

Bl. 71.[2]) In nomine sancte et indiuidue trinitatis, patris et filij et spiritus sancti. Ego Eschillus, dei gracia Lundensis archiepiscopus et apostolice sedis legatus, sancte matris ecclesie filiis tam presentibus quam futuris. Notum esse volumus, quanta sollicitudine et industria satagebamus per omnes Danie terminos religionem Christianam et cultum diuine maiestatis dilatari. Quam ob rem de diuersis ordinibus fideles collectos per predicte regionis partes passim ordinauimus, ac ne Cisterciensis ordinis fratres nobis deessent, ad beatissimum[3]) Clareuallensis cenobij patrem dominum Bernardum quamuis multo labore et sumptu peruenimus, de cuius filiis semen, vnde seges postera fidelium animarum pululare [posset], nobiscum in terram nostram adduximus, quorum nos vtilitati et quieti consulentes, locum, qui vocatur Esrom, eis prouidimus, quem ab Herico rege legittime nostro

---

[1]) Brevet ender midt paa Siden. Nedenunder med en anden Haand: Auscultata sunt prescripta acta judicialia cum eorum originalibus concordantia, et sic Franciscus Robertj notarius p. Cop. (Notarialmærket). [2]) Bl. 69 og 70 ere afskaarne. [3]) bctitissimum. Cod.

patrimonio commutatum iuste possedimus, quem locum idcirco[1]) necessitati pauperum Christi destinauimus pro eo, quod multis habundet vtilitatibus in agris, in nemoribus, in aquis et piscacionibus, in pratis et pascuis, superaddentes eis villam, que vocatur Widelingeruth, cum silua et piscacione et ceteris appendicijs[2]) eiusdem loci, et villam, que vocatur Auolme, cum silua et appendiciis eius. Superaddimus et mansionem vnam nostram in Sande cum silua et ceteris appenditiis eius, alteram vero mansionem, que ibidem habebatur, Waldemarus rex eisdem fratribus in elemosinam ob remedium anime sue contulit, cui ad deaurandum patris eius scrinium fratres predicti tradiderunt marcas auri duas. Postea vero, processu temporis numero fidelium ibidem crescente, animaduertentes, pauca pluribus non posse sufficere, ne ipsorum necessitati quicquam deesset preter illa, que supra taxauimus, superadiecimus in vsus ipsorum villam, que dicitur Aswarboth, quam partim pecunia nostra redemimus, partim vero a possessoribus suis terram pro terra cambientes commutauimus. Set et hoc notum facimus cunctis fidelibus, quod Nicholaus comes, carne et sanguine michi proximus, quicquid in Therbi proprietatis habebat, predictis fratribus largitus est, superadiciens et aliam villam, que dicitur Doredorp, vt hac liberalitate sua in pauperes Christi exhibita recipi mereretur in eterna tabernacula. Bundo quidam Bo nomine in predicta Therbi habitans hereditatem suam, quam illic possidebat, pro decem marcis argenti vendidit predictis fratribus. Has villas, scilicet Therbi et Doredorp, cum suis Bl. 72.
tenementis, [cum] domino Absolone episcopo Roskildensi fratres ipsi commutauerunt, receptis in concambio his Dauidistorp, dimidia Lancholme et tota Eschisholme, eo quod finibus suis adiacerent. De villa autem, que dicebatur Tanga, idem fratres concambium fecerunt cum antecessore eius bone memorie episcopo Azzero, restituentes ei villam, que dicitur Seneholme. Nec hoc pretereundum, quod reges Waldemarus et Kanutus pari assensu predictis fratribus donationem fecerunt de vj partibus vj villarum cum siluis et ceteris tenementis earum. Igitur vt labor noster posteris in salutem proficiat animarum, hec semina benedictionum preiacientes obla-

[1]) iccirco. Cod. [2]) appendijs. Cod.

cionum nostrarum vsuarijs predictos fratres dotauimus, nec minus ipsi reges nostri largis donacionibus suis humanos se eis exhibuerunt, iuxta consilium Danielis peccata sua redimentes elemosinis, quod et ceteros fideles imitari affectamus, vt simul gaudeant, et qui seminat, et qui de seminatis metunt. Nos autem, ne quis temerarius hoc donum nostre pie donacionis aliquando violare presumat, scripto nostro confirmamus, sigillo munimus et sub anathemate interdicimus. Quicumque huic nostre scedule obuiare presumpserit, anathematis iaculo perfodiatur et a sancte matris ecclesie gremio sequestretur, donec resipiscat et ad satisfactionem veniat, conseruantibus vero eidem loco, que sua sunt, sit pax domini nostri Ihesu Christi, quatinus et hic fructum bone actionis percipiant et apud districtum iudicem premia eterne pacis inueniant. Amen. Huius rei testes sunt: Ego Symon episcopus subscripsi. Ego Nicholaus archidiachonus subscripsi. Ego Johannes decanus ecclesie sancti Laurentij subscripsi. Ego Othmarus sancti Laurentij thesaurarius subscripsi. Ego Alardus sancti Laurentij subdiaconus subscripsi. Ego Petrus sancti Laurentij diaconus subscripsi. Ego Marcus abbas ecclesie omnium sanctorum subscripsi. Ego Robertus abbas Heriuadensis subscripsi. Ego Walterus prepositus de Scania subscripsi.

81. **1173.**

Priuilegium confirmacionis domini regis Waldemarj super Willingerøth etc.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Ego Waldemarus, dei gracia Danorum rex, notum esse cupio tam futuris quam presentibus de villa, que vocatur Wildelingeruth, que aliquando iuri subiacebat regio, quia a domino Eschillo Lundensi archiepiscopo recte et legittime iuxta morem Danorum nacta est ac possessa, ab eodem eciam ecclesie sancte Marie de Esrom, quam ipsemet fundauit, ad honorem dei
Bl. 73. et vtilitatem fratrum deo illic sub regula sancti Benedicti militantium oblata est et collata. Set quia ex hoc, quod aliquando regij iuris extitit, ab aliquo regum nobis succedentium siue ab aliquo heredum domini Hermanni Sleswicensis episcopi, cuius et aliquando videbatur esse, facile

calumpniari posset, Sueno rex, predecessor noster, eandem oblationem approbans scripto et sigillo suo non solum confirmauit, sed et eandem villam predicte ecclesie ex regio iure donauit, nos quoque saluti nostre nostrorumque cupientes prouidere, non minori de iure ac deuotione eandem villam cum omnibus appenditiis suis prefate ecclesie ad honorem dei et sancte Marie sanctique Benedicti contulimus. Insuper et, vt plenam perfectamque nobis nostrisque predecessoribus uel successoribus requiem post huius mundi naufragium compararemus, colonos eorundem fratrum ab omni seruitio, quod nobis uel nostris successoribus debebant, absoluimus. Vt autem ratum et inconuulsum omnj posteritati permaneat, quod fecimus, presentem scedulam sigilli nostri impressione consignatam ob munimentum eis tradidimus his coram testibus domino Absalone venerabili Roskildensium episcopo et domino Thurberno castellano de Seoburgh, domino Girardo priore de valle sancti Johannis.

82. **28. Avg. 1173.**

Testimonium personarum assistentium scotacioni Florentij super Willingeruth et fratris sui Benedicti.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Ego Florentius, sancte Marie et sancti Laurentij canonicus, notum facio tam propinquis meis quam extraneis presentibus atque futuris, quod querimoniam, quam aduersus ecclesiam sancte Marie in Esrom de terra Willingeroth, quam auus meus Iohannes decanus domino archiepiscopo pretio congruenti accepto distraxit, aliquo modo habere videbar, pleno corde coram domino archiepiscopo et multis aliis personis ac deuota voluntate postposui, et vt nullus consanguineorum meorum per succedentia tempora predicte ecclesie calumpniam struat, sigillo ecclesie nostre presentem kartulam actionemque munire decreui. Persone autem, coram quibus hoc feci, et que eidem actioni in testimonium affuere, he sunt: venerabilis Roskildensis episcopus dominus Absolon, abbas Marcus de omnibus sanctis, abbas Iohannes de sancta trinitate, summus prepositus ecclesie nostre dominus Ascerus, magister Walterus domini episcopi Absalonis capellanus, Kanutus filius

Karoli, Nicolaus Phalstre et multi alii tam de curia domini archiepiscopi quam de curia domini episcopi Absalonis. Cum vero et ego et frater meus, qui sicut et ego predictum predium Willingeroth hereditario iure possidere debuerat,
Bl. 74. prefate ecclesie sancte Marie in Esrom partim pro elemosina partim pro conuentione inter nos pacta v kalendas septembris in claustro nostro Lundensi scotaremus, persone, que infra notate subscripsere, testes affuere, dominus abbas Johannes de sancta Trinitate, cuius sicut subscriptione ita et sigilli appensione presens munita est scedula, dominus Eskericus sancti Petri prior, qui et propria manu subscripsit et sui sancti conuentus sigillo presentem scedulam muniuit, Othmarus ecclesie nostre decanus, qui et eiusdem ecclesie nostre sigillo pro nobis presentem actionem confirmauit et testis subscripsit, et ceteri quam plures nostri concanonici testes affuerunt, qui et subscripserunt. Ego Benedictus frater Florentij subscripsi. Ego Ebbo canonicus subdiaconus sancti Laurencii subscripsi. Ego Martinus sacerdos subscripsi. Ego Sweno canonicus sancti Laurentij subscripsi. Ego Nicolaus canonicus sancti Laurentij subscripsi. Ego Biørn sancte Lundensis ecclesie subdiaconus subscripsi. Ego Andreas canonicus sancti Laurentij subscripsi, Ego Othmarus decanus ecclesie subscripsi. Ego Iohannes abbas ecclesie sancte Trinitatis subscripsi. Ego Marcus abbas ecclesie omnium sanctorum subscripsi.

83. **1173.**

Testimonium domini Lundensis archiepiscopi de Florentio et Willingeruth.

E., dei gracia sancte Lundensis ecclesie archiepiscopus, apostolice sedis legatus, Datie ac Suecie primas, omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris salutem et dilectionem. Notificamus vniuersitati vestre, quod possessionem quandam, que Willingeroth vocatur, ab Iohanne decano ecclesie nostre conuenienti precio emimus et fratribus ecclesie sancte Marie jn Esrom pro nostre anime remedio perpetuo possidendam tradidimus. Aliquanto autem euoluto tempore quidam adolescens Florentius nomine, filius filie predicti decani, eandem possessionem quasi non legittime

a se alienatam calumpniari aliquantulum quasi submurmurando cepit, qui coram me vocatus, ratione veritatis accepta, prefatam calumpniam presente episcopo Absolone, Ascero preposito abbateque ecclesie omnium sanctorum necnon et abbate sancte Trinitatis ecclesie et aliis multis tam nostre quam Selandensis ecclesie personis prorsus postposuit, et ne deinceps aliquo modo aliquam inquietudinem prefatis fratribus inferret, modis omnibus sub testimonio predictarum personarum fideliter repromisit. Valeat igitur quisque fidelis.

84. **Omtrent 1140.**

Priuilegium Erici regis de Willingerøth, quod habuimus a Benedicto canonico de Dalby.

Ericus, dei gracia Danorum rex, notum esse volo omnibus in regno meo constitutis tam pusillis quam maioribus, qualiter Hermannum episcopum tumultu et seditione populari sede sua priuatum liberalitate et clementia regali collegerim, qui illi benefitia ob reuerentiam ordinis sacri, et quia meis necessitatibus viriliter astitit, quoadusque decenter locetur, concesserim curiam meam in Brunbi cum omnibus suis appenditiis et molendinum in Lůgen, que si forte aliene possessioni cesserint, eque valentibus suppleri debebunt. Jtem Bl. 75.
in Litelhereth et dimidio Smůreunshereth adhuc autem et alio heredh, quod primum deliberare potuero, omnem iustitiam regalem illi[1]) concedo, de mitsumergelt meo in Lunda marcas x singulis annis. Que vt rata et omnibus diebus inconuulsa usque ad prescriptum terminum sine inpedimento permaneant, ego et primates mei fidem dedimus et hoc precepto firmauimus, Eskillus archiepiscopus, Magnus Saxisun, Siunde Suensun, Karl Agesun, Ebbe Skielmsun, Eskil Roskildensis villicus, Thord Staffnessun, Score Wagnessun et plerique mei curiales. Acta Lundis in domo archiepiscopi. Preterea in silua Ørwid predium, quod Willingeroth dicitur, cum attinentibus terminis perpetuo illi possessionis[2]) iure, ut nostre legis mos est, contradidi in domo Siunde coram hiis testibus, quorum hic notantur nomina: Occo episcopus, Magnus regis filius, Ascerus capellanus, Toko regis notarius,

[1]) illis. Cod. [2]) possessiones rettet til possessions. Cod.

presbiteri, Walterus et Haroldus, Magnus, Siunde, Petrus [1]) Lagesun, Nicolaus frater eius, Atte Dorsteinssun, Thurgils Gant, Atte Øpesun, Ake Frændesøn, Bo Galle, Thort Throkkilssun et complures alij. Inconcussa ergo hec perpetua stabilitate presenti precepti edicto esse sancciui et sigilli mei inpressione signaui. Si quis in posterum ea perturbare presumpserit, omnipotentis dei iram et regalem experiatur vindictam.

85.

Omtrent 1173.

Priuilegium regis Waldemari de silua, que vocatur Willingehoweth.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Ego Waldemarus, dei gracia Danorum rex, quia regie [2]) maiestati non solum honorificum sed et omnibus regimini nostro subiectis saluberrimum fore credimus, [ut] hij, qui in regno nostro diuinis mancipati sunt obsequiis, et pace nostra tueantur et regie liberalitatis [amminiculo] fulciantur, ne egeant, maxime hij, qui artam vitam professi panem in sudore uultus sui comedunt, quia in orationibus salus nostra protegitur et regni nostri stabilitas firmatur, notum esse volumus vniuersis fidelibus tam presentibus quam futuris, quoddam temporalis beneficij donum [3]) ecclesie dei genetricię Marie jn loco, qui vocatur Esrom, ad vtilitatem fratrum jnibi Christo regi militantium deuotissime me contulisse. Dedi hoc vtique ob remedium anime mee meorumque parentum, et non tantum dedi, sed et scotaui supradictis fratribus siluam videlicet, que vocatur Widelinghouit, domnoque Absaloni episcopo Roskeldensi et Sononi cognato eius iubendo iniunxi, vt diuisionem et certos terminos de silua illa equitando, sicuti moris nostri est, facere curarent. Que et facta est de Wichinbrot versus orientem usque Hornisseu et in descensu per riuum, qui dicitur Hornisbech, vsque ad mare, quousque peruenitur ad Widelingbec.
Bl. 76. Quoniam igitur regum est, que faciunt, corroborare, studuimus et nos, quibus modis oportuit, confirmare, quod fecimus, et presentem paginam in testimonium factionis istius fratribus contradidimus ea de causa, ut si forte quis eos de eadem silua impetere presumpserit, regie sit reus maiestatis. Est

---

[1]) Petri. Cod. [2]) rege. Cod. [3]) domum. Cod.

quoque terminus eiusdem sancte et canonice collacionis versus occidentem a Wichinbrot vsque Widelingbec. Presentibus quoque et verax testimonium super hoc vsquequaque dantibus Thacone Feoniense, Thorberno quondam Roschildense prefecto, Thorth Lundense prefecto, Herbiorn de Vlfruth, Suenone filio Atti, Berone multisque aliis tam nostris quam domini Absalonis episcopi fidelioribus circumstantibus et supradicta testificantibus.

86.

18. Nov. 1173 (?).

Priuilegium Absalonis episcopi Roskildensis de Langholm, quod est inter Kyrkeholm et Willingeroth.

Vniuersis sancte ecclesie fidelibus tam ecclesiasticis quam secularibus prelatis Absalon Roskildensis episcopus pie viuere, feliciter mori, perhenniter coronari. Dilectioni vestre, que magnam habet spem et remuneracionem in Christo, humiliter insinuamus, plenius notificantes, quomodo[1]) ville Langholm portionem omnem, quam habuimus et a Biorn legittime commutauimus, carissimis fratribus et claustro de Esrom plena et integra largitione contulimus. Ne igitur in posterum maligni suggestio aut peruersa iniquorum machinatio sinistrum aliquid aut contrarium huic collationi interserere valeat, presentis pagine testimonio et subscriptarum personarum auctoritate eam fiducialius communire procurauimus. Ego Ysaac prepositus affui et subscripsi. Ego Walter capellanus subscripsi. Ego Gregorius presbiter subscripsi. Ego Ascerus presbiter subscripsi. Ego Herbiorn laicus subscripsi. Eskil, Thord, Petrus, Boui, Gorm villicus, laici omnes, et multi innumerabiles viri boni et honesti Dani et Normanni subscripserunt. Datum in Vlffruth xiiij ·kalendas decembris. Ego Anunt et Fint frater meus, Normanni ambo, et homines nobis attinentes subscripsimus in gaudio. Gaudium itaque et leticia omni Christiano hec videnti, legenti et retinenti ab eo, qui est et fuit et qui venturus est! Amen.

---

[1]) quoniam. Cod.

87.

1157.

Regis Waldemari de Vrmitsruth.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Ego Waldemarus, dei gracia Danorum rex, cunctis Christi karactere signatis[1]. Quoniam nostrum est prouidere, quomodo hij, qui in regno nostro sunt, in pace et quiete viuant, et maxime illi, qui in communi vita religiose viuunt et pro nostra salute et regni stabilitate deum orant, notum esse volumus tam
Bl. 77. posteris quam presentibus, quod villulam illam, que vocatur Wrmisruth, quam Dorth Semundi filius regio munere a cognato nostro rege Kanuto nostro assensu accepit, cum fratribus de Esrom pro terra, quam habebant in Gudingessev minori, et tribus marcis argenti concambium fecit. Termini autem inter villam istam et illam, que vocatur Auetofh, sicut diuiserunt homines nostri, sunt a Brocher vsque ad Aspastig et inde versus aquilonem vsque ad Arlunde enge. Hoc autem factum est in presentia nostra, astantibus et videntibus hominibus nostris Selegrino, Magno filio Wulff, Tacha filio Algothi de Fiuna. Sed et hoc nichilominus cunctis fidelibus notum esse cupimus, quod dimidiam villam, que vocatur Sande, que antiquitus iuri regio subiecta erat et cuiusdam regis in regno nos antecedentis permissione ad alios transierat possessores, iure regio a Petro Lagi filio, qui tunc temporis forte eam possidebat, recepimus et supradictis fratribus, quia terminis eorum esset contigua et vtilitatibus ipsorum valde congrua, tam ipse idem Petrus quam nos pariter eam scotauimus et modis, quibus congruebat, quod fecimus, stabiliuimus, attamen ipsi fratres, ut hoc factum ratum foret et indissolubile in perpetuum, ad deaurandum patris nostri Canuti scrinium marcam auri apposuerunt, cuius rei eciam testes sunt Esbernus episcopus Sleswicensis, Selegrinus, Pallus, Erlendus, Nicolaus Noit aliique[2] quam plures.

88.

25. Febr. 1174.

Testimonium domini Waldemari regis de donacione Petri Nicholai filij de Sande.

---

[1]) dignatis. Cod. [2]) ali. Cod.

Waldemarus, dei gracia rex Danorum, ceteris fidelibus tam presentibus quam futuris salutem. Quoniam memoria mortalium tenuis inuenitur et labilis, nisi scripture amminiculo fulciatur, dignum duximus ad posteros litteris actionem, que inter fratres de Esrom et Petrum Scalle filium Nicolai facta est, ne videlicet elabatur, transmittere. Ego enim primo regni mei anno dimidiam villam, que Sande dicitur, predictis fratribus pro meorum remedio peccatorum tam legaliter quam deuote contuli, quam et ipsi postea per nonnullos annos in pace et absque calumpnia possiderunt. Succedente vero tempore prefatus Petrus eandem, quam ego dederam, ville partem consilio prauorum calumpniatus est, suum patrimonium fuisse confirmans et fratribus exinde plurimum inquietudinis inferens, qui tandem ab incepta consilio saniori desistens calumpnia eandem, quam calumpniatus fuerat, terram super altare more terre scutauit[1]) et alia similiter vice, quo magis ratum videretur, in ciuitate Lundensi coram me et multis optimatibus meis eundem scutacionis modum sol- Bl. 78.
lempniter et deuotissime spontanee voluntatis arbitrio iterauit. Ad omnem igitur dubitacionem a posteris secludendam presentem paginulam nostri sigilli impressione signauimus et huius quoque facti testes idoneos subnotauimus: Kanutus filius meus, episcopus quoque Selandensis Absalon, Marcus abbas ecclesie omnium sanctorum, Ascerus maioris ecclesie prepositus, Georgius quoque filius Petri et Thurbern, Magnus filius Wlf et alij multi, quorum hic nomina breuitatis causa sunt omissa. Acta sunt autem hec dominice incarnacionis m. c. lxxiiij[2]) anno regni quoque nostri xvij. Datum Lundis v kalendas martij.

89.

25. Febr. 1174.

Testimonium domini Absalonis episcopi de Sande.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Ego Absalon, sancte Roskildensis ecclesie episcopus licet indignus, sicut meis in temporibus sic et in post me futuris paci sancte ecclesie desudare desiderans, vniuersis eiusdem sancte ec-

---

[1]) scotauit rettet til scutauit. Cod. [2]) lxxxiiij. Cod.

clesie filiis tam presentibus quam futuris notum facio, quod Petrus Scalli, Nicolai Doti filius, dimidietatem predij, quod Sande dicitur, me astante cum reliquis testibus, quorum nomina infra inscripta sunt, fratribus de Esrom legittime ac sollenniter in conspectu domini domini mei regis Waldamari scotans in suorum patrisque sui remissionem peccatorum libenti ac spontanea voluntate, in melius consilio calumpnie mutato, contulit. Ipsam sed et ante dimidietatem prefati predij ipse dominus meus rex Waldamarus primo monarchie sue anno eisdem predictis fratribus de Esrom iure perpetuo possidendam in suorum remissionem peccatorum contulerat. Vt ergo de cetero omnis calumpnie occasio excludatur et, quod scripto affirmamus, ratum atque indissolubile permaneat, inscriptam a nobis paginam imagine propria sigillo cere impressa muniuimus. Cui si quis obuiare temptauerit, nisi cessando resipiscat, anathema sit. Testium autem mecum astantium hec sunt nomina: Canutus rex, filius domini mei regis Waldamari, Marcus abbas ecclesie omnium sanctorum, Ascerus sancti Laurentij ecclesie summus prepositus, Georgius Petri filius, Thurbernus castellanus, Magnus Wlf filius et alij quam plures, quorum hic nomina breuitatis causa sunt omissa. Facta sunt autem hec anno dominice incarnacionis m. c. lxxiiij[1]) v^{to} kalendas marcij in Lundis nostra metropoli.

90. **1158—66.**

Priuilegium regis Waldemari de Stenholt.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Ego Waldamarus, dei gracia Danorum rex, cunctis Christi karactere signatis. Quoniam nostrum est prouidere, quomodo hi, qui in regno
Bl. 79. nostro sunt, in pace et quiete viuant, et maxime illi, qui in communi vita vnanimes habitant et pro nostra salute et regni stabilitate deo supplicant, notum esse volumus tam posteris quam presentibus, quod locum, qui vocatur Steinholt, cum aquis et pratis ob redemptionem anime nostre in vsus fratrum domino in Esrom seruientium scotauimus hoc tenore. Siquidem predicti fratres locum pretaxatum a bundonibus sex marcis redimentes ignorabant, eum sub regali exactione et iure esse constitutum, vnde factum est, ut, quod

---

1) lxxxiiij. Cod.

ratum opinabantur haberi, nostra non quidem potestate sed proprietate postmodum rescinderetur. Porro ne ipsorum dampnum nobis forte redundaret in detrimentum, eundem locum cum aquis et pratis, sublata omni calumpnia, scotauimus supradictis fratribus et quibus oportuit modis confirmauimus. Verum ipsi fratres, vt hoc factum ratum foret et inconuulsum[1]) perpetuo, iiij marcas argenti nobis vltro amministrauerunt. Huius autem rei testes sunt Radulfus capellanus, Sune Ebbi filius, Tache de Phionia, Selegrinus, Stige Nasche, Gernoit et Johannes de Rochelde, gener eius. Hec omnia facta sunt in stuba Gerardi monetarij. Termini autem inter villam scilicet Steinholt et Sedorph vsque ad Hoterbeke paruum tenduntur, abinde vsque ad viam, que circuit Grønholt versus orientem, inde vsque ad Gronholtesbec, inde vsque ad Scarne contra meridiem, inde vsque ad Outewech, usque ad Hoterbeke, versus occidentem, vbi lacui influit, sicut diuiserunt homines nostri, scillicet villicus de Slangethorp Touo et villicus de Castro Thurbernus, Touo de Frithisleue, Born de Lanchalme pluresque alij. Datum in Castro per manum domni Absalonis, sancte Roskildensis ecclesie episcopi, et Sunonis cognati ipsius, iiij[to] jdus decembris.

91. **29. Okt. 1271.**

Priuilegium domini Erici regis super molendino Sothæ.

Ericus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Constare volumus presentibus et posteros non latere, quod nos cum dilectis nobis viris religiosis domino Esberno abbate in Esrom, Cisterciensis ordinis, Roskildensis diocesis, et toto conuentu eiusdem loci de quibusdam bonis, prout inferius continetur, de fidelium nostrorum consilio commutacionem facientes recepimus et iusto scotacionis titulo habuimus ab eisdem omnes possessiones, quas jn Witherløslitle multo tempore iusto titulo possederunt, cum fundis, agris, pratis, pascuis, siluis, stagnis et arundi- Bl. 80.
netis cum ceteris aliis terris, cultis et incultis, ipsis ibidem

[1]) incouulsum. Cod.

attinentibus ac cum tota supellectili rerum mobilium et immobilium iure perpetuo possidendas, pro quibus tam in predictarum possessionum recompensacionem quam in anime nostre remedium et salutem rescotauimus eisdem molendinum nostrum eorum monasterio vicinum, quod Sotæ dicitur, cum suo fundo, dam et damband et toto fluuio et invndatione, quod flothsmal dicitur, cum toto arundineto inter ipsum molendinum et claustrum eorum nobis quondam[1]) attinente ac cum omnibus viis ad dictum molendinum ducentibus ab antiquo et preter illas vias vnam viam specialem sex vlnarum in latitudine ducentem de claustro eorum super terram nostram ad viam communem, que est sub monte, qui dicitur Sotæbiergh, libere in perpetuum vtendam eisdem duximus dimittendam, quam quidem[2]) viam per dominum Ioon Litle de consilio nostro ad hoc specialiter deputatum eis fecimus assignari, prouiso tamen, quod ipsi per iam dictum eorum molendinum in dampnum inferioris molendini nostri aquam maliciose non faciant retineri. Jn hac eciam commutacione talis forma conditionum inter nos et ipsos intercessit, quod nullus aduocatorum nostrorum aliquem de familia nostra, que ibidem molere consueuit, alias ad molendinum compellere debeat nec inter dictum molendinum et inferius molendinum nostrum, quod Holærhø dicitur, aliquod edificium vel demning construat nec in ipso molendino Holærhø houætstoch vel aggerem eleuet vel exaltet in superioris molendini siue claustri dampnum aliquod uel grauamen. Ne igitur commutacio hec supradicta inter nos et ipsos facta et tam racionabiliter stabilita per nos uel aliquem successorum nostrorum possit vel debeat in posterum retractari, presentes litteras sub sigillo nostro eisdem contulimus in huius facti testimonium et euidenciam pleniorem. Datum et actum Siøburgh anno domini m. cc. lxx. primo, kalendas nouembris quarto. Presentes fuerunt huic facto venerabilis pater dominus Iohannes, dei gracia Burglanensis episcopus, Otto comes de Rauensberg, domicellus Ericus frater regis Swecie, Absalon Andresson, Ioon Litle, Vffo Niclessun dapifer noster, Olauus Araldsun, domicellus Ericus filius ducis Kanuti, Iohannes prepositus Falstrie, notarius noster, Ericus kanonicus

[1]) quandam. Cod. [2]) quidam. Cod.

Lundensis, capellanus noster, et Paulus Hwit, tunc aduocatus noster in Sioburgh, cum multis aliis tam clericis quam laicis fidedignis.

92.

25. Juli 1306.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Bl. 81.
Ioon Ionson dictus Litle salutem in omnium vero salutari. Cum eterni tribunal iudicis placabile reddant pie munera largitatis in celestes thesauros per manus pauperum Christo deuote famulantium deportata, vniuersitati vestre notum fatio per presentes, quod ego mente sanus et corpore vigens deuotis progenitorum et parentum meorum vestigiis cupiens inherere dominis ac fratribus abbati et conuentui monasterij beate Marie semper virginis in Esrom, Cistertiensis ordinis, Roskildensis diocesis, donaui et contuli villam Vghløse in Lywnghehæreth perpetuo iure pacifice et quiete possidendam, duas videlicet curias villicales in eadem, maiorem et minorem, cum agris, pratis, pascuis, nemoribus, domibus et pecoribus ac omni instrvctione in vtensilibus et in vniuersis rebus, mobilibus et immobilibus, ad me spectantibus, sedecim etiam colonorum et inquilinorum omnium fundos ibidem cum agris, pratis, pascuis, dumetis eorundem, molendinum eciam eidem ville adiacens cum suis antiquis disterminacionibus et liberis aquarum decursibus cum suis instrvmentis et vtensilibus vniuersis, hoc prouiso, quod de predicte ville seu possessionis fructibus et prouentibus tantum singulis annis primitus sequestretur, quantum pro vnius diei pitantia, quem cum eisdem acceptauero, in pane triticeo et bona seruisia danica et teuthonica, lacticiniis et piscibus bene preparandis et condiendis predicto conuentui sufficiat habundanter, quo die uel in crastino eius, si sollempnis fuerit, omnes sacerdotes ibidem domi existentes post dies meos pro me meisque progenitoribus supradictis omnibus et dilecta quondam vxore mea Ingifrith ac liberis nostris necnon et pro domina Cecilia filia quondam domini Petri Ebbysøn, peto suppliciter, vt singulis annis missas dignentur celebrare, ceteris fructibus bonorum eorumdem in siligine et tritico ad panem, in ordeo ad seruisiam, in auena ad pulmentum

fratrum totaliter deputandis, aliis autem prouentibus in pecoribus, ouibus, porcis de villicis memoratis, de colonis sedecim marchis prompte pecunie, de molendino ibidem duodecim [1]) marchis prouenientibus in edificaciones bonorum eorundem et in instrvctiones grangiarum et curiarum villicalium integraliter conuertendis. Quod vero superfuerit de lacticiniis vltra predicte diei pitantiam ad butyrum, quod pridem de bonis aliis prefato conuentui ministrandum perpetuo constitui, totaliter assignetur. Quia vero diuina miserante clementia mee semper sollicitudinis et intencionis extitit, vt cultus diuinus augeretur, et pro meo posse solamen procuraretur [2]) omnibus fidelibus animabus, predicti dominus
Bl. 82. abbas et conuentus supplici peticioni mee et sinceris affectibus in hoc suffragari decreuerunt, quod ad vnum altare, in ipsorum ecclesia constrvendum, singulis septimanis per annum qualibet die dominica missa de sollempnitate eadem, tercia feria de sancto spiritu et sabbato de domina nostra, secunda vero, quarta, quinta et sexta feria missa defunctorum pro meorum remedio peccaminum et omnium supradictorum michi attinentium perpetuo celebretur, exceptis diebus festiuis et aliis, quibus sancta ecclesia non solet pro defunctis celebrare, ad aliud vero altare in eadem constrvendum ecclesia omnibus septimanis duas missas defunctorum dici decreuerunt [3]) pro remedio animarum omnium illorum, quorum beneficiis et bonis mutuatis uel aliter quomodocumque conquisitis ego vsus fueram in hac vita, et quibus forsan dignam recompensacionem non feci, pro me satisfacere dignetur diuina pietas obnixius exorata. Que omnia et singula supradicta sepe nominati dominus abbas et conuentus firmiter se dixerunt seruaturos, sicut in ipsorum litteris singulis auctenticis vna cum suo roboratis plenius declaratur, exclusa qualibet occasione distractionis vel disposicionis cuiuslibet alterius de bonis prelibatis faciendarum per ipsos eorumque successores, preter quam superius est expressum. Ego vero per presentes litteras renuntio pro me et meis heredibus quibuscumque presentibus et futuris omni actioni doli mali, fraudis ac omni auxilio iuris tam canonici quam ciuilis, quod michi uel meis heredibus antedictis prodesse posset in premissis et

---

[1]) duocim. Cod. [2]) procureretur. Cod. [3]) decreuernt. Cod.

dictis fratribus nocere, volens et decernens per sepedictas presentes litteras, quatenus, si qua ad firmitatem et ratihabitacionem omnium premissorum pro parte mea litteris eisdem necessario forent amplius inserenda, tamquam pro[1]) insertis habeantur. Si quis autem hominum, cuiuscumque status aut condicionis existent, qui predictam donationem meam irritam fecerit, immutauerit aut predictis fratribus abstulerit, auferat deus omnipotens partem eius de regno suo, et in extremo examine a consortio sanctorum omnium anathema factus gehennalibus incendiis tradatur in eternum exurendus. In supradicte igitur donationis ac collacionis mee testimonium euidens presentes litteras sigillis venerabilis patris domini Olaui, miseracione diuina Roskildensis episcopi, et sui capituli necnon semper dilecte filie mee Cecilie vna cum sigillo meo constitui muniendas. Datum et actum anno incarnacionis dominice millesimo trecentesimo sexto, in die beati Iacobi apostoli.

93.

25. Juni 1337.

Priuilegium domine Ingefridis filie Petri Jonson militis super villam Vggeløse in Lywngehæreth.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Bl. 83
uel audituris Ingefrith filia Petri Jonson militis salutem in domino Ihesu Christo. Cum secundum apostolum veraciter ac terribiliter intonantem: quecumque seminauerit homo, hec et metet, necessarium sit nobis, nostre mortalitatis tempore taliter elemosinarum largicionibus ac alie misericordie operibus insudare, quod in die futuri[2]) examinis et generalis omnium operum tam piorum quam reproborum retribucionis cum fidelibus ad dexteram iudicis locandis fructus vite perpetue metere valeamus. Hinc est, quod ego mente sana et valens corpore deuotis progenitorum et parentum meorum vestigiis cupiens inherere dominis ac fratribus abbati et conuentui monasterij beate Marie semper virginis in Esrom, Cisterciensis ordinis, Roskildensis dyocesis, donaui et libere contuli villam meam Vggælosæ in Lywngehæret sitam cum omnibus suis attinentiis, videlicet agris, pratis, pascuis, siluis,

[1]) per. Cod. [2]) futuro. Cod.

stagnis, pecoribus ac omnium instructione in vtensilibus et vniuersis rebus mobilibus et immobilibus ad me spectantibus quiete et pacifice iure perpetuo possidendam, mediantibus infrascriptis condicionibus inviolabiliter obseruandis. Inprimis quod, quando dominus me vocauerit de hac vita, dicti viri religiosi abbas et conuentus monasterij Esromensis statim in presbiterio[1]) ante summi[2]) altaris ecclesie sue faciem ob corporis Christi reuerentiam, vbi deo patri pro salute tam viuorum quam defunctorum vnigenitus dei filius cotidie immolatur, candelam de septem marchis cere de suis prouisione et inpensis in pelui suspendent, que die ac nocte sine intermissione ardebit et refecta per ipsos ad dictam magnitudinem, quociens oportuerit, concedente domino perpetuis temporibus perdurabit. Dignum est enim, domum ecclesie qualicumque materiali lumine illustrari, vbi colitur a fidelibus lumen sancte ecclesie increatum. Item quod, postquam vite presentis[3]) cursum consumauerim, vna missa de omnibus sanctis tercia feria et altera de corpore Christi quinta feria in qualibet septimana ad altare, vbi agitur memoria beate Marie virginis, pro mea et parentum meorum animabus debebunt a predictis religiosis et eorum successoribus perpetuo celebrari, ante quod eciam meam eligo sepulturam. Item quod in recordacionem presentis mee donacionis, et vt tanto alacrius in missis et orationibus
Bl. 84. suis meam animam ac progenitorum meorum dicti religiosi domino recommendant, dominus abbas memorati monasterij Esrom, quicumque pro tempore fuerit, faciet et curabit, vt conuentus ibidem in octaua corporis Christi annis singulis vnum sollempne seruicium habeat de quatuor lagenis potus teuthonici et tribus humulati necnon quinque ferculis ad prandium et tribus ad cenam de piscibus cum decentibus ad hec lacticiniis et pane albo, datis eodem die eciam pauperibus in porta lagena potus humulati et centum panibus competentis magnitudinis in solamen ac refrigerium anime mee et omnium fidelium defunctorum, ac in crastino ipsius octaue aniuersarium meum ac progenitorum meorum sollempniter habeatur. Si vero propter instantem aliquam[4]) sollempnitatem hoc aniuersarium in crastino octaue corporis

[1]) presbitorio. Cod. [2]) summum. Cod. [3]) presentes. Cod. [4]) aliquem. Cod.

Christi fuerit impeditum, primo die vacante dictum festum aut subsequente aut precedente, prout melius agi poterit, dictum meum aniuersarium compleatur. Ego vero, vt supradicta mea donatio stet perpetuo firmiter inconuulsa, tenore presencium, non dolo inducta nec errore decepta, sed sciens et prudens ac motu proprio et spontanea voluntate renuntio omni ei, quod ad me vel heredes meos spectabat aut spectare seu pertinere poterit in futurum nomine et occasione iuris hereditarij vel alia quacumque ratione uel causa in villa prefata uel aliqua pertinentiarum suarum, necnon pro me et meis heredibus quibuscumque [presentibus] et futuris omnium legum auxilio pro mulieribus introducto, exceptioni doli mali, fraudis, lesionis et generaliter omni auxilio iuris canonici et ciuilis, instrumentis eciam et litteris quibuscumque publicis vel priuatis, que michi uel meis heredibus prodesse et dictis abbati et conuentui ac eorum successoribus in futurum obesse poterunt in premissis uel aliquo premissorum. Si quis autem hominum, cuiuscumque status aut condicionis existat, predictam donacionem meam irritam fecerit, immutauerit, abstulerit aut publice uel priuatim consilio, auxilio vel conniuentia aliquam iniuriam dictis religiosis occasione illius irrogauerit uel ob ipsam in aliquo molestauerit, nisi digne penituerit, auferat districtus iudex omnipotens dominus partem eius de regno suo et in extremo iuditio a communione et consortio fidelium ipsum eiectum tradat cum dyabolo et eius angelis penis gehennalibus perpetuo cruciandum. In cuius rei testimonium sigillum meum vna cum sigillo Bl. 85.
venerabilis in Christo patris domini Johannis episcopi Roskildensis et illustris domine domine Ingøburgh, Swetie, Hallandie et Samsyø ducisse, necnon et discretorum virorum dominorum Petri Ringstadiensis ordinis sancti Benedicti et Iacobi Sorensis .ordinis Cisterciensis abbatum, Hermanni de Iurstorp, Iacobi de Strøby, presbiterorum, domini Nicolai Absalonis militis, Iohannis Magni, Conradi de Candelsbyærgh, Iacobi Karlson, Iacobi Absalonis, Nicholai Ionæsson de Querkeby, Magni Toddæ, Godekini Magni, Magni Nicholai son, Iohannis Nicholai de Tusæ et Laurentij Oleffson, armigerorum, presentibus est appensum. Datum Ringstadis et actum in placito generali ibidem anno domini m. ccc. tricesimo septimo in festo translacionis sancti Kanuti ducis et marthiris.

94. **25. Juni 1337.**

Vniuersis placita Thrigæhæreth Slangæthorp et Lywngehæreth in Vggæløsæ visitantibus Ingæfrith filia domini Petri Ioonson militis salutem in domino sempiternam. Noueritis, quod presencium exhibitori nobili viro et honesto Jacobo Karlson villam meam Vggæløsæ cum pertinentiis suis, mobilibus et immobilibus vniuersis in dicto Lywngæhæreth sitam religiosis viris domino abbati et conuentui Esromensi meo nomine scotandi in placitis vestris ac assignandi et in corporalem possessionem introducendi, sicuti iam pridem eisdem domino abbati et conuentui predictam villam cum suis pertinentiis dominus Nicholaus Absalonis filius miles me presente et consensum voluntarium adhibente in placito terre Sialandie Ringstadis scotauit meo eciam nomine ac libere assignauit, auctoritatem plenariam confero in hiis scriptis, ratum et gratum habens et in perpetuum habitura, quicquid idem Iacobus Karoli in eorundem bonorum scotacione seu introductione aut scotacionis ipsorum bonorum pristine confirmacione eisdem predictis religiosis viris abbati et conuentui de Esrom duxerit faciendum. In cuius rei testimonium sigillum meum presentibus est appensum. Datum Ringstadis anno domini m. ccc. tricesimo septimo in die translacionis beati Kanuti ducis et marthiris gloriosi.

95. **16. Okt. 1362.**

Bl. 86. Vniuersis, ad [quos] presentes littere peruenerint, Hartuicus Krumedike de Kyerstorp Thoslandie, Ottoniensis dyocesis, miles, Folradus, Nicholaus, Andreas et Ionas, dicti Krumedike, eius liberi, salutem in domino sempiternam. Nouerint vniuersi, quod, motis querimoniis nostris contra religiosos viros dominos abbatem et conuentum de Esrom, Cisterciensis ordinis, Roskildensis dyocesis, nostros dilectos amicos, in placitis, tam iusticiario presidente eidem in Andworthskow illustri principe domino Waldemaro, dei gracia Danorum Sclauorumque rege, [quam] generali terre Syellandie ac Lywngæhæreth ibidem super villa Vggeløse et eius pertinentiis eodem Lywngæhæret sita, ostensum est et probatum manifeste

ex parte eiusdem monasterij Esrom in placito iusticiario Roskildis proximo celebrato, presente eodem domino nostro rege, quod prefati abbas et conuentus de Esrom dictam villam Vggælose cum suis pertinentiis vniuersis sibi titulo possessionis perpetue in dicto placito generali Syellandie secundum leges terre iuste et legittime scotatam ac libere assignatam per dominam Ingefridem Pæthersdoter, dictam de Galløsæ, bone memorie, possederunt septem annis et vltra ante eius obitum pacifice et quiete. Vnde iuxta amicorum nostrorum ac iuris et legis peritorum informacionem et consilium super hoc sufficienter requisitum consultis animis et ad plenum[1]) deliberatis recognoscimus, nos et nostros coheredes nullum ius racione hereditaria aut occasione qualibet alia habuisse secundum leges patrie vel habere posse in bonis memoratis, quamquam ipsos dominos super possessione eorundem ignorata iusticia hactenus infestauimus nomine Sophie bone memorie, mei Hartuici quondam[2]) consortis, nostrorum vero Andree et Ione genitricis dilecte tamquam propinquioris et vere heredis dicte Ingefridis. Quare ex vnanimi consensu nostro et voluntate libera nostra nostrorumque omnium coheredum pariter et rogatu dicte Sophie, quo nobis omnibus presentibus tam compos sui sana et incolumis quam in suis extremis posita super hoc institit suppliciter et deuote, litigium et controuersiam cum eisdem dominis et monasterio in hac parte habitam et subortam coram venerabili in Christo patre ac domino domino Nicholao, diuina miseratione episcopo Ottoniensi, et testibusin frascriptis in iudicio cassauimus, irritauimus, extinximus et per modum, qui infra sequitur, annullauimus iusticia suadente, ita quod premissi domini et monasterium de Esrom eandem villam Vggælose cum suis pertinentijs vniuersis, mobilibus et immobilibus, nullis exceptis, habere debeant iure perpetuo pacifice possidendam, Bl. 87.
donacione, scotacione et appropriatione ipsis super hiis tamquam rite et racionabiliter prius factis firmiter per nos et nostros coheredes et presentes et posteros ratificatis et approbatis in suo robore irreuocabiliter duraturis. Nos igitur in debitam recompensam laborum, expensarum et dampni[3]), quos, quas et quod sepedictum monasterium de Esrom fecit et

[1]) plenam af Afskriveren rettet til plenum. [2]) quandam. Cod.
[3]) dampnum. Cod.

pertulit causa nostri illo videlicet tempore, quo bona eadem pugnauimus, quorum omnium estimacio diligenter considerata vltra sexaginta marcas argenti largiter se extendit, quas sexaginta marcas, cum ipsi potuissent, a nobis et nostris coheredibus media legis et iuris via extorsisse totaliter et beniuole remiserunt. Ne videlicet inter nos et nostros posteros ac predictum conuentum eiusque successores lites fierent quasi immortales, et per consequens pars vtraque inutilibus laboribus grauaretur pariter ac expensis, artantibus nos nostris conscientiis in hoc, renuntiamus libere in hiis scriptis omni iuri, si quod ad nos vel nostros coheredes quoslibet ratione iuris hereditarij vel alia qualibet occasione in prelibatis bonis aut eorum pertinentiis vmquam apparuit pertinere, renunciamus et exnunc pro nobis et nostris coheredibus presentibus et posteris[1]) et singulariter ego Hartuicus pro filia mea Yde racione tuicionis eiusdem, qua iure paterno fungor, omni in hac parte legum aut iuris auxilio pro virginibus introducto ac consuetudini, que in regno Dacie pro lege solet obseruari, necnon exceptioni doli mali, fraudis, lesionis et generaliter omni auxilio tam iuris canonici quam ciuilis, instrumentis insuper et litteris tam publicis quam priuatis, que nobis uel nostris coheredibus aut heredibus aliquo tempore prodesse et dictis dominis abbati et conuentui seu eorum successoribus in Esrom in futurum obesse poterit in premissis uel aliquo premissorum. Si vero, quod absit, aliquis nostrum videlicet Hartuicus, Folradus, Nicholaus, Andreas vel Ionas, aut qui pro tempore domicelle Yde predicte tutor legittimus seu deo disponente maritus effectus fuerit, vel quisquam alius coheres noster siue heres presenti nostre ordinacioni, recognicioni aut obligacioni contraire scienter presumpserit uel factum suo nomine ratum habuerit, extunc racione violacionis pacti huiusmodi licitum sit eisdem dominis de Esrom per censuram ecclesiasticam et leges terre tociens extorquere et leuare sexaginta[2]) marchas argenti ab eodem violatore, quotiens premissa vel eorum aliquid scienter coram aliquo iudice seculari uel ecclesiastico dinoscitur commississe, et ad hec omnia irrefragibiliter obseruanda nos omnes et singulos predictos ac nostros vniuersos coheredes et heredes

[1]) postteris. Cod. [2]) saxaginta. Cod.

presentes et posteros obligamus firmiter per presentes. In Bl. 88.
cuius recognicionis, ordinacionis, renunciacionis et obligacionis testimonium sigilla nostra vna cum sigillis venerabilis in Christo patris domini Nicholai episcopi Ottoniensis predicti, coram quo premissa sunt acta in iudicio, ac reuerendorum dominorum Andree prioris apud beatum Kanutum Ottoniensem, Iacobi de Nyerthinge sacerdotis, officialis domini episcopi Ottoniensis in spiritualibus et temporalibus per Feoniam generalis, et Iohannis sacerdotis rectoris ecclesie beati Nicholai in Swineborgh presentibus sunt appensa. Datum anno domini m. ccc. lx. secundo, dominica proxima ante diem beati Luce ewangeliste, presentibus domino Hennikino quondam priore apud beatum Kanutum Ottonie, Lamberto subdiacono et Benedicto, clericis domini episcopi supradicti, et aliis plùribus fidedignis clericis et laycis ad hoc in testimonium vocatis specialiter et rogatis.

96. **19. Sept. 1360.**

Adiudicacio de Vggeløse per placitum iusticiarium.

Omnibus presens scriptum cernentibus Henricus, dei gracia episcopus Roskildensis, Nicholaus Iohannis decanus, Iohannes de Capella prepositus et magister Hemingus archidyaconus eiusdem ecclesie salutem in domino sempiternam. Nouerint vniuersi, nos vidisse litteras illustris principis ac domini domini Waldemari, dei gracia Danorum Sclauorumque regis, sub suo vero sigillo, non rasas, non abbolitas nec in aliqua sui parte viciatas, tenorem, qui sequitur, continentes: Waldemarus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Noueritis, quod, mota coram nobis in placito nostro iusticiario sub anno domini m. ccc. quinquagesimo tercio, sexta feria proxima ante diem natiuitatis beati Iohannis baptiste per nos in claustro Andwortskow habito lite inter dominum Hartwicum Krwmmediken militem et dominum abbatem et conuentum de Esrom super bonis in Vggeløse, que domina Ingefridis de Gallose monasterio Esrom contulisset, ad placitum generale terre Syelandie appellantes super isto, videlicet vtrum ipsa domina Ingefridis ipso placito generali personaliter

constituta ydoneum tutorem ad scotandum dicta bona ibi elegisset, et si huiusmodi tutor dicta bona ibidem scotauerit, vtrum ipsa domina Ingefridis presens fuisset et brachium scotantis, vt moris terre fuerat, tenuisset, iidem quinta feria infra octauam beatorum Petri et Pauli apostolorum anno eodem Roskildis ad placitum nostrum iusticiarium redierunt, adductis secum duobus testibus dictis thinghøringe ad hoc in dicto placito generali nominatis, videlicet Nicholao Man-
Bl. 89. drop et Magno Niclisson de Brængstorp, qui dato silentio testabantur, vt ex denominatione in dicto placito generali nominata audierunt, quod dicta domina Ingefridis, quando prefata bona Vggæløsæ dicto monasterio donauit, in eodem placito generali prudens, compos, sana et incolumis ad plures annos, antequam moriebatur, presentialiter constituta sibi tutorem ydoneum et legittimum ad scotandum prefato monasterio dicta bona preelegit, dominum videlicet Nicholaum Absalonis militem, et quod ipse verus tutor factus dicta bona Vggeløse memorato monasterio in perpetuam possessionem suo nomine scotauit, ipsa domina brachium dicti tutoris, sicut premittitur, scotantis tenente et consensum voluntarium ad singula adhibente. Quibus tacentibus, quidam Nicholaus Dyekn, aduocatus noster in Hælsyngøør, per nos de placito nostro iusticiario prius in Andworskough, vt dictum est, celebrato pro huius rei inquisicione habenda ad placitum Lywngæhæreth missus, ad presens placitum nostrum Roskildis rediens cum Iohanne Frendesson sibi per dictum placitum adiuncto, surrexit dicens, quod preterita tercia feria proxima in placito Lywngæhæreth, nuncio domini Hartwici predicti et domino abbate de Esrom in propria persona presentibus, duo de quolibet scabello placiti ad hoc per aduocatum specialiter nominati concorditer protestabantur, quod Jacobus Karlson, ostensa prius aperta littera procuratoria eiusdem domine Ingefridis, ibidem sepedicto monasterio prefata bona Vggæløse scotauit suo nomine perpetue possidenda et nuncios domini abbatis de Esrom in corporalem possessionem dictorum bonorum subito introduxit ac sibi claues in presentia placitantium dictorum thinghøringe assignauit. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Roskildis in presentia dominorum Efrardi Mølteken, Nicholai Knwtson, Iacobi

Olofson[1]), militum, et aliorum plurium fidedignorum ipsi placito nostro tunc astantium. Anno ut supra feria quinta predicta videlicet infra octauam beatorum Petri et Pauli apostolorum, teste Nicholao Iønsson de Keldebec iusticiario nostro. Quod vidimus, hoc testamur. Datum Roskildis anno domini m. ccc. sexagesimo, terciodecima kalendas octobris, nostris sub sigillis.

97.

7. Sept. 1340.

Super Lyndholm et Myrethorp in parrochia Vggeløsæ.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras visuris seu etiam audituris Ingefridis filia Petri Ionson militis salutem in domino sempiternam. Susceptis[2]) beneficijs vicaria karitate pro viribus respondentem diuino iudicio pariter et humano iure condecet amplioris beneficij munificentia sublimari. Hinc est, quod ego Ingefridis prenominata, solicita mente reuoluens beneficia michi per religiosos viros ac honorabiles dominos abbates, qui pro tempore fuerant, et conuentum monasterij Bl. 90. sancte Marie in Esrom, Cisterciensis ordinis, Roskildensis dyocesis, presentium exhibitores quam sepius alacriter impensa, qui frequentibus meis necessitatibus non semel, sed quotiens acciderant, tam prompte quam benigniter remedio subuenerant optatiuo, precipue cum iam pridem pro variis et multiplicibus meis obligacionibus explicandis ac vtilitatibus prosequendis grauis me pecunie necessitas inuoluisset, et alibi sedulo requirens minime remedium inuenirem, ipsi mox, vt antea consueuerant, meis anxietatibus piis affectibus condolentes michi in prompta pecunia, grossis scilicet Turonensibus et sterlingis, centum marchas puri argenti, licet cum graui bonorum suorum mobilium et immobilium distractione conquisitas, pro iam tactis meis perplexitatibus dissoluendis fauorabiliter concesserunt, ipsorum tam deuotam ac sepius expertam benignitatem cupio, sicut iure teneor, necessaria prosequi caucione. Vt tam ante mortem meam quam postéa

---

[1]) I Randen med nyere Haand: Afff Siøholm, her Oluff Biørnsens søn.
[2]) suceptis. Cod.

eorum semper caueatur periculis et commoditatibus securitate debita consulatur, eisdem venerabilibus dominis et in Christo michi dilectis fratribus abbati et conuentui in Esrom pro dicta argenti summa omnia et singula bona mea, que in Lyndholm et Myrethorp in parrochia Vggæløse hereditaria progenitorum meorum successione hucusque possederam, mobilia et immobilia, cum singulis suis attinentiis, videlicet fundis, domibus, agris, pratis, pascuis [1]), siluis, aquis, piscacionibus, arundinetis, paludibus, siccis et humidis, quecumque infra quatuor terminos, qui dicuntur markeskæl, ad dicta bona mea, intra sepes et extra, pertinere aut ab antiquo pertinuisse noscuntur, et cum omnibus rebus mobilibus et immobilibus ad me in ipsis bonis spectantibus cum omni eciam iuris plenitudine ac libertatis, qua predicta bona possederam, aut ea progenitores mei liberius et quietius possederunt, prouida deliberacione prehabita, vsque ad placitum Thriggyhæret Slangæthorp, quod ante festum purificacionis beate virginis proximo subsequentis vicinius obseruatur, veraciter impignero per presentes sub condicionibus infrascriptis inuiolabiliter obseruandis, quod scilicet, si premissa bona mea, quod absit, per me uel per heredes meos, si me interim de medio tolli contigerit, redempta non fuerint infra terminum iam prescriptum pro centum, ut premittitur, marchis argenti prefatis dominis et fratribus in legalibus grossis
Bl. 91. Turonensibus et sterlingis datiuis integraliter numerandi, nullius alterius rei mobilis vel immobilis estimacione ad huiusmodi solucionis complementum quomodolibet accidente, extunc, tali termino non seruato, memorata bona mea per omnia, sicut dictum est, eisdem dominis et fratribus ac eorum successoribus tamquam iam in publico placito legittime scotata et eorum ordinacioni iuxta omnes leges et placitales consuetudines regni Dacie tradita cedere debebunt quieto iure perpetuo possidenda. Nulla omnino michi vel heredibus meis quibuscumque nunc existentibus seu eciam successuris [2]) libertate vel potestate relicta bona superscripta vel eorum aliqua precio uel pecunia de ceteris redimendi seu machinacionibus aut allegacionibus quibuslibet veris seu inventiciis aliquatenus impetendi, sed cum omni prenotata iuris

---

[1]) pauscuis. Cod. [2]) succesoris. Cod.

plenitudine eorundem fratrum dominio, disposicioni atque voluntatis arbitrio sub libera et quieta possessione perpetuis temporibus relinquentur. Vt igitur omnia premissa et eorum singula inconuulsa iugiter perseuerent, tenore presentium obligo me et heredes meos vniuersos presentes et posteros ad assignandum et appropriandum sepedictis fratribus in Esrom antedicta bona cum premissis suis attinentiis vniuersis et ad defendendum eadem cum eisdem contra quoscumque presentes et futuros, hanc meam ordinacionem de[1]) sepe nominatis bonis presumentes, in iudicio vel extra iudicium, coram quocumque iudice ecclesiastico vel seculari, timore dei postposito, quibuscumque machinamentis maliciosis aut verisimilibus in ipsorum fratrum preiudicium infringere vel aliqualiter molestare. Insuper ad hec sospitate corporali fruens nullaque debilitate confecta, nulla fraude circumuenta nec errore decepta, sed motu proprio et spontanea voluntate, cum jam prefata bona in possessionem fratrum dicti monasterij, vt prescribitur, transierint, renuntio omni iuri, quod ad me vel heredes meos quoscumque pertinuit aut pertinere poterit in futurum nomine et occasione iuris hereditarij uel quacumque alia racione in bonis prelibatis aut attinentiis eorundem. Renuntio eciam exnunc pro me et meis heredibus presentibus et futuris omni legum auxilio, excepcioni doli mali, fraudis, lesionis et generaliter omni auxilio iuris tam canonici quam ciuilis et omni consuetudini, que in regno Dacie pro lege consueuerat obseruari, instrumentis eciam et litteris quibuscumque publicis vel priuatis, que michi vel meis heredibus aliquo tempore prodesse et dictis dominis abbati et conuentui aut eorum successoribus in futurum obesse poterunt in premissis omnibus seu aliquo premissorum. Si quis autem hominum, cuiuscumque status aut condicionis existat, pre- Bl. 92.
dictam ordinacionem meam de bonis meis iam nominatis sepius et expressis seu scotacionem legittimam ipsis fratribus de bonis eisdem rite factam irritam fecerit, mutauerit aut sepe nominatis fratribus abstulerit uel eciam publice seu priuatim consilio, auxilio vel conniuentia aliquam iniuriam prefati monasterij fratribus uel eorum successoribus occasione huiusmodi mee ordinacionis vel scotacionis irrogauerit vel

[1]) et af en yngre Haand rettet til de.

ob ipsam in aliquo molestauerit, inquietauerit seu perturbauerit, nisi digne penituerit, in extremo iudicio ab electorum communi consorcio sequestratus cum dyabolo et eius angelis societur, flammis iehennalibus eternaliter exurendus. In cuius ordinacionis, scotacionis et appropriacionis mee euidentiam sigillum meum vna cum sigillis honorabilium patrum et dominorum atque nobilium aliorum, scilicet[1]) reuerendi patris et domini domini Iohannis, diuina miseracione episcopi Roskildensis, Iacobi[2]) decani, Iohannis de Capella, cantoris eiusdem ecclesie, Iacobi Nicholai militis, Iohannis Magnæsson, Iacobi Karlson et Magni Toddæ, armigerorum, presentibus est appensum. Datum et actum anno domini millesimo ccc. quadragesimo, vigilia natiuitatis beate virginis Marie.

98.

4. Juli 1353.

Adiudicatio domini Waldemari regis super bonis in Vgeløse.

Waldemarus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Noueritis, quod, mota coram nobis in placito nostro iusticiario sub anno domini m. ccc. quinquagesimo tercio, sexta feria proxima ante diem natiuitatis beati Iohannis baptiste per nos in claustro Andwortskough habito lite inter dominum Hartwicum Krumediken militem et dominum abbatem et conuentum de Esrom super bonis in Vggeløsæ, que domina Ingefridis de Galløse monasterio Esrom contulisset, ad placitum generale terre Sielændie appellantes super isto, videlicet vtrum ipsa domina Ingefridis ipso placito generali personaliter constituta ydoneum tutorem ad scotandum dicta bona ibi elegisset, et si huiusmodi tutor dicta bona ibidem scotauerit, vtrum ipsa domina Ingefridis presens fuisset et brachium scotantis, vt moris terre fuerat, tenuisset, iidem quinta feria infra octauam beatorum Petri et Pauli apostolorum anno eodem Roskildis ad placitum nostrum iusticiarium redierunt, adductis secum duobus testibus dictis thinghøringe, ad hoc in dicto placito generali

---

[1]) silicet. Cod [2]) Jacabi. Cod.

nominatis, videlicet Nicholao Mandrop et Magno Niclisson de Bræengstorp, qui dato silentio testabantur, vt ex denominacione in dicto placito generali nominata audierunt, quod Bl. 93.
dicta domina Ingefridis, quando prefata bona Vggeløse dicto monasterio donauit, in eodem placito generali prvdens, compos, sana et incolumis ad plures annos, antequam moriebatur, presentialiter constituta, sibi tutorem ydoneum et legittimum ad scotandum prefato monasterio dicta bona preelegit, dominum videlicet Nicholaum Absalonis militem, et quod ipse verus tutor factus dicta bona Vggeløse memorato monasterio in perpetuam possessionem suo nomine scotauit, ipsa domina brachium dicti tutoris, sicut premittitur, scotantis tenente et consensum voluntarium ad singula adhibente. Quibus tacentibus quidam Nicholaus Dyekn, aduocatus noster in Hælsingøør, per nos de placito nostro iusticiario prius in Antworskow, vt dictum est, celebrato pro huius rei inquisicione habenda ad placitum Lywngehæret missus, ad presens placitum nostrum Roskildis rediens cum Iohanne Frændesson sibi per dictum placitum adiuncto, surrexit dicens, quod preterita tercia feria proxima in placito Lywngehæret, nuncio domini Hartwici predicti et domino abbate de Esrom in propria persona presentibus, duo de quolibet scabello placiti ad hoc per aduocatum spetialiter nominati concorditer protestabantur, quod Iacobus Karlson, ostensa prius aperta littera procuratoria eiusdem domine Ingefridis, ibidem sepedicto monasterio prefata bona Vggeløsæ scotauit suo nomine perpetue possidenda et nuncios domini abbatis de Esrom in corporalem possessionem dictorum bonorum subito introduxit ac sibi claues in presentia placitantium dictorum thinghøringe assignauit. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Roskildis in presentia dominorum Efrardi Mølteken, Nicholai Knutson, Iacobi Olofson [1]), militum, et aliorum plurium fidedignorum ipsi placito nostro tunc astantium, anno ut supra, feria quinta predicta videlicet infra octauam beatorum Petri et Pauli apostolorum, teste Nicholao Ionsson de Keldebec, iustitiario nostro.

---

[1]) I Randen med en senere Haand: aff the Biørner oc bode paa Siøholm.

99.

Omtrent 1170.

In nomine patris et filij et spiritus sancti. Tam presenti fidelium vniuersitati quam future in Christo renascente posteritati in perpetuum. Ego Absalon, non humanis meritis sed diuina ordinante gracia sancte Roskildensis ecclesie vocatus episcopus, huius inscripta pagine notifico et manifesto atque oculis videre et audire volentium fideliter antepono. Veniet namque dies, in quo pastor pastorum dominus appareat
Bl. 94. et vniuscuiusque facta in publicum deducat, et qui tunc dominici talenti fidelis dispensator[1]) ac prudens comprobatus fuerit, de paucorum dispensata fidelitate ad magnitudinem superne beatitudinis cum domino perhenniter regnaturus gaudens et exultans intrabit. Continetur hic siquidem quedam legalis et auctentica commutacio cuiusdam silue inter me et claustrum de Esrom facta, quam videlicet siluam subscripti termini distingunt et declarant, quamque a domino rege Waldemaro partim emptione, concambio et dono partim ab aliis possessoribus iuste, racionaliter ac voluntarie[2]) domino cooperante acquisiui, videbaturque michi a rectitudinis tramite nullatenus discordare, quociens iustis modis adepta in propensiores aliarum ecclesiarum vsus placuisset dispensare. Qvid enim vicarius beati Lucij sedi Roskildensi subtrahit, aufert uel derogat, qui genitricem domini votis supplicibus et munere deuoto sincerius colit et amplius honorat? Nichil per omnem modum. Sunt igitur presentes termini supradicte silue et villule Tumethorp ex omni parte conclusiui. Primj in valle, que tercia est, aff Kistehoghe in lansunning, per quam fossa transit, que inibi in signum termini fossa est, videlicet ad distinguendum, quid predicto claustro contuli, et quid michi meisque successoribus reseruaui, quod et cuidam Helgonj inhabitandum prestiti, ceteri autem infra annotati termini inter Tiwitcop et alias circumiacentes villas distingunt. Incipiunt ergo ipsi termini in predicta valle et ab ipsa cum adiacente mose flectuntur et per ipsam, donec flexi hac et illac sicut ipsa mose perueniunt vsque in Wrangebec, vp fra Dams mose in quandam Liwngemose, up vm Traneholm, ad orientem [in] Dambec, aff Dambec

[1]) despensator. Cod. [2]) voluntario rettet til voluntarie.

in Withebec, aff Withebec in Wasebec, ad meridiem in Vlfricsio dal et sic in Ekemose sicque in Threhøgsmose, deinde in Blankahagsthat bech, postea in Nadebec, deinde in Kobec. Siluam, planiciem, culta, que infra hos concluduntur terminos, susceperunt de manibus meis fratres sancte Marie de Esrom uulgari scotacione et plena collacione, conferentes michi meisque successoribus duos mansos in Giafnetofth et terciam partem in villula, que Worethorp haut illic longe vocatur. Ne quis igitur succedentium regum siue pontificum improuide inequaliterque ecclesiastica acqui- Bl. 95.
sita dispensasse culpet uel ullatenus me reprehendere valeat, suprafato concambio industriam asscribat non impericiam. Nam canonica auctoritate et licentia ecclesiastica saluatori nostro suisque sanctis arbitratus sum nequaquam posse fieri ingratum, quicquid matri sue digniter impensum ac sollempniter fuerit exhibitum. Sed quoniam variorum volubilitate temporum ab aliquibus veritatem occultare volentibus dubia pro certis et certa pro dubiis sinistro intellectu accipi possunt et solent, ad vniuersum cuiuslibet dubietatis tollendum uel destruendum errorem, determinatum pro libera voluntate et industria predictorum prediorum concambium presentis priuilegij tuicione taliter confirmo, communio atque corrobero, ut rata et inconuulsa atque perpetuis temporibus permansura diuina auctoritate et superstantium testium testificacione hec pagina et commutacio prediorumque collacio perduret et perseueret. Statuens equidem et digna procuracione adiciens, ut quisquis, quod defendat dominus, illicitis et contra deum ausibus huius contentum pagine et commutacionis tenorem destruere et ad nichilum redigere uoluerit et attemptauerit, propria accusatus conscientia ardentis iudicij feruorem sine lesione anime et corporis euadere non possit. Sunt igitur hij testes, qui presencium prediorum canonicam commutacionem et corporaliter viderunt et nomina sua ad declarandum in posterum veritatis testimonium hic conscribi decreuerunt, Symon abbas de Sora, Ricardus monachus de Soora, laici seculares: Nicholaus Falstrensis, Cunradus villicus de Ramlos, Auto filius eius, Othen villicus de Autheruth, quidam Sascerus de Silua et multi alij, qui, si recitantur, non minus sunt audientium oneri quam vtilitati. Ego Walterus, capellanus episcopi Absalonis subscripsi. Olauus vero

Glug, Toko filius Karoli de Gerethorp, Agi pincerna de Falstria et alij quam plures de curia nostra affuerunt, quando terminum in valle supradicta fecimus.

100. **17. Avg. 1246.**

Priuilegium domini Saxonis filij Thorbernj super villam Nøthebothe.

In nomine patris et filij et spiritus sancti, amen. Vniuersis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis Saxo filius Thorbernj in perpetuum. Spiritu sancto inspirante considerans nouissima mea, nichilque stabile manere sub sole, nisi quod in pias causas et viris religiosis diuino seruicio mancipatis ob salutem impenditur animarum, ob reue-
Bl. 96. renciam Ihesu Christi et sue matris gloriose virginis Marie et ob reuerentiam parentum meorum et parentum vxoris mee Malild felicis memorie, qui apud monasterium de Esrom in somgno (!) pacis dormiunt et requiescunt, sanus mente et corpore confiteor et recognosco, me penitus nichil iuris habere in villa Nøthebothe nec in agris, pratis, stagnis, piscacionibus, siluis et molendinis ad dictam villam pertinentibus, excepta dumtaxat vna hora terre in censu cum pratis et agris, siluis et aquis eidem terrule attinentibus, nomine meo et nomine vxoris mee Malild, ad quam dicta villa iure hereditario uel quocumque alio titulo videbatur pertinere, et nomine liberorum nostrorum, quos habemus in presenti uel habituri sumus dante domino in futurum, seu eciam aliorum propinquorum nostrorum expresse renuntians excepcioni non numerate seu eciam non ponderate pecunie et omni alij excepcioni, que michi uel memoratis personis aliquo tempore possent competere, et omni auxilio iuris canonici et ciuilis et omni consuetudini, que in regno Dacie pro lege consueuerat obseruari. Do eciam dicto monasterio et eius procuratoribus, abbatibus, prioribus, supprioribus et cellirarijs, qui pro tempore fuerint, nomine meo et vxoris mee et heredum meorum plenam auctoritatem et liberam potestatem possidendi et sibi retinendi aut eciam vendendi uel quomodolibet alienandi dicta bona pro sue arbitrio voluntatis. Promitto eciam data fide pro me et vxore mea et heredibus nostris omnibus

firmiter attendere et obseruare omnia et singula capitula supradicta et nulla arte vmquam uel ingenio contraire, non obstante controuersia, que inter me et monasterium sancte Marie de Esrom, Roskildensis dyocesis, super memoratis bonis in iudicio uel extra iudicium nomine meo et nomine supradictarum personarum sepe fuerat agitata. Actum Slangethorp anno domini m. cc. quadragesimo sexto, sextodecimo kalendas septembris in ecclesia monialium eiusdem loci, presentibus testibus subscriptis. Interfuerunt huic facto magister Petrus filius Ranonis cancellarius Erici illustris regis Danorum, magister Bo maior prepositus ecclesie Roskildensis, magister Adam eiusdem ecclesie canonicus, Tuco Bondi canonicus Haffnensis, dominus Thrugillus prior et dominus Iohannes supprior de Paraclyto, magister Toti rector scolarum in Haffn, dominus Ascerus sacerdos, procurator monialium de Slangethorp, Dominus Haraldus marskalcus, domi- Bl. 97.
nus Argerus Bondi sun, dominus Iacobus Bille, dominus Petrus Yrt, Sueno Thrugilli filius et alij multi. In cuius rei euidentiam Danorum et Sclauorum illustris rex Ericus, magister Petrus cancellarius, magister Bo prepositus Roskildensis presenti instrumento sua sigilla meis precibus et mandato apposuerunt.

101. **20. Sept. 1304.**

Super Nøthæbode, Husby et Skederøthe.

Vniuersis presentes litteras inspecturis Petrus Saxonis filius, prepositus Roskildensis, salutem in domino sempiternam. Sicut dignum est, piis progenitorum meorum, quorum corda deificus amor inflammauerat ad statum sui cultus ampliandum, vestigiis cupiens inherere, corpore sanus existens et incolumis possessiones omnes et bona, que dicti mei progenitores monasterio beate Marie in Esrom, Cisterciensis ordinis, contulerant aut alio quocumque titulo in manus assignauerant, villam in Nøthebothe totam cum suis attinentiis, agris, pratis, pascuis, siluis, nemoribus et stagno eiusdem ville[1]) terminos contingente et specialiter piscaturam totam, que dicitur Søewik, cum suis arundinetis, paludibus et pratis, villam totam

[1]) Ordene: eiusdem ville ere med en yngre Haand tilskrevne over Linien.

in Husæby cum suis agris, pratis, pascuis, siluis, nemoribus et stagno terminos ville eiusdem contingente, villam[1]) totam in Skætheruth cum suis attinentiis omnibus in agris, pratis, pascuis, siluis, nemoribus ac alia bona quecumque immobilia uel mobilia venerabilibus et michi in Christo dilectis domino abbati et conuentui predicti monasterij presentibus et futuris aproprio pro me ac meis heredibus vniuersis per presentes litteras et confirmo, renuntians per easdem omni excepcioni doli mali, fraudis ac omni auxilio iuris canonici vel ciuilis, michi quod et meis dictis heredibus prodesse possit et nocere fratribus antedictis, volens insuper, vt omnia, que ad auferendam eisdem calumpnie materiam necessario essent presentibus inserenda, ad perpetue firmitatis plenitudinem pro insertis habeantur. In cuius rei testimonium sigillum meum duxi litteris eisdem apponendum[2]). Datum et actum Roskildis anno domini m. tricentesimo quarto, in vigilia beati Mathei apostoli.

102. **28. April 1275.**

De Pætherstorp et Øpestorp.

Omnibus presens scriptum cernentibus Andreas Pethersun Wæther salutem in domino sempiternam. Notum facio per presentes, quod bona, que domina Cecilia, filia Ioon Regmoth
Bl. 98. sun bone memorie, in Pætherstorp et Øpesthorp contulit claustro in Esrom, tam mobilia quam immobilia, cum voluntate et consensv dominorum Andree Niclessun et Ingemari Skyelge et Iohannis Sywnde sun assignaui, et quidquid dicta domina eidem claustro contulit, ratum habeo et gratum. In cuius rei memoriam presentes litteras sigillo meo feci roborari. Datum Hildesruthholm anno domini m. cc. lxx. v., iiij kalendas maij.

103. **1250.**

Vniuersis et singulis Christi fidelibus landsthing et hæretztingh frequentantibus pariterque omnibus presentem scripturam videntibus et visuris Petrus filius Ebbonis salutem in domino Ihesu Christo. Vt in noticiam deueniat postero-

---

[1]) villa. Cod. [2]) apponendam. Cod.

rum rerum ordinatio preteritarum gesta per priores, in nomine sancte et indiuidue trinitatis, patris et filij et spiritus sancti, ad cognicionem et manifestacionem posterorum, qualiter et quomodo possessio, quam habent in Herleuæ nørræ dilecti fratres nostri Cisterciensis ordinis monachi de Esrom, fuerit eisdem in manus tradita, ego Petrus filius Ebbonis presenti scripto feci diligentius annotari, quatinus presentibus et futuris nescientibus illius facti veritatem omnimodam res ipsa sic fiat cognita, ut eandem possessionem dictis monachis habentibus non sit honerosa, vt remota tocius ambiguitatis caligine rei veritas cunctis catholicis audientibus et audituris euidentius elucescat, quod filij, qui nascentur et exsurgent, enarrent ea filijs suis. Dilectissimus itaque pater meus pie memorie dominus Ebbo Sunæ sun volens anime sue salubriter[1]) preuidere, sospitate fruens corporali, nulla confectus debilitate uel langore, pretaxatam possessionem in remissionem suorum peccatorum, ob remedium et salutem anime sue, in honorem Ihesu Christi et beate Marie virginis matris eius et sanctorum confessorum Benedicti et Bernardi sepe dictis monachis conferebat, tradens eis plenum[2]) ius et dominium integrum et perfectum possidendi, retinendi, vendendi, commutandi[3]) et quomodolibet alienandi pro sue arbitrio voluntatis, videlicet fundum ipsum cum domibus, agris, pratis et siluis, renuntians omni iuri suo, quod ibidem habuit, et omni excepcioni doli, que per ipsum uel per suos heredes calumpniose posset euenire de possessione supradicta, assignans eis sub certo tytulo legittime scotacionis secundum omnem cursum iuris et sollempnitatem, que in regno Dacie pro lege solet obseruari, expresse eciam renuntians omni excepcioni, Bl. 99.
que sibi uel heredibus suis aliquo tempore posset competere, et omni auxilio iuris canonici et ciuilis et omni consuetudini, que in regno Dacie pro lege consueuit obseruari. In huius igitur rei certitudinem et testimonij veritatem confirmandam presentem paginam sigillo meo et sigillo domini Haraldi mareschalci et sigillo sororis mee domine Christine et sororij mei domini Iohannis feci roborari. Actum Knarræthorp anno domini m. cc. l.

---

[1]) salubiter. Cod. [2]) plenam. Cod. [3]) comutandi. Cod.

104. **14. Sept. 1352.**

Super Hærleffwe nørre de concambio pro Blawesteruth et quod liceat nobis vti silua Blawesteruth pro porcis nostris.

Omnibus presens scriptum cernentibus soror Cecilia abbatissa monasterij in Slangethorp et conuentus ibidem salutem in domino. Noueritis, quod facta mutacione bonorum infrascriptorum cum venerabilibus viris domino abbate et conuentu in Esrom, presencium exhibitoribus, nos ipsis omnia bona, que possedimus in Herleuæ nørræ, cum fundis, agris, pratis et omnibus alijs suis pertinentijs quibuscumque pro bonis suis in Blauesteruth nobis relictis dimisimus, scotauimus et tenore presencium libere assignamus perpetuo possidenda. Insuper promittimus dictis dominis condicionem, que sequitur, inviolabiliter obseruare, quod, quotiens et quando pastus porcorum, dictus wlgariter alden, in silua Blauesteruth[1]) acciderit, ipsis licebit illic mittere et libere habere sues suos et familie sue, ibi in vicina dicta Sunnænskough habitantis, que sibi de dictis pascuis videlicet aldengiæld et nulli alteri omnibus futuris temporibus respondebit, nos vero uel nuncij nostri huiusmodi sues[2]), cum mittuntur, morantur seu reaccipiuntur, in nullo debebimus molestare. In cuius rei testimonium et cautelam sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum anno domini m. ccc. quinquagesimo secundo, die exaltacionis sancte crucis.

105. **6. Maj 1274.**

Priuilegium domine C. filie Petri Ebbisun super villam Colleruth.

In nomine patris et filij et spiritus sancti, amen. Vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentes litteras inspecturis uel audituris C. filia Petri Ebbisun in domino Ihesu Christo veram et perpetuam salutem. Quia de bonis temporalibus michi sufficienter a deo concessis anime mee saluti uolo salubriter prouidere, habita sufficienti deliberacione et consensu tam dilecti mariti et domini mei

---

[1]) Bauesteruth. Cod. [2]) suos. Cod.

Absalonis quam dilectorum michi propinquorum meorum, sana mente et corpore, de bonis eisdem claustro Esrom Cisterciensis ordinis, Roskildensis diocesis, quem locum pre ceteris affectuosius diligo, do et confero villam Collæruth Bl. 100.
cum suis fundis, domibus, agris, pratis, siluis et nemoribus et omnibus tam mobilibus quam immobilibus ibidem michi attinentibus, vt in dicti claustri fratrum beneficiis et deuotis eorum orationibus mei perpetua sit memoria, et ut eidem claustro, si quid fortassis ex testamento matris[1]) mee vel fratrum siue sororum mearum bone memorie per negligentiam non persolutum remanet, quod tamen fore nescio neque spero, de hac mea donacione miserante[2]) domino suppleatur. Atque ut hec bona predicta sepedicti fratres post meum obitum absque vlla contradictione uel quorumlibet impedimentis securius obtineant et libere perpetuo possideant, eiusdem loci abbati et fratribus villam memoratam cum suis attinentiis predictis in presentia domini mei regis Danorum illustris Erici secundum consuetudinem et leges patrie scotaui atque ad maius robur et firmamentum presentes litteras sigillo predicti domini mei regis E. et sigillo domine mee illustris regine Margarete matris eiusdem necnon et sigillis dilecti mariti mei predicti et dilectorum propinquorum meorum, videlicet domini Ioon Litlæ et domini Olauui[3]) filij Haraldi et domine Cecilie, sororis domini Ioon predicti, feci diligentius communiri. Datum anno domini m. cc. septuagesimo quarto apud Langsiohus in honorem domini et saluatoris nostri Ihesu Christi et beate atque gloriose semper virginis Marie genitricis eiusdem, die beati Iohannis apostoli et ewangeliste ante portam Latinam.

106. **3. Dec. 1284.**

Super Colleruth.

Vniuersis presentes litteras inspecturis Absalon Andree quondam filius in domino salutem sempiternam. Nouerit discrecio singulorum, quod nos in anime nostre remedium loco religioso monasterio Esrom terras vnius solidi in censu

[1]) matris staar 2 Gange. [2]) meserante. Cod. [3]) Der staar egenlig Haraldi, og Olauui er senere skrevet oven over.

in Collærydh et terras, quas iure scotacionis in Leerholtæ habuimus, que nos post mortem vxoris nostre vere racione porcionis contingant, contulerimus iure perpetuo possidendas. In cuius rei testimonium et euidenciam pleniorem sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum Halluænsleflund anno domini m. cc. lxxx. quarto, dominica prima aduentus domini, presentibus honestis viris, capellano[1]) domino Johanne presbitero, Petro dicto Saab et
Bl. 101. Petro dicto Slaaff et multis aliis ad hoc rogatis specialiter et vocatis.

107.

4. Sept. 1285.

Priuilegium domini Ione Litle super Kulderuth.

Vniuersis presentes litteras inspecturis Ioon Ioon sun dictus Litle salutem in vero saluatori. Ne gestarum rerum memoria processu temporis penitus euanescat et pereat, litterarum solet testimonio perhennari, vt vtique desit litis occasio successori. Sciant igitur tam posteri quam presentes, nos ad honorem dei omnipotentis et sancte Marie matris eius dimidiam marcham terre in censu cum suis pertinentiis, quam habemus in Kuldæruth, monasterio in Esrom dedisse, assignasse ac legittime scotacioni iuxta leges patrie tradidisse, tali adiecta condicione, quod de redditibus ipsius terre annuatim cera comparetur, de qua fiant duo luminaria ad summum altare in eleuacione corporis dominici diebus singulis accendenda, et quod residuum de ipsa cera fuerit, debita ordinacione conuertatur in candelas ad diuinum ministerium in singulis altaribus ipsius ecclesie consumendas. Nichilominus tamen volumus, quod redditus predicte terre diebus vite nostre per nos ordinentur ad vsus memoratos, post decessum vero nostrum ipsi redditus sint in ordinacione sacriste dicti monasterij, qui pro tempore fuerit, ad dictos vsus in perpetuum deputandi. Si quis autem hanc nostram ordinacionem et voluntatem infringere attemptauerit, diuine subiaceat vlcioni. In cuius facti testimonium et ad cautelam firmiorem sigillum nostrum presentibus litteris duximus apponendum. Datum anno domini m. cc. lxxx. quinto. pridie nonas septembris[2]).

---

[1]) Foran capellano er maaske glemt et Navn. [2]) semptembris. Cod.

108. 8. Avg. 1158.

Priuilegium de Wixebodhe.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Ego Eskillus, dei gracia Lundensis archiepiscopus et apostolice sedis legatus, notum esse cupio cunctis pie credentibus tam futuris quam presentibus, quod felicis[1]) memorie Nicholaus comes contemptorum mundi vestigia sequens res suas primitus, quas possidebat, Christi pauperibus erogare cepit, deinde seipsum deo totum obtulit, vtile valde per hoc opus posteris suis exemplum relinquens sibique memoriam cum ceteris fidelibus ex hac luce subtractis perhennem comparans. Vnde factum Bl. 102. est, vt de terra sua, quam possidebat in villa, que dicitur Wixebodhe, ipse faceret donacionem beate et gloriose semper virgini Marie de Esrom, vt necessitati fratrum ibidem deo famulantium iugiter subseruiret. Igitur post mortem ipsius, dum quidam paterfamilias cum filio suo, a quo terram illam emerat, huic factionj ab eodem comite rite celebrate calumniam inferre voluissent, deo illis inspirante. mente mutati[2]) sunt et calumnia omni postposita ad pacem et graciam conuersi. Nam cum ego quadam die in loco supranominato consecrandi altaris gracia consisterem, eadem die, posteaquam ibidem eiusdem altaris consecratio missarumque sollempnia de dedicacione rite celebrate sunt, predictus homo nomine Sueno et filius eius cum eo nomine Rane eo aduenerunt terramque, de qua ante calumniam mouerant, pariter michi scotauerunt multis coram astantibus, ut predicte ecclesie iure perpetuo subiaceret. Hanc igitur Nikolai comitis primam donacionem cum ipsa predictorum bundonum, Suenonis scilicet et filij eius Rane, secunda scotacione, vt in perpetuum rata inviolataque permaneat, ipsis, quibus oblata est, presentis pagine inscripcione et sigilli mei impressione testiumque subnotacione confirmare studui. Nomina autem testium hec sunt: Ase villicus fader Rufs, Iohannes Auirgast, Swen villicus, Durstein de Slehteholte, Iacob de Blidestorp, Beorn Achis filius. Quicumque igitur infideli deterior sacrilegij reatum non metuens neque districtum eterni iudicis examen contra hanc nostre constitucionis paginam rebellare temptauerit et irrita facere, que pontificali auctoritate

[1]) filicis. Cod. [2]) mutate. Cod.

nostra corroborauimus, laborauerit, aut aliqua de bonis ecclesie eiusdem, que uel a predicto comite Nicholao uel alijs fidelibus oblata sunt, de manibus fratrum illorum iuste ea possidentium auferre presumpserit, vltioni diuine subiaceat et auctoritate beati Petri apostoli et beati Laurentij martiris nostraque a consortio fidelium sequestratus, si non resipuerit, perpetua excommunicacione intereat. Facta sunt autem hec vj jdus augusti, anno domini m. c. l. viij, epacta xviij, concurrente ij, jndictione vj.

109. **18. Nov. 1248.**

Bl. 103. Priuilegium super bonis in Witherløse litle.

In nomine patris et filij et spiritus sancti, amen. Vniuersis Christo fidelibus presens scriptum inspecturis Ion filius Ion filij Ræynmoth salutem presentem et eternam in domino. Quoniam ad eternam gestorum memoriam mortalium facta per scripturam auctenticam solent perpetuari, ad singulorum presencium et posterorum noticiam presentis scripti testimonio uolumus peruenire, quod totam terram, videlicet terram decem et nouem horarum et vnius solidi in censu, quam habuimus in Withærløse litlæ, que iure hereditario post mortem matris nostre pie recordacionis Cecilie dinoscitur nobis obuenisse, habita deliberacione sufficienti, bonorum consilio cum domibus et fundis, agris, pratis, siluis, harundineto, stagnis et piscacionibus et tribus hægnethe dræthær ad dictam terram pertinentibus cum dilectis[1]) nostris venerabili J. abbate, priore et cellerario monasterij de Esrom, Roskildensis dyocesis, commutauimus presentibus infra scriptis, tradentes eisdem nomine dicti monasterij cum legittima scotacione plenum dominium et corporalem possessionem dicte terre et omnium ad dictam terram pertinentium quieto iure perpetuo possidenda. Dedimus eciam dicto monasterio et eius procuratoribus, abbatibus, prioribus, supprioribus et cellerariis, qui pro tempore fuerint, nomine meo et heredum meorum, quos habemus in presenti uel habituri sumus, dante domino, in futurum, plenam auctoritatem et liberam potestatem possidendi, retinendi, vendendi, commutandi et quomodolibet alienandi pro sue arbitrio voluntatis. Promittimus

[1]) dilectus. Cod.

eciam bona fide pro nobis et pro heredibus nostris omnibus et singulis, qui nunc sunt et futuris, firmiter attendere et obseruare omnia et singula capitula supradicta nec vmquam aliqua arte uel ingenio per nos uel per alios contraire. Confitemur eciam et recognoscimus, nos pro supradicta terra de consilio domini Petri filij Ebbonis auunculi nostri et aliorum bonorum et discretorum cognatorum et amicorum nostrorum recepisse a dictis abbate et priore et alijs fratribus prefati monasterij terram in Langeruth vnius marce et duorum solidorum in censu et in Horæthorp terram vnius marce in censu cum omnibus mobilibus totaque suppellectili ibidem existente, cum domibus et fundis, agris, pratis et siluis et omnibus eisdem fundis attinentibus et curiam vnam Bl. 104.
in Copmannæhauæn cum domibus et fundo in parrochia sancte Marie, et hec omnia confitemur nobis esse iuxta consuetudinem Danorum legittime scotata et nobis et heredibus nostris perpetuo iure possidenda, retinenda, vendenda et commutanda[1]) et quomodolibet alienanda pro nostra et nostrorum voluntate. Jdeoque ut effrenata cupiditas, que pacis semper est emula, mater licium et materia iurgiorum, super memorato contractu inter nos et heredes nostros ex vna parte et abbates et priores dicti monasterij, qui pro tempore fuerint, ex altera, deinceps penitus conquiescat, expresse renuntiamus exceptioni doli et omni alij exceptioni, que nobis uel heredibus nostris aliquo tempore posset competere, et omni auxilio canonici iuris et ciuilis et omni consuetudini, que in regno Dacie pro lege consueuerat obseruari. Hoc eciam adicientes, quod, si aliquis dictum monasterium contra hanc nostram ordinacionem in iudicio uel extra iudicium coram quocumque iudice ecclesiastico uel seculari timore dei postposito presumpserit molestare indebite, nos bona fide promittimus, idem monasterium vbique defensuros. In cuius rei euidentiam sigillum nostrum presenti instrumento apposuimus, sigillum etiam domini et illustris Danorum Sclauorumque regis procurabimus apponendum[2]). Rogamus eciam dominum Petrum filium Ebbonis karissimum auunculum nostrum et dominum marescalcum Haraldum, ut pro nostra

---

[1]) Der blev først skrevet commutenda, som Afskriveren ved et over Linien tilføjet a har rettet til commutanda. [2]) opponendum Cod.

voluntate sigilla sua presentibus apponant. Acta sunt hec et scotata primo apud monasterium de Esrom hiis coram testibus: domino Petro filio Ebbonis karissimo auunculo nostro, Petro Akesun, Thornberno Jon sun, Absalone priore et cellerario prefati monasterij, secundo apud Slangethorp, Thryggæ hæræths thingh, tercio in landsthyng Rinstadis, anno domini m. cc. xl. viij, xiiij kalendas decembris.

110. **25. Nov. 1342.**

De curia villicali in Vppæsundby.

Vniuersis presentes litteras inspecturis Margareta relicta domini Petri Karlson militis salutem in domino sempiternam.
Bl. 105. Notum sit omnibus tam presentibus quam futuris, me quondam plenarie dedisse dilecto genero meo Hølrico dicto Skacht procuratoriam potestatem cum propria pecunia mea, quam ad manus sibi tradidi numeratam, redimendi curiam meam villicalem in Vppæsundby nouem oras solido minus in censu terre continentem cum suis omnibus attinentiis ab hiis, qui eam prius ratione pigneris tenuerunt, que quidem curia michi veraciter post progenitores meos hereditaria successione dinoscitur detinere, quam eciam curiam sic redemptam eidem Hølrico, quoad viueret dilecta filia[1]) mea Ingærth, vxor eiusdem, concessi per omnia pro suis vsibus disponendam. Deinde post obitum memorate dilecte filie mee eandem curiam meam cum suis omnibus, vt premittitur[2]), in meorum et eiusdem filie mee peccatorum remedium ac animarum nostrarum salutem cum omni iuris plenitudine, sicut eam ego et progenitores mei liberius possedisse dinoscimur, religiosis viris, dominis et fratribus abbati et conuentui monasterij Esrom, apud quos sepedicta filia mea sepulturam elegit, contuli perpetuis temporibus possidendam, ac insuper dedi supradicto genero meo Hølrico plenam auctoritatem prenotatam curiam iuxta omnia premissa dictis fratribus in Esrom in placito Thriggehæret meo nomine secundum terre consuetudinem scotandi, apropriandi et ad manus assignandi iuxta omnem iuris legittimi exigentiam atque formam. Quam premisse curie collacionem ac eciam scotacionem, apropriacionem et ad manus assignacionem per prenotatum Hølricum, generum

[1]) filio. Cod. [2]) premittur. Cod.

meum, ipsis fratribus et monasterio meo nomine tam rite et legaliter factam nunc vt prius per omnia ratifico per presentes, assignans eis ipsam curiam sub iusto possessionis tytulo secundum omnem cursum iuris et legum Dacie pro suis vtilitatibus in perpetuum disponendam, expresse renuntians omni iuri et excepcioni, que michi uel heredibus meis in ipsa curia aliquo tempore competere valeat in futurum, ac omni auxilio iuris canonici uel ciuilis omnique consuetudini, que in dicto regno Dacie pro lege consuerat obseruari, necnon eciam omni excepcioni doli uel cauillacionis cuiuspiam, per quam possit a me uel meis heredibus eiusdem monasterij libera memorate curie possessio quomodolibet in posterum prepediri. In cuius collacionis, scotacionis, apropriacionis et ad manus assignacionis suprascripte necnon et eorum confirmacionis per me in presentiarum facte cerciorem euidentiam sigillum meum duxi presentibus apponendum. Bl. 106.
Datum anno domini m. ccc. xl. secundo, die beate Katerine virginis et martiris gloriose.

111. **12. Febr. 1303.**

Priuilegium Petri Iohannis Erlandi super curiam in Oosebyrke.

Omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Petrus Iohannis Erlandi filius, quondam prefectus Scanie, salutem in omnium saluatore. Quia summa non frustra prouidit clementia, mansiua et eterna posse per hec temporalia mercari et caduca, idcirco ego, studens saluti anime mee solicicius prouidere, confero monasterio Esrom curiam meam in Oosebyrke sytam cum agris, pratis, siluis, pascuis, stagno ceterisque pertinentijs suis, mobilibus et immobilibus, dimitto, scoto et presentibus aproprio perpetuo possidendam. Ne igitur monasterio per me, heredes meos seu quemcumque alium aliqua contradictionis materia in posterum suboriri poterit, sibi presentes litteras sigillo meo signatas in cautelam contuli firmiorem. Datum Esrom anno domini m. ccc. tercio, pridie idus februarij.

112.

18. April 1316.

Super bonis in Æskemosæholt priuilegium.

Ericus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Nouerint vniuersi, quod in presentia nostra constitutus dominus Martinus Duuæ omnia bona sua, que habuit in Eskymosæ holt, cum omnibus mobilibus et immobilibus ceterisque pertinentijs vniuersis abbati et conuentuj de Esrom scotauit iure perpetuo possidenda. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Wurdinburgh anno domini m. ccc. xvj, dominica quasi modo geniti, presente domino Gwidone cancellario nostro.

113.

2. Avg. 1271.

Super bonis in Schalleruth.

Omnibus presentes litteras inspecturis uel audituris Jacobus filius Nicholai comitis Hallandie salutem in domino. Constare volo vniuersis presentibus et futuris, quod, cum dilectus frater meus pie recordacionis domicellus Nicholaus omnia, que progenitores nostri in Skallæruth habuisse dinoscuntur, tam in terris quam in siluis et aliis attinentiis omnibus religiosis viris monachis in Esrom in testamento suo legauerit in extremis, ego dictam possessionem eisdem, libenti animo cupiens eandem legationem, prout rite et legaliter est facta, gratam et ratam habeo ac tenore presencium confirmo. Ne igitur super hoc in posterum possit ab aliquibus suboriri contradictio uel calumpnia, presenti scripto sigillum meum vna cum sigillo dilecti fratris mei Andree duxi apponendum. Datum Haffnis anno domini m. cc. lxxj, quarto nonas augusti.

114.

1259.

Bl. 107. Priuilegium super bonis Thorthorp.

Vniuersis presentes litteras inspecturis C. relicta domini Haraldi quondam illustris regis Danorum marschalchi et

Olauus filius eorumdem salutem in domino sempiternam. Vniuersitati vestre tenore presencium constare volumus, quod nos dilectis fratribus domino Th. abbati et conuentui de Esrom pro xxx march denariorum debitis, quas ex parte dilecti viri nostri domini Haraldi, cuius anima requiescat in pace, dictis fratribus tenemur persoluere, dimittimus terram duorum solidorum, quam habemus in Thoræthorp, cum mirtico et silua et ceteris dicte terre attinentijs perpetuo iure libere possidendam uel vendendam seu, qualitercumque voluerint, alienandam. In cuius rei testimonium presenti scripto sigillum nostrum duximus apponendum. Actum anno domini m. cc. l. ix.

115. **25. Marts 1299.**

Danatio (!) super Langæruth.

Omnibus presens scriptum cernentibus Ioon Ionson dictus Litlæ salutem in domino sempiternam. Cvm mens nostra nichil capeat, quin deleat illud etas, est mentis scriptura fidele sigillum. Hinc est, quod ad noticiam omnium volumus peruenire, nos viris religiosis dominis abbati et conuentui in Esrom omnia bona, que dinoscimur habuisse in Langerith, ex consensu et mera voluntate dilecte vxoris nostre Ingefrith in placito Slangæthorp scotasse iure perpetuo possidenda, tali namque condicione mediante, quod ipsi domini abbas et conuentus singulis annis simul et semel anniuersarium[1]) vtriusque nostrum sequenti proxima feria post diem apostolorum Symonis et Iude celebrare sint astricti, et de prouisione dicti domini abbatis, qui pro tempore fuerit, monachis fieri debeat pitantia de bona ceruisia et vna lagena trafnicie, bonis piscibus, caseis et butiro. Preterea volumus, vt omnia obseruentur per eosdem dominos abbatem[2]) et conuentum super bonis in Colleryth, videlicet de dimidia marcha terre in censu, quam eisdem scotauimus in profesto conuersionis sancti Pauli, prout in testamento nostro plenius et lucidius continetur, vt de dictis bonis disponentur et ordinentur ex parte sacriste, qui etiam pro tempore fuerit,

[1]) Der blev først skrevet: ad anniuersarium, men ad blev derefter overstreget. [2]) dominos et abbatem. Cod.

duo magna luminaria ad summum altare in eleuacione corporis dominici, et singulis altaribus dicte ecclesie per prouisionem ipsius sacriste candele preuideri debeantur. Insuper predictis dominis abbati et conuentuj omnia bona, que habuimus in Wæghby, tenore presencium scotamus iure perpetuo possidenda et pro sue libito voluntatis disponenda. Ne igitur memoratis dominis super ipsis bonis tam legittime scotatis et alienatis aliqua in posterum debeat suboriri ca-
Bl. 108. lumpnia, presentes sibi litteras contulimus sigillorum nostri, domini Olaui Takysun ac filiorum nostrorum Thorbernj, Iohannis et Iacobi appensione roboratas. Datum anno domini m. cc. xc. ix. in die[1]) annunciacionis beate virginis Marie. Presentes enim fuerunt predicte scotacioni dominus abbas in Eplæholt, Tuwo Jacobson aduocatus in Sioburgh, Paulus dictus Hwit et alij plurimi fidedigni.

116.

9. Okt. 1307.

Super bonis in Smørhem[2]).

In nomine patris et filij et spiritus sancti, amen. Ex delicto[3]) primi parentis cunctis infligitur, quod humana memoria labilis sit et caduca, nisi rei geste series litterarum testimonio roboretur eya perpetuo. Ego Cecilia, filia domini Seui Ioonson dicti Litlæ bone memorie, grauiter in lecto egritudinis detenta, sana tamen mente et conscientia bona, considerans, vt, cum magni iudicij dies aduenerit, nichil salubrius siue vtilius in hoc seculo invenitur, quam terrena vitare, elemosinam facere et de leticia regni celestis continue cogitare. Jdcirco de bonis et prediis michi a deo concessis meum construo testamentum in hunc modum: inprimis omnium lego et confero monasterio Esrom, vbi meam eligo sepulturam, curiam meam, quam habeo in Smørem, cum omnibus agris, pratis ac aliis dicte curie adiacentibus et sexaginta marchas denariorum, tali tamen prehabita condicione, quod, cum conuentus predicti monasterij anniuersarium meum in quolibet anno habuerit, extunc prouentus et redditus dicte curie pitantie memorato[4]) conuentui annuatim adiacebunt. Item domino Iohanni Albo

[1]) diee. Cod. [2]) I Randen er med en yngre Haand tilskrevet: En stor sielgaffwe i de dage. [3]) dilecto. Cod. [4]) memorati. Cod.

abbati ibidem, x marchas denariorum, fratri Henzæ dicto Krabbæ iiij^or marchas denariorum. Item ecclesie beate virginis Haffnis v marchas denariorum, pauperibus scolaribus ibidem iij marchas denariorum, ecclesie fratrum minorum ibidem v marchas denariorum, conuentui v marchas denariorum, Nicholao dicto Grøning iiij^or marchas denariorum, fratri Laurentio iiij^or marchas denariorum, fratri Iohannj dicto Paschæ iij marchas denariorum, fratri Petro dicto Fugimus (?) ij marchas denariorum, fratri Augustino ij marchas denariorum, fratri Boo layco marcham denariorum, item ad domum sancti spiritus Haffnis marcham denariorum, infirmis ibidem marcham denariorum, hospitali leprosorum ibidem marcham denariorum, leprosis duas marchas denariorum. Item monastério in Æplæholt iiij marchas denariorum. Item ecclesie in Hælsinge ij marchas denariorum, presbitero ibidem marcham denariorum, ministro dimidiam marcham denariorum. Ecclesie Birkeryth ij marchas, presbitero ij marchas denariorum, ministro marcham. Item ecclesie monialium in Slangethorp vj marchas denariorum, monialibus ibidem vi marchas denariorum, item domine Cecilie Salmødoter x marchas denariorum, Ælsebe ibidem iij marchas denariorum. Item ecclesie Smørem marcham denariorum, presbitero dimidiam, Bl. 109.
ministro ij oras denariorum. Item ecclesie beati Lucij Roskildis v marchas denariorum, pauperibus scolaribus ibidem iij marchas denariorum, ecclesie fratrum minorum ibidem v marchas denariorum, conuentui ibidem v marchas denariorum, ecclesie beate virginis ibidem iiij^or marchas denariorum, domine Ingæ moniali ibidem iiij^or marchas denariorum, ecclesie fratrum maiorum ibidem iij[1]) marchas denariorum, ecclesie beate Agnetis ibidem v marchas denariorum, conuentui monialium v marchas, sorori Katerine Martensdotter ibidem viij marchas denariorum et vnum salterium sibi per me concessum, item ecclesie sancte Clare ibidem iiij^or marchas denariorum, hospitali leprosorum ibidem marcham denariorum, leprosis ij marchas denariorum, item infirmis in domo sancti spiritus ibidem ij marchas denariorum, ecclesie beati Laurentij ibidem marcham denariorum, ecclesie beati Olauj ibidem marcham denariorum, ecclesie beati Martinj ibi-

[1]) iiij rettet til iij.

dem marcham denariorum. Item ecclesie Hersleff marcham denariorum. Ecclesie Lywngby in Walburhæret marcham denariorum. Ecclesie Sælsø marcham denariorum. Item ecclesie in Stixwithby ij marchas denariorum. Item monasterio in Ryngstædæ ij marchas denariorum. Fratribus predicatoribus in Holæbæk marcham denariorum. Fratribus minoribus in Kalendæburg iij marchas denariorum. Item monasterio in Soræ v marchas denariorum. Item fratribus minoribus in Nestwæth iij marchas denariorum, fratribus maioribus ibidem ij marchas denariorum, item monasterio sancti Petri iuxta Næstwet ij marchas denariorum. Item hospitalibus leprosorum [in] Kalændaburgh[1]), Ringstæthæ et Slaghløsia, cuilibet horum marcham denariorum. Item in Nøriucia ecclesiis Allestorp, Gethstathæ et Bøligh, in quibus parrochiis bona mea sunt sita, confero cuilibet earum marcham denariorum, cuilibet presbitero ibidem dimidiam marcham denariorum et cuilibet ministro in dictis ecclesiis ij oras denariorum. Item fratribus minoribus in Wiburg v marchas denariorum et ad fabricam ecclesie eorum iij pund annone, fratribus maioribus ibidem ij marchas denariorum, item ecclesie beati Mathei ibidem marcham denariorum. Item ecclesie beate virginis Ripis iiij^or marchas denariorum, pauperibus scolaribus ibidem iij marchas denariorum, fratribus minoribus ibidem v marchas denariorum, fratribus maioribus ibidem iij marchas denariorum, ecclesie beati Iohannis ibidem marcham denariorum, ecclesie beati Clementis ibidem marcham denariorum, item ad domum sancti spiritus ibidem marcham denariorum, item domine Thyre in ipsa domo existenti[2]) x marchas denariorum. Item in Syndæriwcia ecclesie beati Petri in Hethæby iij marchas denariorum, pauperibus scolaribus ibidem iij marchas denariorum, fratribus maioribus ibidem iij marchas denariorum, fratri Woghn ibidem iij marchas denariorum, monialibus ibidem iiij^or marchas denariorum. Item hospitali in Syndræburgh Alsiø vij marchas denariorum. Item in Scania ecclesie in Qwithingi marcham denariorum Scaniensium, presbitero ibidem dimidiam marcham denariorum, ministro ij oras. Fratri Swenonj in Hælsyngburgh ij mar-

[1]) Lalændaburgh. Cod. [2]) existente. Cod.

chas denariorum, fratri Petro Towæson ordinis fratrum minorum iij marchas denariorum, fratri Olauo eiusdem ordinis Bl. 110. marcham denariorum Scaniensium. Item ecclesie in Brunæstæthæ marcham denariorum Scaniensium, domino Nicholao presbitero ibidem quondam clerico et capellano meo breuiarium meum. Item confero ad beatam virginem in Takæn ij marchas puri argenti. Item de lx marchis denariorum Siælandensium michi a quodam amico meo speciali commissis pro anima eius conferendis lego ad fabricam ecclesie in Slængæthorp xx [marchas] denariorum, item ecclesie beate Agnetis Roskildis xx marchas denariorum, item ad fabricam ecclesie fratrum minorum Haffnis xx^ti marchas denariorum. Item confero dilecte consanguinee mee domine Æthlæ, vxori domini Nicholai dicti Ranæ, vnum scrineum cum reliquiis et vnam tabulam. Insuper confero familie mee in curia mea existentj, primo Andree dyacono, clerico meo, x marchas denariorum et vnum polidrum de melioribus, quos habeo in Iucia, de equicijs meis, item Iohanni dicto Hwit, jam famulo filij mei Nicholai predilecti, tam pro denariis, in quibus sibi teneor obligata, quam eciam pro diutino et fideli seruitio suo michi inpenso xxx marchas denariorum, item Laurentio famulo meo xv marchas denariorum et maiorem griseum equum[1]) in curia mea, item Hildebrando dicto Iutæ v marchas denariorum et minorem griseum equum meum, item Iohannj Paruo iij marchas denariorum et vnum bruneum equum, item Magno vnum nigrum equum, item Vilikino medico Haffnensi vnum polidrum de Iucia, Hartbo cursori meo vnum polidrum ibidem. Item Iohanni procuratori in Hælsingi vnum bouem et vnam vaccam, item Boo Æsæ son ibidem vnum bouem et vnam equam. Item Botildi[2]) ancille mee xvj vlnas boni panni gentæst cum vna foratura de varijs pellibus in cista mea iacente, vnum lectum cum linthiaminibus et køltæ necnon et vnam capam manicatam blauij coloris, item Margarete Niclis dotter meam capam et tunicam de nigro panno moræth et vnum lectum cum linthiaminibus et køltæ et blauia capa manicata, item Margarete Clementis filie xiiij vlnas boni panni nøuælst[3]), ij vaccas, ij pund annone, vnum lectum cum lectisternio et

[1]) equm. Cod. [2]) Botilde. Cod. [3]) Bogstavet l er bagefter tilskrevet over Linien.

linthiaminibus, item Cristine Pauli meam blaueam capam et tunicam cum vna vacca, item Cristine Iohannis filie, pauperi [1]) vidue, vnam vaccam, item cuidam Cecilie, pauperi[1]) vidue, vnam vaccam, item cuidam pauperi[1]) relicte Cullfet de curia Hirnixholm iiij^{or} oues, item Ingeburgh lotrici ibidem vnam vaccam, item Cristine Pæthers dotter, quondam ancille mee, x marchas denariorum, Margarete Iacobs doter, quondam eciam ancille mee, v marchas denariorum, item Petro dicto Sporgh, cursori Andree dyaconi, marcham denariorum, item Michaeli Kary vnam equam, Petro dicto Buuk vnum bouem,
Bl. 111. Tuconi ceco vnum lectum cum lintheaminibus et lectisternio, item Iacobo piscatori, quondam famulo meo, vnum polidrum in Hælsyngæ. Preterea[2]) hec subsequentia sunt debita, in quibus teneor obligata: primo de debitis predilecti mariti mei, domini Tukonis Iuræs son bone memorie, ecclesie in Stixwithby xij marchas denariorum pro ij bobus, ecclesie in Sælsø viij marchas, que[3]) restabant pro quadam decima eiusdem ecclesie, item teneor ex parte dicti mariti mei xl marchas denariorum per heredes meos exoluendas et xx marchas inter pauperes ecclesias et egenos circumquaque distribuendas, item domine Æthlæ supradicte vj marchas denariorum, Iacobo dicto Lang v solidos Scanienses, item teneor nobili domine Maior nomine, vxori domini Iohannis dicti Dampæ in Syndæriucia, vj solidos sterlingorum. Ceterum isti tenentur michi soluere denarios subscriptos: primo Nicholaus Tymbræ Haffnis xviij oras denariorum, Kætælugh ibidem vi marchas denariorum. Exequtores autem huius testamenti constituo dominum Petrum Niclis son de Thoslandia, Nicholaum filium meum predilectum de heredibus meis et dominum Petrum dictum Wæthær, consangwineum meum predilectum, ad hec instanter per[4]) me rogatos et inductos, quibus committo et in manus assigno absque omni mea siue heredum meorum reuocacione uel contradictione omnia bona mea mobilia et immobilia in Iucia sita ad solucionem istius testamenti atque debita supradicta persoluenda, monens eos et exortans per aspersionem sanguinis domini nostri Ihesu Christi, vt ipsi cum prouentibus et redditibus predictorum

---

[1]) paupere. Cod. [2]) preteria. Cod. [3]) qui. Cod. [4]) Oprindeligt pro, derefter rettet til per.

bonorum omnia predicta soluant integraliter et perfecte, prout coram deo et summo iudice voluerint respondere. Ne igitur de presentis testamenti confectione aliqua in posterum possit dubitacio suboriri, presentem litteram cum sigillis venerabilium patrum ac dominorum Olaui miseracione diuina episcopi Roskildensis, fratris Iohannis abbatis in Æsrom, quos cum instantia peto, necnon et cum sigillis militum predictorum Petri Niclis son, Petri dicti Wæther et Nicholai filij mei supradicti ac meo proprio sigillo feci communiri. Insuper humiliter et obnixe peto ab heredibus meis predilectis, quos in egritudine mea attingere non potui, videlicet a dominis Iohanne dicto Møltekæ iuniore, Henrico Albrechson et Petro filio meo dilecto, vt omnia supradicta firma habere velint atque rata et cum eorum sigillis presentes litteras sigillare. Actum Hyrnixholmæ anno domini m. ccc. septimo in die beati Dyonisij, presentibus viris religiosis dominis Alberto quondam abbate in Esrom, fratre Nicholao dicto Grøningh ordinis fratrum minorum et Nicholao filio meo Bl. 112. sepedicto cum aliis fidedignis. Amodo rogo exequtores huius testamenti suprascriptos et nominatos amore Ihesu Christi et gloriose virginis matris eius Marie, vt viriliter astare nituntur, ne bona ad huius testamenti solucionem assignata ad heredes meos deuoluantur, antequam infrascripta locis et personis supra memoratis integraliter fuerint persoluta.

117. **Omtrent 1148.**

Priuilegium regis Swenonis de villa, que Esrum dicitur, et Willingerøth.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Ego Sueno, dei gracia rex Danorum, notum esse cupimus tam futuris quam presentibus, qualiter villa, que Esrom dicitur, que ex regum decessione et successione iuri pertinebat regio, cum omnibus suis appenditiis cultui mancipata sit diuino. Quippe beate memorie (!) Eskildus, sancte Lundensis ecclesie archiepiscopus, villam prefatam ab antecessore meo Herico rege precariando acquisiuit et vsui immo necessitati fratrum ibidem deo seruientium substituit. Ego autem, qui regni post ipsum adeptus sum apicem, quamlibet regalis maiestas talem donacionem legittime quidem datam uix ferre posset, videns

tamen, id multorum profuturum saluti, non conductus prece uel precio, quod factum erat, laudaui et quibus debui modis corroboraui. Et quia multorum vsui pauca et tenua non valent sufficere, prenominatus archiepiscopus villam aliam, Widilingeruth videlicet, quam ab herede Hermannj, ecclesie Sleswicensis episcopi, pecunia conquisiuit, sumptui fratrum prenominatorum adiecit. Ego etiam, ut tam michi quam meis predecessoribus uel successoribus portum aliquem post huius mundi prepararem naufragium, colonos ipsorum fratrum de omni, quod michi uel meis successoribus debebant, absolui seruicio. Vt autem hec donatio omni posteritati rata et inconuulsa permaneat, carte mee inscriptione firmaui, sigilli mei impressione signaui.

118. **24. Avg. 1458.**

Markeskel inter Danstorp et Wixebode.

Alle mæn, thette nærwærendes breff høre eller se læse, helse wij brøther Thomes abbet i Æbelholt, Henrik Skarsow forstander i Slangorps closter, Gotzske Barsebek høuitzman pa Gwrfhø, Litke Ienson i Fredersløff, Rolff i Fredebothe oc Baryt Pætherson i Nøylinge, a wapn, Iep Ysælson i Alummæ, Ies Aritson i Lagwæ, Per Anderson i Blysthorp, Iep Pætherson i Aggebothe, Per Fadherson oc Ies Fadherson i Ørby ewindelige meth wor herre. Giøre witherlight meth thette wort opne breff, at aar effter gwtz byrd mcdlviij pa
Bl. 113. sancti Bartholomei dagh tha wore wij møthe mellem Wixebodæ oc Danstorp, efter thy som til kalldæ wore meth wor nathige herres konings Christierns breff mællen bothe the by eet ræth markeskeel at swærie, efther thy som talet wor mellen her abbet Niels i Esrom oc her Ywer Axelson, oc the them ther meth bothe nøghe lode i so mathe, ath hwes xij aff the gothe [mæn], i then ægn bothe, halffdelen riddere oc swenæ oc halffdelen iord æygende bønder, oc hwat the xij sathe them emellen efther, ther schulle the lade them nøye meth pa bodhe sydher. Tha lodh forskreffne her abbet Niels i Esrom læsæ noghre opnæ beseylde breff for oss ther i rætthe, første biscop Eskils breff, ærchebiscop i Lund, at grewe Niels hathe giffwet nogøn iord, som han hathe i Wixebodæ, til wor Frowe kirke i Esrom, oc sydæn statfæste Swen oc Rane then fornæffnde gawe, efther thy som for-

skreffne biscop Eskils breff vtwiser, oc fræm bar oc her abbet eet owet breff wel beseyld, ath xvj astadege ollingæ, gamble dande mæn, hathe længhe til forn ganget eet ræth markeskel mellen bothe fornæffnde by; tha athsporde wij welbyrdigh man her Iohan Oxe, ridder[1]) oc høuitzman pa Ørekrok, som talede pa fornæffnde her Ywers ræthikheth, meth Wixebodæ mæn, om the hathe noghen breff i modh the breff, som for oss i ræthe ware. Tha sathe the næy, at the ænghen breff hathe tha i moth the ath bære, mæn bathæ oss for gudh oc ræthwiisheth skyld, ath wij schulle ther markæskel sværie, som wij for guth oc hwær dande man bekende wilde wære, om sa saghe ware, at forskreffne her abbet for her Ywers skild oc for ware skild æy wille lathe thet længhe besta. Tha sathe han næy oc pa eskede, ath wij schulle giøre efther wor nathighe hærres breffs lydelse. Oc tha fræm kam xij ollinge, gamble dande mæn, vuillighe, som bosætthe wore i then æygn oc æy wore her abbets thiænere oc æy her Ywers, som wor Iep Person i Botzstorp, Ies Hemingson i Tybborp, Heming Brwn i Høysager, Nis Swenson i sammesteth, Hemming Ienson i Asmynderyth, Anders Hemmingson ibidem, Oleff Trvitson ibidem, Oleff Person i Ionstorp, Hemming Person i Ætdenthorp, Henrik Person ibidem, Ies Magenson ibidem oc Swen Nielson i Langeryth. Thesse fornæffnde xij gamble dandæ mæn fræm gingæ oc wtredde fornæffnde markæskel for oss i thessæ stædhæ, som her efther star: fførst i gemmen Lillelywng oc swo fræm i mellen Wixebodæ Wangh oc Damstorps Wangh oc swo nordæn om Wixebodæ dam oc i mellen Wixebodhæ iordh oc Eskemose oc norden om then østerste oc nordeste gardh i Wixebodæ oc so ind i Stwbbe dam, som strømmen løber. Efther thesse fornæffnde withnæ oc open beseylde breff tha sworæ wij markeskel efther loghen i fornæffnde stædher, som forescreffwit staar. Ath thesse ærende i alle madhe sa til gingæ, thet witnæ wij meth wore insegle hæghende for thette breff meth flere gothe mæntz indsegle, som tha nærwærendes ware, som ær her Iohan Bl. 114.
Oxes, ridder, her Niels Mechelson, prest i Søburgh, her Hans Rickmatzson, prest i Tydækøp, her Clawes Jenson, prest i Blysthorp. Datum anno, die et loco, quibus supra.

---

[1]) redder. Cod.

119. **23. Sept. 1458.**

Allæ mæn, thette bre[f see eller høre læse [1])], helse wij Per Anderson, foghet pa Thryhærets thyng i Slanghethorp, Ies Mattis[son] i Swnby lille, Christiern Mattisson aff Halsnes, Ies Nielson oc Ies Pætherson, burgemæstere i Slangorp, Lasse Niclisson, Magens Ieipson, Alexander, Ies Anderson, radmæn i sammesteth, Iens Laurenson, frw Margrethes fowet i Slangorp, Per Michelson i Æpleholt, Per Diægn i Lywngæ ewindelighe meth wor herre. Giøre witherlight meth thette wort opne breff, at aar efther gutz byrd mcdlviij, then lowerdagh nest efther sancti Mathei dagh wij nærwærendes wore, sowæ oc hørde, at skicketh wor for oss oc for flere gothe mæn pa Thryhærets thyngh een hetherligh father meth guth oc herre, her abbet Niels i Esrom, han fræm gyk indæn fira stocke pa fornæffnde thyng oc badh segh swo gudh hielpe oc hællien meth oprakthe hænder, oc xij bofaste dande mæn soræ nest efther hannum, ath thet ær reth markeskel mellen Danstorp oc Wixebodæ i thesse stæde, som her efther star screuit, først igemmen Litlelywng oc swo fræm i mellen Wixebodæ wangh oc Danstorps wang oc so norden om Wixebodæ dam oc i mellen Wixebode iord oc Eskemose oc norden om then nordeste oc østherstæ gard i Wixebodæ oc swo ind i Stwbbe dam, som strømen løber, oc alt theth norden ligher for thesse stædher i then mark, ligger alt til Damstorp oc ingen annersteth. Thette sworæ the xij dandemæn, effther som loghen utwiser, som xvj dande mæn, ther bo i æygnen hoos, hathe fore them soret, oc xij dande mæn effther the xvj, oc xij ridder oc swene oc iordægne bønder effther the xij. Thette ære the mæn, som sore inden firæ stokke meth fornæffnde her abbet, ffførst Maurytz i Colleryth, Nis Slaet ibidem, Per Ienson ibidem, Anders Ienson ibidem, Las Iensson i Herløwe, Ies Ødgerson ibidem, Oleff Man ibidem, Per Nielson ibidem, Iep Petherson i Steniltæ, Per Anderson i Nødebothe, Eric ibidem oc Frænde i Weyby. Thesse ærende hørde wij oc sowæ, oc i alle madhe ath the

[1]) Efter: bre lod Afskriveren en Plads aaben, der sikkert skulde udfyldes med det indklamrede eller noget lignende.

soo til gyngæ, thet witnæ wij meth wore indseglæ hængdæ for thette breff. Datum anno, die et loco, quibus supra.

120. **4. Sept. 1459.**

Wy Christiern, meth guds nade Danmarks, Swerriges, Norges, Wændes et Godes koning, greffwe i Aldenborgh oc Delmenhorsth, giøre witherlight alle, at aar effter gutz byrd mcdlix, then tysdagh nest fore wor Frwe dagh natiuitatis for oss i Esrom i wor kiære hosfrwes nærwarelse oc nærwerendes her Oleff Morthenson domprouest i Roskild, her Odde officialis ibidem, diæghen aff Kiøpenhaffn[1]), her Johan Oxe, **Bl. 115.** her Jachim Griiss, her Anders Stauerskou, her Biørn[2]), her Axel Brade, riddere, Thymme Thinnonde (?), Oleff Griiss, Johan Ficson, Morthen Winsterman och mange flere gothe mæn, som ther tha nærwærendes wore, war skicket renliffwet fadher meth gudh her abbet Niels aff Esrom meth ij neffndh breff aff Thryhæretstingh, som ludher, at xvj vwillight dande mæn, halffdelen riddere oc swenne och halffdelen iordheghen bøndher, the two næffnder swore bothe ens eth reth markeschæl mællom Wixebode oc Danstorp i thesse stædher, som her effter screffwen stor, først egemen Litle Lywng oc fræm gemæn Wixebode wang[3]) oc Danstorp wangh oc swo nordæn om Wixeboda dam och ee mellom Wixebodæ iordh oc Eskemose oc nordhen om then østerstæ oc nordestæ gardh i Wixebodæ oc swo indtil Stwbbæ dam, som strømen løber, som forskreffne neffnde breff yttermere inne holler, oc ther paa eet tingswitne aff Thryhæretstingh ludnes, at forskreffne abbet Niels siælff tholffthe høuedhet eedhen effter the two næffnder, som forskreffuet stor, effter thy som loghen vtwiser, hwilke breffue wij døme weth theres fulle makt at blyffwe, oc forskreffne abbet Nicles oc Esroms closter forskreffne markeskel at nydhe oc beholle til ewigh tiid effter theres breffs ludelse, oc althet for norden forskreffne markeskel ligger, som theres breff vtwiser, oc som the hær til aff ærilde haffwe hafft, oc forbiuthe noger forskreffne closter ther vdi hindher at giøre i noger made effter thenne dagh, swolænge nogher kommer for oss meth

---

[1]) Kiøphaffn Cod. [2]) I Randen med nyere Haand: her Biørn.
[3]) wagn. Cod.

bæthræ beuisning ther wppa. Datum anno, die et loco vt supra, nostro sub sigillo ad causas teste iusticiario nostro domino Iohanne Thorbernj milite in Brængstorp in testimonium premissorum.

121. **9. Jan. 1489.**

Super ecclesie (!) Tydekøping.

Wij Hans, meth gudz nade Danmarkes, Norges, Wendes og Gothes koning, vdwald koning til Suerige, hertugh i Slesuigh oc Holsten, Stormarn[1]) oc Ditmerschen, greffwe i Oldenborgh oc Delmenhorst, giøre alle witherlight, ath wij haffwe nw incorporereth Esroms closter wor oc kronene kyrke Tiidkøping at haffwe, nyde, brwge oc beholde meth all syn tilligelse til ewigh tiidh, toch i swo made, at thet bliffuer hanum, hænne nw vdi wære haffwer, vthen skade oc forfang, oc ath the brøthre, som nw ære oc her efther i forskreffne closter komendes worde, skulle daglighe oc til ewigh tiidh ladhe holde for helgæ kors altære myt vdi kyrken een sywnghen mæsse, gudh til loff, hether oc ære, jomffrw Marie, hans welsignede mother, oc alle gudz helgenne for oss, wore kiære hwsfrw oc børn, wore fræmfarne foreldere
Bl. 116. och effter komendes koninge her i Danmark. Skwlle wij oc haffwe aff forskreffne her abbet i Esrom oc mene conuent ther sammestedz igen til mageladh firæ garde ligendes i Lwntoffte i Sockelundsherret i Konings Lywngby sogn, i then enæ gard boer Mattis Porsæ oc giffwer ij skilling grot, vti then annen boer Heming oc giffwer sammeledes two skilling grot, vti then tredye boer Per Wyngæ oc giffwer ij skilling grot, oc vti then fiarde boer Atzer oc giffwer sammeledes ij skilling grot. Tiilbinde wij oc oss oc wore arffwinge, efflerkommendes koninger her i Danmarck, at frij oc hemble forskreffne closter forskreffne kyrke, forbiwtindes alle wore fogede oc embitzmen oc alle andre, ehwo the heltz ære eller wære kwnde, heromodh at hindre eller hyndre ladhe, dele, platze, møde, vmaghe eller i nogher mode vforrette forskreffne her abbet i forskreffne Esroms closter oc hans effterkomere vnder[2]) wor koningslige heffnd oc wrede. Datum in castro

---

[1]) Stormarij. Cod. [2]) vnde. Cod.

nostro Ørækrogh sexta feria infra octauas epiphanie domini, anno eiusdem millesimo quadringentesimo octogesimo nono, nostro sub secreto presentibus appenso.

122.[1] **28. Juni 1485.**

Priuilegium domni Iohannis dicti Oxe super bonis in Lutzstorp, Siærsleff et Vtlære.

Alle mæn, thette [breff] seer eller høre læse, helser iech Iohan Oxze ridder pa Torssøø ewindeligh helse meth wor herre oc giøør witherlight for alle gode men nerwerendes oc komeschullendes, at ieg meth frij wilge, beradden hwff oc sæmtikke haffwer vnth oc tilladheth, at alt then siælægaffwe, som hetherligh oc welburdigh quinnæ Beríte Bondhes dotter, myn kiære hwsfrwe war, hwæs siæl guth haffwe, hwn gaff til Esroms closter meth myn willie oc fulbyrdh, gud til loff oc helgen, for wor siæletorff skild, ware forældere oc efftherkomere, som ær først een gardh i Lustorp, Lasse Biørsson i boor oc giffwer xv skepper ruff til langillæ oc xviij skepper bygh, item Oleff Skitte ibidem, som oc giffwer xv skepper ruff oc xviij skepper byg, item i Siærsløff i gardh, giffwer fyre pund korn, ij pund ruff och ij pund byg, Nicles Iensson i bor, een [i]Vdlærde, Ies Eleffson i boor oc giffwer j pund ruff oc j pund byg, ffor hwilke forskreffne gotz oc garde scal holles i forskreffne closter een dawligh læsen mæsse ffor the elleffue thusænde iomffruer altere til ewigh tiidh, som ær først om syndaghen aff the hællitreffolligheedh, item om mondaghen aff the elleffue twsende jomffruer, item om tiisdagen aff sancta Anna, om onsdagen for alle crisne siæle, om thorsdagen aff gustzlegomme, om fredagen aff wors herres pinælse och om løwerdagen aff wor Frwe, oc ther til twænde begengelse hwart aar met alle conuentz brødhre, then første mondagh nest effter sancti Ieeps dagh och then ander om mondaghen nest effter mitfaste, effther the breffs ludelse; som giorde i mellom oss ther paa ære. Thy tilbynder ieg megh oc myne arffwinge forskreffne siælegaffwe at holle til ewig tiidh, tesligest haffwer oc forskreffne myn kiære hwsfrw oc hænnes

[1]) Dette og det følgende Brev med andet Blæk men med samme Haand.

arffwinge segh oc synæ arffwinge oc forplicthet at holle
Bl. 117. i alle madhe ewindelighe, som forre staer schreffuet, meth swodanne wilkor oc forordh, ath forskreffne mæsser oc begængelsæ skaal holles i alle made til ewig tiidh i forskreffne closter effther the breff ludelse, som ther vppo oss giffne ære. Wore thet segh swo sage, at fornæffnde messer oc begengilse ikke holdes, oc therres breff æy swo fuldh giordes, tha schulle wij eller wore arffwinge fulde mackt haffwe at thage fornæffnde wort gotz fraa fornæffnde wort closter igen oc legge thet til een anner gutz stæædh i forskreffne orden, som then thiænæste giøre willæ oc til segh thet gootz annamende worde. Til ythermere statfæstelse och forwaringh hængher iegh mith indseygle næthen for thette breff meth welbyrdighe mæntz indsegle, som ær her Powil Laxmantz, ridders, Vicencius Iwersson paa Asserstorp, abbet Iep i Æbloth, Per Hansson borgemestere i Helsynghøør oc Per Ly i Børsholm. Datum Siøburgh anno domini mcdlxxx quinto, vigilia apostolorum Petri et Pauli.

123.

30. Nov. 1485.

Littera Lavrentij Knop super bonis in Vtlære et Lustorp.

Alle mæn, thette breff see eller høre læse, helser ieg Lauretz Knop aff wapn ewindelige meth wor herre oc giør witherlight meth thette myt opne breff, at iegh haffwer vnth oc giffwet oc meth thette myt opne breff vnder oc giffwer fran megh oc mynnæ arffwinge oc til Esromscloster all myn andeel oc rettighet, som mech ær tilfallen effther myn fathermodher oc sytzskeen, gudh theres siæle haffwe, vti thesse effther screffne gorde oc gotz, som ær vti Wtlærdhe oc i Lustorp, oc kænnes ieg mech oc mynne arffwinge enghen deel oc rettighet at haffue i forskreffne garde oc gotz effther thænne dagh, men skal bliffwe til fornæffnde closter til ewigh tiidh, dagh meth swo skæll, at the oc theres efftherkomere skulle holle then gutz thiænæste, som the breffue indeholle, ther pa til forn giffne ære, oc bethe goth for migh, myn fadhers, modhers oc sytzskæns siælæ tiil ewig tiidh. Til witnes byrdh oc bæthre forwaring hænger iech

myt indsegle for thette myt opne breff meth flere welborren mæntz indseygle kiærlighe tilbedendes, som ære Powil Laxman, ridder pa Wallen, Henrick Iensson aff Lywngby, Torbern Arwitson pa Gwrffwe oc Hans Pætherson i Helsinghøør, ther aff wapn ære. Datum Aserbo anno domini mcdlxxx quinto sancti Andree dagh.

124. **17. Juni 1487.**

Super bonis in Lustorp, Wtlære et Syersleff.

Alle mæn, thette breff see eller høre læsæ, kænes iak Axel Brade, ridder, pa Krugholm for alle gode mæn nerwærendes och kommeschullendes, at iak vndher oc tilladher oc stathfæsther meth thette myt opne breff thet gotz, som myn modher gaff til Esromscloster for sin siælss saligheth oc for een ewigh mæsse indtil dommen, som thet breff inde holler, strænge ridder her Iohan Oxtze, myn kiære fosterfadher, haffwer them ther paa giffwet effther myn modhers tilladelse, som ær først ij garde liggendes i Lwstorp, then eene, som Oleff Skittæ i boor oc giffwer j pund korn, thæn annen, som Lasse Biorson i boor oc giffwer ij pwnd korn, item een gardh i Wtlærdhe, som Ies Eleffson i boor oc giffwer ij pwnd, item een gardh i Syærsløff, som Niels Iensson i boor och giffwer iiij pwnd korn, hwilket forskreffne gotz iak kænnis meg ængen deel vti elle mynne arffwinge Bl. 118. effther thænne dagh. Wore thet swo, thet guth forbywde, at thesse forskreffne iiij gardhe wore thom aff wunne meth kyrkæ loff eller lantz logh for myn hemelss bryst skild, som ær een fæmthe deel, som iak ær arffwing til effther myn kiære mother frw Berite, gwdh hænne siæl nadhe, i forskreffne gotz, thi tilbyndher iak mik oc mynne arffwinghe at frij oc frælse til forskreffne Esromscloster myn fæmthe parth til ewindeligh eyæ for hwars mantz tiltall oc gensiælse, som forescreffwet staer. Til thess ythermere wisse oc statfæstelse hænger jak myt indseygle næthen for thette breff, tilbedendes flere gode mæn, som ær her Johan Oxze, myn kiære fostherfadher, och Thønne Palnesson, Per Ly i Børsholm, wæpnere, oc Iep Foghet, borgemestere i Siøbwrgh, at the hænge theres indseygle meth myt næthen thette breff til thismere stat-

fæstælse oc witnesbyrdh. Datum jn antedicto monasterio Esrom dominica jnfra octauas corporis Christi anno jncarnacionis eiusdem m. cd. lxxx. septimo.

125.[1]) **9. Okt. 1487.**

Alle men, thette breff see eller høræ lese, helsser jech Magdalene i Witzskøle, her Niels Brades efftherlewerske, ewinnelige meth gud, gørendes alle wittherligt meth thette myth opne breff, at [jech] aff een fwll frij berodh hw och wiliæ meth forskreffne myn kære hwsbonness her Niels Brades, hwess siell gud haffwe, brødres, her Axell Brades oc Lauriss Knobss, oc paa myn søns wegne Niels, som jech hawer effther forskreffne myn hosbonnæ, fulburdelsæ, jaa oc wiliæ, tilladilsæ[2]) oc full samtickæ for forskreffne myn hosbonness och hans oc mynæ foreldræs sieless saligheed oc for hans leyer stedh och annen kostning hawer wnth oc giffuet oc meth thette mith obne breff paa forskreffne myn søns vegne och myna wnner och giffwer fraa mick oc forskreffne myn søns Nielses arwinge och in till wor Frwæ closther Esrom till ewinnelige eyædom at bliffuæ een myn och forskreffne myn søns Nielses gardh liggendes i Skonæ i Ø u r o p i Wennehøwess herret, som Per Andersson nw jnnen boer, giffuendes arlig aar till langillæ iij pund bygh, meth alle forskreffne gartz rettæ tilligelsæ, som er skow oc march, agher och engh, wotth oc tiwrth, inthet wnnertaghet, i huat naffn thet helst neffness kan, meth sodant skel och wilkor, at forskreffne abbet och conuent i forskreffne closther Esrom, bode the som nw ære och komme skulle, her effther skullæ hollæ hwer wge om torsdaghen till ewig tiidh en swnghen messæ for the xj. m. jomfrwers altere, for forskreffne myn hosbonness siell oc hans, myne oc forskreffne myn søns foreldress sieless saligheedh. Thij tilbinder jech mick oc forskreffne myn søn Niels oc worre arwinge ath hymlæ oc frij forskreffne closther Esrom fornæffnde gardh wdhen hwerss mantz gensielsæ, och wore thet saa, thet gudh forbiwde, at forskreffne gardh worde fornæffnde closther Esrom fraa wnnen meth noger retthgangh, tha tilbinner jech mik och myn forskreffne søn Niels och

---

[1]) Dette Brev er skrevet med en anden Haand. [2]) talladilsæ. Cod.

wore arwinge at wederlegge forskreffne closther Esrom saa got goetz meth saa goedh rettæ oc beleylighet jnnen sex wghne dag ther nest efftherkommendes. Item fulburdher oc stafferster jech oc pa fornæffnde myn søns wegne alle the breff oc forwaring, som fornæffnde closter Esrom hawer paa thet goetz, som strenge ridders her Iohan Oxess hwsfrw ffrw Birgittæ, hues siell gud haffue, forskreffne myn hosbonness Bl. 119. modher, wnthæ och gaff till forskreffne closther Esrom, meth wilkor och forwaringh, som thet breff, som ther paa giffuet ere, ydermere jnnehollæ oc vtwisæ. Til ydermere statfesting oc forwaring henger jech myt jnsegell for nedhen thette·myt breff meth forskreffne myn hosbonness broders oc welburdige mentz oc strenge ridders her Johan Oxess oc her Poell Laxmantz. Datum in predicto monasterio Esrom jpso die beatorum Dionisij sociorumque eius martirum anno dominj mcdlxxx septimo.

126[1]). **21. Okt. 1499.**

[W]y[2]) Hans, mett gudtz naadæ Danmarckes, Sueriges, Norges, Vendes oc Gottis koning, hertug wty Sleswig, Holsteenn, Stormarnn oc Dytmerskenn hertug, greffue y Oldenborgs oc Delmerhorsth, giøre alle vitterligst, ath paa thett gudtz tienistæ skall thess ydermeræ vppeholdes oc forøges vty Essroms closther, oc ath oss elskelige oc reenlifflege brødræ, ssom ther indæ æræ, skulle thes throliger oc jnderligeræ bedhe tiill gudt foræ oss, woræ kere hosfrue, børnn oc foræ wore kere herre faders koningh Christiernn, voræ forelderss oc alle christne siellæ, tha haffue vy aff vore sonderligæ gunst oc naadæ vntt oc tilladett oc meth thette vortt opne breff vntnæ oc tilladæ, ath forskreffne oss elskelige reenliffuelige brødræ, abbedenn och menæ conuent, mwæ oc skullæ heer effther till ewig tiidt tiill forskreffne Esromsclosther haffue, bruggæ oc holdæ ladæ ett friitt byrcke tingh och bircke rett mett ald kongeligæ rett, effther som bruges oc holdis friietzstæ y andræ byrcke y vortt rigæ Danmarck, dog wndertagenn ther mett helymandtz skodt, som er en enggelsk aff huer mandt, hwes oss bør ath haffue tiill landtzting paa

[1]) Dette Brev er skrevet med en fra de foregaaende forskjellig Haand.
[2]) Plads er ladet aaben til et stort Initial.

kronene vegne vdy thesse efftersereffne theris closters Essroms byer oc goetz, som æræ Villingerødt, Hornebyæ, Haffreholmm, Børsholmm, Rysby, Byttervp, Plegiltt, Haritzhee, Sandæ, Ioenstrup, Lillæ Esmyndrup, Kathee, Røertangæ, Flynderup, Nyrup, Mwnckegaardt, Nybo, Reerstrup, Halgitzstrup oc Danstrup, Nødebo, Pederstrvp, Schallerød, Kollerødt, Wgeløssæ, vndertagnæ the gaardæ oc gotz, ssom oss elskelige her degenn y Kiøpnehaffuenn ther haffuer, itemm Mørderup, Lyndholmm, Welssæ, Herløffue, Nørresiøruppæ, Kytzstrup, Torderup, Kregædaall, Halinddrup, Sebberup, Kyrckæ Essmendrup ock Soderup, dog y ssaa maadæ ath huer mandt, fattige oc rygæ, som tiill forskreffne byrckting komendes vorder, skeer oc veiderfaris ther hues laag oc rett er. Thy forbywdæ vy alle, ehwo the helstz ære eller wæræ kundæ, oc serdeles woræ
Bl. 120. fogeder oc embetzmendt forskreffne Essromscloster oc meninge conuentt heer emodt at hyndræ, hyndræ ladæ, møæ, platzæ, dælæ, wmagæ eller y nogre andræ moedæ wforrette vnder vor kongelig heffndt oc wredæ. Giffuett paa vortt slott Kiøpnehaffnn the elløff twsyndt iomfruers dag anno domini mcdxc nono vnder vortt secreto.[1])

127.

15. Avg. 1306.

Bl. 121. De Weyby, ante quam ad monasterium peruenit.[2])

Omnibus presens scriptum cernentibus Benedictus Waldemarson salutem in domino. Nouerint vniuersi, me exhibitori presentium domino Petro Magnusson, condam genero meo dilecto, bona omnia et singula in Wæghby, Holmbohæret Syalandie, sita, que post sororem meam Ingeburgem, vxorem eiusdem domini Petri, iure hereditario habui, videlicet curiam principalem, in qua resedit mater mea, cum inquilinis ac omnibus aliis attinentiis quibuscumque, nullis exceptis, sicut eadem mater mea ipsa bona in sua ordinacione liberius dinoscitur habuisse, pro sexcentis septuaginta octo marchis denariorum nouorum Syallandensium, in quibus sibi veraciter

---

[1]) Det øvrige af dette Blad er ubeskrevet. Med Bl. 121 begynder igen den oprindelige Haand. [2]) Med en gammel Haand staar ovenover dette Brev: offuer læst.

tenebar obligatus, coram domino meo Erico rege[1]) Worthinborgh, presentibus pluribus fidedignis, scotasse et in manus assignasse perpetuo possidenda, prout in litteris patentibus eiusdem domini mei regis Erici super hoc confectis, quas predictus Petrus Magnusson habet, plenius continetur. In cuius rei testimonium sigillum meum presentibus est appensum. Datum anno domini m. ccc. sexto, die assumpcionis beate virginis.

128.

15. Avg. 1306.

[Ericus][2]), dei gratia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Ex delicto primi parentis hoc habetur, quod humana memoria sit labilis et caduca, nisi rei geste series viuaci scripturarum testimonio[3]) roboretur, quod nos considerantes volumus, ea, que coram nobis aguntur, ad perpetuam rei memoriam litteris nostris patentibus confirmare. Hinc est, quod constitutus coram nobis Worthingborgh anno domini m. ccc. sexto, die assumpcionis beate virginis, Benedictus Waldemar son, dilectus famulus noster, in presentia nostra, presentibus pluribus nobilibus fidedignis, exhibitori presencium, domino Petro Magnusson militi nostro, omnia bona in Weyby in Holmbohæret Syælandie sita, ipsi[4]) post sororem[5]) suam dominam Ingeburgem, quondam vxorem eiusdem domini Petri bone memorie, iure hereditario contingentia, videlicet curiam principalem cum inquilinis, estimacionibus, agris, pratis, pascuis, siluis, humidis et siccis ac omnibus aliis attinentiis suis quibuscumque, nullis exceptis, sicut domina Cristina mater eorundem, Benedicti et domine Ingeburgis, ipsa bona in sua ordinacione liberius dinoscitur habuisse, in recompensam estimacionum et aliorum debitorum, quorum summa ad sexcentas septuaginta octo marchas denariorum Bl. 122.
nouorum Syælandensium se extendit, in quibus idem Benedictus ipsi domino Petro se teneri pupplice recognouit, cum omni iure legali scotauit et in manus scotacionis titulo assignauit iure perpetuo possidenda, obligans eciam se firmiter et heredes suos ad apropriandum predicto domino Petro et

[1]) Erigo. Cod. [2]) I Cod. staar Plads aaben til dette Navn. [3]) testimonia. Cod. [4]) ipsum. Cod. [5]) sorerem. Cod.

heredibus suis bona sepedicta cum singulis adiacentiis supradictis ab inpeticione cuiuscumque, quod omnibus, quorum interest, presentibus protestamur. In cuius scotacionis testimonium et certitudinem firmiorem sigillum nostrum vna cum sigillo fratris nostri dilecti Cristoferi ducis, qui tunc temporis interfuit, presentibus est appensum. Datum anno, die et loco supradictis.

129. **29. Juni 1339.**

Vniuersis presentes litteras inspecturis Petrus Magnusson miles salutem in domino sempiternam. Nouerint vniuersi tam posteri quam presentes, me religiosis viris dominis et fratribus monasterij in Esrom ordinis Cisterciensis in remedium anime mee dedisse, scotasse et plenarie cum omnibus iuribus me tangentibus possidenda in perpetuum assignasse bona mea in Wegby, prouincie Holmbohærath in Sialandia, videlicet vnam curiam villicalem cum quatuor inquilinis, qui dicuntur garsæde, que sunt in censu terre nouem ore, cum omnibus suis attinencijs, silicet agris, pratis, pascuis, siluis ac omnibus aliis, que in tribus araturis dictis wangæ et infra quatuor terminos, que dicuntur maarchæschæl, pariter continentur, necnon cum omnibus estimacionibus in ipsa curia iam manentibus, videlicet duobus bobus et dimidia marcha annone, que predictis dominis et fratribus ab impeticione quorumcumque heredum meorum ac aliorum quorumlibet propinquorum sanus et incolumis mente simul et corpore nunc et perpetuis temporibus approprio per presentes. In cuius collacionis, scotacionis ac eorundem bonorum appropriacionis euidentiam sigilla discretorum virorum domini Haquini, electi de Tummæthorp, ordinis Premonstratensis, et Giurdonis Magnus son[1]), dilecti sororij mei, vna cum sigillo meo proprio presentibus sunt appensa. Datum anno domini m. ccc. xxx. nono, die apostolorum Petri et Pauli.

130. **29. Juni 1339.**

Jtem super bonis in Wegby priuilegium.

Vniuersis presentes litteras inspecturis Petrus Magnus son miles salutem in domino sempiternam. Nouerint vniuersi,

---

[1]) I Randen med senere Haand: Giord Mogensen aff Gerdtznes i Skone.

me religiosis viris dominis et fratribus monasterij in Esrom omnia bona mea mobilia et immobilia in Wegby cum suis omnibus attinentiis, prout per litteras meas patentes ipsis fratribus super hoc confectas plenius approbatur, in anime Bl. 128. mee remedium contulisse perpetuis temporibus possidenda. Vnde litteras omnes, si que successiuo tempore reperte fuerint, ex parte mea uel heredum meorum siue heredum vxoris[1]) mee seu eciam cuiuscumque alterius, quibus possit dictis fratribus super bonis prenotatis impedimentum quomodolibet generari, per presentes irritas facio penitus et inanes. In cuius rei testimonium sigillum venerabilis domini domini Haquini, electi de Tummæthorp, ordinis Premonstratensis, vna cum sigillo meo proprio presentibus est appensum. Datum anno domini m. ccc. xxx. nono, die apostolorum Petri et Pauli.

131. **29. Juni 1339.**

Omnibus presens scriptum cernentibus Petrus Magnus son miles salutem in domino sempiternam. Nouerint vniuersi, me dilecto famulo meo Swenoni dicto Dyæchn, exhibitori presencium, plenam potestatem dedisse per presentes bona mea omnia in Weghby cum omnibus suis attinentiis religiosis viris dominis et fratribus monasterij in Esrom, prout in ipsorum litteris patentibus super hoc ex parte mea confectis plenius continetur, in remedium anime mee meo nomine scotandi, appropriandi ac cum omnibus iuribus ad me in ipsis bonis pertinentibus, quemadmodum leges terre Siælandie dictau[e]rint, assignandi, quidquid per predictum Swenonem in premissis actum fuerit, ratum et gratum in perpetuum habiturus. In cuius rei testimonium sigillum meum duxi presentibus apponendum. Datum anno domini m. ccc. xxx. nono, die apostolorum Petri et Pauli.

132. **12. Juli 1339.**

Vniuersis presentes litteras inspecturis Jacobus, persona[2]) ecclesie Annæs et prepositus in Holmbohæret, Petrus rector ecclesie Gresholtæ et Nicholaus rector ecclesie Maarthæm, sacerdotes, Iohannes Amundæson et Laurentius Ioon son, armigeri[3]), salutem in domino sempiternam. Notum facimus

---

[1]) voxoris. Cod. [2]) persone. Cod. [3]) armigerij. Cod.

vniuersis, nos in placito dicte prouincie Holmbohæret presentes personaliter extitisse necnon et manifestius audiuisse, quod sub anno domini m. ccc. xxx. nono in secunda feria proxima post festum beati Kanuti regis et martyris et sanctorum martyrum septem fratrum in ipso placito constitutus vir discretus Sweno dictus Dyaghn, famulus nobilis militis domini Petri Magnus son, procuratorium suum recitari fecit ibidem, cuius virtute plenariam potestatem habere veraciter probabatur, omnia bona mobilia et immobilia, que dictus dominus Petrus in willa Wæghby eiusdem provincie possidebat, religiosis viris dominis et fratribus abbati et conuentui monasterij Esrom ex parte eiusdem domini Petri in anime
Bl. 124. sue ac dilecte vxoris sue domine Ingeburgis remedium et leuamen iuxta communes leges terre Syælandie scotandi, appropriandi ac iuxta patentes litteras dictis dominis abbati et conuentui ex parte sepedicti domini Petri plenius super eorumdem bonorum collacione confectas in possessionem stabilem et perpetuam assignandi, quam dictorum bonorum scotacionem et veram appropriacionem predictum Swenonem Dyæghn eodem die in ipso placito ex parte domini sui supradicti pure et legaliter compleuisse, cunctis Christi fidelibus tenore presencium protestamur, nosque sinum honorabilis patris domini Iohannis tunc temporis dicti monasterij abbatis scotacionem bonorum sepedictorum recipientis vna cum priore et cellerario suo ac aliis pluribus communiter tenuisse. Insuper etiam testamur, in eodem placito fuisse specialiter nominatos et in auditores placitales coram omnibus deputatos ad introducendum prenominatos dominos et fratres de Esrom in predictorum bonorum corporalem possessionem Andream Swenson, Andream Pætherson, Iohannem dictum Skoftæ, et Iacobum Øbæson, premisse provintie bondones, qui, iuxta quod auditores de placito dati fuerant, negotium sibi commissum in ipsis bonis in presentia nostra, prout eis veritatis testimonium perhibemus, per omnia fideliter compleuerunt. In quorum omnium euidentiam et certitudinis firmitatem sigilla nostra presentibus duximus apponenda. Scriptum anno et die superius annotatis.

133. **11. Nov. 1279.**

Super bonis in Weghby.

Omnibus presens scriptum inspecturis uel audituris Cecilia relicta Olaui Harald sun salutem in domino. Constare volo vniuersis presentibus et futuris, quod, cum dilectus maritus meus, dominus Olauus filius Haraldi pie recordacionis, omnia bona mobilia et immobilia, que ipse in Wæghby dinoscitur habuisse in siluis, terris et aliis omnibus attinentiis, religiosis viris monachis in Esrom in testamento suo legauerit in extremis, que bona dilectus patruus meus, dominus Absalon Anders sun, super sepulturam ipsius domini mei O. eisdem fratribus a me rogatus scotauit, presentibus et astantibus domicello Iacobo, domino Ioon Litlæ, domino Petro Saxæsun, domino Olauo Tagæsun, domino Absolone Niclas sun, domino Iohanne Ebbæsun et multis aliis fidedignis. Ego vero hanc scotacionem rite et legaliter factam presenti scripto perhibeo testimonium firmam, ratam et gratam permanere. Vt autem assertio mea maioris robur habeat firmitatis, presenti scedule sigilla venerabilium virorum, videlicet domicelli Iacobi, domini Absalonis Andærs sun et domini Iohannis Litlæ vna cum intersignio meo duxi apponenda in testimonium et cautelam et euidentiam pleniorem. Datum anno domini m. cc. lxx. nono, in die beati Martinj episcopi.

134. **22. Juli 1354.**

Etiam super bonis in Weyby. Bl. 125.

Omnibus presens scriptum cernentibus Iohannes Iacobi presbiter, canonicus Arusiensis, salutem in domino. Noueritis, quod presencium exhibitoribus, viris religiosis dominis abbati et conuentui in Esrom, omnia bona mea in Weyby sita, videlicet vnam marcham cum quinque denariis terre in censu cum domibus, fundis, agris, pratis, pascuis ac omnibus aliis suis pertinentiis, mobilibus et immobilibus, nullo excepto, cum omni integritate, qua eadem quiete et libere possedi, ob remedium animarum parentum meorum et mee donaui, in placito scotaui et tenore presencium assigno perpetuo possidenda. In cuius rei testimonium et cautelam sigilla meum et dilecti amici mei domini Michaelis, rectoris ecclesie Syoburgh, presentibus sunt appensa. Datum anno domini m. ccc. l. quarto, die beate Marie Magdalene.

135. **21. Juli 1354.**

Omnibus presens scriptum cernentibus Thorbernus in Waldby et Ascerus in Hælsynge, sacerdotes, Iohannes Færke, aduocatus in Syoburgh, Iacobus Karlson, Iohannes Pætherson de Hildrisholm, Henricus Ysulson, Nicholaus Pætherson de Slangethorp et Iacobus Iønæsson de Haugheløsæ, armigeri, salutem in domino. Noueritis, quod nobis presentibus in placito Holmbohæret anno domini m. ccc. l. quarto in profesto beate Marie Magdalene honorabilis vir dominus Iohannes Iacobi, canonicus Arusiensis, viris religiosis domino abbati et conuentui in Esrom omnia bona sua in Weyby, mobilia et immobilia, cum fundis, agris, pratis, domibus, vtensilibus, estimacionibus et omnibus aliis suis pertinentiis[1] in remedium anime sue donauit, scotauit et in liberam et perpetuam possessionem realiter assignauit, fratre Inguaro, dicti monasterij cellerario, scotacionem recipiente et sinum secundum terre consuetudinem extendente. In cuius rei testimonium et cautelam sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum anno et die supradictis.

136. **14. Marts 1358.**

Omnibus presens scriptum cernentibus frater Iacobus, abbas Ringstadis, Iohannes Mattesson, legifer placiti generalis Siælandie, Esbernus Niclisson, Ascerus Skeeff et Tuuo Kinceson, villanus Ringstadensis, salutem in domino. Noueritis, quod anno domini m. ccc. l. octauo, quarta feria post dominicam medie quadragesime, nobis et multis aliis fidedignis presentibus in placito generali Nicholaus Pilt et Iacobus Botildson de Amundorp fratri Petro dicto de Gresholte, procuratori monasterij Esrom, omnia bona sua in Weyby sita, videlicet tredecim solidos terrarum in censu cum fundis, domibus, agris, pratis, siluis ac omnibus aliis eorum pertinentiis quibuscumque, que eis iure hereditario post mortem Thorbernj
Bl. 126. Pætherson, affinis vxorum suarum, iuste contingebant, assignarunt et pariter scotauerunt pro vtilitate dicti monasterij Esrom iure perpetuo possidenda, dictis vxoribus eorum re-

[1]) Oprindeligt: attinentiis rettet til: pertinentiis.

fusionem de terris suis in Amundorp, videlicet duas oras terrarum, in eodem placito publicantes ac expresse promittentes, quod, si prefata bona ab ipso monasterio propter defectum appropriacionis sue per leges terre euincantur, sibi indempnitatem et recompensam sufficientem per se uel heredes suos de terris suis, quas iam retinent, facient requisiti. In cuius rei testimonium et cautelam sigilla nostra rogati presentibus duximus apponenda. Datum anno, die et loco supradictis.

137.

13. Marts 1358.

Omnibus presens scriptum cernentibus Iacobus Falster, canonicus Roskildensis, iudex ad infra scripta a venerabili in Christo patre[1]) domino Henrico, diuina prouidentia episcopo Roskildensi, delegatus, salutem in domino. Noueritis, quod facta composicione seu concordia inter monasterium Esrom ex parte vna et Nicholaum Pilt ac Iacobum Botildesson, bondones de Amundorp, heredes Thorbernj Pætherson de Wæghby bone memorie, parte ex altera super dimidia capitali porcione, quam idem Thorbernus in extremis laborans dicto monasterio legasset, iidem bondones coram nobis ad hoc in iudicio specialiter constituti prefato monasterio Esrom tredecim solidos terrarum in censu cum fundis, agris, pratis et siluis ac omnibus eorum pertinentiis, in Wægby sitarum, tam pro principali parte dicte capitalis porcionis ipsum monasterium in dictis terris racione legati memorati contingente quam pro parte vtensilium eidem monasterio debita per ipsos heredes consumptorum libere et voluntarie resignarunt iure perpetuo possidendos, transfundentes in ipsum monasterium omne jus, quod eis in bonis prefatis quocumque titulo competebat seu competere videbatur, et promittentes, quod vxoribus eorum, quarum intuitu dictum Thorbernum hereditabant, de terris suis propriis equalem et sufficientem secundum leges terre facerent recompensam. Insuper predicti bondones expressa et vna voce, considerantes curialitatem, quam sibi dictum monasterium inpendisse asserebant, obligabant se et heredes suos ad satisfaciendum dicto monasterio de terris suis, quas adhuc retinent, si dicta bona dicto monasterio,

[1]) patri. Cod.

vt premittitur, resignata ab eo propter defectum apropriationis sue, ad quam se etc. publice astringebant, secundum leges terre per aliquem quomodolibet euincantur. In cuius rei testimonium sigillum nostrum vna cum sigillo domini Iohannis de Capella, prepositi Roskildensis, tunc presentis, presentibus est appensum. Actum et datum anno domini m. ccc. l. octauo, in crastino beati Gregorij pape.

138. **29. Juni 1400.**

Bl. 127. Omnibus presens scriptum cernentibus Iohannes Trugilli, ciuis Haffnensis, salutem in domino sempiternam. Notum facio vniuersis presentibus et futuris, quod exhibitori presencium, domino Ascero, rectori ecclesie Blisthorp, bona mea in Wæyby in Holmbohæret sita, videlicet quinque solidos terrarum in censu, michi iure matrimoniali ac iusto empcionis titulo pro parte aduoluta et ecclesie Wæghby in posterum per me pro iiij^or marchis argenti in alba moneta bona et datiua inpignerata plenam et liberam de predicta ecclesia do et confero potestatem redimendi, ad vsum suum disponendi et perpetuo iure possidendi, ratum et gratum per me habiturus, quidquit per dictum dominum Ascerum factum fuerit bonis in premissis. In cuius rei testimonium sigillum meum vna cum sigillis discretorum virorum, videlicet domini Thorberni, rectoris ecclesie Gresholte, et Andree Hwith de Lwtzhøb presentibus est appensum. Datum anno domini m. cd., ipso die sancti Pauli apostoli et martiris preciosi.

139. **22. Juli 1415.**

Omnibus presens scriptum cernentibus Ascerus Olaui, curatus ecclesie Blistorp, eternam in domino salutem. Spiritu sancto inspirante considerans nouissima mea, nichilque stabile manere sub sole, nisi quod in pias causas et viris religiosis diuino seruicio mancipatis ad salutem impenditur animarum, nouerint itaque vniuersi tam presentes quam futuri, quod ob remedium et salutem anime mee parentumque meorum curiam meam in Weyby, in censu terre quinque solidorum, quam partim iuste redemptionis titulo partim vero iure hereditario possideo, cum omnibus suis attinentiis,

nullis demptis, a me et meis heredibus alieno et venerabilibus viris et religiosis domino abbati et conuentuj in Esrom do, scoto, confero et assigno per presentes iure perpetuo possidendam. Ob huiusmodi itaque premisse curie mee collacionis beneficium predicti venerabiles domini et viri religiosi me omnium bonorum spiritualium participem efficiunt, que per eos die ac nocte diuina clementia dignabitur operari, nichilominus tamen tali eciam adiecta condicione, quod sepedicti domini seu eorum successores michi quatuor talenta annone, duo in siligine et duo in ordeo, et vnum modium butiri ad placitum meum singulis, quibus supervixero, annis infra festum purificacionis exsoluere teneantur. In cuius rei testimonium sigilla discretorum virorum, videlicet domini Iohannis Bundonis, curati ecclesie Weyby, et Laurentij Mathie armigeri vna cum meo presentibus[1]) sunt appensa. Datum anno domini m.cd.xv., ipso die beate Marie Magdalene.

140. **31. Maj 1435.**

Iegh Anders Twæssøn helser alle the, som thette breff see eller høre, ewindelighe meth gudh, oc kungiør ieg oc wetherkænnes meg meth thette myt opne breff, at frij the hetherlighe herre i Esrom thet gotz, som ær ligende i Weyby, **Bl. 128.**
som her Ascer, guth hans siæl haffwe, gaff for sin siæl oc sine forældres siæle til vor Frowes closter Esrom for vthen alle mine søzskenes oc frænders, som nw lewe oc til schulle fødes, gensielse, hwilket gotz som ieg wor hans næste frænde oc arwing til, oc ær thet meg oc myne søtzsken meth rætthe til arff fallet æffter myn mother. Til hwes witnesbyrd haffwer ieg hængd myt indcegle for thette breff meth andhre besketne gothe mæntz indsegle, som ær Mawens Ieiepsøns i Sioburg oc Iøns Mattessøns i Holløse oc Hemming Iwls i Mynge oc Lasse·Hamersøns i Tiswilde oc Niels Daans oc Iøns Ieiepsøns i Weyby. Scriptum in Esrom ipso die Petronille virginis, anno domini m. cd. xxxv.

141. **29. Juni 1339.**

Littera recognicionis domini Petri Magni militis ad procurandum nobis sigillum sororij sui.

---

[1]) presentibus er skrevet to Gange.

Omnibus presens scriptum cernentibus Petrus Magnus son miles salutem in domino sempiternam. Notum facio vniuersis, quod obligo me per presentes ad procurandum religiosis viris dominis et fratribus in Esrom sigillum dilecti sororij mei Giordonis Magnus son[1]) infra octo dies ante assumpcionem beate virginis proximo subsequentem apponendum litteris patentibus, quas ipsis fratribus super bonis meis in Wæghby contuli sub sigillo meo pariter et sub sigillo venerabilis domini domini Haquini, electi de Tummæthorp, que quidem bona dictis fratribus dederam in anime mee remedium et leuamen. Datum sub sigillo meo anno domini m. ccc. xxx. nono, die apostolorum Petri et Pauli.

142.

29. Juni 1339.

Littera impignoracionis.

Omnibus presens scriptum cernentibus Petrus Magnus son miles salutem in domino sempiternam. Nouerint vniuersi, me religiosis viris dominis et fratribus monasterij in Esrom teneri et esse veraciter obligatum in duodecim marcis puri argenti ponderis Coloniensis, de quibus iam in presenti sex marchas puri eiusdem ponderis leuaui, sex reliquas marchas ab eisdem fratribus ad octo dies ante assumptionem beate virginis futuram proximo recepturus, prout in ipsorum litteris patentibus super hoc confectis veraciter continetur, pro quo quidem argento predictis fratribus omnia bona mea in Wæyby, mobilia et immobilia, intra sepes et extra, iuxta omnes leges Siælandie inpignero per presentes sub condicionibus infra scriptis, quod videlicet fratres prenotati fructus et redditus annuos de ipsis bonis sine inpedimento meo uel quorumlibet heredum meorum integraliter percipiant, donec summa premisse pecunie iuxta condictum inter nos per omnia fuerit persoluta. In cuius rei euidentiam sigilla discretorum viro-
Bl. 129. rum domini Haquini, electi de Tummæthorp, ordinis Premonstratensis, et Giordonis Magnus son[2]), dilecti sororij mei, vna cum sigillo meo proprio presentibus sunt appensa. Datum anno domini m. ccc. xxx. nono, die apostolorum Petri et Pauli.

---

[1]) I Randen med senere Haand: aff Gerznes i Engilsted herret i Skone.
[2]) I Randen med senere Haand: etiam Giord.

143. **1202—14.**

Priuilegium domini Nicolai Niclafson super bonis Huseby et Schethæruth.

In nomine patris et filij et spiritus sancti. Ego Nicolaus, filius domini Nicolai vicecomitis, omnibus Christi fidelibus hec scripta cernentibus tam posteris quam presentibus. Ad hoc maiorum facta scripto mandantur, ne uel obliuione uel hominum prauorum dolo infirmentur, qui solis calumpniarum ambagibus innituntur. Cum autem instrumentorum auctoritas et testium idoneorum adnotatio rei geste seriem protestatur, presumptuosa malignantium deprehensa temeritas confunditur, ne malorum vota contra iustitiam compleantur. Scientes igitur, multam hominum prauorum esse malitiam, talem huic nostro operi inesse volumus cautelam, ut quod in honorem dei et ad remedium anime mee, spiritu sancto inspirante, effectui mancipari volumus, omni precauentes circumspectionis vigilantia, ne qua in perpetuum illud possit deprauari prauorum astucia. Nouerint quapropter tam posteri quam presentes, quod ego Nicolaus, inspiracionis diuine gratia preuentus et domini mei regis consilio et licentia roboratus necnon et matris mee aliorumque propinquorum meorum instinctu animatus, iter peregrinacionis propter delenda commissa aripere disposui. Ad huius itaque itineris[1]) sustentacionem in expensarum copia propter varias rerum necessitates minus sufficientem me esse considerans, nec tamen quemquam amicorum in racione mutuandi propter hoc grauare volens, sed ut magis acceptus deo sit laboris mei profectus, si de proprio potius quam de alieno perficeretur, dilectam pre omnibus michi paternam hereditatem ab auis et proauis nobis derelictam dilectis fratribus meis in Esrom deo famulantibus vendendo contradidi pretio xx^{ti} marcharum auri coram domino rege, permittente pariter et presente dilecta matre mea plurimisque aliis nobilibus et barronibus terre presentibus, et ut cunctis liquido manifestum fiat, nomen possessionis huius est Huseby cum omnibus attinentiis suis, siluis, pratis, piscacionibus, pascuis, molendino, domibus ceterisque mobilibus et immobilibus, Sketherut cum omnibus pertinentiis

---

[1]) iteneris. Cod.

suis, siluis, agris, pratis, pascuis, piscationibus, colonis et redditibus. Si vero vita comite in pace reuersus fuero,
Bl. 130. quecumque predictis fratribus quasi vendendo contradidi, illibata[1]) michi mea permaneant, ita tamen ut prius persoluam quicquid mutuo acceperim in argento et in equis, et interim predictas possideant possessiones sine omni contradictione, et prouentus omnes sine mutuati computacione percipiant. Sin autem viam vniuerse carnis ingressus interim fuero, predictas possessiones perpetuo possideant iure hereditario, et sub interminacione excommunicacionis et anathematis interdicimus, ut nulli liceat in perpetuum predictas possessiones a claustro alienare uel vendere aut in alias commutare. De cetero ut notum fiat scire volentibus de conuencionis nostre dispositione, qualiter empcionis huius pretium persolutum sit uel persoluendum, subiectis breuiter animum accommodet. Jnprimis persoluerunt michi ix marchas auri in equis et argento, reliquas tres dedi eis pro solucione capitalis partis mee, quartam insuper addidi eis in ornamentorum preparatione[2]) altaris sancti Nicolai, patroni mei. Jtem alias iiij^or marchas auri persoluent sponse mee dilecte, ita dumtaxat, cum certum mortis mee intellexerint nuntium, quod si ipsa interim obierit, hec dona heredes ipsius sponse mee in argento percipient. Jnsuper contuli de his pro redemptione anime mee duas marchas singulis claustris et ecclesiis, quas ipsi persoluent, hoc est Eplaholt vna, Slangethorp vna, monialibus Roskildis vna, Ringstadis vna, Nestwet vna, Soræ vna, Handuuoitscoht vna, hospitali Roskildis vna, ecclesiis Ramløs vna, Annes vna, Skeping vna, Crocstorp vna, Iarløs vna, Horsleuff vna, Akethorp vna, ecclesie sancti Clementis vna. In Slagløs vnam, que super est, ut eis disposui, distribuant sacerdotibus et pauperibus primo et xxx° die, obitus mei cum nuntium audierint, et in anniuersario, sed de domibus et rerum omnium mobilibus, hoc est in vestibus et pecudibus, ita disposui, ut ex his fiat altare in Esrom in honorem[3]) sanctorum, videlicet Jacobi apostoli, Nicolai episcopi, Olaui regis, sanctarum virginum Gertrudis et Iuliane. Insuper annuatim fiat pitantia conuentui in pane triticeo et

---

[1]) illabata. Cod. [2]) prepatione. Cod. [3]) honore. Cod.

medone, ut melius fieri potest, quod si, deo protegente, reuersus fuero, hec omnia per me ipsum fideliter complebo.

144. **1202—14.**

Super Huseby et Sketheruth.

Ego Waldemarus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus Christi fidelibus tam posteris quam presentibus in perpetuum. Religiosam vitam eligentibus regale conuenit adesse presidium propter multiplices prauorum incursus, ne forte cuiuslibet temeritatis acerbitas aut eos a sancto proposito reuocet aut robur, quod absit, sacre religionis infringat. Quotiens itaque a nobis illud petitur, quod sacre religioni et honestati conuenire dinoscitur, nos animo libenti Bl. 131.
decet annuere et postulantium votis congruum regie maiestatis impertiri suffragium. Diuine namque misericordie graciam fragilitati nostre in hoc reconciliare cupientes, vt, religiosos quosque, ne iniuriis aliquibus molestentur, regie potestatis respectu a prauorum incursibus defensatos et inconturbatos in perpetuum esse, cupimus. Eapropter notum facimus vniuersis hec scripta cernentibus, qualiter possessio Husebui et Sketheruth cum omnibus attinentiis suis deuenerit in manus fratrum de Esrom. Nicolaus siquidem cognomento Greuesun pro vite eterne remuneracione iter peregrinacionis Ierosolomitane aggressurus predictarum possessionum partem fratribus de Esrom ob remedium anime sue donando contulit, quatuor silicet marchas auri, partem reliquam possessionum iusto emptionis pretio, videlicet sedecim marcis auri, coram nobis aliisque quam plurimis terre nobilibus in Worthingborgh vendendo contradidit. Et vt emptionis huius celebratio predictis fratribus firma et in perpetuum illibata permaneat, pagine presentis exaratione et sigilli nostri inpressione confirmamus et contra omnes contradicentium cauillationes roboramus.

145. **1230.**

Priuilegium regis Waldemari tercij.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Ego Waldemarus iunior, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus Christi fidelibus tam posteris quam presentibus in perpetuum. Religiosam vitam eligentibus regale conuenit adesse pre-

sidium propter multiplices prauorum incursus, ne forte cuiuslibet temeritatis acerbitas aut eos a sancto proposito reuocet aut robur, quod absit, sacre religionis infringat. Quotiens itaque a nobis illud petitur, quod sacre religioni et honestati conuenire dinoscitur, nos animo libenti decet annuere et postulantium votis congruum regie maiestatis impertiri suffragium. Diuine namque misericordie graciam fragilitati nostre in hoc reconciliare cupientes, vt, religiosos quosque, ne iniuriis aliquibus molestentur, regie potestatis respectu a prauorum incursibus defensatos et inconturbatos in perpetuum esse, cupimus. Eapropter notum facimus vniuersis hec scripta cernentibus, qualiter possessio Huseby et Schetheruth cum omnibus attinentiis suis deuenerint in manus fratrum de Esrom. Nicolaus siquidem cognomento Greuesun pro vite eterne remuneracione iter peregrinacionis Ierosolimitane aggressurus predictarum possessionum partem fratribus de Esrom ob remedium anime sue donando contulit, quatuor scilicet marcas auri, partem aliquam possessionum iusto emptionis pretio, videlicet sedecim marcis auri, coram patre nostro Waldemaro aliisque quam plurimis terre nobilibus in Warthingburgh vendendo contradidit. Et vt emptionis huius
Bl. 132. celebratio predictis fratribus firma et in perpetuum illibata permaneat, pagine presentis exaratione et sigilli nostri inpressione confirmamus et contra omnes contradicentium cauillationes roboramus. Testes huius confirmacionis: Kanutus dux, filius regis Waldemari, Iacobus filius Sunonis, Benedictus filius Iohannis, Eschillus Snubbe.

146. **1249.**

E., dei gracia Danorum Sclauorumque rex, singulis et vniuersis lansthyng et hæresthyng frequentantibus necnon et cunctis Christi fidelibus tam posteris quam presentibus presens scriptum cernentibus salutem et graciam. Cum sit opus diuine pietatis et gratie in Christo Ihesu credentibus molestiis et iniuriis indebitis afflictis et oppressis subuenire misericorditer, vere scimus et firmiter credimus, maius esse meritum, eis adesse[1]) in sua tribulacione, qui mundi gloriam relinquentes Ihesum Christum filium dei sequendo vitam re-

[1]) ad se. Cod.

ligiosam elegerunt. Dvm igitur dilecti fratres nostri Cisterciensis ordinis monachi de Esrom nobis conquerendo grauiter demonstrabant, quod super possessione, quam habent Husæby et Scethærut, indebito grauamine et recenti calumpnia molestantur, notum facimus omnibus hoc scriptum cernentibus, prout verius et certius intelleximus et intelligere potuimus ex litteris reuerendi patris nostri felicis memorie regis Waldemari secundi et beate memorie fratris nostri regis Waldemari tercij et venerabilis viri Roskildensis episcopi Petri senioris necnon et ipsius defuncti Nicolai, qui cognominabatur Greuesun, et aliorum huius terre nobilium ualide satis et efficaciter sigilli appensione roboratis, qualiter et quomodo dicta possessio deuenerit in manus fratrum predictorum. Nicolaus siquidem cognomento Greuesun pro eterne vite remuneracione iter peregrinacionis Iherosolimitane aggressurus ob remedium anime sue memoratam possessionem fratribus de Esrom pie et misericorditer partim donando partim iusto emptionis pretio dimittendo conferebat. Ne igitur, quod gestum est a viris tam discretis et honestis, propter incursus prauorum et versutias possit uel debeat eneruari, presentes litteras sigillo nostro roboramus precipiendo firmiter sub obtentu nostre gracie singulis et omnibus, ne sepedictos fratres de pretaxata possessione presumat quispiam molestare. Datum anno domini m. cc. quadragesimonono Roskildis.

147.

1202—14.

Petrus, dei gracia Roskildensis ecclesie episcopus, cunctis fidelibus presentia cernentibus in domino salutem. Liquet, quoniam, que cum tempore fiunt, cum fugaci tempore simul fugam arripiunt, nisi trahant a voce testium uel scripture memoria firmamentum, jgitur quoniam plene in litteris sigillo domini nostri regis roboratis intelleximus, qualiter pos- Bl. 133.
sessio, que dicitur Husæby et Sketherut, cum omnibus attinentiis suis partim donatione partim iusto empcionis pretio deuenerit in manus fratrum de Esrom, nos eisdem fratribus, quod iustum est, non volentes denegare, posses-

sionem illam in protectionem dei et ecclesie necnon et nostram suscipientes, inhibemus sub anathemate, ne quis predictos fratres super memoratis possessionibus molestare presumat.

148.

12. Maj 1300.

Super bonis Lucøu, Vnnæthorp, Ørby et Dwnæwælle per Nicolaum Atti sun de Blystorp.

Jn nomine patris et filij et spiritus sancti, amen. Ego Nicolaus Atti sun, persona ecclesie de Blystorph, corpore quidem infirmus et debilis, mente validus, considerans, nichil aliud venturum tocius humani generis iudicem placare posse nisi vita religiosa ac de substancia terrena exhibita piis locis opera pietatis, ante annos triginta et amplius deuotum animum gerens erga monasterium sancte Marie de Esrom, Cisterciensis ordinis, exemplo meorum omnium progenitorum, quorum ibidem corpora requiescunt fraternitate recepta, disposui, me ac omnia mea bona mobilia et immobilia in terris, pratis, pascuis, siluis, domibus, agris, pecoribus ac suppellectili vniuersa dicto loco tradere ac conferre, quod et iam in presenti infirmitate correptus, iuramento ac promissione factis super corpus dominicum inter manus meas positum, testamento meo in hunc modum ordinato anno domini m. ccc. in commemoracione sanctorum Nerei et Achillei martirum in fundo et domo ecclesie mee supradicte opere compleui, tradens me supradicto loco religioso Esrom ad conuiuendum cum eis ibidem perpetuo, secundum quod abbas et conuentus dicti loci michi tam in habitu, quem ego tollerare potuero, quam in victu disposuerint, conferens simul et assignans in presenti dictis abbati et conuentui omnia bona mea supradicta siue hereditario iure vel alio tytulo acquisita: primo in Lucøu duodecim oras terre in censu, in agris, pratis, pascuis, nemoribus, domibus, pecoribus, suppellectili vniuersa cum omnibus pertinentiis suis et iuribus, jn Vnnæthorp duas oras terre in censu cum omnibus circumstantiis supra proximo nominatis, jn Dunewælde quinque solidos terre in censu duobus denariis et dimidio minus, cum omnibus supradictis pertinentiis et circumstantiis vniuersis, jn Ørby, quicquid michi prouenit iure hereditario

post Johannem Ingæsun, filium sororis mee, jtem quicquid habeo in pecoribus, in equitiis ac diuersa alia substantia mobili acquisita in fundo ecclesie mee, vbi residenciam habui, confirmans presenti scripto ac ratam habens omnem suprascriptam donacionem dicto loco Esrom, abbati et conuentui ibidem deo seruientibus in perpetuum, siue de hac Bl. 184.
infirmitate conualescens cum eis viuere potero, siue etiam ad presens me contigerit de eadem mori, in habitu eorum desiderans toto cordis affectu de presenti seculo emigrare. Jtem confero supra dicte ecclesie mee in Blysthorp ad suam reparacionem decem marchas denariorum. Jtem Botildi, muliercule seruienti michi, vnam culcitram maiorem, duo puluinaria, duo lintheamina et vnam cupream ollam mediocrem. Hanc autem voluntatem meam vltimam peto per dei misericordiam in salutem mee anime confirmari et sigillis dominorum, videlicet abbatis dicti loci de Esrom, Iohannis Litle, Nicolai sacerdotis de Waldby, qui presens fuit, et fratris Atti sacerdotis necnon et Tuuonis Jacob sun, aduocati in Syøburgh, vna cum meo sigillo proprio roborari. Constituo insuper fratres dicti loci de Esrom exequtores donacionum[1]) mearum in hac pagina loci vltimo positarum, adiurans omnes et singulos, ad quos presens scriptum peruenerit, sub districtione diuini iudicij et sub optentu[2]) gracie dei, ne presens testamentum vltime mee voluntatis aliquo modo infringere audeant vel ei ausu temerario contraire. Actum in fundo ecclesie mee predicte Blysthorp anno domini et die superius memoratis.

149.

26. Nov. 1301.

Super bonis in Lucøghæ.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Atto, Christi gracia sacerdos et persona ecclesie de Tybyrke, salutem in omnium vero salutari. Eterne vite soliditatem considerans temporalitatis decursibus[3]) non posse coequari, progenitorum meorum et dilecti fratris mei domini Nicolai, quondam persone ecclesie in Blysthorp, necnon et anime

[1]) donacionem. Cod. [2]) optenti. Cod. [3]) de cursibus. Cod.

mee saluti salubriter volens, dum vigens sum et sanus corpore, prouidere, de bonis michi a deo collatis do et confero monasterio beate Marie perpetue virginis in Esrom, Cisterciensis ordinis, quod predicti progenitores mei factis et puris affectibus dilexerunt, curiam et fundum[1]) orientalem ad illam australem, quam pridem post predictum dilectum fratrem meum habuerant, jn Lucøghæ quatuor orarum et dimidie terre in censu, sicut et predicta australis habet curia, cum domibus suis et agris, pratis, pascuis, nemoribus in boscho et plano et cum instrvctionibus suis, videlicet duobus equis et totidem bobus, vaccis ij, ouibus x, plaustratis ordei x, siliginis vj, auene iiij^or^, ita videlicet quod fundus et terra, quem inquilinus ad eandem orientalem curiam pertinens inhabitauerat, et qua hactenus seminauerat,[2]) ad aquilonarem curiam meam trium orarum terre in censu, quam michi in eadem villa retinui, ad dies vite mee pertineat et adiaceat, postmodum ad prefatum monasterium predicti inquilini fundis cum terra integraliter reuersurus, tali eciam condicione prehabita, quod fructus hyemalis anone iam seminatus et estiualis in proximo seminandus in terra adiacente dicte orientali curie michi cedere debeat in festo beati Michaelis venturo proximo, et extunc curia eadem et terra predicta iiij^or^ orarum et dimidie cum omnibus predictis suis pertinen-
Bl. 185. tiis ad prefatum monasterium jure proprietatis et possessionis, sicut et alia predicta australis deuoluta est, perpetuo deuoluatur per me vel heredes meos in predicto festo in placito Holmbohæret iuxta patrie consuetudinem predicti monasterij fratribus scotanda et in manus assignanda, renuntians ego per presentes omni excepcioni doli mali et auxilio iuris canonici vel ciuilis, quod michi in premissis prodesse[3]) posset et predictis fratribus nocere, petens et procurans sigilla discretorum virorum, qui huic facto presentes affuerunt, dominorum silicet Iohannis dicti Byllæ de Syøburgh, Nicolai de Esbørnthorp, sacerdotum, Petri Kællere et Asgoti Pætherson vna cum meo presentibus apponi litteris ad perpetuam memoriam et rei firmitatem. Datum et actum in prefato monasterio Esrom anno domini m. ccc. primo, in crastino beate virginis Katerine.

---

[1]) fundam. Cod. [2]) seminaueret. Cod. [3]) podesse. Cod.

150.

15. Jan. 1304.

Super bonis in Lucøghæ.

Vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris, ad quos presens scriptum peruenerit, Atto, sacerdos et persona ecclesie in Tybyrky, Roskildensis diocesis, salutem in omnium vero salutari. Cum eterni tribunal iudicis illum reum non habeat, quem pietatis opera poterunt commendare, que, dum sanus sum et vigens corpore, facere cupiens, monasterio beate virginis in Esrom, Cisterciensis ordinis, supradicte Roskildensis diocesis, quod progenitores mei ibidem quiescentes sinceris affectibus dilexerunt et bonis suis temporalibus largiter honorarunt, cum eisdem[1]) in ecclesia dicti monasterij sepulturam michi eligens, ad duas illas curias nouem orarum terre in censu, quas pridem ex donacione dilecti fratris mei domini Nicolai, sacerdotis et persone quondam ecclesie in Blysthorp, bone memorie, necnon et mea pacifice et quiete possederat in Lucøghæ villa, do et confero curiam meam in eadem villa[2]) ad septemtrionem sitam trium orarum terre in censu cum agris suis, pratis, pascuis, nemoribus, domibus, exceptis boskaph, et domo molendini aerei, ita quod statim immediate post finem dierum meorum in possessionem dicti monasterij et fratrum ibidem deo seruientium deuoluatur, nec alicuius debiti, mutui uel contractus causa aut heredum meorum defensio predictis fratribus refragetur. Insuper promitto bona fide, me dictam curiam tempore vite mee, vt melius potero, in domibus tractaturum[3]), renuntians per presentes omni excepcioni doli mali vel fraudis ac omni auxilio iuris canonici vel ciuilis, quod michi prodesse in premissis et dictis fratribus nocere posset, petens obnixius huius donacionis formam rite factam a viris venerabilibus dominis Olauo Byørn son[4]) et Johanne Thythæbiærgh, canonicis Roskildensibus, vicariis domini magistri Olaui electi ibidem confirmati, et a dominis decano et preposito ac aliis canonicis eiusdem ecclesie, qui huic facto interfuerunt, diligentius auscultari et eorum sigillis vna cum sigillo dicti capi-

---

[1]) easdem. Cod. [2]) villæ. Cod. [3]) tracturum. Cod. [4]) I Randen med nyere Haand: her Oluff Biørnsen.

tuli sigillari. Cui scripto meum sigillum apposui ad rei
Bl. 186. perpetuam firmitatem. Actum et datum anno domini m. ccc. quarto, feria quarta post octauas epiphanie domini [in] dicta ciuitate Roskildensi in presentia dominorum predictorum, audientibus aliis pluribus fide dignis, vbi eandem curiam scotaui dictis fratribus in ecclesia beati Lucij super altare sanctissime virginis Katerine.

151.

21. Jan. 1398.

Super Dvnæwælle.

Omnibus presens scriptum cernentibus Petrus Lykke, archidiaconus Roskildensis, eternam in domino salutem. Nouerint vniuersi presentes et futuri, me ex deliberato consilio et pleno consensu dilectorum germanorum meorum religiosis in Christo dominis et fratribus dominis abbati et conuentui Esromensi omnia et singula bona mea patrimonialia in Dunewælde, prouintie Holmbohæret, videlicet tres curias villicales, in quarum vna pronunc residet quidam Laurentius Kusæ, in secunda quidam Iacobus Andree, in tercia vero quidam Iacobus Boecij, quibus curiis adiacent nouem ore terrarum in censu, cum vniuersis et singulis prescriptorum bonorum pertinentiis, videlicet agris, pratis, pascuis, siluis, siccis et humidis, edificatis et non edificatis, nullis penitus exceptis, quocunque nomine censeantur, scotasse et ad manus libere assignasse iure perpetuo possidenda, pro bonis in Trangilde in Litlehæret, que michi memorati domini abbas et conuentus Esromenses in sufficientem recompensam bonorum suprascriptorum in Dunæwælde ad perpetuam possessionem scotauerant, prout in litteris suis apertis super hoc michi datis plenius continetur, tali condicione prehabita, quod, si memorata bona in Dunæwælde a suprascriptis dominis abbate et conuentu secundum leges patrie nostre euicta fuerint, quod absit, extunc prefata bona in Trangilde ad possessionem liberam ipsorum dominorum abbatis et conuentus redeant sine contradiccione mea meorum vel heredum. In cuius rei testimonium sigillum meum vna cum sigillis germanorum meorum dilectorum, videlicet domini Nicolai Bille canonici Roskildensis,

Iohannis Ionson de Solbierg dicti Bille et Benedicti Bille de Brothorp, armigerorum, presentibus est appensum. Datum anno domini m. ccc. xc. octauo, die beate Agnetis virginis et martyris.

152.

26. Marts 1286.

Super bonis in Tiswillæ.

Omnibus presens scriptum cernentibus Paulus dictus Hwit, domini regis aduocatus in Siøburgh, salutem in domino sempiternam. Notum fatio presentibus et futuris, quod viris religiosis domino Magno abbati in Esrom et conuentui ibidem scotauerim terram quinque solidorum et trium denariorum in censu, quam habui in Tiswillæ de heredibus Thorstanj Guræthe son scotacione legittima, cum domibus, pomeriis, siluis, pratis, pascuis, fructibus ac ceteris omnibus mobilibus et immobilibus ad dictam terram pertinentibus iure perpetuo possidendam, tali condicione interposita, quod ijdem dominus abbas et conuentus michi rescotare debent terram sex orarum in censu, quam habuerunt de Andrea filio Ingmari racione testamenti in Grimstorp, cum domibus, siluis, pratis, pascuis ac ceteris omnibus mobilibus et immobilibus pertinentibus ad eandem. In cuius rei testimonium dictis domino abbati et conuentui presentes litteras contuli Bl. 137.
sigilli mei appensione communitas. Datum anno domini m. cc. lxxx. sexto in crastino annuntiacionis dominice.

153.

10. Avg. 1355.

Super bonis in Tyswillæ.

Omnibus presens scriptum cernentibus Ascerus in Hælsinge et Michael in Siøborgh, sacerdotes, ecclesiarum ibidem rectores, Iohannes Færke, aduocatus in Siøburgh, Iohannes Sæmundæ son, Nicolaus Øpæson, Iohannes Lægæ et Iacobus Øpæson salutem in domino. Noueritis, quod anno domini m. ccc. l. quinto, die beati Laurentij martiris, coram nobis

et aliis fidedignis in placito Holmbohæret ad hoc personaliter constitutus Frændo de Tiswille inpignorauit monasterio Esrom omnia bona sua mobilia et immobilia, videlicet curiam cum agris, pratis, siluis et aliis eorum pertinentiis vniuersis, in dicta villa Tiswillæ situata pro octo marchis argenti, quas se recognouit in bono valore integre percepisse, in proximo placito ante diem beati Michaelis anno, quo sibi placuerit, in grossis et sterlingis nec aliis commertiis redimenda, hoc adiciens, quod anno, quo redimantur, et interim monasterium omnes fructus leuabit in sortem principalis debiti minime computandos, et ipse Frændo tunc monasterio satisfaciet pro omnibus edificiis iuxta arbitrium amicorum, que medio tempore constructa fuerint in eisdem, edificiis ibidem receptis ad valorem quatuor solidorum grossorum in presentia placitantium estimatis. Datum nostris sub sigillis in testimonium et cautelam anno, die et loco suprascriptis.

154.

3. Dec. 1357.

Super Tiswillæ.

Omnibus presens scriptum cernentibus Iacobus Øøpæson de Asworthæbodæ salutem in domino. Noueritis, quod religiosis viris dominis abbati et conuentui in Esrom, presentium exhibitoribus,[1] bona mea in Tiswillæ, videlicet octo solidos terrarum in censu cum fundo et domibus, in quibus Iunker residet, agris, pratis, siluis, pascuis ac omnibus aliis eorum pertinentiis, que Andreas Henkilson quondam possedit et ego post mortem suam iusto emptionis titulo legaliter acquisiui, pro duodecim marchis argenti, ponderis Coloniensis, in quibus ipsis me in necessitate mea honeste releuantibus veraciter teneor obligatus, inpignero per presentes et assigno pro suis vsibus perpetuis liberrime ordinanda, promittens firmiter in hiis scriptis et obligans me et heredes meos ad apropriandum sibi dicta bona et ea semper libera facere ab impeticione omnium quorumcumque et ad scotandum eis bona memorata iure perpetuo possidenda, quandocumque, statu regni sic se habente, me uel ipsos heredes meos post me super hoc

[1]) exhibiter. Cod.

duxerint requirendum, quod si requisiti statim non fecerimus, extunc ipsos dominos ab omni dampno, quod racione huiusmodi more uel dilacionis incurrerint, ipsi heredes mei uel ego eripere penitus teneamur. Insuper promitto dictis domino abbati et conuentuj, quod, si sepedicta bona propter defectum apropriacionis nostre de sub manu ipsorum in posterum euincuntur, sibi dictas duodecim marchas argenti infra duodecim septimanas post primam ipsorum requisicionem in sterlingis et lybicensibus et nullo alio valore ego Bl. 138.
uel heredes mei antedicti plenarie resoluemus. In cuius rei testimonium sigilla meum, dominorum Thorbernj de Walby et Asceri de Hælsingæ, sacerdotum, ac Andree Boson, amici mei, presentibus sunt appensa. Datum anno domini m. ccc. l. septimo, dominica prima aduentus domini.

155.

28. Jan. 1353.

Super Tiswillæ.

Omnibus presens scriptum cernentibus Iacobus Øpæson salutem in domino. Noueritis, quod me et heredes meos obligo per presentes ad apropriandum presencium exhibitoribus, dominis abbati et conuentui in Esrom, vnam oram terrarum in censu in Tiswillæ, quam a quodam Iohanne Aal habui, quam eis in placito Holmbohæret sub anno domini m. ccc. l. tercio, secunda feria ante purificacionem beate virginis scotaui et donaui perpetuo possidendam, et si ab ipsis dominis per aliquem secundum leges terre euincatur, ipsos indempnes penitus faciemus. Datum sub sigillo meo, dominorum Thorbernj in Walby et Asceri in Hælsynge, sacerdotum, ac Andree Boson, amici mei, in euidentiam et cautelam anno domini et die supradictis.

156.

22. Juni 1389.

Super Tiswillæ.

Omnibus presens scriptum visuris seu audituris Henricus dictus Margretor, villanus in Hælsyngør, salutem in domino sempiternam. Ne gestarum rerum memoria processu temporis penitus euanescat et pereat, litterarum testimonio solet perhennari, vt igitur desinit litis occasio successori. Sciant

vniuersi tam posteri quam moderni, me non persuasum nec sinistre introductum sed mera deliberacione prehabita et diuine remuneracionis ob respectum cum voluntate et consensv dilecte vxoris mee Cristine Frendesdotter religiosis et deo deuotis dominis abbati et conuentuj in Esrom omne ius, quod michi ex parte predicte vxoris mee jn quadam curia in Tiswillæ sita, dictis dominis per patrem predicte vxoris mee impignerata, pro octo marchis puri argenti, competebat, in placito prouintiali Holmbohæret, dicta coniuge mea presente et donacionem viua voce affirmante, in remedium animarum nostrarum ac progenitorum nostrorum contulisse, scotasse et apropriasse iure perpetuo possidendum, renuntians tenore presencium pro me et vxore mea sepedicta necnon heredibus nostris quibuscumque presentibus et futuris omni accioni doli mali, fraudis ac omni auxilio iuris tam canonici quam ciuilis, quod nobis uel heredibus nostris antedictis prodesse et dictis dominis nocere poterit in premissis uel aliquo premissorum. Si quis autem hominum, cuiuscumque condicionis existat, hanc nostram donacionem immutauerit aut dictos dominos hiis de causis inquietauerit, nisi digne penituerit et satisfecerit, deus omnipotens auferat partem eius de regno suo et tradat eum penis iehennalibus perpetuo crutiandum. Ne igitur per exortam obliuionis caliginem dictis dominis super huius donacionis beneficia molestia aliqua uel calumpnia poterit in posterum suborriri, eis presentes litteras sigilli mei appensione vna cum sigillis discretorum virorum Nicolai Iohannis, sacerdotis
Bl. 139. in Hælsyngøør, et Iohannis, rectoris ecclesie Tydekøph, curatorum animarum, roboratas contuli in premissorum testimonium et tutelam. Datum ibidem sub anno domini m. ccc. lxxx. nono, tercia feria ante festum beati Iohannis baptiste.

157. **13. Juni 1299.**

Super bonis in Gresholte.

In nomine patris et filij et spiritus sancti. Ego Jacobus Herbørnsun[1]) considerans in rebus hominum nichil firmum, nisi quo saluti anime consulatur, ex rebus michi a deo collatis testamentum meum condere disposui in hunc modum.

---

[1]) I Randen med nyere Haand: Jacop Biørnsen.

Inprimis monasterio de Esrom, vbi etiam eligo sepulturam, confero viginti marchas denariorum pro eis ipsis inpignorando duos solidos terre in censu in Gresholte per heredes meos redimendos, qui si infra annum non redemerint, licitum sit eidem monasterio possidere uel alienare ipsam terram pro suo libito voluntatis. Jtem singulis ecclesiis in Holmbohærath dimidiam marcham denariorum, singulis earum sacerdotibus duas oras, singulis earum diaconibus oram, domino Nicholao de Walby excepto, qui debet habere dimidiam marcham. Jtem ecclesie mee proprie vnum equum griseum, sacerdoti ibidem vnam marcham de equi pretio supradicti, diacono dimidiam marcham. Jtem claustro de Æplæholt vnam marcham. Jtem monialibus in Slangethorp marcham. Jtem minoribus fratribus in Haffn ij oras, hospitali ibidem ij oras. Jtem fratribus minoribus Roskildis ij oras, hospitali leprosorum ibidem ij oras, predicatoribus fratribus ibidem vnum solidum ordei et vnum solidum siliginis. Jtem fratri Petro[1]) ibidem predicatori, confessori meo, vnum salmj (?). Jtem ecclesie de Nøthæbothe ij oras, sacerdoti oram, diacono solidum. Jtem Gyurth v modios siliginis. Jtem Olauo Gris ouem cum agno et dimidium solidum annone. Jtem Toue iiij^or modios annone. Jtem puelle Gunner vaccam rubeam. Jtem Jnguaro et Cristine pueris vaccam. Exequtores huius testamenti constituo dominum Nicolaum de Walby supradictum,[2]) Petrum Jonæssun in Ørby, Herbernum Samundesun in Aggebothe, sub obtestacione diuini iudicij fratrem meum Nicolaum adiurans, vt cum eorum consilio hec omnia fideliter exequatur, et quoniam sigillum proprium ad manus non habeo, presenti testamento sigilla domini abbatis de Esrom, domini Mathie plebanj[3]) mei et domini Nicolai de Walby, virorum venerabilium, sunt appensa. Actum anno domini m. cc. xc. nono jn sabbato trinitatis.

158. **28. Nov. 1290.**

Super Bothorp et Hallendorp.

Vniuersis presentes litteras visuris et audituris Ingiærd relicta domini Barwidi salutem in domino sempiternam.

---

[1]) Petri. Cod. [2]) supradicti. Cod. [3]) Oprindeligt: plebano rettet til: plebanj.

Tenore presentium omnibus esse notum volumus, quod nos bona nostra mobilia et immobilia, que in Bothorp et Hallendorp iusto titulo possedimus, que dilectus frater noster dominus Olauus dictus Næsæ viris religiosis abbati et conuentui in Esrom ex parte nostra vendidit et scotauit, eisdem dominis abbati videlicet et conuentui bono animo cupimus et scotacionem ipsis per eundem fratrem nostrum super dictis bonis factam approbamus et ratam ac stabilem esse volumus, dimittentes predictis dominis abbati et conuentui memorata bona ab omni inpeticione nostra libere possidenda. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus
Bl. 140. litteris est appensum. Datum Roskildis anno domini m. cc. xc. quarto kalendas decembris.

159.

12. April 1291.

Super bonis Bosethorp.

In nomine patris et filij et spiritus sancti amen. Ego Margareta, vxor Kanuti Røøth, corporali tacta infirmitate, mente tamen sana et sollicita circa curam anime mee, considerans felicitatem vidue, que duo minuta in gazofilatium domini legitur optulisse et organo vocis dominice multo plura offerentibus est prelata, cuius exemplo ex illo modico, quod actenus possederam, volens peccata mea redimere, lego et confero et in presentiarum assigno monasterio sancte Marie in Esrom omnia bona, que possederam in Bosethorp, in agris, siluis, pratis, pascuis, pomerio atque domibus, cum omnibus attinentiis et iuribus ad dicta bona spectantibus absque omni excepcione, accedente ad hoc consensu et licentia dilecti mariti mei. Volo etiam, vt hec voluntas mea jnuariabiliter perpetuis temporibus perseueret, et vt rata ac firma semper permaneat, supplico venerabilibus[1]) patribus, dominis Iohanni archiepiscopo Lundensi, Iohanni episcopo Roskildensi et domino Ioon Litle, vt presentem collacionem et assignacionem suorum sigillorum munimine velint roborare

[1]) venerabilibus p patribus. Cod. Da der efter venerabilibus endnu var Plads tilovers paa Linien, begyndte Afskriveren paa det følgende Ord, af hvilket han dog kun skrev det første Bogstav.

in testimonium veritatis. In cuius rei testimonium eciam sigillum meum presentibus est appensum. Actum anno domini m. cc. nonagesimo primo, feria quinta proxima ante dominicam palmarum, presentibus domino Ioon, sacerdote de Karsebooth, Thrugillo Trut sun, Petro Vbbi sun, Asgoto Hæryst sun de Asmundruth, Iacobo Byørn sun, Iohanne Iacob sun, Ebbone Vincentij filio, fratribus Gunnero quondam abbate et Iacobo de domo Esrom et aliis plurimis fidedignis.

160.

7. Sept. 1355.

Super bonis in Slætholt.

Omnibus presens scriptum cernentibus Ascerus, sacerdos in Hælsyngæ, officialis domini decanj Haffnensis in Holmbohæret, Thorbernus Tuuæ son, Io[hannes] Sæmundæ son, Iacobus Øpæson, Andreas Boson et Nicolaus Øpæ son salutem in domino. Noueritis, quod anno domini m. ccc. l. quinto, profesto natiuitatis beate virginis in placito Holmbohæret ad hoc specialiter constitutus Sueno Henkil son scotauit monasterio Esrom in pignus bona sua in Slætholt, videlicet curiam cum agris, pratis et omnibus suis pertinentiis, pro decem marchis argenti, quas se recognouit in valore bono integre percepisse, circa festum beati Michaelis anno, quo voluerit, in grossis et sterlingis nec aliis commertiis redimenda, hoc prouiso, quod ipse Sueno omnes soluciones ad ius regium spectantes annuatim, donec redimantur, faciet de eisdem et monasterio pensionem inter condictam dabit, cum in ipsis voluerit residere, cum dimidietate fructuum de pomis et corimbo. Datum sub sigillis nostris anno et die supradictis.

161.

9. Maj 1494.

Super bonis in Bænnebiergh.

Alle[1]) mæn, thette breff see eller høre læses, helser iech Oleff Anderson i Bannebiergh ewindeligh meth wor herre. Giørendes alle witherlight meth thette myt opne breff, at Bl. 141.

[1]) Bl. 141, der optager hele dette Brev og Begyndelsen af det følgende, er skrevet med andet Blæk, men med samme Haand.

iæch meth myn kiære dotter Annæ haffwe i leye annamet i bægges wor liiffs tiidh aff hetherlighe oc renliffuede mæn oc herrer abbet Pæther Anderson, abbet i Esroms closter, oc alt ganske conuent i sammestedh oc fornæffnde theres closter Esrom alt then iordh oc grwnd, som the oc forskreffne theres closter Esrom haffwe i forskreffne Bannebierg oc Bannebiergs mark oc fang, som ær fiærde delen aff alt then iordh oc grvnd, som liggher til forskreffne Bannebiergh, agher oc ængh, woth oc tiwrt, æynkthet vnder taghet vden Walby kyrkes iordh, som hænne hører til, meth swodant skel oc wilkor, at iech oc forskreffne myn dotter Annæ schulle wære forskreffne herrer abbet oc conuent oc closter til wilia, wænscaff oc kiærlighet, hwar wij kunne, oc schulle wij giffwe them oc forskreffne theres closter Esrom arlighe aars til landgille aff fornæffnde iordh og grwnd eet pund bywg betyden at ythe indæn kynnermøsse i forskreffne closter Esrom, oc schulle wij æy pantsætte, sællie eller i nogher made affhænde forskreffne iordh oc grwnd, oc nær wij ære bothe affgangne aff thænne wærden, schal strax forskreffne iord oc grwnd komme oc wære frij oc qwith til forskreffne abbet, hærrer oc closter ighen vthen alle bægges wore arwinges oc alle andres gensyelse, hynder eller hielpæræde i nogher made, oc kænnes wij oss effther then tiidh och wore arffwinge ængen deel eller rettigheth at haffwe i fornæffnde iordh oc grwndh oc fiærde part, som fore stander. Oc skethe thet swo, at wij æy hølle forskreffne articlæ, som fore standher, tha schal thet breff wære døth oc maktløss, som wij haffwe aff forskreffne herrer abbet, conuent oc closter pa forskreffne iord oc grwndh, [oc forskreffne iord oc grwndh] strax komme oc bliffwe frij oc qwit til fornæffnde herrer abbet, conuent oc closter igen, som fore ær rørt. Til ythermere statfæstning oc bæthre forwaring hængher iæch myt indcegle næthen for thette myt breff meth hederlighe oc besketne dande mæntz indcegle, som ære Per Ly i Børsholm, Iep Foget burgemæster i Siøburg, Hænkil Ieipson [i] Alwmme, Thorbern Gammels i Togerop oc Mattis Iepson, som bode i Høgylt, hwilke som [iech] ther kiærlige om bether, at the beseygle thette myt opne breff meth megh. Datum in antedicto monasterio Esrom altera die proxima ascensionis domini, anno jncarnacionis eiusdem m. cd. xc. quarto.

162.

14. April 1322.

Priuilegium super nørre Siørop.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras visuris et audituris Andreas filius Olaui Tageson salutem in domino sempiternam. Ad noticiam omnium tam presencium quam futurorum volo pervenire, quod ego cum religiosis viris et discretis dominis abbate et conuentu ecclesie sancte Marie Bl. 142. in Esrom commutacione facta recepi ab ipsis omnia bona, que habuerunt in Rørbek maglæ, mobilia et immobilia, cum fundis, agris, pratis, pascuis, piscaturis et ceteris vniuersis ad dicta bona pertinentibus scotacione legittima et iure perpetuo possidenda, pro quibus omnibus ex consilio amicorum assignaui dominis predictis omnia bona, que in Syøthorp iusto tytulo possedi iure paterno, cum fundis, agris, pratis, siluis, piscaturis ac aliis pertinentiis quibuscumque, cum tota suppellectili rerum mobilium et immobilium scotacione legitima in placito Thriggæhæret Slangæthorp iure perpetuo possidenda. Ne igitur supradictis dominis vel eorum successoribus ex parte mea uel heredum meorum uel michi et successoribus meis ex parte monasterij supradicti possit in posterum queuis suborriri calumpnia uel molestia super commutacione supradicta, presentes litteras patentes eisdem dominis dedi sigillo meo signatas, sicut ipsorum dominorum litteras patentes recepi sigilli sui munimine roboratas. Datum Æplæholt anno domini m. ccc. xxij. quarto die pasche.

163.

26. Marts 1327.

Priuilegium super nørre Siøthorp.

Omnibus presens scriptum cernentibus Andreas Olæff son salutem in domino sempiternam. Tenore presencium constare volo tam presentibus quam futuris, quod religiosis viris et honestis dominis abbati et conuentui de Esrom aproprio presentibus villam nørre Syøthorp cum omnibus suis pertinentiis, videlicet agris, siluis, pratis, pascuis, piscacionibus ac arundinetis, sicut eandem pater meus et

ego post ipsum pleno iure dinoscimur possedisse, iusta commutacione facta cum predictis dominis pro omnibus bonis, que in Rørbek maglæ cum omnibus suis pertinentiis, agris, pratis, pascuis ac piscacionibus dicti domini possederant pleno iure. Ne autem ipsis uel eorum posteris a me uel a meis heredibus in posterum valeat preiudicium aut impeticio generari, has eis litteras super huiusmodi commutacione et appropriacione[1]) meo contuli sub sigillo, vnde et presentibus est appensum. Datum anno domini mccc. xx. septimo, in crastino annunciacionis [beate] virginis gloriose.

164.

24. Juni 1359.

Super bonis in Salthorp, Bannæbierg et Pathorp.

Omnibus presens scriptum cernentibus Iohannes Iacobi presbiter, canonicus Arusiensis, salutem in domino. Noueritis, quod presencium exhibitoribus, viris religiosis dominis abbati et conuentui in Esrom, omnia bona mea mobilia et immobilia, que in Holmbohæret possideo, videlicet tres curias, vnam in Pathorp, aliam in Salthorp et terciam in Bannæbiergh sitas cum agris, pratis, pascuis et omnibus aliis eorum pertinentiis quibuscumque, quocumque nomine censeantur, nullo excepto, cum omni integritate, qua eadem quiete et libere possedi, ob remedium animarum parentum meorum et mee donaui, in placito scotaui et tenore presencium assigno perpetuo possidenda. In cuius rei testi-
Bl. 143. monium et cautelam sigilla meum et dilecti amici mei domini Asceri, rectoris ecclesie Hælsyngæ, presentibus sunt appensa. Datum anno domini m. ccc. l. nono circa festum Johannis baptiste.

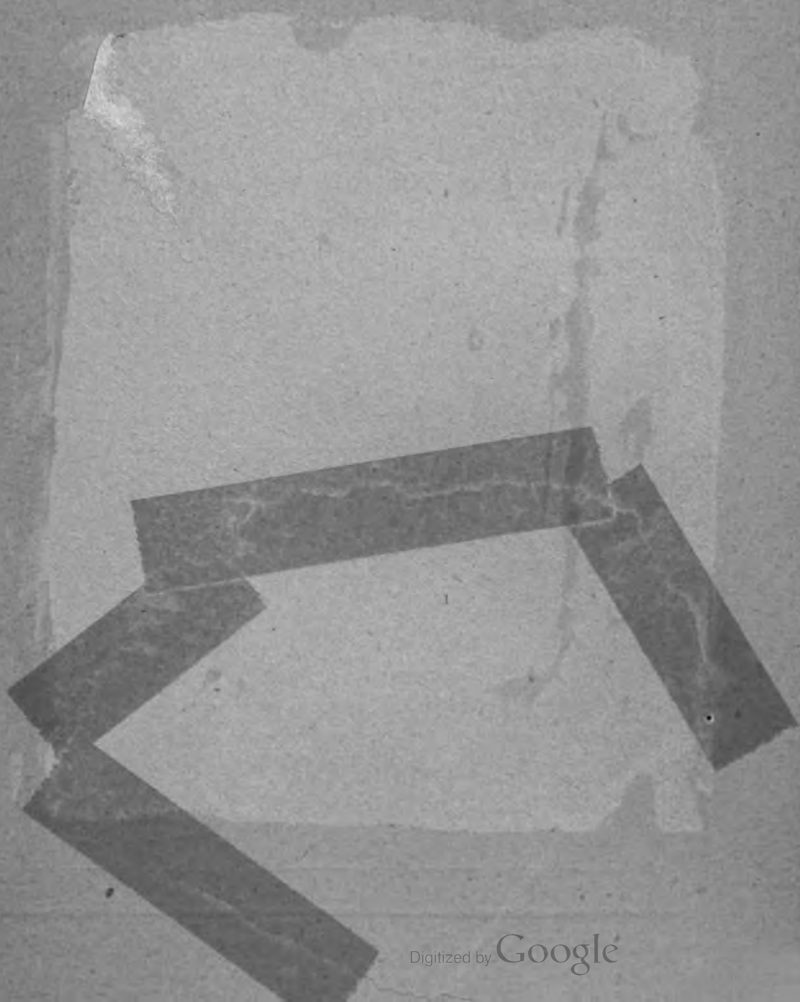
165.

Omtrent 1359.

Priuilegium super bonis in Salthorp, in Pathorp et Bannabiærgh.

Omnibus presens scriptum cernentibus Johannes Iacobi presbiter, canonicus Arusiensis, salutem in domino sempi-

[1]) apropropriacione. Cod.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie

har hidtil udgivet:

Kong Frederik den Førstes Registranter, udgivne af *Kr. Erslev* og *W. Mollerup*. 1879. Pris 5 Kroner.

Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve, udgivne ved *C. F. Bricka* og *J. A. Fridericia*. 1632—35. 1878—80. Pris 9 Kroner 40 Øre.

Codex Esromensis, udgivet af *O. Nielsen*. 1. Hefte. 1880. Pris 2 Kroner. Andet og sidste Hefte, af omtrent samme Størrelse som nærværende, vil ventelig udkomme i Løbet af 1881.

CODEX ESROMENSIS.

ESROM KLOSTERS BREVBOG

UDGIVET VED

O. NIELSEN

AF

SELSKABET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL DANSK HISTORIE.

MED UNDERSTØTTELSE AF
MINISTERIET FOR KIRKE- OG UNDERVISNINGSVÆSENET.

ANDET HEFTE.

KJØBENHAVN.
I KOMMISSION HOS RUDOLPH KLEIN.
TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO.
1881.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie

stiftedes i Januar 1877 med det Formaal at fremme Studiet af Fædrelandets Historie ved Offentliggjørelsen af nogle af de mange Aktstykker, Breve, Krøniker og andre Kilder, som endnu henligge utrykte eller ere mindre tilfredsstillende udgivne. Planen for Selskabet er den at betro Udgivelsen af de enkelte Kilder til et eller flere Medlemmer af Selskabet eller til Udenforstaaende, saaledes at de almindelige Regler for Udgivelsesmaaden vedtages af Selskabet, og saaledes at Udgivelsen kontrolleres gjennem et af Selskabet nedsat Udvalg.

Tilsynet med Udgivelsen af **Codex Esromensis** er af Selskabet overdraget Bibliotheksassistenterne *S. Gjellerup* og *C. Weeke*.

ternam. Noueritis, me viris religiosis dominis abbati et conuentui in Esrom omnia bona mea in Holmboharet sita, videlicet tres curias, vnam in Salthorp, aliam in Pathorp et terciam in Bannæbiærgh, cum fundis, domibus, agris, pratis pascuis et omnibus aliis eorum pertinentiis quibuscumque, quocumque nomine censeantur, pro viginti marchis puri argenti ponderis Coloniensis diu solutis ex mea deliberacione et maturo amicorum meorum consilio vendidisse, in placito Holmbohæret legaliter scotasse et in presentia placitancium dictorum thingøringe ad manus assignasse iure perpetuo possidenda. In cuius rei testimonium et cautelam sigillum meum.

166.

Omtrent 1359.

Item super bonis in Salthorp.

Omnibus presens scriptum cernentibus Johannes Iacobi presbiter, canonicus Arusiensis, salutem in domino. Tenore presencium recognosco, me viris religiosis domino abbati et conuentui in Esrom, presencium exhibitoribus, in duodecim marchis puri argenti ponderis Coloniensis ab ipsis vicissim pro vtilitate mea leuatis teneri et esse veraciter obligatum proximo festo beati Martini episcopi persoluendis, pro quibus sibi omnia bona mea in Salthorp sita, videlicet dimidiam marcham terrarum in censu cum fundis, domibus, agris, pratis, pascuis et omnibus aliis eorum pertinentiis quibuscumque inpignero per presentes, tali condicione adiecta, quod, si dicta argenti summa predicto termino soluta non fuerit, extunc memorati domini de ipsis bonis fructus et redditus pro vsibus suis percipient annuatim in sortem summe principalis minime computandos. In cuius rei testimonium sigillum meum.

167.

Omtrent 1359.

Omnibus presens scriptum cernentibus Johannes Iacobi presbiter, canonicus Arusiensis, salutem in domino. Noueritis, me viris religiosis dominis abbati et conuentui in Esrom, presencium exhibitoribus, in duodecim[1]) marchis argenti ab

---

[1]) duocim. Cod.

ipsis vicissim pro vtilitate mea leuatis teneri et esse veraciter obligatum, pro quibus sibi curiam meam in Salthorp sitam, videlicet dimidiam marcham terre, cum omnibus suis pertinentiis quibuscumque impignero per presentes tali condicione, quod eam in primis decem annis redimere non debeam, sed ipsi domini fructus omnes et pensionem interim leuabunt et de predicta summa michi annuatim vnam marcham argenti pro fructibus defalcabunt. In cuius rei testimonium sigillum meum.

168.

10. Okt. 1331.

Super ecclesiam Esbernæthorp primum.

Omnibus presentes litteras inspecturis Ingeburgis, dei gracia ducissa Hallandie et Samsø, salutem in domino sempiternam. Noueritis, quod, vacante ecclesia Esbernæthorp de
Bl. 144. iure et facto per mortem domini Michaelis sacerdotis dudum rectoris eiusdem, nos venerabilem virum[1]) religiosum dominum fratrem Petrum abbatem in Esrom et conuentum suum ibidem ad eandem[2]) canonice optinendam, in qua nobis merum ius competit patronatus, reuerendo in Christo patri domino Iohanni, diuina gracia episcopo Roskildensi tempore legittimo presentamus, necnon et omne ius, quod nobis racione patronatus in eadem ecclesia competit et competere potest, in predictum dominum abbatem pro se et suo conuentu tenore presencium transferimus, ordinacionem et prouisionem ipsius ecclesie eidem domino abbati, quantum ad nos spectat, concedentes, precipue et eisdem domino abbati et suo conuentui Esromensi ex altera parte ius eciam patronatus competit in eadem. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum anno domini m. ccc. tricesimo primo in crastino beatorum Dyonisij et eius sociorum in castro Syøburgis.

169.

18. Okt. 1446.

Regis Christoferi.

Christoferus, dei gracia Dacie, Swecie, Norwegie, Sclauorum Gotorumque rex, comes palatinus Reni et dux Bauarie,

---

[1]) Ordene: venerabilem virum ere senere tilskrevne, som det synes, med samme Haand, hvormed det øvrige er skrevet. [2]) eandam. Cod.

omnibus presens scriptum cernentibus eternam in domino salutem. Constare volumus vniuersis, quod felici conseruacioni monasterij Esrom, Roskildensis dyocesis, salubrius intendentes litteram illustris principisse Ingeburgis, quondam ducisse Hallandie et Samsøø, dictis monasterio et abbati concessam et presentibus annexam ratificamus, approbamus et tenore presencium confirmamus. In cuius confirmacionis testimonium secretum nostrum presentibus est appensum. Datum castro nostro Haffnensi die beati Luce ewangeliste, anno domini mcdxl. sexto.

170.

28. April 1449.

Christiernus, dei gracia Danorum, Sclauorum Gotorumque rex, comes de Aldenborgh et Delmenhorst, omnibus presens scriptum cernentibus eternam in domino salutem. Constare volumus vniuersis, quod felici conseruacioni monasterij Esrom, Roskildensis dyocesis, salubrius intendentes litteram illustris principisse Ingeburgis, quondam ducisse Hallandie et Samsøø, dictis monasterio et abbati concessam et presentibus annexam ratificamus, approbamus et tenore presencium confirmamus. In cuius confirmacionis testimonium secretum nostrum presentibus est appensum. Datum castro Haffnis feria secunda proxima post dominicam misericordia, anno domini millesimo quadringentesimo quadragesimo nono, anno vero regni nostri primo.

171.

23. Marts 1332.

Vniuersis presentes litteras inspecturis frater Iohannes, miseracione diuina episcopus Roskildensis, salutem in domino sempiternam. Cum instantia cotidiana et sollicitudo ecclesiarum nobis commissarum nos ammoneat ad efficaciter elaborandum, qualiter deificus cultus non inminui, sed semper valeat augmentari, quod per viros religiosos sollicicius credentes adimplendum, vbi eorundem eciam tenuitas poterit aliquatenus releuari, constare volumus vniuersitati vestre, quod nos dilectis nobis in Christo abbati et conuentui in Esrom Cisterciensis [ordinis], nostre dyocesis, ecclesiam Esbørnthorp per mortem domini Michaelis presbiteri dudum

rectoris eiusdem de facto et de iure ad presens vacantem
Bl. 145 contulimus, eandem[1]) prefato monasterio cum omnibus suis iuribus, fructibus et pertinentiis annectentes, saluo in omnibus iure nostro et nostrorum offitialium atque omnium nostrorum successorum, in quarum collationis et annexionis euidens testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in curia nostra Draugh anno domini mccc. tricesimo secundo, feria secunda ante diem annuntiacionis sancte Marie.

172.

14. Maj 1465.

Tingkorp.

Alle mæn, som thette breff see eller høre læse, helser iegh Axel Lagesson ridder i Claxholm ewindeligh meth gudh. Kwngiør ieg meth thette myt opne breff, at iech haffuer skiøth oc affhænt fran megh oc alle mynæ arffwinghe Esrom closter oc ther at bliffwe til gutz thiæneste een myn gardh, som kalles Tingkorp, ligendes i Holmbohæret i Greste sogn, til ewindeligh eye meth alt syn tilligelse, som ær agher oc ængh, skow oc marck, woth oc tiwrt, æynkthet vndher taget, ehwat thet hæltz ær, meth swodant skel, at iegh schal haffwe theres closters gotz, som ær Vgerløse, Wgelse, Lindholm oc Mørtorp meth alle theres tilligelse, i myn liiffs dage, nyde, brwge oc beholle, ligherwist som myt howet breff vtwiser, som iegh haffwer pa forskreffne gotz, oc til byndher iegh meg oc mynæ arffwinge ath frij oc hemble forskreffne closter Esrom then forskreffne gardh Tinkorp til ewigh tiidh vgenkallendes aff meg eller nogher mynne arffwinge, oc forbiwther iegh her effther nogher at beware segh meth forskreffne gardh eller nogher syn tilligelse vthen fornæffnde brøthre i forskreffne closter Esrom. Til ythermere forwaring hængher ieg myt indsegle for thette breff meth welbyrdigh mæntz her Thorbørn Billes insigle riddere aff Abramstorp, Mauricij Nielson aff Ogardh, myn brother, oc Henriks Skarsow, forstandere i Slangethorp closter. Datum Esrom tercia feria post dominicam cantate, anno domini mcdlx quinto.

---

[1]) eorundem Cod.

173. **30. Maj 1493.**

Priuilegium Petri Steen de bonis in Fiællenstorp.

Alle mæn, thette breff see eller høre læses, helser ieg Pæther Steen aff waben boendes vdi Fawerholm ewindelighe meth wor hærre. Giør ieg witherlight meth thette myt opne breff fore alle, at ieg meth myn frij wilie oc berodh hw oc meth myn kiære hwsfrwes oc børns wiliæ, sæmtikke oc fulburdelse haffwer giffwet oc meth thette myt opne breff giffwer, skøther oc altings affhændher fraa meg oc alle myne arwinge een myn gardh ligendes vdi Fiællenstrop i Siøburgh sogn vti Holmbohæreth, oc nw paa bole boer Niels Michelson, som giffuer aarlighe aar til landgilde xv skepper rwgh oc xviij skepper bywgh oc i skilling grot pæninge, til sancti Villems closter vti Æblæholt oc til iomfrw Maries closter vti Esrom for myn siæl salighed til ewindelighe eye at nydæ oc beholle for[1]) alle mæntz gensielse i nogher made meth alle **Bl. 146.** gortzens rette tilligelse, mark oc æng, skow oc fægandh, fyskewatn, woth oc tiwrt, encktit vnder taghet, eehwat thet heltz ær eller næffnes kan, meth swo dant skel, at ieg schal indscriffwes i theres closters bonæbøger, nydenis och delactenis giørendes mek aff closters gothe gerninger meth andre closters wæner oc welgernings mæn, toch swo, at her abbet vdi Æplæholtz closter, som nw ær oc æn her effther kommendes wordher, schulle altiid haffwe forscreffne gardh i theres forswar oc i theres frjj hawende wære, ful makt i oc aff at sætte, gestning, thiæneste, sagefald enæ vp at bære oc ther aff gortzens rette landgille halffdelen aff kornet oc pæninge, som ær viij skeppe rw, ix skepper biwg oc vj grot, at ydhæ vdi Esroms closter tymælighe hwært aar til gothe rethe, saa længe at her abetter i Esrom oc Æblæholt kwnne giøre hwær andre wetherlagh eller mageskiffte fore samme gardh oc landgille effther begges theres wiliæ oc nøyæ meth theres conuentz brøthres rodh oc sæmtikke. Thet swo i sændhet ær, oc til een ythermere forwaring oc stadfestelse, at saa bliffwe skal, ær myt indsegle hegnd næthen thette myt breff meth flere gothe mæntz insigle, som ieg ther til bedhet haffuer, som ær Mattis Roløffsøn myn kiære swaffuer

---

[1]) Dette Ord er skrevet to Gange.

i Rorop oc Erik Tygesøn i Slarslunde, vebnere, at the henge therres indsigle fore samme thette mit breff, som ær giffwet i Fawerholm aar og dagh effter gutz fødelse tiidh mcdxc tercio, fæmthæ dagh pintze.

174.

20. Jan. 1494.

Priuilegium super Wassingerøth et Kolsbeck.

Alle mæn, thette breff see eller høre læses, helse wij brother Ieiep Nielson, abbet vdi Æplæholtz closter, och menig conuent vdi sammesteth ewindelighe meth wor herre, oc giøre wij witherlight meth thette wort opne breff fore alle gode mæn nærwærendes oc kommeschullendes, at wij alle sammen endræcktelighe meth frij wiliæ oc berodh hw haffwe fulburt oc giort eet kiærlight oc wenlickt skiffte til wetherlagh meth werdigh father meth gudh her abbet Pæther Anderson, abbet i Esroms closter, oc menig conuentz brøthre i samme steth i saa modæ, at wij nw skiøthe oc affhænde fraa oss oc wort closter Æblæholt two wore [oc] closters garde, som wij til forn aff Esroms closter til skifftæ oc wetherlagh fanget haffwe, then eene ligendes vdi Wassingerødh i Vwelse sogn oc vdi Lywngehæret, oc nw pa bole boer Morten, som aarlighe aars giffwer ij pund korn, bigh oc rwg, oc ij skilling grot pæninge, then annen gard ligendes vdi Kolsbek vdi Blistrops sogn i Holmbohæret oc nw paa bole boer Pæther Jensson, som giffwer oc aarligh aars til landgilde ij pund korn, bywg oc rwgh, xv skilling pæninge, eet lam, i gaes, ij høns, xx læss wedh, sex skærefolk, too
Bl. 147. lemæn oc eet fodhernøth hwert aar at holle, meth alle gardenes rætte tilligelse, som ær agher oc æng, skow oc mark, woth oc tiwrt, fægang, feskewandh, entith vndhertaghet, hwat thet helstz [1]) ær eller næffnis kan, oc indtil Esroms closter at nydæ oc behollæ til ewindelighe eye fore alle mæntz tiltale eller gensielse i nogher madhe ffore the two garde, som wij igeen fyngæ aff forscreffne Esroms closter, liggændes vdi Ølstæde i samme soghn vdi Strøøhæreth, oc nw pa bole boer Nis Knwtson, som giffwer aarligh aars til landgilde iij pund korn, biwgh og rwgh, i skilling grot, i lam, i gaes, ij høns, oc i

[1]) heltz rettet til: helstz. Cod.

then annen gardh Lasse Ebbeson, som giffwer ij pund korn, bigh oc rw, i skilling grot, i lam, i goss oc ij høns, som therres breff ythermere vthwis oc inde holler, som the oss oc wort closter ther pa giffwet haffwe. Oc kænnes wij oss oc wort closter effther thenne dag engæn deel, eyædom eller rættickhet at haffwe i forscreffne garde oc gotz vdi Wassingrødh oc Kolsbeck. Skedæ thet oc swo, thet gudh forbywthæ, at forscreffne garde oc gotz eller nogher theres retthe tilligelse bleffwe forscreffne Esroms closter aff wunnet meth kyrkelow, landzlow eller nogher annen rettæ gang fore wort closters hemls brist skild, tha til plickte wij oss oc alle wore efftherkomere, abbether vdi Æblæholtz closter, them vdi Esroms closter saa gothæ ij gardhe aff landgille oc rentæ i alle made oc saa welbelæyelighe i geen at giffwe inden sex vgeen dagh ther næst effther kommendes oc altinges them oc theres closter vthen schade at holle i alle made, hwes ther aff kan komme meth kost oc tæringh i nogher madæ, vthen alt ythermere dagtingen eller hielpæræde. Til een bæthre forwaring ydermere bewissings oc stadfestelsæ, at swo vbrødælickt holles schal, hænge wij wort indcegle meth wort conuentz indseglæ næthen thette wort opne breff. Datum in monasterio nostro Æbleholt anno domini mcdxc quarto, die sanctorum Fabiani et Sebastiani martyrum.

175.

31. Okt. 1493.

De curia in Fiælenstorp.

Alle mæn, thette breff see eller høre læses, helse wij brother Jeip Nielson, abbet vdi Æpleholtz closter, et(!) menig konuent i sammestedh ewindelighe meth wor herre, oc giøre wij witherlight meth thette wort opnæ breff fore alle gothe mæn nærwærendes oc kommescullendes, at wij alle sammen eendreckteligbe meth fryy wiliæ oc berod hw haffwe fulburt oc giort eet kiærlight skifftæ til wederlagh meth werdugh father meth gudh her abbet Pæther Andersson i Esroms closter oc meninge conuentz brøthre i sammested i saa modæ, at wij nw skiøthe oc affhænde fraa oss oc wort closter Æplæholt alt then deel, rettikheyd oc eyedom, som ær halff-

delen aff then gardh i Fyellenstrop i Siøburgh sogn vdi Holmbohæret, oc nw vdi boer Nicles Mechelson oc giffwer
Bl. 148. aff wor deel til landgilde arlighaars ix skepper biwgh, viij skeppe rwgh oc sex grotte pænninge, meth alle gordzens rettæ tilligelse, som ær agher oc æng, skow oc marck, fagang, fyskewand, woth oc tywrt, entith vndertaghet, hwat thet hælst ær eller næffnes kan, oc indtil Esroms closter at nydæ oc beholle til ewindelighe eye fore alle mæntz tiltal eller gensyelsæ i nogher made, hwilken forskreffne halffwe gardh meth alt syn retthe tilligelse oc eyedom welbyrdigh man Per Steen i Fawerholm, hwes siæl gudh nadhe, oss oc wort closter giffuet haffuer til testament for syn læyersteth, fore then deel oc eyedom, som wij igeen fyngæ aff forskreffne her abbet oc conuent vdi Esrom, som ær een gaardh lighendes vdi Æyelstrop i Morwmmæ sogn vdi Holmbohæret, och nw pa bolæ boer Nis Gudmentzen, som aarligh aars giffwer vj skepper bywg oc sex skepper rwgh, oc ther til fynge wij xxv lubesk marck dansske pæninge, oc kænnes wij oss oc wort closter Æbleholt effther thænne dagh eengen deel, eyedom eller rettighet at haffwe i forskreffne gard oc gotz vdi Fiællenstorp. Skethe thet sigh oc swo, thet gudh forbiwthe, at forskreffne gard oc gotz bleffwe forskreffne Esroms closter aff wunnnet meth kyrkelow, lantzlow eller nogher anner retthe gang fore wort closters hemels brist skild, tha til plickte wij oss oc alle wore efftherkommere, abbether vdi Æpleholtz closter, them vdi Esroms closter een saa gothen gard aff landgillæ oc rentæ oc swo wel beleyeligh igeen at giffwe innæn sex vghen dag ther nest effther kommendes oc altinges them oc closter vthen skade at holle i alle made, hwes ther aff kan komme meth kost oc tæringh, vthen alt ythermere dagtingen eller hielpæræde i nogher made. Til een bæthre forwaring oc ythermere bewisningh hænge wij wort indsigle meth wort conuentz insigle næthen thette wort opnæ breff. Datum in monasterio nostro Æbleholt anno domini mcdxc tercio, vigilia omnium sanctorum.

176.[1])

15. Dec. 1496.

Priuilegium regis Iohannis super willam Æsmendrop.

Wii Hans, met gudz nade Danmarks, Norges, Vændes oc Gotes koning, vdwald koningh til Swerighe, hærtugh vdi Slæswik, i Holsten, Stormarn[2]) oc Ditmersken hertug, greffue i Oldenborgh oc Delmenhorst, giøre alle witherlight, at wij haffwe skiøt oc affhend oc met thette wort opne breff skøder oc affhænder fran oss oc kronenn oc effterkommere oc indtil renliffuede mæn her abbet Pæder oc meninghe conuent i Esserom closter thesse efftersereffne wore oc kronens garde oc gotz, som ær først Æsmendrop by, sex garde, i Holbohæret liggendes. Then første ær bryde garden, som Peder Litle i boer oc giffuer halff sywende pund koorn, jtem then annen, Lasse Marqwardson i boer oc giffuer halfftredie oc tywge skæpper rugh, eeth pund tre skæpper bygh, syw skæpper haffre, i lam, een gaes, fire høns, ij slætte daghe, fire skære Bl. 149.
dage, tre pløye daghe, ager xx læs weth, then tredie, Marquord i bor, giffuer xxiij skæpper[3]) rug, ith pund tre skepper byg, syw skepper haffre, i lam, i gas, iiij pullos, ij slætte dage, iiij skære dage, tre pløye dage, xx læss wedh, then fierde, Per Man i boer, giffwer xxiij skepper rug, ith pund tre skæpper byg, vij skæpper haffre, ith lam, i gas, fire høns, ij slætte dage, fire skære dage, tre pløye dage, xx læss wed, then fæmpte, Iep Hæwenson i boer, giffuer ij pund rug, ij pund byg, vij skæpper haffre, i lam, i gas, fire høns, ij slætte dage, iiij skære dage, iij pløye dage, xx læss wed, then sette, Ies Ysacksson i boer, giffuer xxiij skæpper rug, ith pund tree skæpper byg, syw skepper haffre, i lam, i gass, iiii høns, ii slætte dage, iiij skære dage, iij pløye dage, xx læss wedh, alle thesse forscreffne sex men giffue hwert annet aar een feedh oxe oc hwert annet aar een feed koo, oc hwert aar een feedh galt oc ith foer. Jtem i gard i Sebberop, som Hogen i boer, giffuer fire skepper rug, ny skepper haffre, sexten grotte myne een ængelsk, i lam, i gass, iiii høns, ij slætte dage, ij skære dage, tre pløye dage, xx læss wedh.

---

[1]) Dette og næste Brev er med andet Blæk, men med samme Haand, jfr. ovenfor Nr. 122 og 123. [2]) Stormarij. Cod. [3]) skapper. Cod.

Jtem i Hallendorp een gardh, Hans i boer oc giffwer tre skæpper rug, ny skæpper haffre, sexten grotte myne een ængelsk, i lam, i gas, iiii høns, ij slætte dage, iiii skiære dage, iij ploye dage, xx læss wed. Jtem two garde i Saltorp, vdi then første Arild i boer oc giffuer halff sywende skepper rug, xiiij skepper haffre, een marck, xj lubesk, i lam, i gas, iiii pullos, xx læs wedh, ij slætte dage, iiii skere dage, iij pløye dage, then annen gard, Henrik Diægn i boer, giffwer i pund rug, i pund byg, eet foer. Alle thesse forscreffne garde oc gotz met alle theres rette tilligelse, ager oc æng, skow oc mark, fiskewan, fæægand, wot oc tywrt, intthet vnder taget, hwat thet heltz[1]) æær eller næffnes kaan, skulle blyffwe wedh forscreffne her abbet, conuent oc Esseroms closter til ewindelige eye eyeschullendes, oc kænnes oss, wore effterkomere oc kronen eengend deel eller rettugheth at haffwe i thesse forscreffne garde oc godz eller theres tilliggilse effter thenne dagh, mæn skal bliffwe wed forscreffne Esseroms closter tiil ewiig tiidh, oc tilbynde wij oss oc wore effterkommere, koninger i Danmark, at frij, hemble oc fulkomelige tiilstaa forscreffne her abbet oc Esseromscloster forscreffne garde oc gotz met theres tilligelse fore hwer mantz tiltale, som thær kan pa tale meth rette i nogre made. Woræ thet swo, at forscreffne garde oc gotz eller nogher theres rette tilligelse worde forscreffne her abbet eller Esseromcloster affwunden met noghen ret, lantzlag eller kyrkelag, tha tilbynde wij oss, wore effterkomere oc kronenn at wederlegge forscreffne Esserom closter swo goth gotz, swo meghen rente oc swo wel beleyelight innen sex vger ther næst effter, at thet ær them affwunden, vden alt
Bl. 150. hynder, gensielse i nogher made, oc her fore sculle wij oc kronen haffwe til wetherlagh aff oss ælskelighe her Powil Laxman, wor hoffmæster, pa Esroms closters wegne elleffue hans garde oc gotz i Eskebierg by Aarshæret liggendes i Bregninge sogn met theres tilligelse, som hans breff, han oss ther pa giffwet haffwer, ythermere vdwiser. Tiil ythermere forwaringh oc stadfestelse lade wij hænge wort secret næden for thette wort opne breff, som giffwet oc screffwet ær pa Ascerbo gardh then thorsdagh nest er effter sancte Lucie dagh aar effter gutz byrd mcdxcvj°.

[1]) helt. Cod.

177. **16. Jan. 1497.**

Priuilegium concambij domini Pauli Laxman.

Jech Powil Laxman ridder pa Wallen giør witherligh meth thette myt opne breff, at iech haffuer giort eet wenligt oc kærlight mageskiffte met hederligh oc renliffwet man her abbet Pæther Anderson, abbet i Esroms closter, oc alt menige conuent i sammesteth i swo made, at the schulle haffwe til ewindelight eye thesse efftercreffne mynna garde oc gotz liggendes i Siæland, først i gard i Væleby hoos Draxholm, som Iens Petherson nw i boer oc giffuer til aarlight landgillæ iij pund korn, i skilling grot, jtem een gard i Rwæ i Otzhæret, som Clemen i boer oc giffwer til landgille ɉ lødig mark, jtem i gardh i Vppeswndby, som Niels nw i bor oc giffuer til landgille iij skilling grot, jtem i gard i Lywngbymagle, som Iens Nielson i boer oc giffuer til landgille iiij skilling grot, v skilling lubesk oc ij hwithe. Thesse forscreffne garde oc gotz schal forscreffne her abbet, conuent oc Esroms closter nyde, bruge og beholle til ewindeligh eye eyeschullendes fran megh oc alle myna arffwinge meth alle forscreffne gardes tilligelse, som ær meth agher, æng, skow, marck, fyskewatn, fægant, wath oc tiwrt, æynkthet vnden taghet, meth hwat naffn thet hæltz[1]) ær eller næffnes kan, inden alle fyre markeskel eller vden, oc kænnes iegh megh eller myne arffwinge ængen ythermere deel eller rettighet at haffwe i forscreffne garde oc gotz effter thenne dagh, mæn schulle bliffwe wet forscreffne Esromscloster til ewindeligh eye, som forscreffuet staar. Thij tilbynder iech meg oc myne arffwinge forscreffne her abbet oc Esroms closter forscreffne garde oc goetz frij oc hemble oc fulkommelighe til staa for hwær mantz tiltal eller gensielse, som ther meth retthe kan pa tale i nogher made. Wore thet oc soo saghe, thet gudh forbiwthe, at forscreffne garde oc gotz bleffwe forscreffne her abbet, hans effterkomere eller Esroms closter affwunnet meth lantzlagh, kyrkeræt eller meth noghen retgang, tha beplicter iegh meg oc mynæ arffwinge forscreffne her abbet oc Esroms closter swo goth gotz igeen at wetherlegge inden sex vgher nest effter, at thet ær Esroms closter affwunnet, meth swo goet ræntbe oc swo welbeleyelight vden

[1]) hælt. Cod.

alt hynder eller hielpæredhe i nogher made oc holle forscreffne closter Esrom thet altztings skadeløst meth alt kost, thæring oc vmaghe, som thet segh bør. Oc hwes ythermere ær, som forscreffne her abbet oc Esroms closter schal haffwe til wetherlagh aff meg, haffwer høgboren første Kong Hans wetherlaght them pa mynnæ wegne, først meth sex Hans Nades garde i Esmendrop liggendes, een i Hallendrop, een i Sebberop oc two i Salterop, som Hans Nades
Bl. 151. breff ther pa ythermere vdwiser oc indeholler, Hans Nade Esroms closter ther pa giffwet haffwer. Oc hær emodh haffwer forscreffne her abbet oc Esroms closter wetherlaght meg meth closters garde oc gotz, som ær først Stennolt, Stennoltmølle, Byrtingsburgh, Fiælolt oc gamble Grønolt, jtem met tolff theres closters garde i Tiswillæ i Holbohæret, som theres breff ythermere vdwiser oc indeholler, the meg ther pa giffwet haffwe. Til witnesbyrd hænghær iech myt indseygle næthen for thette myt opne breff meth flere gothe mæntz indsegle, som ieg ther til bether, som ær først Henrik Iensson i Lywngby, Thorbern aff Gwrffwe, Per Ly aff Børsholm oc Mattis Anderson, radman i Hælsyngøør. Datum anno domini mcdxc septimo, ipso die beati Marcelli pape et martiris.[1])

Bl. 152[2]). 178. **7. Febr. 1400.**

Confirmacio regis Erici super bonis in Hakendorp et Tollerop.

Ericus, dei gracia regnorum Dacie, Swecie, Norwegie, Sclauorum Gottorumque rex et dux Pomaranie, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Noueritis, quod sub anno domini m.°cd.°, sabbato primo ante festum Scolastice virginis, Roskyldis constitutus nobilis vir Johannes Olaui de Ledhowe armiger[3]) coram illustrissima

---

[1]) Dette Brev ender midt paa Siden. Nedenunder er med samme Haand som paa Bl. 51 og Bl. 68 — se ovenfor S. 66 og 86 — skrevet Følgende: Auscultate et collationate sunt et fuerunt legis opere præscriptis earum veris originalibus litteris concordantes, quod protestor manu propria Franciscus Roberti. (Notarialmærket). Det øvrige af Bladet er ubeskrevet. [2]) Her begynder en ny Haand, som fortsætter til Bl. 171. [3]) I Randen med nyere Haand: Johan Olsen aff Ledøwe.

domina et matre nostra carissima domina Margareta, dei gracia regina Dacie, Swecie, Norwegie etc. ac aliis nobilibus, videlicet dominis Teczone, dei gracia episcopo Ottoniensi, Johanne Lagosson, Nicolao Siwarsson, Erico Nielsson, Jacobo Knap, Henrico Wardenbergh, militibus, Laurencio Jensson de Oreby, Awone Steegh, armigeris, ceterisque pluribus fidedignis in multitudine copiosa jn placito nostro justiciario latori presencium, honorabili viro domino Jacobo Knutsson preposito Roskyldensi, bona sua, videlicet tria atinge terrarum in Hakendorp Halsnes sitarum, quarum vnam quidam Astradus, alteram vero Petrus Sutor inhabitant, tercia autem illarum nunc desolata est, jtem vnum ating terrarum in Tollorp, nunc desolatum, cum omnibus et dictorum bonorum adiacenciis, agris, pratis, pascuis, siluis, piscaturis, molendinis, molendinorum locis, aquarum cursibus, damme et damsband, cultis et incultis, quocumque nomine censeantur, nullis demptis, vendidit, scotauit et alienauit jure perpetuo possidenda, nichil sibi vel heredibus suis juris vel proprietatis in predictis bonis aliqualiter reseruato, recognoscens se plenam recompensam, precium et satisfaccionem competentem ad nutum suum nunc actu perceptas, nil restanti, integraliter pro premissis bonis subleuasse, vnde obligabat se predictus Johannes Olaui et heredes suos antedicto domino Jacobo Kanuti preposito Roskildensi et eius heredibus, uel cui antedicta bona annuere velit, vniuersa predicta bona cum omnibus et singulis suis pertinenciis apropriare et disbrigare ab impeticione quorumcumque, prout exigunt leges terre. Datum anno, die et loco supradictis nostro ad causas sub sigillo, teste Johanne Swenonis Bryms, justiciario nostro.

179.

3. Avg. 1400.

Super bonis in Hagendorp et Tollorp.

Omnibus presens scriptum cernentibus Jacobus Kanuti, prepositus Roskyldensis, salutem in domino sempiternam. Notum facio vniuersis presentibus et futuris, quod in honorem omnipotentis dei et beate virginis Marie et ob remedium anime mee parentumque meorum sano adhuc corpore et animo deliberato confero, do et scoto ac ad perpetuam possessionem jn presenti assigno venerabilibus et religiosis viris

dominis abbati et conuentui in Esrom omnia bona mea, que in Halsnes habeo, scilicet tres curias in Hagenthorp et vnam curiam in Tollorp, quas curias predictas titulo vere empcionis possideo, cum omnibus suis pertinenciis, agris, pratis, siluis, pascuis, piscaturis, humidis et siccis, dictis bonis adiacentibus, nullis penitus exceptis, nichil mihi juris vel proprietatis vel heredibus meis in premissis bonis vel ipsorum aliquibus quomodolibet in posterum reseruato, que quidem predicta bona a discreto viro Johanne Olaui armigero jn Lethewæ protunc habitante bonis ruralibus et pecunia comparaui, prout littere ipsius super hoc confecte et dictis dominis de Esrom cum bonis nominatis ad perpetuo possidenda per me tradite[1]), vt premittitur, plenius attestantur. Et vt premissa bonorum collacio, dacio, scotacio et tam libera, vt premittitur, assignacio rata sit[2]) et firma ac perpetuis temporibus permaneat jrreuocabilis a quocumque, sigillum meum vna cum sigillis nobilium ac discretorum virorum, Laurencij Jensson decani, Petri Lykkæ archidiaconi[3]), Johannis Awesson, cantoris Roskyldensis, Johannis Olæfson[4]), Nicholai Awesson, militum, Awonis Stegh, Johannis Gørstinghe, armigerorum, presentibus est appensum. Datum Roskyldis anno domini m.°cd.° die inuencionis sancti Stephani prothomartiris.

180.

3. Avg. 1400.

Confirmacio regis Erici super bonis eisdem.

Ericus, dei gracia regnorum Dacie, Swecie, Norwegie, Slauorum Gothorumque rex et dux Pomeranie, omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino. Noueritis, quod sub anno domini m.°c.d°, tercia feria proxima post festum beati Petri ad vincula, Roskildis jn placito nostro justiciario constitutus honorabilis dominus dominus Jacobus Kanuti prepositus Roskyldensis coram nobilibus viris ac dominis Petro Lokke archidiacono Roskyldensi, Nicolao Awæsøn et Magno Munk, Nicolao Niclessøn, Nicolao Grubendale, militibus, Hermanno Flemyng, Mølike Holk, Petro Steen, armigeris, ac

---

[1]) traditis. Cod. [2]) sic. Cod. [3]) archidiani. Cod. [4]) I Randen med nyere Haand: Johan Olsen.

aliis pluribus fidedignis latoribus[1]) presencium, abbati et conuentui monasterij Esierom, bona sua, videlicet tres curias in Hagendørp et vnam curiam jn Tollørp Halsnes sitas cum omnibus suis pertinenciis, nullis demptis, quocumque nomine censeantur, jn honorem omnipotentis dei et sancte sue genitricis Marie ac remedium anime sue cum omnibus litteris et caucionibus, quas super predictis bonis habuit, nichil sibi vel heredibus suis juris vel proprietatis in premissis reseruato, scotauit et assignauit jure perpetuo possidendas. Datum anno, die et loco, quibus supra, nostro ad causas sub sigillo, teste Johanne Swensøn Bryms, justiciario nostro etc.

181.

20. Maj 1336.

Super bonis in Eghebierg et Lestrop.

Omnibus presens scriptum cernentibus Sywardus Sywardi Bl. 153. de Ooraby salutem in domino sempiternam. Notum facio vniuersis per presentes, quod recognosco, me nobili viro et honesto Jacobo Absolonson de Wethinghe presencium exhibitori in centum marchis puri argenti sub pondere Coloniensi teneri veraciter obligatum sibi vel suis heredibus per me vel meos heredes in festo beati Michaelis sub anno domini mccc. tricesimo octauo futuro persoluendis, pro qua quidem summa argenti sibi omnia bona mea mobilia et immobilia in Eghebiærgh et Læsthorp sita cum agris, pratis, pascuis, siluis, piscaturis, coloniis et aliis dictorum bonorum pertinenciis quibuscumque impignero per presentes, tali condicione prehabita, quod ante predictum terminum nullam penitus habeam potestatem memorata bona aliqualiter redimendi, sed si in predicto die per me redempta non fuerint[2]), semper ad idem festum annuatim futurum remanebunt dicta bona sub libera ordinacione dicti Jacobi, jta quod dictorum bonorum redditus et prouentus singulis annis libere percipiat jn summam tamen principalem debiti minime computandos, donec dicta bona pro prelibata summa argenti in tali festo, sicut superius est expressum, redimantur. Jnsuper obligo me, ipsum Jacobum pro edificiis in dictis bonis erigendis de

[1]) loteribus. Cod. [2]) fuerit. Cod.

cetero vel bonorum ipsorum melioracionibus quibuscumque indempnem penitus conseruare, priusquam dicta bona redimantur. Protestor insuper per presentes, quod omnes littere alie vsque ad diem hodiernam per nos date ex vtraque parte super causis quibuscumque irrite sint et inanes et de cetero nullius penitus sint vigoris, sicubi contigerit eas reperiri. Jtem recognosco, michi pro dicto argento dicto Jacobo per me soluendo in cautionibus et prompta pecunia juxta voluntatem meam esse totaliter satisfactum[1]). Jn cuius rei testimonium et cautelam firmiorem sigillum meum vna cum sigillis discretorum virorum, domini Kanuti, archidiaconi Lundensis, Johannis Hasenbiærgh, Strangonis Johannis, monetarij Lundensis, et Nicholai Strangæson, filii sui, presentibus est appensum. Datum Lundis anno domini mccc. tricesimo sexto secunda feria in ebdomoda pentecostes.

182.

1. Juli 1395.

Jæck[2]) Jens Axelsøn aff wapen kænnes thet meth thette myth opne breff, ath aff the fyre hwndret lødege mark i kolnysk wæcth, som hær Bo Falk och Eskil Falk hafdhe Høwæby oc Høweby fangh i pant førre aff hær Niels Hak aff Høwæby, och hwilket jæch haffuer fanghet aff myn mothersyster frw Marinæ for c lødhe mark i kolnysk wæcht aff the forscreffne iiij^c lødhe mark, tha haffwer jæch opladhet Jenss Falk aff Walløff thennæ breeffører Eghebiærigh oc Lestrop i Odzhæræt meth syn til høryngh oc mæth breff oc al ræet, ther jæk ther til haffuer, swo ath han oc hans arffwinghe, æller hwem han thet lathæ æller vnnæ wil, thet beholle skal, swo ath jæck æller mynæ arffwinghe æller nogher paa wore wegnæ skal ther aldhre paa saghe æller paa talæ, och ther til haffwer jæck giorth i hans mynnæ for the andhre forscreffne iij^c lødhe mark i kolnysk wæcth, swo ath hannem nøgher, æffther thii som thet qwitæ breff vdhwyser, som then forscreffne Jæns Falk megh giffueth haffuer paa the forscreffne

[1]) satisfactam. Cod. [2]) Med en nyere Haand staar i Randen: Super Egeberig oc Lestrup i Otz herrett.

iiij[c] lødhe mark i swo madhe, som til foren ær sagth, oc æffther thet ath Jens Falk haffuer megh qwit ladhet for then forscreffnæ swm j swo modhe, som til foren ær sagth, tha lather jægh och myn mothersysther ffrw Marynæ oc wore Bl. 154. arffwynghe forscreffne Jens Falk oc hans arffwinghe ledygh oc qwit oc orsaghe for alle handhe stycke til talen och krauæ och rætticheth, ther wij forscreffne Jæns Axelsson, ffrw Marinæ oc woræ arffwinghe haffuæ hafft til hær Bo Falk, Eskyl Falk æller Jæns Falk æller theres arffwinghe i nogher madhe til thene dagh. Tyl mere wissen oc forwaryngh alle thesse forscreffne stycke tha haffuer jægh Jæns Axelsson oc myn mothersysther ffrw Marinæ wore insegle hængt for thette breff, oc til wytnes byrdh alle tesse forscreffne stycke tha haffuer mæctyst førstynnæ ffrw Margrete, meth gutz nadhe Norges oc Sweriges drotnyngh oc ræth arffwingh oc førstynnæ rygenss i Danmark, och ærlighe fæthre hær Jæip, meth gutz nadhe ærkæbyscop i Lund, oc hær Pædher, byscop i Arws, ladhet theres jndseglæ hænges fore thette breff. Gyffwet oc screffweth paa Falstherbodhe vndher wars hærræ føthelsæs aar thusendhe thryhwndret halff fæmthesynnetiwge aar paa thet fæmthe, annen dagh æffther sancte Pæthers oc sancte Powels dagh.

183.

Omtrent 1396.

Jæck Niels Sywardsson ryddher kænnes thet meth thette myt opne breff, ath thette myth æfftherscreffne gotz war myn nadeghe herræ koningh Waldemar, hwæs syæl gwdh haffue, oc myn nadighe frwe drotning Margrete til pant sæth oc them til pant stodh for ij[c] lødhege mark lødicth sølff kolnysk wæcth, oc nw haffuer jæch thette samme æfftherscreffne gotz loglyghe loghbudhet, och tha ynghen kom aff mynæ samfrændher, som thet købe wille, tha haffuer jægh æffther myn oc mynæ samfrænders oc wennes radh, fry willye, samtycke oc fulbørdh solth, skyøt, affhændh oc antwordhet forscreffne myn nadyghe ffrwe drotningh Margrete thet samme gotz, swo som ær Eghebiærgh lyggendhe i Otzhæret oc swo meghet i Lestorp, som hær til haffuer ligghet til Eghebiærgh, och alth Egebiærgs fangh meth agher, ængh, skowe, fyske-

watn, fægangh, møller, møllæsthædhe, woth oc tywrt, ødhe och bygdh, oc all och hwer syndherligh thesse forscreffne gotzes tilliggelse och til høringh, ænkte vndher taghet, ee hwat thet hælsth hædher æller ær, meth all rættighet, som jægh æller mynæ foreldhre til æller paa thette forscreffne noghen tydh i noghre madhe, i hwat thet hælst ær, haffue hafft æller haffue, ffran megh och myne arffwinghe och til forscreffne myn ffrw drotningh Margrete, æller hvem hwn thet vnnæ æller ladhe wil, vghentallennæ till ewærdeligh eyæ, oc kænnes thet, ath megh och myne arffwinghe ære swo fwlleghe fwlt for alt thette forscreffne alle redhe scet och giort meth joregotz i alle madhe, swo ath megh fwllelighe och wæl at nøgher, och affsyær jægh megh och mynæ arffwinghe fran thette forscreffne gotz æller nogher theræ tilliggelse æller til høringh noghen ræth æller rættighet æller atale hær æffther ath haffue æller haffue skulle, och om noghre breff hær æffther fynnes, som forscreffne myn ffrwe, æller hwem hwn thette forscreffne vnnæ æller ladhe wil, matthe til skadhe æller hyndher komme oc megh æller myne arffwinghe matthe til godhe komme, the breff mæler jægh dødhe oc mactløse, swo ath the skulle hær æffther forscreffne myn frwe, æller hwem hwn thet vnne æller ladhe wil, til engthet
Bl. 155. hindher æller skadhe komme, och hwath breff, som jægh vppa thette forscreffne haffuer æller fynne kan, som forscreffne myn frwe, æller hwem hwn thet vnnæ æller ladhe wil, kwnne til godhe komme, the breff skal jægh hænne antwordhe for jnnen poske, som nw næst kommer, oc the breff skulle hænne, æller hwem hwn thet vnne æller ladhe wil, til godhe komme oc jnghen stædh til skadhe æller til hyndher, och byndher jægh megh oc mynæ arffwinghe forscreffne myn frw drotning Margrete, oc hwem hwn thet vnnæ æller ladhe wil, alth thette forscreffne gotz Eghebiærg oc swa meghit i Lestorp, som hær til haffuer lygghet til Eghebiærgh, oc alt Eghebiærgs fangh meth al syn tilliggelse oc til høringh, ængthet vndher taghet, at fry oc at hæmlæ fran hwærs mantz atale, æffther thy som landz loghen til sygher. Oc til meræ bewaryngh alle thesse forscreffne stycke tha ladher jægh forscreffne Niels Sywardson myt insegle meth willyæ oc witskap hænges for thette breff, och wy byscop Pædher aff Roskylde, byscop Tetz aff Othens, Jæns Lawesson,

Jacop Kalff, Erich Nielsson oc Niels Trwesson, ryddere, Lasse Jensson af Oreby, Trwet Has oc Awe Steegh, a wopn, ladhe wore jnsegle til wytnesbyrdh hængis næthen for thette breff. Datum.[1])

184.

28. April 1396.

Super bonis in Eghebiergh.

Alle, som thette breff høre æller see helser Jæns Falk aff Walleff a wapn ewynnelighe meth wor herræ. Jægh kwngør thet alle mæn meth thette myt opne breff, at jægh haffuer vpp ladhet høghboren førstynne myn nadighe frwe drotningh Margrethe Eghebiærgh och Lestorp i Otzhæret meth all tesse gotzez til høringh, wath oc tywrth, och ængthe vndhertaghet, som Jacop Axelsson thet fyck aff Sywardh Sywardsson, oc jægh syæn fyck aff Jønes Axelsson, meth alle breff og rættighet, som the til thet forscreffne gotz fore megh haffde och jægh sythen aff them haffuer fanghet, æffther forscreffne myn frw drotnings nytte oc willyæ ath skycke, och hwem hwn thet vnnæ wil, och kænnes jægh, ath forscreffne myn frw drotningh haffuer megh fulth giort for thet forscreffne gotz och breff och rættighet, swo ath megh ther fore fullelighe nøgher. Thij ladher jægh forscreffne myn frw drotningh, oc hwem hwn thet forscreffne gotz vnnæ will, vpp och antwordher thet forscreffne gotz Eghebiergh oc Læstorp meth all there tilhøringh och meth alle breff och rættighet i alle modhe, som nw til foren ær sagth, swa ath jægh oc mynæ arffwinghe skulle jnghen til tale æller rættighet meer til thet forscreffne gotz haffue. Tyl forwarelse alle thesse forscreffne stycke tha haffuer jægh meth beradh oc godh willyæ ladhit myt jnsegle hænghes for thette breff, oc haffuer jægh bedhet her Johan Moltike, riddere, oc Hænnike Moltike aff Torbenefelle, Eskyld Petherson, Ewerth Moltike aff Heynæth, Hænnike Olefson, Jens Gørsting oc Awæ Steegh, a wapn, lathe theres jnsegle til witnesbyrd hænges for thette breff. Giffwet i Walleff æffther wor herres føthelsæs aar twsendhe thryhwndret halffæmthesynne tywe aar paa thet siætthe aar, then fredagh næst fore sancte Philippi oc Jacobi dagh apostæle.

[1]) Hermed ender Brevet i Cod.

185.

5. Febr. 1400.

Confirmacio regis Erici.

Ericus, dei gracia regnorum Dacie, Suecie, Noruegie, Sclauorum Gothorumque rex et dux Pomaranie, omnibus presens scriptum cernentibus salutem jn domino sempiternam. Nouerint vniuersi, quod sub anno domini m°. quadringen-
Bl. 156. tesimo die beate Agathe virginis in placito nostro justiciario constitutus nobilis vir dominus Nicolaus Sywardson miles coram nobilibus viris et discretis dominis Petro, dei gracia episcopo Roskildensi, Jacobo Kanuti, preposito ibidem, Johan Olaui[1]), Nicolao Basse, Henrico Worthenbergh, Johanne Lawesson, Erico Niclesson, militibus, Johanne Gørstinghe, Petro Steen, Petro Martinsson, armigeris, ac aliis pluribus fidedignis placito nostro justiciario presidentibus bona sua infrascripta in Otzbæredh sita, que jllustrissime principi et domine et matri nostre carissime, domine regine Margarete prius in pignore stabant, jpsi tamen domino Nicolao Sywardson ex parte vere proprietatis et dominii pertinencia, proximis et cognatis rite et legaliter venalia exhibita, prefate jllustrissime principi domine regine Margarete, videlicet Eghebergh, Eghebergsfangh et omnia bona sua in Lestorp cum omnibus et singulis dictorum bonorum adjacenciis, humidis et siccis, mobilibus et immobilibus, quocumque nomine censeantur, ex mea voluntate, deliberato animo ac consilio et consensu amicorum et consanguineorum suorum scotauit, alienauit et ad manus suas tradidit vel quorum, quibus predicta bona dimittere vel annuere velit, jure perpetuo possidenda, nichil sibi vel heredibus suis, juris vel proprietatis in premissis reseruato, recognoscens se plenum precium et sufficientem pecuniam ad suum beneplacitum, vt plene contentatus est, pro[2]) omnibus et singulis premissis bonis integraliter subleuasse, vnde obligabat se et heredes suos ipsi domine nostre regine Margarete, heredibus et successoribus suis, vel cui dicta bona dimittere vel annuere velit, apropriare et disbrigare ab jmpeticione quorumcumque, prout exigunt leges.

---

[1]) I Randen med nyere Haand: Jahan Olsen. [2]) quod. Cod.

Jn cuius rei testimonium sigillum nostrum ad causas presentibus est appensum. Datum anno, die et loco supradictis, teste Johanne Swenonis Bryms justiciario nostro.

186.

14. Febr. 1400.

Vij Margrete, meth gutz nadhe Waldemars dane konings dotther, kænnes thet meth thette wort opne breff om thette æfftherscreffne gotz, swo som ær alt thet gotz Eghebiærgh i Otzhæreth lyggendhe, meth swo meghet aff Lestorp, som til thet samme Eghebiærgh hær til lygghet haffuer, och meth alt thet samme Egebiærgs fangh, i hwath thet hælst hedher æller ær, meth aghre, ænghe, skowe, fyskæwatn, fægang, moller, møllestædher, woth och tywrt, ødhe och bygdh, och al hwar syndherlighe tysse forscreffne gotzes tillyggelse och tilhøringh, yncte vndher taghet, i hwat thet hælst hedher æller ær, hwylketh alt forscreffue wij til foren giffwet, skyøt, affhændh och antwordhet haffue i gutz och wor ffrowes hedher ffor wor hærres, och wor, och hans och wor fadhers och modhers och foreldhres, oc wor søns syæle, ffran oss och til Esromsclosther lyggende i Syæland, til ewærdeligh eghe, och wij them wort opne breff ther vppa giffuet haffue, och nw haffwe abbethen oc conuent i thet samme closther oss och een annen personæ, hwem wij thet vnnæ wille, alt thette forscreffuen gotz meth al syn tilhøringh, som fore ær sagth, wnth och ladhet ath besydhe och beholdhe, nydhe oc brwghe vghenkallelighe, swo længhe som wij leffue, æller then persone leffuer, som wij thet vnnæ wille, och ath wij æller then persona skulle plectygh wære ath gyffue forscreffne abbet och conuent i there forscreffne closther thre lødhe mark, fæm och føretywe skilling lubesk regneth for hwer lødhe mark, i swo danne pænninge oc mynt, som i Dannemarck ære geffue och gænghe, til landgille ther aff hwert aar for jnnen jwl, swo længhe som wij æller then personæ leffuer, och naer wij æller then persona[1])

---

[1]) I den nederste Rand af Bladet er med en anden Haand skrevet: .... issle Wlff et filius eius Henrich Wlff.

Bl. 157. dødhe ære, tha skal alt thette forscreffne gotz meth al syn telligelsæ genisth i ghen komme fryth oc frælst til thet forneffnde closther Esrom vdhen hyndher oc længher tøfryngh oc vdhen alt archt. Oc til mere bewaryngh och alle thesse forscreffne stycke sculle stadighe faste oc vbrødelighe bliffue i alle madhe, som fore screffuet staar, tha ladhe wij forscreffne Margrete oc wor søn koningh Erych wore jnsegle meth willyæ och wytskap hænges for thette breff, och haffue wij bedhit ærlighe fædhre byscop Pædher aff Roskyld, abbet Niels aff Sore oc abbet Æsbern aff Knardorp lathe there jndsegle til wytnesbyrdh hænghendes for thettæ breff. Datum anno domini m°. cccc°. ipso die beati Valentini martiris.

187.

10. Febr. 1400.

Vii Margrete, meth gutz nadhe Waldemars dane konings dotther, kænnes meth thetthe wort opne breff, ath wij heel och vsiwgh, meth wor gothe wyliæ, thøm ath spurthæ, som burdhe ath atspøryæs, i gutz och war frowes hedher, for war herræs oc fadhers oc war mothers oc theræ forældhre oc war søns oc war eghin syæle, alt thet gotz, swosom ær Egbergh j Otzhæreth lyggende meth swo meghet aff Lestorp, som til forneffnde Egebergh hær til lyggeth haffwer, oc meth al Egebergs fangh, i hwat thet hælst hedher æller ær, meth aghre, ænghæ, skowe, fyskæwatn, fægang, møller, møllestædher, woth oc tiwrth, ødhe och bygd, oc al och hwor thisse forscreffne gotzes tilliggelsæ och tilhøringh, engte vndhen taghet, ee hwat thet hælsth hædher æller ær, meth alle breff och rættighet, som wij til thette forscreffne noghen tijdh æller i noghre madhe haffuæ hafft æller haffue, fran oss och til Esroms closther i Syæland lyggende gyffwet, skiøt, affhænt oc antwordhet haffwæ vgenkallelighe til ewærdeligh æghe, hwilket forscreffne gotz fonghet ær aff ræthe ægheræ, och wij wille, ath abbethen oc conuent i forscreffne Esroms closther, the som nw ære, och alle the, som hær æffther komme, skulle vppa holde een ewigh mæssæ hwer dagh ath sywnges for thet altere i thet samme closters høghe koor, som wor mother lyggher fore begraffwen, for hænnes syæl och eth

lyws oc vppe holde ath brændis och fore thet samme alteræ hwer dagh ewyndelighe, vnder thes ath thenne forscreffne mæsse hwer dagh sywnghes, som fore ær sagth, och salue regina hwer dagh ath sywnghes æffther høghmæsse i thet samme closther, och ath holdes wor mothers och hænnes och wor hærræs oc foreldhres och wor søns och wor eghin aartiidh eeth synne hwert aar meth mæsser oc vigiliis ewynnelighe, och ath brødhræne plæyes thæs bæther hwert aar vppa then samme aartyths dagh ower bordh, och at the sywnghe vppa then samme aartiiths dagh æffther ædendæ hwert aar thet wor frowe loff, o florens rosa, i koret for wor frowe belede, oc ath abbethen och conuent i Esrom, the, som nw ære, och alle the, som hær æffther komme, thette forscreffne j alle modhe swo giøre, holle och fulkomme æffther thij, som hær foræ screffuet staar, och the wille antsware for gwth, och wij tro thøm til. Och til mere bewaryng ath alle thesse forscreffne stycke swo stadyghe och vbrødilighe sculle bliffuæ j alle madhe, som hær fore screffuet star, tha ladhe wij wort jnseglæ meth willyæ och wytskap hænges for thette breff, och haffue wij bedhet ærlighe fædhre meth gwth byscop Pædher aff Roskylde, byscop Jæip aff Berghen, her Pædher Nielsson aff Agarth, her Johan Skarpenberch, her Jens Nielsson aff Awendsberch och Jæip Trwgesson och Bl. 158.
Hermynd Flæmyng och Jæns Swensson Bryms, a wapn, ladhe there jnsegle til wytnetzbyrdh hænges for thette breff. Datum anno domini millesimo quadringentesimo jpso die beate Scolastice virginis.

188.

15. Juli 1407.

Confirmacio.

Vij Erych, meth gutz nadhe Danmarks, Swerighes, Norghes, Wændes och Godis koningh oc hærtygh j Pomeren, kwngiøre och kænnes meth thette wort opne breff, ath wij stadfesthe och fulbordhe alle grenæ, stycke och artykle, som røre æller lydhe om thette æfftherscreffnæ gotz, swo som ær Egebergh j Otzhæreth lyggende meth swo meghit aff Lestorp, som til forscreffne Egebergh til lyggeth haffwer, och meth al Egebergs fang, ee hwath thet hælst hedher æller

ær, meth aghræ, ænghæ, skowe, fyskewatn, fægangh, møller, møllestædher, woth oc tywrth, ødhe och bygdh, oc al och hwor thissæ forscreffne gotzes tillyggelse och tilhøryng, engthe vndher taghet, ee hwath thet hælst hædher æller ær, meth alle breff och rættyghet, som war kære frwe oc mother drotningh Margrete giffuet haffuer til Esroms closther, j alle madhe och æffther thij som thette hænnæ opne breff lydher, som thette warth breff ær til hængt, thij ath forscreffne wor kæræ frwe och mother fyck och køpthe thette forscreffne gotz aff rætthe ægheræ for gudhs och hænnes eghit. Och til mere wyssen och bewaryngh om alle thysse forscreffne stycke tha haffue wij wort jnsegle meth willyæ och wytskap ladhet hænges for thette breff. Datum jn castro nostro Gorwæ anno domini millesimo quadringentesimo septimo, sexta feria proxima post festum beati Kanuti regis et martiris.

189.

24. Juni 1486.

Hic sequntur testimonia primo super omnibus bonis in Høby, Gudmwndorp et Stalerop etc.

Alle mæn, thætte breff see æller høre læse, helse wij Barabra Brades dotter, Anne Badz dotther oc Lawris Knob pa myn hosffrves wegne kerlighe meth wor herræ, kwngiørendes ffor alle nærwarendes ok kommendes, ath wij for kærlighedh saa och for hielp och trøst, som wor kære søslingh, her Poel Laxman ryddher, oss hær till giort haffwer, och han ythermere hær æffther giøre maa och will, tha haffwe wij aff fuldh beradh hwff alles woress wnth och giffweth och meth thætte samme wort opne breff wndhe och giffwe fforscreffne wor kære sislingh, her Poel Laxman, och hans arwinghe een fwld fiærdhe parth oc deel, som oss tilfallen ær vdhi Høgby och Gwdmwndorp och fleræ, ther vndher ligghe, hwilke gotz oss til een ræth arff til fullene ære æffther Erich Jænssons dødh aff Halkwye, hans syæl gudh haffue, togh meth swodanth forordh och wilkore, ath forscreffne her Laxman skal oss the gotz paa syn eyæn kosth och thæringh jndh deele och anamme aff hwæm thæm nw i wære haffwer oss och wore arffwinge vdhen all tønghe, vmaghe, kost æller thæringh i nogher madhe æffther worth

howeth breffs liidelse. Och fore then kosth, thæryngh, mødhe och vmaghe, som forscreffne her Laxman skal och kan haffue ther poo, ath han them swo jnd kræffue och jnd deele kan, ther fore scall han nydhe och oppbære meth oss forscreffne een fuldh fyærdhe part och deel aff all then oppbyrdh, som the fforscreffne gotz skyldet haffue, sijdhen the oss fran kompne ware. Jtem naer fforscreffne gotz i geen deldhe ære, och wij them skyffthe skulle oss fyre emellom, Bl. 159.
tha skulle wij fyræ wære alle lighe godhe i lodh och deel, och skulle wij ther poo lodher legghe, och tha meth kærlighed hwær nydhe och beholle, som hanss lodh faldher. Til tess bædhre stadfestelse och forwaryng hænghe wij wore jngseile nædhen for thætte worth opne breff. Scriptum Lundis die beati Johannis baptiste anno domini millesimo quadringentesimo octuagesimo sexto.

190.

14. Okt. 1488.

Alle mæn, thætte breff see æller høre læse, helser jægh Anne, Arwid Badz dotther, her Iacom Grises æfftherlewerske, ewynnelighe meth wor herræ. Gør witherlicth meth thette myt opne breff, ath jægh haffuer giort eth wenligth och kærligt skyffte meth wælbirdigh man her Poel Laxman rydder paa Wallen, myn kære modher søsther søn, vdh i swa madhe, ath han skal haffue halff fæmthe pwnd korn och sex skilling j thet gotz vdi Otzhærid, som ære ix gardhe vdi Høby, thre gardhe vti Gwdmwndorp, een gardh i Stolorp, hwilketh gotz som ræther halff attendhe pund korn och xxiiij skilling. Thij kænnes jægh megh æller myne arffwinge jnghen ithermere deel æller ræettighet ath haffue i forscreffne gotz, mæn skall blyffue wedh forscreffne her Laxman och hanss arffwinghe til ewindeligh eye meth all forscreffne gotzes retthe tilligelse, och tylbyndher jægh megh och myne arffwinge fforscreffne her Laxman oc hans arffwinge fforscreffne fiærdhe parth i forscreffne gotz ath frij, hemble och fulkommelighe til stoo ffor hwær mantz til tall, som ther kan paa taale mæth rætthe. Oc kænnes jægh mægh ther fore ath haffue foet fyllest meth eyendoms jordegotz her i Siæland i Dystwed, i Toxswerde sognh, i Borse hærwith, som ære thre gardhe, hwilke gardhe som

rænthe fæm pund korn och sex skillingh groth, och kennes jægh megh at haffwe anammeth aff forscreffne her Laxman the eyedoms breff, som fforscreffne her Laxman kiøpte the thre forscreffne gardhe meth aff Jacom Biørnsson[1]), at forsware forscreffne gardhe meth. Jtem worde forscreffne gotz her Laxman æller hans arffwinghe aff wundhet meth landz logh, kirkæ ræth æller meth nogher reth gangh, och toghe thær nogher skadhe offwer ffor myn wanhemelse bryst skyld, tha tilbyndher jægh mægh och myne arffwinge forscreffne her Laxman oc hans arffwinghe halff fæmte pund korn oc sex skilling ighen ath wedherlægge soo wæl beleyeligt jnnen sex vgher ther næst æffther, ath thæt bleffue hannum æller hanss arffwinge affwndhet, oc holle thet hannum æller hans arffwinge skadeløss i alle madhe, som thet sigh bør. Til witnesbyrd hængher jægh myt jndsegle nedhen for thette myt opne breff, tilbedendes her abbeth Pædher i Esrom, abbet Jeip i Eblolth, Per Hansson borgmestere i Hælsingør, Per Lij i Børsholm, at the wæl giøre och hænghe theres jndsegle nedhen for thette myt opne breff. Scriptum Halme anno domini millesimo quadringentesimo octuagesimo octauo, die beati Kalixti pape et martiris.

191.

12. Marts 1491.

Jægh Lawris Knob vdi Grimstorp, ther aff wapn ær, kænnis myk meth thette myt opne breff ath haffue solth, skøth, affhænth oc meth thette myt opne breff sælier, skødher oc affhændher ffra myk, myn høsfrve[2]) oc bægges wore arffwinge til wælbirdigh man her Powel Laxman paa Vallen ryddher oc hans arffwinge til ewynnelighe eye at beholle all then eyedel, som myn hosfru ærfft haffwer æffther hænnis moders broders dødh, Erich Jænsson vdi Halkwie, som liggher vti Høyby, Gwdmwndorp oc Stollerop
Bl. 160. vti Otzhærwit i Syæland oc skyller arlighe halff fæmthe pund korn, meth all andhen rættigheth mere æller myndhre, hwes thet ær, oc kænnes megh ath haffue fonghet ffææ oc fwlt werd ffore samme gotz oc eyedom, soo ath megh wæl

---

[1]) I Randen med nyere Haand: Jochim Biørnsen. [2]) høsfrves.

nøyes. Thij tilbyndher jægh megh oc myne arffwinge fforscreffne her Laxman oc hans arffwinge then fforscreffne eyedel ffrij, hemble oc tilstaa for hwær mantz til tall. Ware thet oc swa, thet gud forbiwdhe, ath thet blyffwer hannum æller hans arffwinge affwundhen meth landzlogh, kirkælogh, køpstedhe ræth æller nogher andhen ræth ffor myn wanhemelse skyld, tha tiil plecther jægh megh æller myne arffwinge forscreffne her Poel Laxman æller hans arffwinge swa goth gotz swa beleyeligth meth swa meghen renthe ighen ath giffwe jnnen sex vnghne dagh ther næst æffther och hannum ther vti skadesløss ath holle i alle modhe, som tiil bør, wedh myn godhe thro oc sanninghen. Tiil thes bæthre fforwaryngh oc stadfestningh ladher jægh hænge myt indsegle nædhen paa thette breff meth godhe mæntz jndsegle, som jægh ther tiil bether, som ære werduge fadher meth gud erkebysp Jens Brodstrop i Lundh, her Oleff Stygsson ridder paa Bollorp, Per Hansson borghemæsther i Hælsinghør, Per Lij i Børsholm, aff wapn, at the wel giøre oc hænge theres jndsegle nædhen for thette myt obne breff. Scriptum Lantzkrone anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo primo, die beati Gregorij pape etc.

192.

29. Marts 1491.

Jæch Oleff Stygsson riddere paa Bollerop ewinnelighe meth gud. Gør jægh witherligt meth thette myt opne breff, at jægh haffuer solt, skøth oc affhænt oc meth thette myt opne breff sælier, skødher oc affhændher ffran megh oc myne arwinghe oc ind tiil myn kære modhersøsther søn her Poel Laxman riddere paa Wallen oc hans arwinghe all then deel oc rættighet, som megh kan tiil falle æffther myn modhers døth i Otzhærit i Siæland i the gotz i Gwdmwndorp oc Stollerop ligendes, hwilken deel oc rættighet i forscreffne gotz som myn modher ærffde æffther syn modherbrodher Erich Jænsson aff Halkwie, hwes siæl gud haffue, ath nydhe, brughe och beholle forscreffne deel och rættighedh i forscreffne gotz tiil ewinnelighe eye eyeskullendes fran megh oc myne arwinghe oc ind tel forscreffne myn modhersøsther søn oc hans arwinge meth alle theres rætthe tilligelse, som ær meth agher oc æugh, skow och marck, fyskewand, woth oc tywrt,

æyncthet vnden taghet, meth hwat naffn thet hælst ær æller næffnes kan, inden fyre markeskel æller vden. Oc kænnes jægh megh ther fore op ath haffue boreth fææ oc fult wærdh æffther myn fulkommelige nøghe, swa at megh ther meth alt tyngess nøges, oc kænnes megh æller myne arwinge jnghen ythermere deel æller rættighet ath haffue i the forscreffne gotz æffther thenne dagh. Thij tilbyndher jægh megh oc myne arwinge forscreffne her Poel Laxman, myn modhersøsther søn, oc hans arwinge forscreffne deel oc rættighet i forscreffne gorde oc gotz at frij, hemble och fulkommelighe tiil staa for hwer mantz tiiltal æller geensielse, som ther meth rætte kan paa taale i noghre modhe. Worde thet oc swa saghe, thet gud forbywde, at forscreffne deel oc rættighet i forscreffne gotz bleffue forscreffne her
Bl. 127. Poel Laxman æller hans arwinghe aff wnden meth landzlogh, kirkæræth æller meth noghen ræth gangh æller nyt fwnd, tha beplecther jægh megh och myne arwinge forscreffne her Poel Laxman, myn modhersøster søn, oc hans arwinge swa meghen deel oc rættighet oc swa wæl beleyælight ighen ath wedherlæggæ jnden sex vgher thær næst æffther, ath han ær hannum æller hans arwinge aff wnden, vden alt hinder oc hiælpe rædhe, op rætte hannum all hans skadhe meth kost oc thæringh, mødhe oc vmage, som thet segh bør, hwæs han ther ower taghændes worder, som han megh æller myne arwinge kan tiil rægnæ i noghre madhe. Tiil vitnendes byrd oc bæthre forwaring hængher jægh myt jndsegle nedhen for thette myt opne breff meth flere godhe mæntz indceyle, som jægh ther tiil bether, som ær først Cristyærn fan Haffn aff Alæholm, Hennigh Brodstrop aff Owshwss, Gwnder Krabbe aff Hørby, her Yrien Poelsson dæghen i Myælby, ath the wæl giøre oc hænghe theres jndceyle næden for thette myt opne breff meth myt. Gyffwet paa Silwisbwrgh tisdaghen næst æffther palme søndag anno domini mcdxc primo.

193.

16. Marts 1495.

Jægh Oleff Stygsson riddher aff Ballerup wedherkænnes myk meth thette myt opne breff, ath æffther thij ath then scriffwere, som haffuer skreffwet thet eyedoms breff, som jægh haffuer giffuet myn modhersøsther søn, her Poel Lax-

man, pa the gotz i Otzhærffuit, oc i thet breff ær æy benæffnth Høyby, tha giør jægh thet vitherligt meth thette myt opne breff, at jæck haffuer swa wæl solt hannum myn part i the ix gardhe i Høyby som i Gwdmwndorp oc i Stalerop, jægh swo wæl som myne meth arwinge, Lawris Knob paa syn høsfrves weghnæ oc ffrv Anne her Jachems. Myn part løber halff fæmthe pund offwer alt gotzet oc sex skilling fforuthen the halffæmthe pund oc vi skilling, som wij alle arffwinge haffue giffwet forscreffne her Laxman, som thet gaffue breff ydhermere ynne holler. Tiil ythermere witnesbyrd hænger jægh myt indceyle nædhen for thette breff opp tiil myt eyedoms breff, som jægh haffuer giffuet forscreffne her Laxman. Datum fferia 2ª proxima post dominicam reminiscere anno dominj mcdxc quinto.

194. **27. Febr. 1491.**

Alle men, thette breff see æller høre læses, giør jægh Oleff Oxe ryddher aff Torsøø witherligt meth thette myt opne breff, ath wælbirdigh man her Poel Laxman riddher aff Wallen haffwer giort megh paa myn oc myne søtzskens weghne aldeles fullest fore all then deel, som myn fadher haffde i thet gotz vdi Otzhæret, som forscreffne her Laxman och myn fadher trætte om, som wor thet gotz vdi Høyby, Gwdmwndorp oc Stalrop. Thij mæler jægh alle the breff, som ther paa fynnes kan, altinges dødhe oc mactløse, oc skulle aldrigh hær æffther thenne dagh komme forscreffne her Laxman, hans arffuinge æller slæcht tiil skade æller forfangh i nogher madhe, thet wære segh the breff, som her Laxman sælffuer haffuer vdgiffuet, lantztings breff æller nogher andhre breff, tha skulle the hær æffther aldeles inghen macth haffue, mæn wære altinges dødhe oc mactløse. Mædhen wore thet swo, ath forscreffne her Laxman, hans arffuinghe æller slæcth fynghe nogher skade fore the breff, som myn fadher haffuer paa forscreffne gotz, tha tilbyndher jægh mægh oc mynæ arffwinghe forscreffne her Laxman, hans arffuinghe[1]) æller slæcth thet althinges skadeløse at holle i alle modhe. Tiil witnesbyrdh her om haffwer jægh ladhet

---

[1]) arffinghe. Cod.

hænghe myt jndceyle nædhen fore thette myt breff meth flere godhe mæntz jndceyle, som jægh bether thet beseyle meth megh, som æræ Cristiærn fan Haffn aff Alleholm, Per Lij aff Børsholm, Per Hansson oc Jes Matsson, borgemæstære i Hælsingør, Pally Skredhere, Anders Villyomsson oc Matis Andersson, radmen i sammestædh. Gyffwet oc skreffuet vdj Træleborgh dominica reminiscere aar æffther gutz byrdh mcdxc primo.

195.

18. Maj 1491.

Iægh Jngærd Billes dotther, her Iohan Oxes æffther-lewerskæ, gud hans syæll haffue, giør witherligt meth thette
Bl. 162. myt opne breff, thet jægh dødh oc mactløsst mælær och meth thette myt opne breff døer paa megh och mynæ børns veghnæ thet breff, som myn kære hosbonne forscreffne her Jahan Oxe hadhe æller wij haffuæ aff wælbyrdigh man her Poel Laxman paa thet gotz, som han sold hadhe forscreffne myn kære hosbonne i Otzhæret i Høyby meth andhre flere gotz, som thet breff vduiser, som forscreffne her Laxman oc myn kære hosbonne ther om thrætte oc deledhe. Jtem ffyndes oc noghre tyngswitne, som gyffne ære them ij mellom om forscreffne gotz, tha skulle the och wære dødhe oc mactløse paa myne oc myne børns veghne. Tiil vitnesbyrdh hængher jægh myt jndcegle næthen fore thette myt opne breff meth danne mæntz jndceyle, som jægh haffuer tiil bedhet, som ære Jes Joipsson oc Oleff Andersson, radmen i Hælsingborgh. Gyffuet Helsingborgh anno domini mcd nonagesimo primo, die beati Erici regis.

196.

5 Marts 1495.

Alle mæn, thette breff see æller høre læses, helser jægh Arffuit Trolle j Berqware ewinnelighe meth wor hærræ och kænnes oc witherligt gør meth thette myt opne breff, ath jægh haffwer nw meth myt barns, som jægh haffuer meth myn husfrv Beata Jwerss dotther, wænners, frændhers raadh oc samptycke giorth eth weenlicht oc kærligth jordhebydhe meth wælbyrdigh man her Poel Laxman riddher paa Wallen j swa madhe, som hær æffther følgher screffuet. Skall jægh haffue aff forscreffne her Poel Laxman tiil ewinneligh eyæ

thesse æfftherscreffne gaardhe oc gotz j Skaane, som ære een gardh i Watnebiergh j Willændz herret, som Lasse Hiwl i boor, gyffuer aarlighen halt anneth pwnd korn, een skelinng groth oc theyær, jtem een gardh i Felkinghe i samme herret, som Hemmyngh Andersson i boor, giffuer aarlighen halt annet pund korn, een skilling groth oc theyær, jtem een gardh i[1]) Kroghstorp i samme herret, Torkyl Maghensson i boor, giffuer aarlighe ½ pund korn, xviij grotthe oc eth pund smør, jtem een gardh i Raaby vdi samme herret, som Anders Esgesson i boor, giffuer aarlghe ij skilling grot, jtem een gardh i Ølsrødh i Ghersherret, som Jon i boor, giffuer aarlighe een lødigh marck, jtem een gardh i Tholangthe j Ghersherret, som Niels Andersson i boor, giffwer aarlighe iij skilling grot. Ther emodh skal forscreffne her Poel Laxman haffue aff megh i ghen thesse æfftherscreffne garde och gotz, som ære først two gardhe oc two garsædher i Syæland i Høby, i Otzherret, j then førsthe boor Niels Bryddhe, giffuer aarlighe ij pund bywgh, ij pund rwgh oc ij skilling grot, j then andhre boor Anders Bradde, giffuer aarlighe ij pund bygh, ij pund rwgh oc ij skilling grot. Thesse forscreffne myne gardhe oc gotz skal forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinghe[2]) nydhe, brughe oc beholle tiil ewerdeligh eyæ meth alle forscreffne gardhe oc gotzes rætthe tilligelse, woth och tywrth, encthet vndhertaghet, jnnen fyre markeskæl oc vdhen, oc kændes jægh megh oc forscreffne myne arffuinghe[2]) enghen deel æller rættighet ath haffue thær vdi i nogher madhe æffther thenne dagh. Thij tilbyndher jægh megh oc forscreffne myne arffuinge forscreffne her Poel Laxman och hans arffuinge thette forscreffne gotz ath frij, hemble oc fulkommelighe tiil staa for hwertz mantz tiil tale ther emodh i nogher madhe. Æn wordhe thet swa, thet gud forbywdhe, at thette forscreffne gotz[3]) forscreffne her Laxman æller hans arffwinge for myn æller myne arffuinges wanhemmelse skyld aff wundes meth nogher ræth gangh, tha beplicther jægh megh tiil och myne arffuinge forscreffne her Poel Laxman æller hans arffuinghe swo godhe gardhe oc gotz i ghen ath wedher- Bl. 163.
lægghe meth swo megæl renthe oc swo wæl belæyeligt jnnen

---

[1]) een. Cod. [2]) arffuighe. Cod. [3]) gotzes arffuinge. Cod.

sex vgher ther næst æffther vdhen alt hyndher oc hielperedhe oc opp rætthe hannum æller hans arffuinge al then skadhe, han ther offuer taghendes wordher for myn forsømmelse skyld, i alle madhe. Tiil ythermere oc stadigh forwaringh hængher jægh myt jndcegle nædhen for thette myt opne breff meth flere ærlighe oc beskedne mæntz jndcegle, kærlighe tiil bedendes, som ære Hans Persson toller i Helsinghør, Jes Matsson, Anders Wilkensson borgmesther oc Matis Andersson radmand i sammesteth. Datum Kraghen anno domini mcd⁰xc quinto, feria quinta proxima post dominicam esto michi.

197.

23. Marts 1495.

Confirmacio regis Johannis super bonis in Høbi, Gwdmwndorp et Stalerop.

Vii Hans, met guds nadhe Danmarchs, Norges, Vendes oc Gotes konningh, vduald tiil Suerige, hertugh i Slesuigh, i Holsten [1]), Stormarn oc i Ditmerschen, greffue i Oldenborgh oc Delmenhorst, giøre witherligt, ath aar effther gutz byrd mcdxc quinto then mandagh nest fore wor Fruæ dagh annunciacionis for oss paa wort rættertingh, pa wort sloth Nyborgh, neruerendes oss elskelige Ebbe Andersson aff Kogsbøl, Ies Stygsson i Werop, her Pædher Hord sogne presth i Nyborgh oc Hans Nielsson borgemesther i sammestæd meth flere thær neruerendes, wor skicket velboren mantz budh her Poel Laxmantz rydders wor elskelighe hoffmesteres her Niels hans capellan meth noghre opne beseglde [2]) breffue paa noghet gotz, som forscreffne her Poel Laxman haffuer lath forfulth tiil loss, liggendes i Otzherret i Sieland, som ære først ny gordhe i Hoyby, thre garde i Gwdmundorp oc een gardh i Stalorp, huilket gotz som rænther halff attendhe pund korn oc xxiiij skilling, met all annen rettigheth. Tha først i rætthe frambar forscreffne her Niels eth eyædoms breff, som fruæ Barbra Bradesdotther, ffrv Annæ Batzdotter oc Lauris Knop pa hans husfruæs weghne hagde vdgiffuet oc beseglt, liidendes, at the haffue vnth oc giffuet forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinghe een fuld fierde part i forneffnde gotz, som them tiil fald i rætt arff æffther Erich Ienssons dødh aff Halkuiæ. Jtem thry andhre

[1]) Hosten. Cod. [2]) besegde. Cod.

eyedomps breff, som her Oleff Stigsøn ridder, ffruæ Annæ Aruid Badzdotter oc Lawris Knop pa hans husfrves weghne hagde vdgiffuet oc beseglt, hwer syt breff, liidendes, at the haffue skøth oc oplath forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinge all theres deel oc rættighet i forscreffne garde oc gotz meth alle theres retthe tilligelse tiil ewinnelighe eyæ. Ther æffther wort stadfestelsæ breff, som wij haffue stadfest forscreffne breffue, oc wort første dombreff, annet, tredie oc fierde dombreff, screffuit pa perment meth hængendes indseglæ, huert forscreffne dombreff pa sex vgher, oc wor almyndelige stæffningh pa sex vgher oc eth aar offuer alt wort righe Danmarch, at hwo segh kænnes nogher deel, lod æller rættighet at haffue i forscreffne gotz ænthen for eyedom, pant, laan æller gaffue, eller wære segh i hwad madhe thet hælst wære kan, at the skulle komme for oss meth theres beuisnyngh, och ther æffther wor sex vgher stæffningh offuerhørelse oc offuer alt wort righe Danmarch, hwilke breffue alle loglighe giffne oc tiil tinghe lesdhe, forfuldhe oc framgangne ære wed alle theres tiider oc datis, och ther emodh ære enghen breffue tagne aff oss, som forscreffne her Poel Laxman hindhre kunnæ i saghen. Thij tiil døme wij nw forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinghe alle for- Bl. 164.
screffne gardhe oc gotz met alle theres rætthe tilligelse, huad thet hælst ær æller næffnes kan, encthet vndher taghet, som han nw i synæ frij haffuendes være haffuer, at haffue, nydhe, brughe oc beholle tiil ewinnelighe eyæ eyæskullendes, fforbiwdendes alle, ehuo the hælsth ære æller wære kwnne, forscreffne her Poel Laxman æller hans arffuinghe pa forneffnde gotz hinder æller forfangh ath giøre æller segh ther meth ath beware mod forscreffne her Poel Laxmantz æller hans arffuinges mynnæ i noger madhe, och sætthe wij then sagh ewinnelighe tygelse vppa. Datum anno, die et loco supradictis, nostro ad causas sub sigillo presentibus inferius appenso, teste Georgio Marswin, iusticiario nostro dilecto.

198. **23. Maj 1492.**

Super bonis in Asmendorp.

Jægh Erich Mwss aff wapn ewindeligh meth gud giør witherligt meth thette myt opne breff, ath jægh kænnes mægh

aff ræth, wytherligh gæld gældskylligh ath wære hetherligh oc wælbirdigh man, her Poel Laxman ryddher paa .Wallen, fæmthen oc lx rynske gillenne, gode aff gwld, som geffue oc gænghe ære i Danmarck, ffor hwilken swm gwld jægh hannum i pant sætther thette æfftherscreffne myn gardh oc gotz ligendes i Asmwndorp, i Asmendorp songh, i Myærløseherret, som nw Jesper Ieipsson i boor oc giffuer tiil arligt landgille iij pund korn oc xij skilling, ij høns, eth lam, i gass, ath nydhe, brvghe oc beholle forscreffne gard oc gotz for eth friit brwghelicth pant meth alle syne rætte tilligelse, som ær meth aghær oc ængh, skow oc marck, fyskewan, woth oc thiwrt, encthet vndhen taghet, meth hwad naffn thet hælst ær æller næffnes kan, indhen fyre marke skæl æller vdhen, oc løøsnynghedaghen skal wære ath sancti Dyense dagh nw næst kommendes, oc tha skal landgilleth følghe howed swmmen. Mæn ware thet swa saghe, thet gud forbywdhe, ath jægh æy løsdhe forscreffne gard oc gotz i ghen indhen forscreffne tiid, som fore staar, aff forscreffne her Poel Laxman æller hans arffuinge, tha skal forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinghe nydhe, brughe oc beholle forscreffne gard oc gotz tiil ewindeligh eyæ eyæskullendes, æy for noghen ydhermere pænninghe æller pænnings wærdh ath giffue ther fore i noghre madhe, æn som fore stor. Thij tilbyndher jægh mægh oc myne arffuinghe forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinghe forscreffne gard oc gotz ath frij, hemble oc fulkommelighe tiil staa for hwærtz mantz tiil tal æller gensielse, som ther meth rætte kan paa tale i noghre madhe. Wordhe thet oc swa saghe, thet gud forbywde, ath forscreffne gard oc gotz bleffue forscreffne her Poel Laxman æller hans arffwinghe aff wndhen meth landzlogh, kirkæræth æller meth noghen ræth æller nyt fwnd, tha beplicther jægh megh oc myne arffuinghe forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinge swa godh een gard aff ræнthe oc beleyæligh ath wedherlægghe i ghen indhen sex vgher ther næsth æffther, ath han ær hannum æller hans arffuinge aff wnden, vden alt hinder oc hielpe redhe i noghre madhe, opprætthe hannum all hans skadhe meth kosth oc thæringh, mødhe oc vmaghe, som thet sægh bør, hues han ther offuer tagendes wordher, som han mægh æller myne arffuinghe kwnne tiil regne i
Bl. 165. noghre madhe. Tiil vitnendes byrdh oc bæthræ forwaringh

hænger jægh myt indceyle nædhen for thette myt opne breff meth flere godhe mæntz indceyle, som jægh ther tilbether, som ær først her Eskyl Gøye, ryddher, Per Lang, Cristiærn fan Haffn aff Ælæholm, Per Hansson, Jes Matsson bwrgemesther i Hælsingør, ath the wel giøre och hænghe theres indceyle nædhen for thette myt opne breff meth myt. Datum Haffnie anno domini mcdxc secundo, fferia quarta proxima post festum beati Erici regis et martiris.

199.

15. Dec. 1492.

Super bonis in Asmendorp.

Iægh Erich Mwss aff wapn ewindeligh meth gud. Giør jægh witherlicth meth thette myt opne breff, at jægh haffuer solth, skøt oc affhænt oc meth thette myt opne breff sælier, skiødher oc affhændher fran megh oc myne arffuinge oc ind tiil wælbyrdigh man her Poel Laxman ryddher paa Vallen oc hans arffuinge thesse æfftherskreffne myne gardhe oc gotz ligendes i Asmendorp by i Asmendorp songh i Myærløseherret, som i then førsthe i bor Jæsper Gøgh oc giffuer tiil arligt landgille ij pund korn oc xij skilling, høns, lam oc gass, j then andhen i bor Per Olsson oc giffuer tiil arligt landgille xviij skæpper korn oc iiij skilling, j then tredyæ i bor Anders Bosson oc giffuer eth pund korn, viij skilling, eth lam, ij hønss, een gass, ath nydhe, brwghe oc beholle forscreffne garde oc gotz tiil ewinneligh eyæ eyæskullendes fran megh oc myne arffwinge oc ind tiil forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinge meth alle theres rætte tiil ligelse, som ær mæth agher oc ængh, skow oc marck, fyskewand, woth oc tywrth, encthet vnden taghet, meth hwad naffn thet hælst ær æller næffnes kan, indhen fyre marcke skæl æller vdhen, oc kænnes megh æller myne arffwinge inghen ythermere deel æller rættighedh ath haffue i the forscreffne gardhe æffther thenne dagh, mæn skulle bliffue wedh forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinge i alle madhe, som fore staar, oc kænnes mægh ther fore opp ath haffue boreth fææ oc fult wærdh æffther myn fulkommelighe nøghe, swa ath mægh ther meth alss tings nogess. Thij tilbyndher jægh mægh oc myne arffuinge forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinge forscreffne garde oc gotz ath frij, hemble

oc fulkommelige tiil staa ffor hwer mantz tiil tall æller geensyelse, som ther meth rætthe kan paa taale i noghre madhe. Vordhe thet oc swa saghe, thet gud forbywde, at forscreffne gardhe oc gotz bleffue forscreffne her Poel Laxman æller hans arffuinge aff wndhe meth landzlogh, kirkæræth æller meth nogher ræth gangh æller nyt fwnd, tha beplecther jægh megh tiil oc myne arffuinge forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinge saa godhe gardhe aff ræmthe oc beleylighe ath wetherlæegghe i ghen indhen sex vgher thær næst æffther, athee ære hannum æller hans arffuinge aff wnde, vdhen alt hindher æller hielpe redhe i noghre madhe, opp rætthe hannum all hans skadhe meth kost oc thæringh, møæ oc vmaghe, som thet segh bør, hwæss han thær ower tagendes wordher, som han megh æller myne arffwinghe kwnne tiil reghnæ i noghre madhe. Tiil vitnesbyrd oc bæthræ forwaryngh hængher jægh myt jndceyle nædhen for thette myt opne breff meth flere
Bl. 166. godhe mæntz indceyle, som jægh ther tilbether, som ær først Hans Kældsson, forstandere tiil sancte Clare closther i Roskilde, Marquord Teghenhuss aff Hagestædhe, aff wapn, Godske Moensson aff Hørby, Hans Persson, wor nadighe herres tollere i Hælsinghør, at the wæl giøre oc hænghe theres indceyle nædhen for thette myt opne breff meth myt. Giffuet oc skreffuet i Holbech then løerdagh næst æffther sancte Lucie dagh anno domini mcdxc secundo.

200.

15. Dec. 1492.

Confirmacio regis Johannis super bonis in Asmendorp sequitur:

Vij Hans, meth gudz nadhe Danmarcks, Norges, Vendes oc Gates konnungh, vduald koningh tiil Sweriges righe, hertugh i Slesuig, i Holsten[1]), Stormarn oc i Dytmersken hertugh, greffue i Olenborgh oc Delmenhorsth, giøre witherlicth, at aar æffther gudz byrd mcdxc secundo then løuerdagh næst æffther sancte Lucie dagh fore oss paa wort rættertingh paa wort sloth Holbeck i war eyæn nærwærelse, neruærendes oss elskelige Jørghen Rwdh, Marquord Tegenhuss oc Godske Moensson aff Hørby meth flere ther næruærendes, wor skicket wælboren swæn Mwss Strangesson, wor elskelige hoffuesind,

[1]) Hosten. Cod.

skiøtte, wplod oc strax fraa segh oc sinæ arffuinghe antwordet oc tiil welboren man oc strænghe riddher her Poel Laxman, wor ælskelighe hoffmæsther, oc hans arffuinghe tiil ewindelighe eyæ eyæskullendes thesse æfftherscreffne hans garde oc gotz i Asmendorp i Myerløseherret liggendes, fførst i gard, som nw Jæsper i boer oc giffuer tiil arligt landgille ij pund korn oc xij skilling, høns, lam oc gass met andhre bether, jtem een gard, Per Olsson nw i boer oc giffuer xviij skepper korn, iiij skilling meth andhre bether, jtem i gard, som nw Anders Boson i bor oc giffuer eth pund korn, halt bygh oc halt rwgh, viij skilling, lam, høns oc gass, meth alle forscreffne gardes oc gotzes rætte tilligelse, ræenthe oc rættighet, som ær agher, ængh, skow oc marck, wath oc tywrth, rørendes oc vrørendes, encthet vndentaghet, ehwad thet hælst ær æller næffnes kand, forscreffne her Poel Laxman och hans arffuinghe at haffue, nydhe, brughe oc beholle tiil ewindeligh eyæ, som fore ær rørt. Oc kænness forscreffne Mwss Strangesson segh æller synæ arffuinge enghen ythermere rættighedh at haffue i thesse forscreffne garde oc gotz æller i nogher theres tilligelse æffther thenne dagh i nogher madhe och kiendes segh fulth oc alt vpp at haffue boreth aff forscreffne her Poel Laxman fore forscreffne gardhe oc gotz meth theres tiilligelse æffther hans fuldhe nøghe, oc wor enghen geensigelse modh forscreffne skødhe, och een gaard, Erich Jeipsson oc Jacob Jeipsson, brødhre, tiilstodhe, at the meth theres sysken haffue engen rættighedh i forscreffne garde oc gotz. Hwilket skødhe wij nw stadfesthe oc wed syn fulde macth døme i alle madhe, som thet fore oss loglighe giort ær, fforbywdhendes alle, ehuo the hælst ære æller wære kwnnæ, forscreffne her Poel Laxman eller hans arffuinge pa forscreffne garde och gotz æller nogher theres tilligelse hindher æller forfangh at giøre æller segh ther meth at beware mod hans æller hans arffuinges mynne i nogher madhe, swo længhe nogher kommer fore oss meth bætthre bewisningh pa wort rætthertingh. Datum vt [supra] nostro ad causas sub sigillo, teste Johanne Ketilli justiciario nostro.

201. **12. Juni 1494.**

Super bonis in Løghetwedh.

Jægh Oleff Gedh ryddher i Rydzholm gør witherligth meth
Bl. 167. thette myt opne breff, ath jægh haffuer solth, skøth oc affhænt oc meth thette myt opne breff selyer, skødher oc affhændher fran megh oc myne arffuinge oc ind tiil welbyrdigh man her Poel Laxman ryddher paa Vallen oc hans arffuinghe thesse æfftherscreffne myne garde oc gotz ligendes i Siæland. Fførst een gard i Løgetwedh i Løwehæret i Sæby sogn, som Per Olsson i bor oc giffuer tiil arligt landgille ij pund korn oc j skilling grot. Jtem een gardh i Snæffræ i Myærløseherret i Jærløse sogn, som Jens Henricsson i bor oc giffuer tiil arligt langille i pund korn oc vi grote. Jtem all myn oc myn høstrves deel oc rættighet i Monstorp, som ær een halff gardh oc giffuer tiil landgille xxvi skæpper korn oc i skilling grot, ffrw Anne aff Holme haffuer lighe halff delen i then samme gard meth megh. Jtem all myn og myn høstrves deel oc rættighet i Monstroppe mølle, som ær ix skæpper meel. Alt thette forscreffne gotz oc rættighet badhe i garde oc mølle skal forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinge nydhe, brughe oc beholle tiil ewinneligh eyæ eyæskullendes fran megh oc myne arffuinge oc ind tiil forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinge meth alle theres rættæ tilligelse, som ær meth agher oc ængh, skow oc marck, fyskewan, woth oc tywrt, encthet vnden taghet, meth hwat naffn thæt hælst ær æller næffnes kan, indhen fyre marckeskæl æller vdhen. Oc kænnes jægh megh ther fore op ath haffue boredh fææ oc fult wærd æffther myn fulkommelig nøghe, swa at megh thei meth altinges nøgis, oc kænnes jægh megh æller mynæ arffuinge enghen ythermere deel æller rættighet at haffue i thesse forscreffne gorde oc gotz oc mølle æffther thenne dagh, mæn skal bliffue wed forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinge i alle madhe, som fore staar. Thij tilbyndher jægh mægh oc myne arffuinge forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinge forscreffne garde oc gotz oc mølle at frij, hemble oc fulkommelighe tiil staa for hwær mantz tiil tall æller gensielse, som ther meth rætte kan paa taale i noghre madhe. Wore thet oc swa

saghe, thet gud forbywde, at thette forscreffne gotz æy ffwnnes i forscreffne herret oc by, som fore staar, æller noghet aff thet worder forscreffne her Poel Laxman æller hans arffuinge aff wndet meth lantzlogh, kirkæræth æller meth noghen ræth gangh æller nyt fwnd, thaa beplecther jægh mægh oc myne arffuinghe forscreffne her Poel Laxman oc hans arffuinge swa meghet gotz aff rænthe oc swa wæl beleyeligt ath vetherlægge i ghen jndhen sex vgher næst æffther, ath thet ær hannum æller hans arffuinghe aff wndet, vdhen alt hinder æller hielperedhe i nogher madhe, opp rætthe hannum all hans skadhe meth kost oc thæryng, møe oc vmaghe, som thet segh bør, hwess han ther jwer tagendes wordher, som han megh æller myne arffuinge kwnne tiil reghne i nogher madhe. Jtem skal dogh her Poel Laxman sælff i ghen at løse the garde och gotz lighendes i Løghetwedh oc Snæffre aff them, som godzet nw i wære haffwer, for c lubesk marck. Standher thet dyre i panth æn for eth c marck, tha skal jægh forscreffne Oleff Geedh æller myne arffuinge forscreffne her Laxman och hans arffuinge thet i ghen giffue vdhen all gensielse i nogher madhe oc holle hannum thet all tinges skade løsth. Tiil ythermere forwaryngh oc vitnesbyrd tha hængher jægh myt jndceyle nædhen for thette myt opne breff meth flere godhe mæntz indceyle, som jægh ther tiil bether, som ær først Hans Persson, war nadighe hærres Bl. 168.
tollere i Helsinghør, Anders Vilkedsson, burghemæstere i samme stedh, Palne Skrædhere, Matis Andersson, radmen i sammestedh, ath the wæl giøre oc hænghe theres jndceyle næthen for thette myt opne breff meth myt. Datum Kalingborgh fferia quinta proxima post festum beati Barnabe apostoli anno domini mcdnonagesimo quarto.

202.

16. April 1491.

Super bonis in Awerdhe ythre sequitur testimonium.

Alle mæn, som thette breff see æller høre læses, wytherligt giør jægh Erich Axelson, som kalles Volkendorp, som aff wapn ær, meth myn kerlighe helsen meth gud oc kænnes for alle meth thette myt opne breff, ath jægh haffuer affhænd fra megh oc myne arffuinge, sold, skøth oc vppladhet oc

meth thette myt opne breff sæll, skødher oc opladher ffra megh oc myne arffuinge wælbyrdighe man Marquard Teghenhuss, fforstandher tiil wor Ffrwe closther i Roskylde, oc hans arffuinge tiil ewindelig eyæ thesse æfftherscreffne ij garde oc gotz liggendes i Awerde ythre i Awerde soghn i Smørwumme herret, som nw i bor i then ene gard Hans Olsson oc giffuer tiil arligt landgille vj skilling grot penninghe ghænghe oc geffue i Danmarck, oc i then andhen gardh nw i bor Sygher Naffuensson oc giffuer tiil arligt landgille iiij skilling grot, meth alle forscreffne two gardes oc gotzes ræenthe oc rætte tilligelse, agher oc ængh, skow oc mark, fyskewand, fægang, wot og tywrt, engthet vndhentaghet, hwat thet hælst ær æller næffnes kan. Hwilke forscreffne garde oc gotz som ær myt rætte fædherne oc reenliffueligh man her abbet Jeip Nielsson oc conuent i Æbelholtz closther nw aff megh i pant haffue for cc lubesk marck, oc forscrefne Marquord Teghenhuss skal them ther fore sælffuer indløse, oc kænnes jægh mægh oc myne arffwinghe enghen ythermere rættighet, lodh æller eyendeel at haffue i the forscreffne ij gardhe oc gotz i noghre madhe æffther thenne dagh, oc kænnes jægh mægh fult oc alt wærd oc godh betallingh[1]) ath haffue fanghet oc opboreth aff forscreffne Marquord Teghenhuss for forscreffne garde oc gotz tiil myn fulkommelighe nøghe, swa ath jægh tacker hannum for godh betalingh, oc tiil plecther jægh mægh meth myne arffwinge ath frij, hemble oc tiilsta forscreffne Marquor Teghenhuss oc hans arffuinge the forscreffne two garde oc gotz for hwertz mantz hindher æller gensielse, som ther paa kan tale met nogher ræth. Kan oc swo ske, thet gud forbywde, ath forscreffne two garde, all sammen æller nogher theris deel, worder forscreffne Marquord Teghenhuss æller hans arffwinge aff wunden meth noghen rætthergangh for myn æller myne arffuinges wanhemel skyld, tha tiil byndher jægh mægh [oc] myne arffuinghe hannum æller hans arffuinge at vedherlægghe swo goth gotz aff ræenthe oc leyelighet jndhen eth halfft aar ther æffther vdhen alt hindher æller geensielse ther i modh i nogher madhe oc vdhen all there skadhe, som them ther aff komme kand. Tiil een ythermere witherlighet oc fasthet hær om ær myt indceyle meth flere godhe mæntz jndseyle, som jægh ther tiil bedhet haffuer, som ær

[1]) betalligh. Cod.

her Poel Laxman, ryddher, hoffmesther i Danmarck, Hans Keldsson, righens canceler, Jæns Krwse oc Oleff Jeipsson, borghemæsther i Roskylle, tiil witnesbyrd hængdhe for Bl. 169.
thette breff. Giffuet aar æffther gudz byrd mcdxc primo løgherdaghen næst fore sancti Jørghens then hælly martiris dagh.

203. **Omtrent 1495.**

Jtem super bonis eisdem etc.

Iægh Marquoid Teghenhuss kænnes meth thette myt opne breff, thæt jægh haffuer oplath wælbyrdigh man her Poel Laxman, hoffmæsther vdi Danmarck, thet breff oc køff, som jægh køpthe aff wælbyrdigh klerck Axel Walkendorp, ffran megh oc myne arffuinghe oc tiil hannum oc hans arffuinghe æffther thet breffs lyelse, som han nw sælffuer i wære haffuer. Tiil ythermere forwaryngh tha tricker jægh myt indceyle næthen paa thette breff.

204. **28. Maj 1495.**

Alle mæn, thette breff see æller høre læses, helser jægh Poel Laxman ryddher paa Wallen ewinneligh meth wor herræ oc gør alle witherlicth oc kænnes meth thette myt opne breff, ath jægh for maghelaw skyld haffuer giort eth wenlicth skyffte meth reenliffuedhe mæn oc regelbwnne herrær her abbet Pædher Andhersson, abbet i Esroms closther, oc alt conuent i sammesteth oc forscreffne wor Ffroweclosther Esrom, oc i forscreffne skyffte haffuer jægh affhændh oc skøth oc meth thette myt opne breff affhændher oc skødher fran megh oc mynæ arffuinghe alle och ind tiil forscreffne wor Ffroweclosther Esrom i Siæland i Roskylde stygt ligendes tiil ewinneligh eyædom bliffue skullendes alle thesse æfftherscreffne gotz oc eyædom, som ær først i Otzhæreth i Høby i Høby soghen xvij gardhe oc garsædhe, i howedh gardhen bor nw Anders Jeipsson i oc giffuer hwert aar tiil landgille ij pund bygh, jtem Jes Gwnnærsson ibidem giffuer i pund bygh, jtem Jes Trwelsson ibidem giffuer i pund bygh oc vi skæpper, jtem Kæl Nielsson ibidem giffuer ii pwnd bygh, jtem Niels Kælsson giffuer i pund bygh, jtem Jep Andersson ibidem giffuer i pund bygh oc vi skæpper bygh, jtem Jes Saxen ibidem giffuer i pund bygh oc vi skilling tiil langille, jtem Oleff Persson

ibidem giffuer i pund bygh, jtem Per Lawrynsson ibidem giffuer i pund bygh oc vi skilling tiil landgille, jtem ffyre brydhe gardhe ibidem, i then enæ bor nw Anders Persson, j then andhen bor nw Sazer Jænsson, j then tredyæ bor nw Lasse Brydhe, oc i then fiærdhe bor nw Mychil Jænsson, oc hwer aff forscreffne brydher giffuer iiij pund korn hwert aar tiil landgille, halffdelen rwgh oc halffdelen bywg, oc hwer aff them haffuer een garsædhe tiil syn' gard, och hwer garsæde giffuer ij skilling grot pænninghe hwert aar tiil langille, thæt ær tiil hobe viij skilling grot. Jtem iij gardhe i Gwdhmwndorp i samme herret oc soghen, j then første bor nw Per Mychelson oc giffuer hwert aar tiil langille iij pund bywg, jtem j then andhen bor nw Anders Jeipsson oc giffuer tw pund bywg tiil landgille, jtem j then tredyæ bor nw Per Jænsson oc giffuer hwert aar tiil langille ij pund bygh. Jtem een gardh i Stalerop i samme herret oc soghen, som nw Anders Nielson i bor oc giffuer hwert aar tiil landgille ɉ lødhemarck penninghe. Jtem een gardh i Hønsinghe i samme herret i Wiigs soghen, som nw Anders Jeipson i boer oc giffuer hwert aar tiil landgille iiij skilling grot pænninghe. Jtem iij gardhe i Asmwndorp hoss Ælæbro dam i Myærløse herret i Asmwndorp soghen, i then enæ bor nw Anders Bosson i oc giffuer hwert aar tiil landgille ɉ pund bygh, ɉ pund rwgh, ij høns, i gass oc eth lam, jtem i then andhen bor nw Nis Griib oc giffuer hwerth aar tiil langille
Bl. 170. i pund bygh, i pund rwgh, ij hønss, i gaess oc i lam, jtem j then tredyæ bor nw Jes Persson och giffuer ix skæpper bygh oc ix skæpper rwgh hwert aar tiil landgille. Jtem i gardh i Løghetwedh, som nw Per Olsson i bor oc giffuer tiil arligt langille ij pund korn, i skilling grot. Item een gardh i Snæffre i samme herret i Jærløse soghen, som nw Jes Henricsson i bor oc giffuer i pund bygh hwert aar tiil langille. Jtem i gardh i Moenstrop i samme hærret i Asmwndorp soghen, som nw Per Jænsson i bor oc giffuer hwert aar tiil langille xxij skæpper rwgh oc xxvj skæpper bygh oc ij skilling grot pænninghe. Jtem i sammesteth een mølle, som mand kaller Moenstrops mølle oc giffuer nw hwert aar xij skæpper meel tiil langille. Jtem ij gardhe i Awerdhe ydhre i Smørwmherffuit i Awerdhe soghen, i then enæ bor nw Hans Olsson i oc giffuer arlighe tiil langille vi skilling

grot, oc i then andhen bor nw Sygher Naffenson i oc giffuer arlighe aars tiil langille iiij skilling grot, meth all forscreffne gotzess rættighedh oc rætthe tilligelse, som the nw i wære haffue, som pa bole boo, som ær agher oc ængh, skow oc marck, fyskewan och fægangh, mølle oc møllestædh, woth oc tywrt, byghd oc vbyghd, jnnæn alle marckeskæl oc vdhen, encthet vndhen taaghet, i hwat thet ær, oc hwar thet liggher, i hwath naffn thæt hælst meth næffnes kan. Oc kænnes jægh megh fult oc alt gott joregotz, som ær Holløse i Holbohærret liggendes, i Syæland oc ij gardhe i Kwllen i Skane i Tonghe i Wælynghe soghen i Lwdegwdhe herret, som rænthe bodhe tiil sammen arlighe i lødhemarck pænninghe, meth alle thes rætte tilligelse ath haffue vndfanghet i ghen aff forscreffne herrer oc closther for forscrefne gotz, som the oc forscreffne Esroms closther aff megh haffue vndfanghet, æffther myn fulkommelighe nøghe, som forscreffne herris oc closthers breff ythermere indheholler oc vdwiiss, som the mægh ther paa giffuet haffue. Thij kænnes jægh mægh oc mynæ arffuinghe ænghen ræt æller rættigheth æller nogher deel æller eyædom ath haffue i forscreffne gotz, som forscreffne herrer oc closther aff mægh haffue vndfanghet, æffther thenne dagh. Jtem kænnes jægh och, ath jægh haffuer antwordhet forscreffne herrer oc closther alle the eyædoms breff oc losebreff, som jægh haffuer pa forscreffne gotz, som the aff megh fynghe. Jtem ware thet swa, ath noghre breff æller bewisningh fwnnes æller fynnes hooss mægh æller myne arffuinghe rørendes paa forscreffne gotz, som forscreffne herrer oc closther aff mægh fynghe, som them kwnne wære i modh oc megh oc mynæ arffuinghe meth, tha mæl jægh them nw dødhe oc macthløse ath wære æffther thenne dagh. Jtem tilbyndher jægh mægh oc myne arffuinghe ath frij oc hemble oc fulkommelighe tiil ath staa forscreffne herrer oc closther forscreffne gotz æffther loghen [1]), mæn then gardh i Hønsinghe, som jæch ickæ haffuer antwordh forscreffne her abbet, conuent oc closther nogher breff paa, wordher then forscreffne gard noghen tiidh wundhen forscreffne herrer oc closther aff meth kyrkæ logh æller keyseres logh æller noghen ræth gangh, tha beplecther jægh megh oc mynæ arffuinghe ath

[1]) I Randen med en yngre Haand: nota effter loghen ad tres annos.

vetherlægge forscreffne herrer oc closther swa godh een gardh meth swa godh rænthe oc beleyelighet jnnæn siætte vghne daghen ther næst æffther kommendes oc holle them thet vdhen all skadhe, vdhen alt ythermere hindher æller fordragh i nogher madhe. Tiil ythermere vitnesbyrd oc bæthre forwaringh tha hængher jægh myt indceyle næthen for thette
Bl. 171. myt opne breff meth flere godhe mæntz indceyle, som jægh ther kærlighe om bether, ath the och for ythermere vitnesbyrdh skyld hænghe theres indceyle næthen fore thette myt opne breff, som ære her Oleff Stygsson ryddher paa Bollerop, Henryck Jænsson i Lyngbylillæ, Torbern, høwetzman paa Gwrffe, som ære aff wapn, och Matis Andersson, radmandh i Helsinghør. Datum jn antedicto monasterio Esrom jpso die ascensionis domini anno jncarnacionis eiusdem mcdxc quinto.

205. [1]

16. Nov. 1495.

Super bonis in Mowenstorp.

Alle mæn, thette breff see eller høre læsee, helser iech Anne Arwitzdotter, her Jachim Grises efftherlewerske, ewindeligh meth gudh. Giør iech witherlight meth thette myth opne breff, at iech haffwer giort een wenlight oc kiærlight mageskiffte meth welbyrdigh man her Powl Laxman riddere, myn kiære modhersøster søn, [i] saa madhe, at han schal haffwe aff megh all myn deel oc rættighet, som iech haffwer vdi een gaard liggendes i Monstorp i Mærlesæhareth i Monstorps sogn, som ær xxvi skepper korn oc i skilling grot. Thenne forscreffne deel oc rættigheth schal bliffwæ wedh forscreffne her Powil Laxman oc hans arffwinge til ewindeligh eye eye schullendes met alle syn rette tilligelse, som ær meth agher, æng, skow, marrck, fiskewatn, waat oc tiwrth, enthet vnden taghet, meth hwat naffn thet heltz ær eller neffnes kan, inden fyre markeskeld eller vden. Oc kænnes ieg mech eller mynnæ arffwinghe engen ydhermere deel eller rettikheth at haffwe i then forscreffne gardh effther thenne dagh, mæn skal bliffwe wedh forscreffne Powil Laxman oc hans arffwinge i alle madhe, som forscreffwet staer. Thij tiilbyndher

---

[1]) Med dette Brev begynder igjen den oprindelige Haand.

iech megh oc mynne arffwinge h[er] Laxman oc hans arffwinge forscreffne deel oc rettighet at fry, hemble oc fulkommelighe tiilsta for hwær mantz tiltal eller gensielse, som ther meth rette kan paa tale i nogher madhe. Vore thet oc saa til saghe, thet gudh forbywde, at then forscreffne deel ellær rettikheth bleffwe forscreffne her Powil Laxman eller hans arffwinge aff wunden meth lantzlogh, kyrkæræth æller meth noghen ræth gandh, tha beplicter ieg megh oc mynne arffwinge forscreffne Powil Laxman oc hans arffwinghe swo meghen deel oc rettighet i godh ioregotz ath wetherlægge igeen indhen sex vgher næst effther, ath han ær hanum eller hans arffwinge aff wunden, vdhen alt hyndher eller hielpærede i nogher madhe, op at rette hanum alt hans skade meth kost oc thæring, mødhe oc vmaghe, som thet segh bøør, hwes han thæer ower tagendes wordher, som han meg eller mynne arffwinge kwnnæ til regnæ i nogher madhe. Oc thær emodh hawer forscreffne her Powil Laxman wetherlaght meg igeen meth een gardh liggendes i Førsleff i Førsleff sogn i Ringstædeherret, som Boo Nielson i boor oc giffwer til arligh landgillæ three skilling grot. Til witnesbyrdh oc bæthre forwaring thaa hænger iech myt indsegle næthen for thette myt opne breff meth flere gothe mæntz indsegle, som iegh thær til bedher, som ær først ærligh oc renliffwet mantz her Oleff, abbet i Skowcloster, Oleff Daa aff Ravnstorp, Hans Griis, Per Stigge, aff wapn, at the wel giøre oc hænge theres indseygle næthen fore thette myt opne breff meth mith, som ær giffwet oc skreffuet i Holmæ then mondag nest effter sancti Mortens dagh vnder wor herres aar mcdxc och pa thet fempte.

206.

13. Sept. 1341.

Super curiam in Yppeswndby.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Cum temporis cursui subiecta breui peryodo mensurantur, et labuntur omnia, que labenti seculo sunt innixa, ideoque stabiliri non valeant eterna, nisi cum mentis intentio fini firmissimo soli deo in vsu eorundem pie et salubriter est infixa. Horum ego Ingerdis Pætersdotter, conthoralis dilectissimi mei Ølrici Skafft, verborum consideracione deifice animata, volens, dum Bl. 172.

valeo, de bonis michi a deo indultis saluti anime mee salubriter preuidere, testamentum meum et hanc vltimam meam voluntatem ac legacionem condo, ordino et fatio in hunc modum. Inprimis igitur lego monasterio Esrom, vbi corpusculum meum terre peto instantius commendari, curiam vnam in Vppesundby et ornamenta vnius sacerdotis pro missis celebrandis cum vno calice argenteo. Item monasterio Eplolt dimidiam marcam puri. Item monasterio in Slangethorp vnum par vestium de serico et vnum solidum grossorum. Item cuilibet monasterio Roskildis vnum solidum grossorum. Item monasteriis fratrum predicatorum et minorum Nestwedis duos solidos grossorum. Item ecclesie beate virginis Haffnis vnum solidum grossorum. Item ecclesie Syøburgh vnum solidum grossorum. Item fratri Nicholao confessori meo dimidiam marcam puri. Item domino Esberno solidum grossorum. Item domino Suenoni sex grossos. Item tribus dyaconibus ecclesie Syoburgh sex grossos. Item ecclesie Gunnersleff solidum grossorum. Item ecclesie Byerby solidum grossorum. Item cuilibet hospitali Syelandie solidum sterlingorum. Item matri mee pannum pro vno pare vestium. Item sorori mee dilecte in monasterio sancte Clare tantum panni, quantum sibi sufficit pro vna tunica et vno mantello. Item conuiuio sancte Gertrudis solidum grossorum. Item Ingerth Paulsdotter vnum par vestium. Item Telseke vnum par vestium. Item ancille mee in Gunnerslef sex grossos. Item Katerine vnam tunicam blaueam. Item Nicholao Petri solidum grossorum. Item Scar solidum grossorum. Item Olauo sex grossos. Item coquo in Gunnersleff dimidium solidum grossorum. Exequtores autem huiusmodi mei testamenti constituo michi in deo dilectos Ølricum maritum[1]) meum dilectum, de quo fidutiam gero omnis boni, et Frendonem Karlson, rogans eos instanter, ut hoc meum testamentum sic procurant, ordinent et exequantur, ne anime mee dispendium inde generetur, et prout ipsi coram summo iudice voluerint respondere. Ceterum ordino et volo, ut curia prius dicta pro vsibus mense conuentus deputetur. Actum Syoburgis anno domini m. ccc. xl. primo, profesto exaltacionis sancte crucis sub sigillo exequtorum predictorum.

---

[1]) meritum. Cod.

207. 26. Juni 1347.

Super bonis in Vppesundby et Smørhem.

Omnibus presens scriptum cernentibus Nicholaus Manthorp salutem in domino Ihesu Christo. Vniuersitati vestre notum facio per presentes, quod religiosis viris et honestis dominis abbati et conuentui in Esrom dimisi bona nouem orarum in censu terre in Vppesundby, michi quondam a quodam Petro Thruylson pignori obligata, sine inpeticione mei siue heredum meorum perpetuo possidenda, renuntians omni iuri, quod michi in dictis bonis competebat pigneris racione, Bl. 173. subnotata condicione adiecta, videlicet quod bona eorum in Øfræ Smørheem, vnum bool in censu terre, et tredecim solidi in censu terre in Hwiluinge, ad dies meos in recompensacionem pecunie mee michi cedant pro vsibus meis libere disponenda, hoc adiuncto, quod dicta bona et singula, que in eis, videlicet edificia, anona, pecora et quecumque alia in festo beati Michaelis post mortem meam proximo subsequenti inuenta fuerint, ad dictos religiosos reuertentur libere et ad ius eorum statim spectabunt heredum meorum contradictione siue protractione aliqua non obstante. In cuius rei testimonium sigillum meum vna cum sigillo discreti viri Suenonis Ysulf son, qui scotacioni predictorum bonorum in Vppesundby in placito Thrigehæræth intrafuit, presentibus est appensum. Datum anno domini m.° ccc.° xl°. septimo, in die Iohannis et Pauli martirum beatorum.

208. 13. Dec. 1334.

Super bonis in Hwilvinge etc.

Omnibus presens scriptum cernentibus Ingeburgis, dei gratia ducissa Swetie, Hallandie et Samsø, salutem in domino sempiternam. Tenore presentium constare volumus vniuersis, nos presentes fuisse in sepultura Iohannis Bendichson et clare audiuisse, quod idem Iohannes Bendichson religiosis viris dominis abbati et conuentui in Esrom omnia bona sua mobilia et immobilia, que Walburshæræth in villa, que Hwilvinge dicitur, possedisse dinoscitur, in remedium anime sue, sane mentis deliberacione prehabita, cum mera

suorum voluntate pariter et assensu fauorabili, videlicet dilecte matris sue domine Cecilie, auunculi sui Petri Grubbæ et dilecti fratris sui Asceri Bendicthson, necnon et aliorum cognatorum et amicorum suorum tunc presentialiter assistentium misericorditer contulit et scotauit pro vsu simul et solatio mense monachorum dicti monasterij Esrom, apud quos suam elegerat sepulturam, possessione liberrima absque quorumlibet heredum suorum inpeticione de cetero quomodolibet subortura perpetuis temporibus ordinanda. Datum Syøburgh sub sigillo nostro anno domini m°. ccc°. tricesimo quarto, in festo beate Lucie virginis et martiris.

209. **26. Avg. 1330.**

Super bonis jn Gesleff in Scania.

Omnibus presens scriptum cernentibus Nicholaus Iacobson de Harthæker salutem in domino sempiternam. Nouerint vniuersi, me ad instantias religiosi viri fratris Michaelis, procuratoris reuerendorum dominorum de Esyrom, tam propter salutem anime mee quam dilecti fratris mei, Iohannis Iacobson bone memorie apud eosdem dominos in Christo quiescentis, bona in Gesleff, videlicet duo bool cum octo fundis et omnibus eorum attinentiis, supradictis dominis per litteras patentes dominorum Nicholai Thuwyson de Klapathorp, Andree Pætherson de Bollæthorp et meas prius data, iterato de nouo resignasse, hoc adiuncto, quod sepe dicta bona decetero numquam per me nec per filios meos vel aliquos heredes meos siue posteros impeti debeant uel ali-
Bl. 174. qualiter pro eisdem dominis aliquo conamine meo uel meorum successorum impediri. In cuius rei testimonium et cautelam firmiorem sigillum meum vna cum sigillis nobilium virorum, videlicet dominorum Petri Iønsun decani Lundensis, Byrgheri Thorkilson militis, Thrugoti Iøn son et Iacobi Iøn sun, armigerorum, qui dicte placitacioni interfuerunt, presentibus est appensum. Datum Lundis anno domini m° trecentesimo [tricesimo] dominica proxima post festum beati Bertholomei apostoli.

210. 2. Dec. 1314.

Super bonis in Gesleff.

Omnibus presens scriptum cernentibus Nicholaus Tuuysun de Klapæthorp, Andreas Pæthersun de Boldorp et Nicholaus Iacobsun de Harthakær salutem in domino sempiternam. Notum facimus vniuersis, quod nos religiosis viris dominis abbati et conuentui in Esrom duo bool in terris in campo Geeslef cum eorumdem fundis ibidem sitis, que Iohannes Iacobsun eisdem dominis in testamento suo legauit, cupimus et resignamus libere iure perpetuo possidenda, omni iuri nostro, si quod in dictis bonis nobis competebat, renunciantes. In cuius rei testimonium sigilla dominorum Martini dicti Duuæ, prefecti Skanie, Petri Iønnæs sun de Kastløse et Byrgeri Thorkylsun vna cum nostris propriis presentibus sunt appensa. Datum Lundis anno domini m. ccc. quartodecimo, feria secunda post diem beati Andree apostoli.

211. 25. Febr. 1329.

Testimonium sub sigillo ciuitatis Lundensis super bonis eisdem.

Omnibus presens scriptum cernentibus consules ceterique ciues Lundenses salutem in domino sempiternam. Nouerint vniuersi, nos quasdam litteras patentes sub anno domini m. ccc. xxix in crastino beati Mathie apostoli non rasas, non abolitas, nec in aliqua sui parte viciatas, tenorem infrascriptum per omnia continentes vidisse et ex integro[1]) perspexisse. Omnibus presens scriptum cernentibus Nicholaus Thuuysun de Klapæthorp, Andreas Pætersun de Boldorp et Nicholaus Iacobsun de Harthækær salutem in domino sempiternam. Notum fatimus (!) vniuersis, quod nos religiosis viris dominis abbati et conuentui in Esrom duo bool in terris in campo Geeslef cum eorumdem fundis ibidem sitis, que Iohannes Iacobsun eisdem dominis in testamento suo legauit, cupimus et resignamus libere iure perpetuo possidenda, omni iuri nostro, si quod in dictis bonis nobis competebat, renuntiantes. In cuius rei testimonium sigilla dominorum Martini dicti Duuæ, prefecti Skanie, Petri Iønæsun de Kastløsæ et Byrgeri Thorkilsun vna cum nostris propriis

1) integre. Cod.

presentibus sunt appensa. Datum Lundis anno domini m. ccc. quarto decimo, feria secunda post diem beati Andree apostoli. In huius rei euidentiam et cautelam sigillum ciuitatis nostre presentibus duximus apponendum. Datum anno et die supradictis.

212. **13. Febr. 1330.**

Super bonis in Geslæff.

Omnibus presens scriptum cernentibus Iohannes, dei gracia comes Holtzacie et Stormarie terrarumque Siælandie et Skanie capitaneus, salutem in domino sempiternam. Notum facimus vniuersis, quod nos religiosis viris dominis abbati et conuentui in Esrom duo bool in terris in campo Geeslef cum octo fundis ibidem sitis, que Iohannes Iacobson eis-
Bl. 175. dem dominis in testamento legauit, que quidem bona omnia Nicholaus Tuweson de Klapæthorp, Andreas Pæterson de Boldorp et Nicholaus Iæcobson de Harthagher, omni iuri suo, si quod eis in dictis bonis et bool post mortem predicti Iohannis Iæcobson competebat, omnino renuntiantes, per apertas suas litteras prenominatis dominis abbati et conuentui perpetuo possidenda resignauerunt cum omnibus eorundem fructibus, prout sunt ipsis dominis abbati et conuentui in placito nostro iustitiario liberius adiudicata, adiudicamus iure perpetuo possidenda. Vnde per gratiam nostram districtius inhibemus, ne quis, cuiuscumque condicionis aut status existat, predictos dominos super huiusmodi bonis et bool decetero audeat aliquatenus infestare siue in aliquo perturbare, prout indignacionem nostram et vltionem condignam duxerit euitandam. Datum sub secreto nostro anno domini m. ccc. trecessimo in profesto beati Valentinj martiris, testibus dominis Andrea Niclason de Ingælstorp, Nicholao Kyrningh et Petro Niclæsson de Stothaugh, militibus, iusticiariis nostris.

213. **15. Febr. 1330.**

Super Geeslæff.

Omnibus presens scriptum cernentibus Andreas Pæterson de Boolthorp salutem in domino sempiternam. Tenore

presencium protestor, quod bona in Geeslef, scilicet octo fundi cum eorum attinentijs, que Iohannes Iacobson reuerendis dominis abbati et conuentuj in Esrom in testamento suo legauit, per me et reuerendos dominos Nicholaum Iacobson et Nicholaum Twesson de Klapathorp iuste et legaliter eisdem dominis fuisse resignata, sicut in litteris eorundem dominorum super hoc confectis et nostris sigillatis plenius continetur, de cetero etiam numquam per me nec per meos successores supradicta bona, omni inpedimento remoto, aliquatenus debeant inpediri. Datum Lundis anno domini m. ccc. tricesimo in crastino Valentini meo sub sigillo.

214. **25. Maj. 1239.**

Littera regis Erici (!) super bonis Bre.

Valdemarus, dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus presens scriptum cernentibus in domino salutem. Nonerint vniuersi tam presentes quam futuri, quod nos fratribus de Esrom Brethas et Arløgsbørnruth vendidimus iusto empcionis pretio, et vt ista rata habeantur et in perpetuum firma, ne qua dictis fratribus a successoribus nostris in posterum possit suborriri calumpnia presentem paginam, sigilli nostri et filiorum nostrorum fecimus munimine roborari. Acta sunt hec apud Worthingborgh anno domini m. cc. xxxix., viij kalendas junij.

215. **18. Avg. 1253.** (?)

Confirmacio Erici (!) regis Dacie.

E. (!), dei gracia Danorum Sclauorumque rex, omnibus hoc scriptum cernentibus in domino salutem. Significamus vobis, quod nos dilectis nobis in Christo fratribus conuentui Æsirom omnes possessiones in Brethaas et Lokaas cum siluis et aliis attinentijs suis omnibus et cum omni iure nostro dimiserimus libere possidendas, prout a patre nostro rege Waldemaro felicis memorie antiquitus habuisse plenius dinoscuntur. Jnhibemus igitur per graciam nostram districte, ne quis ipsos super dictis possessionibus presummat aliquatinus molestare. Datum Roskildis anno domini m. cc. l. iij (!), xv. Bl. 176.
kalendas septembris.

216. **6. Juli 1176.**

Testimonium regis W. de communi silua in Hallandia.

Waldemarus, dei gracia rex Danorum, tam posteris quam presentibus salutem et pacem in perpetuum. Ad nostri nominis pertinet dignitatem, veri dei cultoribus veris et precipue nobis regiminis ratione commissis paternam impendere prouidentiam et de indulta nobis desuper gratuita beneficij porcione[1]), quo dignum est deuocionis intuitu, eorum indigentie subuenire. Hanc enim humanitatis graciam priorum temporum duces adepti fuisse leguntur, qui post breuem regni temporalis amministracionem patrie felicioris principibus meruere perhenniter sociari. Horum itaque exemplum imitacione procul dubio dignum ad nostram simul et posteritatis nostre cupientes retorquere salutem, fratribus in Esrom deo famulantibus terram quandam in Hallandia ad nos hactenus pertinentem, eorum vtilitatibus admodum necessariam, in perpetuum possidendam comtulimus, et vt liberam habeant sicut ceteri terre illius inhabitatores cedendorum lignorum facultatem, sanxciuimus. Ne vero alicui calumpniandi pateret occasio, possessuris predictam terram scotauimus, his fidelibus et nobis dilectis in testimonium astantibus viris, Nicholao domini regis Kanuti filio, Kanuto Priszlaui filio, Sunone Ebbonis filio, Georgio Petri filio, Gangulfo de Nesbu et aliis quam pluribus nostris viris, et terminos eiusdem terre presenti pagine annotari iussimus, quorum hec sunt nomina, primus Lindebiarg, secundus Lindedal, tertius Holebech, qvartus Phyalzmose, qvintus Biueruth, et eandem paginam sigillo nostro cere impresso muniuimus, statuentes ex dei et ab ipso nobis collata regie maiestatis auctoritate ratum et inconuulsum in posterum haberi, quod nos fecisse in ipsa attestamur. Quisquis igitur institucionis huius paginam sigilli nostri impressione munitam et illustrium, que simul aderant, personarum credibili attestacione roboratam ausu temerario violare presumpserit, transgressionis infidelitate notatus vltoris dei iram incurret, cuius idem fratres singulari seruicio salubriter occupantur, quietis autem et pacificis erit retribucio quietis et pacis. Facta est autem hec

1) porone. Cod.

scotatio in Sklandethorp anno ab incarnacione domini m. c^{mo} septuagesimo sexto, jndictione viiij concurrente iiij, pridie nonas julij, monarchie autem regni nostri anno ixx.

217. **1177.**

Absalon, dei gracia sancte Lundensis ecclesie archiepiscopus, apostolice sedis legatus, Dacie et Suethie primas, omnibus tam presentibus quam futuris in perpetuum. Recordantes studiorum hominum impiorum, que plerisque fidelium nota esse credimus et nos frequenti experientia experti sumus, quibus pios et precipue seculi contemptores moliuntur quasi de terra eradicare, famam eorum sinistris oblocucionibus fuscando vel necessarias et iustas possessiunculas iniuste sibi vsurpare calumpniando suasque clamando, dignum duximus scripto in presenti paginula notum facere et fidele testimonium tam presentibus exhibere quam posteris relinquere, quod factum est min presentia doini Kanuti regis filij domini Waldemari regis Danorum inuictissimi et **Bl. 177.** nostra jn campis Farthusa non longe ab amne Ethra. Johan Mosun, Saltr Megindoris filius et alij habitatores Farthusaheriz calumpniati sunt siluas fratrum nostrorum de Esrom Mothorph attinentes in presentia domini nostri venerabilis regis Waldemari, qui adiudicauit predictis fratribus et ceteris, qui prefatam villam et calumpniatas siluas in possessione habebant, sacramento comprobare, easdem siluas a iustis possessoribus se adeptos fuisse, et ipso sacramento prestito de iure easdem siluas in perpetuum debere absque vlla calumpnia possidere. Prestitum est sacramentum, sicut supra testati sumus, in presentia domini Kanuti regis et nostra, et prefate silue de iure ab ipso fratribus in perpetuum sunt adiudicate, omni calumpnia in posterum abiudicata. Ea propter sicut tunc post prestitum sacramentum viua ita et nunc post testimonium eiusdem prestiti sacramenti voce scripta precamur, vt ille, qui celis et terris prestitit, veram et perpetuam pacem donet omnibus, qui pacem prefatis fratribus de Esrom et prefatis siluis et possessionibus seruauerint. Qui vero de cetero prefatis siluis preatorum fratrum de Esrom aliquam calumpniam inflixerit,

ponat dominus partem eius cum Dathan et Abiron, et sit in perpetuum anathema, nisi resipiscat. Amen. fiat, fiat. Facta sunt autem hec anno domini m. c. lxxv. ij.[1]), quo et ipse rex Kanutus a patre suo princeps Hallandie constitutus est. Testes autem horum hij sunt, qui et affuerunt, Petrus filius Palni, Thore Skelmj filius, Magnus filius Wlff.

218.

1177.

Libertas W. regis super Hallandiam.

Waldemarus, dei gracia rex Danorum, omnibus de Pharthusahereth spiritum timoris domini. Spiritu timoris domini opus habere non dubitamus, qui ecclesiam dei non timetis depauperare impediendo uel omnino subtrahendo fidelium elemosinas, et ideo vnde ipsi sua redimunt, vos vestra accumulatis peccata. Siluam siquidem in Glumstenschog, quam archiepiscopus in suorum redemptionem peccatorum fratribus nostris de Esrom contulit, vos in vestram dampnacionem auferre conamini. Saluti igitur vestre, quia et hoc nobis attinet, consulere cupientes, ea, quam a deo habemus regiam maiestatem, vobis precipimus, ut de cetero prefatis fratribus nostris de Esrom in nullo contrarij sitis, sed omnimodo prefata silua sua eque vobis vti permittatis, videlicet stantia et virentia in ea succidere ut vos, vetera vento deiecta sustollere ut vos, sal coquere, glandibus porcos pascere et in omnimodam vtilitatem suam ut vos vertere et vertendo tam per mare quam per terras nullo prohibente ad sua loca deducere. In quibus omnibus si nostro consilio et precepto, sicut expedit, obedieritis, graciam a nobis et in fine vite vestre a domino deo, quod oculus non vidit, nec auris audiuit et in cor hominis non ascendit, recipietis. Si vero aliter feceritis, regie maiestatis reos vos esse noueritis, et qui aliena rapere non timetis, propria pro eis, nam et hoc justum est, reddituros vos sciatis. Scriptum quippe est: in quo quis peccat, in eo punietur, et sicut vos fratres a prefata silua prohibetis, jta et nos ex regie maiestatis auctoritate ab eadem silua vos prohibemus. Preterea precipimus Bare et Atti de Ochem, ut mulierem, quam in serui-

---

[1]) m. c. lxxx. ij. Cod.

tutem redegerant, de libera facientes ancillam, proprie libertati restituant. Quod si non fecerint, gladium nostre maiestatis vltorem sentiant. Si vero fratres prefate femine eis aliquid debent, libenter, quod iuri eorum debetur, restituant. Bl. 178.

219.

Omtrent 1203.

Libertas et exortacio Waldemari regis ad Farthusahæreth.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis et in virtute eiusdem ego Waldemarus, Waldemari regis filius, dei gratia Danorum Sclauorumque rex, dux Iucie et dominus Nordalbingie, considerans omnem humani generis fragilitatem et incertam vniuscuiusque mortem et timens, ne talentum michi a deo traditum sine lucro reportem, et nouissima mea mente sedolo reuoluens, hoc solum michi intueor fructuosum, si secundum mandatum dei eiusque beneplacitum in hac breui vita vixero et pacem ac quietem regno michi commisso preuidero et precipue religiosis deo die noctuque famulantibus et pro nobis contra aerias potestates armis spiritualibus pugnantibus. Jnde est, quod fratribus nostris de Esrom omnes possessiones, quas habent in Hallandia, siue a patre meo seu a fratre meo uel ab aliis bonis viris donacione uel emptione seu concambicione adepti sunt, autoritate regia corroboramus et sigilli nostri testimonio confirmamus, colonos quoque ipsorum omnes ab vniuersis seruicijs et exactionibus regie iurisdictioni debitis emancipamus et absoluimus. Si quis autem ausu temerario hoc donatiuum nostrum atque priuilegium infirmare presumpserit, non solum iram omnipotentis dei et indignacionem verum et nostram sentiet vlcionem.

220.[1]

1. Nov. 1514.

Wii Christiernn, mett gudtz nade Danmarcks, Norges Wendes, Gottes koning, wtualdt koning till Swerige, hertug wty Sleswig, Holsten[2]), Stormarnn oc Dytmerskeenn, greffue y

[1]) Dette Brev er indført med en Haand fra Begyndelsen af det 16de Aarhundrede, den samme som har skrevet Brevet Bl. 119. [2]) Holssen. Cod.

Oldenborg oc Delmerhorst, giøræ alle vitterligt, ath poæ thett gudtz tienistæ moo thess yttermeræ forøges oc vppehollis oc fore forfædres oc effterkomers koninger vty Danmarcks siælæ bestandt oc salighedtz skyld, haffue vy aff wor synderlig gunst og naade tagett, anammett oc vndfongett oc mett thette vortt opna breff tage, anamme oc vndfonge oss elskelige reenliffuede mandt mesther Jens abbett vty Essroms closther hanss effterkomere oc meninge conuents brødre ther samme stedtz oc alt theris oc closthers goetz, rørendes oc vrørendes, woedt oc tywertt, jndtett vndertagett, hion, vordnedæ oc tienere, ehuor ssom helstz the haffue thet heer vty wortt rigæ Danmarck, vtindenn voer kongeligh hægnn, wernn, friidt oc beskermelssæ besynderligen ath forsuaræ oc fordecktingæ tiill rettæ. Thesligest vndæ wy oc tilladæ, ath forskrefne heer abbett, meninge conuent, vortnedæ oc tienere tiill forskrefne Essroms closther mwæ oc skullæ nydæ, bruggæ oc beholdhe altt theriis goedtz, friihedt, fyskewatnn, jacht, skowge, marck, ager, engh oc altt andett,
Bl. 179. ehwad thett helstz æræ eller neffnes kandt, jnthett wndertagett, effther som the thett nw haffue oc aff arildt tiidt mett retthe nødt oc brugt haffue, samblædes stadfestæ vy oc fulburdæ allæ the naader, friiheder oc priuilegier, som vor kere herre fadher, hues siæell gud naade, oc andræ voræ forfædræ framfarnæ koninger vty Danmarck thenum naadeligenn vndt oc giffuett haffue, veidt fuld macht att bliffuæ vty alle theris ordt, puncthæ oc articlæ, ssom the jndeholdæ oc vtwissæ. Thy forbywdæ vy allæ, ehwo the helstz ære eller wæræ kundæ, serdelis voræ fogedher oc embetzmendt, forskrefne heer abbett, som nw ær eller heer effther komendes worder vty forskrefne Essrom closther, oc conuents brødere heer emodt paæ personn, wortnedæ, hionn, tienere, goedtz, friiheder eller priuilegier ath hendræ, hyndræ ladæ, dælæ, platzæ, mødæ, wmagæ eller y noger maedæ ath wforrettæ wnder woere kongelige heffnd oc wrædæ. Giffuett paa vortt slott Kiøpnehhaffuenn alle hellene afftenn anno domini millessimo quingentessimo decimo quarto, vnder vortt secret.

Ad mandatum dominj regis proprium.[1])

---

[1]) Det øvrige af dette Blad samt Bladene 180 og 181 ere med Undtagelse af nogle Penneprøver ubeskrevne. Paa Bl. 180 staar saa-

221. 11. Juli 1446.

Super bonis in København norden Gamelthorff. Bl. 182.

Alle mæn, thette breff see aller høre læses, helse wij Anders Laurentsøn borgemesther i Kiøbenhaffn, siddendes i fogetdhens steth, Hans Wat, Niels Iude, Iep Brand, radmæn, Iens Tygesøn, a wapen, Ies Nielsøn oc Morten Nielsøn, borgere i sammesteth, ewindelighe meth guth oc kungiøre alle nærwærendes oc kommeschullendes, at vnder wor herres aar mcdxl sexto thæn mondagh næst effter sancti Kanuti dagh regis war skickit for oss pa Kiøpænhaffns bything oc flere gothe mæn, som tha nærwærendes waræ, hedherligh man Areld Kruse, borgemæster i Køpænhaffn, hwilken vplod oc skiøthe beskethen man Pæther Lassøn, borger [1]) i sammesteth, een jord oc grund meth alt syn tilligelse i længæ oc brede, lighændes i Køpenhaffn norden wit thet gamble markit, paa hwilken nw boor Ies Nielsøn Suder oc Hans Bagere, østhen næst Iens Skrædhers gard, til ewindelighæ eyæ hauæschullendes, oc wor forscreffne iord oc grwnd lawligh lawbudhen oc schødæ war statught mælt, oc war vppa then tiidh engen gænmælæ. At wii swo hauæ hørt oc seet, som forescreffuit standher, thet witne wij meth wore incigle hængde for thette breff. Giffwet oc schreuit aar, dag oc stat, som forescreffuit standher.

222. 29. Nov. 1446.

Allæ mæn, thette breff see eller høre læses, helser iæch Areld Kruse, borgemæster i Kiøpenhaffn, ewindelighe meth gudh oc kungiør alle nærwærendes oc kommescullendes, at iech witherkændes mich meth thette myt opne breff vp at hauæ ladhet oc sold beskethen man Pær Lassøn, borgere i samæsteth, een ioord oc grwnd meth alt syn tilligelse i

ledes med en Haand fra det 16de Aarhundrede: „Hanns Stiegsenn er mitt naffnn, min“, paa Bl. 181 med en Haand fra det 17de Aarh.: „Rolanndt Espennsenn er mith naffnn“, og „Jonas vann Hollen“ foruden nogle henkastede Ord og Sætninger med samme Haand. [1]) borger er skrevet to Gange.

længæ oc brede, enchte vndertaghet, til ewindelighæ eyæ hauæscullendes, liggendes i Kiøpenhaffn nordhen wit thet gamble markit, pa hwilken iordh oc grvnd nw boor Ies Nielsøn Sudher oc Hans Baghære, oc østen næst then gard, som Ies Skrædere nw boor. Oc wetherkænnes iech megh folt oc alt vp at hauæ borit aff forscreffne Pær Lassøn for forscreffne iord oc grwnd effther myn fulkommelighæ nøghæ, hwar fore tilbyndher iæch megh oc mynnæ arffwingæ forscreffne Per Lassøn oc hans arffwinghæ forscreffne iord oc grwnd i længe oc bredhe til at sta, frij oc hemble for hwærs mantz tiltall vdhen alt hyndher, helperæ eller ytermere gensiælse. Til een større forwaring ladher iæch hænghe myt indsegle for thette breff bethendes gothe mæntz indsigle til witnesbyrd, som ære Hans Wat, Niels Iwde, Iep Pæthersøn, radhmæn, Willen Iepsøn fiærdingsman, Hans van Deffenter oc Marten Niclessøn, borgere i samesteth. Giffuit oc screffuit j Kopenhaffn anno domini mcdxl sexto, vigilia sancti Andree apostoli.

223.

10. Febr. 1475.

For alle, som thette breff fore kommer, witherlight giøre wij borgemester oc radh i Køpmanhaffn meth wor kiarlighe
Bl. 188. helse meth guth, ath aar effther gutz bijrdh mcdlxx pa thet fæmpte, then første fredagh i faste pa wort radhus for oss i flere gothe mæntz nærwerelse wore skicket hetherligh prelat her Odde Hanssøn, cantor i Roskilde, pa hans søsterbørns weghne, Lauris Pæthersøn oc Iep Pethersøn, Pæther Lassøns søners, pa then ene sydæ, oc hetherligh qwinne Mætte, forscreffne Per Lassøns efftherlewerske, sedermere husfru, met hænnes oc hænnes børns fulmechtige, werie oc formynder Iepp Clawessøn pa then annen sydhæ om then arffschiffte, som forscreffne Lauris Pethersøn oc Jep Pæthersøn tilfallen ær effther theres fathers døøth forscreffne Per Lassøn, guth hans siæl nade, om hwilken arffschiffte the pa bothe sydher worthe foreente til een fulkommen ende effther eet wenlig tilladelse oc mynnæ, oc so som næst kunne wære rætten, j swo made at forscreffne Mætthe oc hænnes arffwinge schulle beholde then gard qwit oc frij til

ewindelighe eye, som forscreffne Per Lassøn vdi bode, ligændes westen oc norden weth thet gamble torff i sancti Pæthers sogn her samesteth, vndhen taghen then deel, som Ies Thomesøn tilfallen ær effther hans børn. Oc kænnes forscreffne her cantor, at han pa forscreffne hans søstherbørns wegne haffde fult oc alt vpboret a forscreffne Mætte for all forscreffne theres arffdeel, fedherne oc rettigheet, som them effther forscreffne theres faders døøth tilfallen ær i forscreffne gard, oc alt annet rørendes oc vrørendes, som hænnes (!) aff rætte hører til, at sware til hans fulkommen nøghe. Oc lodh forscreffne her cantor pa forscreffne hans søsterborns wegne oc therres arwinges forscreffne Mætte oc hænne arwinge quitte oc frij for all ythermere tiltale eller namaning om forscreffne arffskiffte i nogher made effther then tiidh. Oc haffwer forscreffne her cantor beplictet segh, at om han icke innæn aar oc dagh fore kommer meth skellig bewisning, at forscreffne then eene hans søstersøn Lauris Pethersøn eller nogher aff hans børn, som ther til meth rætte arffwinge kunne wære, leffwendes ære, tha schal her cantor hans arffwinge igeen fraa sik antworde so meghet, som han pa forscreffne Lauris wegne annammet haffwer, forscreffne Mættes børn oc Jeppe Pæthersøn eller theres arwinge til schifftes effther loghen. Til een støerre wetherkænnelse oc fastheet her om ær wor byes secret meth forscreffne her cantor[s] eghet insigle hængende fore thette breff. Giffwet som forescreffwet ær.

224.

20. Febr. 1475.

Super bonis in Haffn.

Alle, som thette breff forekommer, witherlight giøre wij Hans Ienssøn, byfoghet i Køpmanhaffn, Hans Tydkesøn, siddendes i borgemersters steth, Dethleff van dem Born, Magns Ienssøn oc Bertil Ieipsøn, radmen, Niels Andersøn oc Lauritz Pæthersøn, fierdingsmen i sammesteth, at aar effther gutz byrd mcdlxx pa thet fempte mondaghen nest fore sancti Pæthers dagh i faste, pa wort bygting for oss oc flere dande mæn, som tha tynghet søkte wor skicket ærligh man Niels **Bl. 184.**
Laurissøn radman, hetherlighe prelates her Oddes cantors i

Roskilde fuldmechtige procurator i thesse efftherscreffne ærende, som met lowlighe thyngs lydh pa forscreffne her cantors wegne skøtte oc oplodh hetherlige qwinne Mætte, Pæder Lassens efftherlewerske husfrw, oc hænnes arffwinge wet hænnes fulmechtige wærie oc formynder Iep Clausøn all then deel oc rættighet, som forscreffne her cantoris søsterbørn Lauritz Pæthersøn oc Iep Pæthersøn, forscreffne Per Lassøns sønner, aff arffs wegne tilfallen ær effther theres fathers døøth, guth hans siæl nade, i then gard, som han selffwer vdi bodhe, liggendes westen oc norden weth gamell thorg i sancti Pæthers sogn her sammesteth, til ewerdelige eye haffueschullendes. Oc kænnes forscreffne Niels Laurissøn[1]), at samme her cantor pa forscrefne hans søsterbørns wegne haffde fult oc alt vpboret oc anammet goet betaling aff forscreffne Mætte for forscreffne deel oc rættighet i forscreffne gard oc alt annet, som them til fallen wor effther forscreffne theres fathers døøth, oc rørende gotz oc vrørendes til hans fulkomen nøghe, oc looth forscreffne Niels Laurissøn[1]) pa forscreffne her cantors wegne hænne oc hænnes arffwinge qvitte oc frij for all ythermere tiltale, kræff eller namaning om forscreffne arffschiffte i nogher made til ewigh tiidh, oc war pa then tiidh ænghen gensielse modh forscreffne skiøthe. Til witnes byrdh her om ære wore insigle hægnde for thette breff. Giffwet som forscreffwet ær.

225.

1. Maj 1485.

Kiøpmanhaffn.

For alle mæn, som thette breff see æller høre læses, kungiør iegh Hans Pethersøn, Per Lassens søn oc Mættes, som bodhe with thet gamble torff i Køpmanhaffn, hwes siæle guth nade, oc bekennes i thette myt opne breff, at iegh nw opladher oc antwordher beskethen man Oleff Bæyentsøn, myn fatherbrothersøn, i Soderop oc hans arffwinge alt then deel oc rættigheet, som mech aff ræth arff æffther forscreffne myn fadher oc modher til kan falle meth rætte i forscreffne gardh with gamble torff, hws oc iordh, oppæ oc nydhre, twært oc ændelankt, ther aff æynkthet vndentaghet, hwat migh tilfaller meth rætte, til ewindeligh

[1]) Anderssøn. Cod.

eyæ nydhe oc beholle schullendes, ok kænnes megh ther fore at haffwe oppæboret aff hanum pæninge oc fuld wærd effther myn wilie oc nøwe, oc tacker ieg hanum for goet betalling i alle modæ. Til ythermere statfestelse oc bæyere bewisning, at swo skal holdes, som fore stoer screffuit, tha haffwer iech hængd myt indcegle nædhen for thette breff, oc bether iech hetherligh man her Niels, sogneprest i Tykiøff, oc Symon Smedh with Esrom oc Lasse Ienssen i Willingerøth, at the besegle meth megh til witnesbyrd. Datum Esrom anno domini mcdlxxx quinto, ipso die apostolorum Philippi et Iacobi.

226.

29. Nov. 1487.

Super bonis in Kiøbmenhaffn.

Alle mæn thette breff see eller høre læses, helser ieg Lauritz Skrædere boendes i Køpmanhaffn, som Mætte Per Lassens, hwes siæl gudh nade, haffde til hwsfrw, ewindelige meth guth, gørendes alle witherlight oc bekennes megh meth thette myt opne breff op at haffwe ladhet, sold oc aff hændet fræ migh oc mynnæ arffwinge til ewindeligh eyedom at bliffwæ hetherligh oc welbyrdigh man her abbet Pæther, abbet i Esroms closter, pa forscreffne hans closters oc brother Hans Pæthersens wegne all then deel oc rættigheet, som migh aff rætte til[fallen] ær oc her effther til falle kan effther forscreffne myn husfrw Mætte, Per Lassens, i three garde ligendes i forscreffne Kopmanhaffn, then [ene] ligendes Bl. 185. nordhen weth gamble torff, som Ies Kylsen Smydh nw innen boer, the andre two ligændes pa Westræ gadhe pa then syndræ sydæ i nordost fra sancti Clemens kyrkæ tiil sammen, then eene, som westen liggher, boer Per Ieipsen Smeth nw jnnæn, oc thæn annen ligger østhen strax hoos oc liggher nw ødhe. Ffor hwilke forscreffne delæ i forscreffne gardæ iegh wetherkænnes mech at haffwe fult oc alt opboret aff forscreffne her abbet Pæther pa forscreffne closters oc brother Hansses wegne for forscrffene delæ i forscreffne garde effther myn fulkommelighe nøgæ. Thij tilbyndher ieg mech oc mynæ arffwingæ forscreffne her abbet Pæther, brother Hans, closter oc conuent i sammesteth forscreffne delæ i forscreffne garde meth længæ oc bredæ til at staa, frij oc hymble for hwer

mantz tiltael vdhen alt hyndær, hielpæradhe eller ythermere gensielse, oc, thet gudh forbywthæ, om forscreffne delæ i fornæffnde gardæ worde forscreffne her abbet, brother Hans oc conuent i forscreffne closter Esrom aff wunnæ meth lantz eller kirkæ logh eller annen nogher ræth gangh, tha til byndher iegh megh oc mynna arffwingæ at wetherlegga forscreffne her abbet, brother Hans, closter oc conuent i sammesteth swo goet goetz, som forscreffne dela i forscreffne gardæ kunnæ wære, meth swo goet renthæ oc belæyeligheith oc hollæ them thet vdhen alt schadæ i alle made. Til ythermere witnesbyrd oc forwaring hængher iech myt indseglæ næthen for thette breff, bethendes kiærlighe gothe mæntz jndseglæ til witnesbyrdh i forscreffne ærenda, som fore ar rørth, som ære Clawes Nyman, radman i forscreffne Køpmanhaffn, Lasse Mowensen, fiærdingsman i sammesteth, Bertrwm Hekelær, Awe Bagere, Niels Bruse, burgere i sammesteth, oc Bæenth Smeth, boendes i Soderop vthen strax hois forscreffne closter Esrom. Giffwet i forscreffne Køpmanhaffn vigilia sancti Andree apostoli anno domini millesimo quadringentesimo octuagesimo septimo.

227.

23. Juni 1488.

Super bonis in Haffnia.

Alle, som thette breff forekommer, witherlight giøre wij Iens Iwl, byfoghet i Køpmanhaffn, Awe Nielsen Bagere, Pæther Hansen Smydh, Oleff Brødie, Hans Ienssen Brygere, Michil Swensen oc Iens Michelsen, borgere i sammesteth, at aar effther gutz byrd mcdlxxxviij mandaghen sancti Iohannis baptiste afften natiuitatis pa Kopmanhaffn bything for oss oc mene thingmen, som tha tyngh søkte, wor skicket ærligh man Laurens Ieipsen Scredder, wor kære mætbroder, som meth lowlig thingslywd skøtte oc oploot erwærdighe father her abbet i Esroms closter oc brother Hans Pæthersen, conuentz brother i sammesteth, forscreffne Laurens Ieipsens kære fostersøn, wet theris procurator i then sagh Bertram Hekeler, wor kære metborger, til forscreffne Esroms closter all then arffdeel oc rættikheet, som same Lauritz Ieipsen ær tilfallen æffther hans kiære husfrwes forscreffne brother Hans Pæthersens modhers døøt Mætte, guth hænne siæl

nade, vdi thesse effthersereffne garde, som ær vdi then gard oc boligh, som Pæther Lassen Smet, forscreffne brother Hansses kiære father, foordom atte oc vdi bode, guth hans siæl nade, oc Lauritz Smet nw vdi boer, liggendes norden weth gamel thorff østhen næst then gard oc bolig, som Hans Jeipsen Gryde støbere nw i boor i sancti Pæthers sogn her sammesteth, oc alt forscreffne Lauris leipsens deel oc rættigheet vdi then gard oc boligh liggendes sønden wet Bl. 186. Westhre gade westen nest Ysac Werkmesters gard i sancti Clementz sogn her sammesteth meth all forscreffne hans deels oc rettighetz tilhørelse i forscreffne garde i hws, i iordh, i længe oc i brede, vppe oc nedre, engtet vndentaget, til ewindelighe eye eyescullendes. Oc kænnes forscreffne Lauritz Ieipsen, at han haffde fanghet oc vpboret fult oc alt good betaling aff forscreffne Esroms closter for forscreffne deel oc[1]) rettigheet til hans fulle nøwæ, oc effther thet at ænghen gensielse war ther i mooth, tha wor thet skøthe fast melt at bliffwe til ewig tiidh. Tiil witnes byrd her om ære wore indsegle hængde fore thette breff. Giffwet som forscreffwet ær.

228.

24. Sept. 1488.

Alle mæn, thette breff see eller høre læses, helse wij brother Poel, abbet pa Hoithøen closter, liggyndes i Norye i Opsloo byscops dømmæ, ewindelighe meth gudh. Giøre wij witherlight meth thette wort opne breff, thet wij haffwe vnth oc giffwet oc vndæ oc giffwæ til Esroms closter lyggindes i Siæland i Roskilde byscops dømmæ all then arff i ioor oc i fææ eller siælegaffwe, swo som wor brother brother Lauritz Pæthersen, Per Lassens søn, som borgere war i Købnehaffn, ærfft haffuer effter syn kiære father oc mothær, thy fornæffnde arff til faal oss oc wort closter effthær thy, at forscreffne brother war wor professus oc ingiffwen brother i wort closter oc døthe i wort closter nw tw aar syen, til ewik tiid at nydhe oc beholle, oc skiøthe wij fraan oss oc fraan wort closter oc indtil Esroms closter forscreffne arff, ioor oc grwnd oc annet, hwat som hæl[s]t næffnis kaan. Thy bethe wij alle oc hwær særdeles, ati hielpe oc trøste forscreffne

[1] oc er skrevet to Gange.

her abbet i Esroms closter at nydhæ oc brughe forscreffne arff oc siælegaffue at beholle, som ther til bør, thy at wij ære hans fulkommelighe hymmel oc tilstannære. Til ythermere wisceen oc forwaringh hænge wij wort inseile with thette wort opne breff oc beyinnis thesse dannæmæntz inseyle, som ær her Niels aff Tykøbyn, Per Lyy aff wapn, boendes i Børsholm, Iep Foghet, borgemæster i Siøgborgh, Symon Smeid, boynnis vthen for Esrom, Iens Ionssen aff Bisthorp oc Lasse Iwl i Dansthorp, at the hænge theres indsegle meth wort vndhær thette opne breff. Giffuith aar effther gutz byrdh mcdlxxxviij thæn onsdagh nest fore sancti Michels dagh.

229. **9. Juni 1427.**

Super vnam curiam Haffnensem.

Alle mæn, thette breff see eller høre læses, helser iæch Niels Gaghe a wapn i Farebæk i Schane ewindelighe meth guth, oc wil iæch kungiøre alle nærwerendes oc kommeschullendes, at iæch wetherkænnes mik meth thette myt opne breff, at iæch haffuer oplathet oc salth til ewindelighe haffwe schullendes eghe en beskethen man Hanes Brand, kallet mæster Iohan, byman i Københaffn, myn gard, iordh oc grwnd, hwilken then fornæffnde mæster Iohan nw pa boer, líggendes i mellom Hanes Fyr pa then eene sidhe, som han nw boor, oc Pæther Skrædere paa then annen sidhe, som han nw bor, wor Frowæ kirkis sogn, Thydeske manne gadhe i Kiøpmanhaffn, hwilken gard oc grwnd ær i længe
Bl. 187. pa then østhre sidhæ halffthrediesyntiwæ siælænske alne [1]) oc firæ alne oc swo meghet i længæ pa then westre sidhæ, item i bredæ pa then nørre sidhæ vp i gardhen tolff alnæ, item i bredhe vt meth gadhen fæmten siælenschæ alnæ, meth all syn tilligelse, ænghen vndæn taghen. Oc wether kænnes iegh mech oc myne arffwinge fult oc alt vp at haue boret a forscreffne mæster Iohan for forscreffne gardh och grwnd, swo at iæch forscreffne Niels Gaghe oc mynne arffwinge ladhe oss aldeles meth nøghe. Item tilbindher iech mech oc mynnæ arffwinghæ then forscreffne mæster Iohan oc hans arffwinge then fornæffnde gardh, iordh oc grwnd frij, hemble och til at staa for hwærs mantz tiltall æller hyndhær meth lantz

---

[1]) Dette Ord staar 2 Gange, anden Gang som alnæ.

lagh, och ware thet swo, at then gardh, iordh oc grwnd fornæffnde then fornæffnde Hanes Brand, kallet mæster Iohan, æller hans arffwinghe aff ginghe meth lantzlogh for myn eller for mynæ arffwinges hemel skuld, thet guth forbiwthæ, tha til byndher iæch mech oc mynæ arffwingæ then forscreffne Hanes Brand, kallet mester Iohan, oc hans arffwingæ skadesløst at holde innæn eet aar ther æffther vdhen alle hiælpærædhe eller gensigelse oc ythermere fordræth meth thette myt opne breff. Til een større bewisselse oc folkommelse alles thesse forscreffne styckes tha haffwer iæch myt indsegle meth gothe mæntz incilæ hængd for thette breff, so som [ære] Anders Laurenson, Hinrik van deme Berghe, burghemestere i Kopenhaffn, Hanes Iensson kallet Wat, Lasse Winnere, radhmen then sammesteth, oc Radeke Radeloff, byman i Københaffn. Thette ær giffuit oc screffuit vndher wor herres fødelse mcdxxvij guts legommæ dagh.

230.

7. Sept. 1464.

Priuilegium super curiam in Haffn.

Alle mæn, thette breff see eller høre læses, helser iæch Clemens Vllebrantzdotter, mester Iohan Brantzs efterleffuere, ewindelighe meth guth oc kungiør alle nærwærendes oc kommeschullendes, at iæch wetherkænner mech meth frij wiliæ, sæmthycke, radh oc foldbordh mynæ weners at haffwe sold, skøøth oc vpladhet hetherligh man Iep Clawsson a wapn een myn gardh, hws oc iordh liggendes i Københaffn, som iæch nw sælff vdi boer, østhen næst then gardh, som Bernd Wagn nw boer, oc vesten næst then gardh, som Hans Kuleman i bodhe, meth alt forscreffne gards længe oc bredhe, som thet howit breff ythermere vtwiser, som jæch fornæffnde Jep Clawsson vpladhet oc antwordet haffwer, ludendes pa forscreffne gardh meth all forscreffne gards tilligelse, enchte vndhentaghet, til ewerlighe eye haffuescullendes, oc wether kænner iæch mech folt oc alt vppæ at haffue boret aff forscreffne Iep Clawesson for forscreffne gardh, hws oc iordh meth all syn tilligelsæ, swo at mech altinges wæl nøghes. Thy til bindher iæch mech oc mynæ arffwingæ forscreffne Jep Clawesson oc hans arffwingæ forscreffne gardh, hws oc jordh

i længhe oc bredhe til at sta, frij oc hemble for hwærs
Bl. 188. mantz tiltalæ. Waræ thet saghe, forscreffne gardh, hws eller jordh [i] længe eller bredhe forscreffne Iep Clawesson eller hans arffwinge affgingæ meth kirkæ ræth, lantzslogh eller meth noghen ræth for myn eller mynæ arffwinges hemle wanskelse skuld, thet guth forbiwthe, tha til byndher jæch mech oc mynæ arffwingæ forscreffne Jep Clawesson oc hans arffwingæ all then schade vp at rættæ, som ther aff komme kan, vden alle helpærædhæ, thøffring, gensielse eller nogher ythermere rætgang. Til een større forwaring oc ythermere statfestelse ladher iæch hænge myt jndsegle for thette breff oc bether jæch hetherlige oc welbyrdighe mæntz jndcegle til witnesbyrdh, som ære her Oleff Lwnge, ridder, Anders Iensson, lantzdommer i Syæland, Keld Nielson, righens canceller, Tymme Trawenmynne, Iohan Fikkesson, Iep Ienson, forstander i Clare closter i Roskilde. Datum Haffnis anno domini mcdlx quarto, vigilia natiuitatis sancte Marie virginis gloriose.

231.

9. Avg. 1479.

Super curiam eandem in Haffnia.

Alle, som thette breff forekommer, witherlight giøre wij efftherscreffne Erik Iensson, aff wapn, høuitman pa Køpmanhaffn slott, Detleff van dem Born, Esbern Ieipson oc Bertil Ieipson, radhmen, Iens Michelson, Michil Swensson oc Mattis Iensson, borgere i sammesteth, at aar effther Cristi wor herres burdh mcdlxxix mondaghen næst fore sancti Laurentij then helge martyris dagh pa Københaffn bytingh for oss oc mene tynghmen, som tha thyng søckte, wor skicket erlighe man Claus Nyeman borgemestere, berættende, at erszame Iep Clawesson, aff wapn, borgemestere her sammesteth, i flere dandemæntz nærwerilse haffde hanum befalet oc fulmecktighe giort at skøthe til thynge een gardh til Ebelholtz closter, som her efftherscreffuit ær, aff hwilke befaling forscreffne Clawes Nyeman pa forscreffne Iep Clausons wegne fra same Iep Claweson oc hans arffwinghe til forscreffne Ebleholtz closter wet closters sanne procuratorem i then sack, hetherlighe oc renliffuege man her Clauss Mortenson, conuentz brother i same closter, [skøthe] een gardh och grwnd

liggendes norden wet[1]) Kiøpmannegadhen thwert offwer fraa then gardh, som her Oleff Axelson fordom atte, gudh hans siæl nade, østhen næst then gard, som aptekeren i boor, i wor Frowe sogn i Køpmanhaffn, meth all forscreffne gards oc grwnds tilhørelse, hws oc iordh, i længe oc i bredhe, vp oc nedhre, i alle made, som howet breffwet, som ther pa gyffwet ær, inneholler, meth alle thee breffue oc rættigheet, som forscreffne Jep Clawson ther pa oc vdi haffuer, engtet vnden taget, til ewindeligh eye eyeschullendes. Oc effther thet at engen gensielse wor ther imott, wort forscreffne skøthe stagdick (!) oc fast mælt at bliffwe til ewig tiidh. Til witnesburdh her[om] ære ware indseglæ hengde næthen fore thette breff, giffuit som forescreffuet ær.

232.

10. Sept. 1464.

Confirmacio regis Christierni.

Wii Christiern, meth guds nade Danmarcks, Sweriges, Norges, Wendes oc Godes koning, hertugh i Sleswigh, greffwe **Bl. 189.**
i Holsthen, Stormern, Oldenburgh och Delmenhorst, giøre thet witherlikt alle, ath aar effther gutz byrdh mcdlx quarto, feria 2ª infra octauas natiuitatis beate Marie virginis gloriose for oss i Køpenhaffn vdi Hemming Ienssons stwæ, nerwærendes wore elskelighe mæn och radh her Oleff Lungæ aff Kørsør, Anders Ienson, wor lantzdomere i Siælandh, Jwrghen Byllæ, Per Snwbbe, wor kære husfrwes hofsynnær, Claus Knogemose, Hans Mattisson, Jens Jwdæ oc mange flere gothe mæn, som ther tha nærwærendes wore, vor skicket hetherlighe quinnæ Clemens Wlbrandsdotter, mester Iohan Brautz efftherlewerske, oc berættæ for oss, at effther thy hvn war een ellendæ quinnæ oc haffde her æy frændher eller næste nerwærendes, som hænnæ kwnne sware fore eller til hielp kommæ, tha kestæ hwn j welbyrdigh man Eric Byllæ i Sande, wor elskælighe man oc thiænere, til syn lage werye oc hollendes hanum syn høyghre arm oc bath hanum skiøthe oc aldeles vpladhe velbyrdigh man Iep Clauson i Køpnehaffn een hænnes gardh och grwndh meth all eyedom oc rættikheet, meth hws oc iordh oc all forscreffne gards rætte tilligelsæ, som hwn nw selff vti boer, lighendes østen nest then gardh,

[1]) norden worden wet. Cod.

som Bærndh Wogen i boer, oc westen næst then gardh, som Hans Kuleman i bodhe, hwilken forscreffne gardh hwn kænnes segh vpladhet, affhændh, soldh oc skøøth till ewindelighe eye fornæffnde Iep Clausøn i Køpnehaffn oc hans arffwinge eller hwem han then fornæffnde gardh vnne wil, ffor huilken gardh hwn kænnes segh at haffwæ vppeboreth aff forscreffne Iep Clausson gold, sølff oc rethe pæninge till goeth betalingh, swo ath hænnæ ful wel meth nøgedes, och tackede hanum for goet betalingh, forplictendes sigh oc synæ arffwinghe forscreffne Iep Clausson oc hans arffwinge then forscreffne gardh oc grwndh meth all syn eyedom oc rettæ tilligelse at frij, hemble oc fulkommelighe til at staa foræ hwers mantz tiltalæ, som ther pa talæ kan meth rettæ, efftherthi som thet købe breff, som hwn hanum ther vppa giffwet haffwer, ther om ydhermere vdhwiisser oc ynnæ holler. Hwilket skøthæ, som swo til gik och i swo modhe for oss giorth vor, wij stadugh oc fasth døme at bliffwe i alle madhe, som thet innæholler, och forscreffne Iep Clausson oc hans arffwinghe then forscreffne gardh oc grwndh meth all syn retthæ tillygelsæ, som forscreffwet standher, at haffwe, nydhe, brughe oc beholle til ewyndelighe eye, oc forbywdhæ wij alle, ehwo the hæl[s]t ære eller wæræ kwnnæ, forscreffne Iep Clausson eller hans arffwinghæ her vdi hyndhræ eller hyndræ lade, mødhæ eller vforrætte i nogher madhe, swo længhe nogher kommer for oss meth bædhræ bewisning ther vppa. Datum anno, die et loco, quibus supra prenotatum. In cuius rei testimonium [sigillum] nostrum ad causas presentibus est appensum, teste iustitiario nostro Ketillo Nicolai de Harisborgh.

233. **11. Sept. 1481.**

Priuilegium abbatis in Æbelolt[1]).

Alle mæn, thette breff see eller høre læses, helse wij brother Ieep Nielson, abbeth vdi Æbelholtz closter, oc

---

[1]) Originalen til dette Brev er endnu bevaret i Geh. Ark. og lyder saaledes (jfr. Kjøbenhavns Diplomatarium II. 144—45):

Alle men, thettæ breff seer ællær høræ læsæ, helsæ wy brodher Jeep Nielsson, abbeth wdi Æbelholtz klosther, och menigh con-

menigh conwenth i samesteth ewindelighe meth wor herræ. Bl. 190.
Kungiøre wij alle, som nw æræ eller komeschullendes, meth thette wort opne breff, at wij allæ sændracteliglie haffuæ fulburdh oc giorth eeth wænlight oc kærlight skyfftæ meth hethærlighe oc renliffwedæ mæn, som æræ her abbet Pæther Andersson i Esromscloster oc menigh conwent i sammesteth, saa at forscreffne Esroms brøthre oc closter schullæ haffwe een wor gardh i Kø penhaffn, liggendes i wor Frowe sogn pa Køpmannægaden østhen næst appotekeren thwert

---

wenth j sammæ stæth, ewyndeligæ meth wor herræ. Kwngøræ wy allæ, som nw æræ ællær kommeskullendes, meth thette worth opnæ breff, ath wy allæ samdræcktæligæ haffue fulburdh och gyorth eth wenlickt och kærlickt skifftæ meth hederligæ och reenliffuethe men, som æræ her abbet Pædher Andersson i Esromsklosther och menigh conwenth i sammæstædh, saa ath fornefnde Esroms brødræ och klosther skullæ haffue een wor gardh i Køpnæhaffn, liggendes i wor Frwes sogn paa Køpmannægaden østæn næsth appotekeren thuerth offuer fra then gardh, som her Oleff Axelsson ottæ, och wy aff Jep Clauesson fyngæ, som burgmæstære wor i Køpnæhaffn, hues syælæ gudh nadæ, till ewyndeligh eyæ meth hws och grwndh, bredæ och længæ och allæ gortzens tilligellsæ, jnthet wndertaget, som the hoffuetbreff meth skødæbreff wtuisæ och jnnæhollæ, ther wy them ther paa foeth haffue, foræ thuennæ gardæ, som wy jgen skullæ haffue aff forscrefne Esromskloster tell wederlaw for then gard, som the aff oss fyngæ, then enæ lyggendes i Watsingerøth i Wggelløsæ sogn wti Lywngehæreth meth allæ gortzens telligelsæ, ager och ængh, skow och marck, woth och tyurth, jnthet wndertaget, huorth thet hælst ær æller och næffnis kan och nw pa bolæ boer Mortyn, som giffuer arligæ aars landgillæ ij pund korn, bygh och rw, tho skilling grot, høns, lamb och gess, meth andre bedher och tyænestæ, som ther aff gaar. Item then annen gardh, liggendes i Knolsbæch i Blistorps sogn wti Holboherret, och nw pa bolæ boor Per Jensson, som giffuer arlygæ ar ij pund korn, bygh och rw, xv skillinge aff een gardsædæ staffn, som ther liggher, j lamb, j goos, iiij høns, eth fodernøt om aarith, tell ewindelig eyæ behollæ skullendes — osv. Till en størræ forwaringh, stadfæstælsæ och wydissæbyrdh herom, ath saa bliffue skall, hengæ wy wort jnseylæ meth vort conuents jnseylæ her fore thet breff meth fleræ godæmentz jnseylæ, som wy ther till bedyt haffue, som æræ her Dydrick, rydder i Ramløsæ, Per Steen, høffuitzman pa Krogen, Henrich Jensson, høffuitzman paa Draxholm, aff wopn, Per Hansson, borgmæstære j Helsingør, a wapn, och Korth Daniel, radman i sammestædh. Datum in prescripto monasterio nostro Eblolth anno domini mcdlxxx primo, die sanctorum martyrum Prothi et Jacincti.

offuer fraa then gardh, som her Oleff Axelsson otte, oc wij aff Iep Clausson fyngæ, som borgemester wor i Køpenhaffn, hwes siæl guth nade, till eewindelighe eye meth hws oc grwndh, bredhæ oc langæ oc allæ gortzens telligelse, jnthet vndhertaget, som the hoffwetbreff meth skøthebreff vdwisæ oc innæ holle, ther wij them ther pa foet haffue, fforæ twændæ gardhe, som wij igeen schullæ haffuæ aff forscreffne Esroms closter teel wedherlaw for then gardh, som the aff oss fyngæ, then eene lyggendes i Watsingherøth i Wggeløsæ sogn wti Lywngæherret meth alle gortzens tilligelsæ, agher oc ængh, skow oc marck, woth oc tiwrth, intheth vndæntaghet, hwoth thet hæltz ær eller næffnes kand, oc nw pa bole boer Mortyn, som giffwer arligæ aars landgillæ ij pund korn, biwgh oc rwg, two skilling grot, høns, lam oc gaes, meth andhre bether oc thyænesthæ, som ther aff gaar, jtem then annen gardh liggendes i Kolsbæch i Blistorps sogn vti Holboherret, oc nw pa bolæ boer Per Jensson, som giffwer arligæ aar ij pund korn, biwg oc rw, xv skillinghæ aff een gardsæthæ staffn, som ther liggher, i lamb, i gos, iiii høns, eet fodhernøt om aarith, tell ewindeligh eyæ behollæ schullendes, hwilken forscreffne gardh oc grwndh wij oss oc allæ woræ effterkommere abbether oc presther i Eblolscloster tilbynde, beplictæ, frij, hemble oc til at staa fornæffnde Esromscloster for alle mæntz gensielsæ eller tiltal i nogher madhe. Woræ thet oc swo, thet gudh forbiwde, at forscreffne gardh bleffwe them aff wunnen meth nogher landslogh, kirkelow eller rættæ gangh foræ wor hemmels brysth skild, tha tilplictæ wij oss oc woræ æfftherkommere i wort closter them igeen at giffwe saa goth gotz oc saa welbelæyelickt oc altingest them at holle vden skade innæn sex vgen dagh ther næst efftherkommendes vden alt hyndher, hielperæde eller gensiælsæ i nogher madhe. Teel een størræ forwaring, statfæstelsæ oc witnesbyrdh her om, at swo bliffwæ schal, hængæ wij wort indsegle meth wort conuentz jndseylæ her fora thette breff meth flere godementz inseylæ, som wij ther til bethet haffwe, som æræ her Dydrick, ridder i Ramløsæ, Per Steen, høwetzman pa Kroghen, Henrick Iensson, howitzman pa Drasholm, aff wapn, Per Hansson, burgemesther i Hælsingør, a wapn, oc Kort Daniel, radman i sammesteth. Datum in prescripto monasterio nostro Æb-

lolth anno domini mcdlxxx j°, die sanctorum martirum Prothi et Jacincti.

234.

4. Juli 1482.

Wij Hans, meth guts nade vdwaldh koning til Danmarcks oc Sweriges riige, ræth arffwingh till Norrige, hertugh i Sleszwik och hertugh i Holsten, Stormarn[1]) oc Dytmarsken, greffwe vdi Aldenborg oc Delmenhorst, giøre alle witherlight, at wij sælffwe personligen, i wor nærwærelse, wor elskelige hoffmesteres her Strange Nielsens, riddere, her mester Lages, wor cancelæres, Iesper Kraffzses, wor embitzmantz upa Køpenhaffn, doctor Pædher Albrethssens oc borgemesteres oc[2]) radmentz oc nagre borgeres vdi forscreffne Køpenhaffn, wore ytower then grwndwald, som abbethen aff Ebleolth haffde laght pa then jordh, som mesther Johan fordwm tilhørdhe oc vpaa bodhe, oc ther lodhe wij forscreffne grwndwald reebdraghes, som han schulle ligge, som wor lighe østhen aff Hans Ienssens hwshørne oc swo westhen lige til apotekerens vestre hushyrne, oc lade wij thet til meth borgemesteres oc raadsz sæmticke i Køpnehaffn, at thet hws schulle swo vpbygges oc bliffwe wedh fuld makt vdi swo madhe. Skede thet oc swo, at then bygning oc the hws pa bodhe sydher staa kronene eller byend til forfang i nager tilkommelse tiidh, swo at, om behoff giørs, at the schulle vpbrydes, thaa schal vpbrides alle the andhre hws, bodhe østhen oc westen fore, swomøget som til forfang standher. Thij forbywte wij noger them her imodh at hyndræ, mødhe, vmage, platzsse, dele aller i noger mode forfang at gøre vpa fornæffnde bygningh, som forscreffuit staer, vnder wort hyllest oc nade. Datum jn castro nostro Haffnensi feria quinta infra octauas visitacionis Marie virginis, nostro sub secreto, anno domini mcdlxxxij. Bl 191.

235.

26. Juni 1415.

Priuilegium super vnam curiam Roskildis.

Alle mæn, thette breff høre eller see, helse wij Iesse Clemensson, byfaght i Roskilde, Ingwær Anderson, Iæyp

---

[1]) Stormarij. Cod. [2]) oc er skrevet to Gange.

Pætherson, bwrgæmæstere, Pæther Ienssǫn, Ioon Smith, rathmæn, Hæinckæ Mwlæ, Clawæs Vlff, bymæn i thæn sammesteth. Thet schal alle mæn witherlight wære, swo thee, ther nw æræ, swosom the, thær æræ kommeschullændes, aat vndær wor herres aar mcdxv thæn othæn[s]dagh næst æffter sanctæ Hiænsædagh ware wij skickegæ (!) vppa Roskildæ bythingh meth flære gothe mæn, oc bæræ wij witnæ om, at Iens Ionssæn skøthe Niglæs Oleffson een syn gardh meth hws oc jordh, liggændes westen oc synnæn weth koningæns hærstrædhæ hoos sancti Oleffs gade i sanctæ Hiensæ sagn i Roskilde, hwelken gardh swosom ræckær fran gadhen oc til hæræ Mattess Bægnzsens abældægardh i længæn oc ær treti alnæ i bræthen, til hwæs things witnæbwrdh waræ inseglæ æræ faræ hængdæ. Giwæt dagh oc aar, swosom faræ ær saght.

236. **27. Juli 1429.**

Super eandem curiam in Roskildia.

Alle, som thette breff see eller høræ, helse wij Twe Porse, byfoghet i Roskilde, Iens Mattesson, bwrgemæster, Ioon Smith, Iens Kræmere, Hans Nielson, radmæn, Anders Eskils-
Bl. 192. son, bymæn i thæn sammesteth, oc Pæther Herloghsson, forstandere i Dwebrøthre closter, ewinneligħe meth guth, oc kungiøre wij, at aar effther guts føthelsæ[1]) aar mcd xxix then othensdagh næst effter sancte Marie Magdalene dagh tha war skicket for oss oc flere gothæ mæn pa wort bythingh een beskethen man Niels Oleffson aff Herleue nørre i Lywngheherret oc skøthe, gaff oc vplodh til ewindelige eyghe een renliffwet man hær Berneth aff Esroms closter pa forscreffne Esroms closters wegne een syn gardh meth hws oc iorth oc alle andre sin tilligelse, liggende i sancti Iohannis sogn i Roskilde, i hwilken gardh nw i boor Henrick Hermentsson, hwilken forscreffne garth fornæffnde Niels Oleffsson lowlegæ køpte oc fik aff Iens Ionsson, ther fordwm war burgere war, hwes siæl guth haffwe, oc tilbant fornæffnde Niels Olson sech oc sine arwinge at frij oc hemble fornæffnde Esroms closter then fornæffnde garth meth alle sine tilliggelse, som forscreffuit stander, til ewindeligħe eyghe

[1]) Cod. byrd føthelsæ, men det første Ord er senere overstreget.

fore hwers mantz tiltale, som ræt wele søghæ. Tesse alle forscreffne stycke sawe wij oc hørdhe pa wort fornæffnde bything, hwilket wij oc bewise oc witne meth thette wort opne breff oc incigle. Giuet oc screuit aar, dagh oc stath, som forsaght ær.

237. **13. Febr. 1405.** (?)

Super[curiam] in Siøburgh.

Alle, som thette breff see eller høre, helse wij Oleff Iensson oc Morten Iæipson, burgemæster vti Siøburgh, oc alle raadhmen oc almwen i then sammesteth ewindelighe meth guth oc cungøre oc witnæ meth thette wort opnæ breff, at thusændæ firæhundretæ oc pa thet fæmptæ aar æfter wars hærres føthelsæ then tiisdagh, som tolfftæ[1]) daugh æffter kyndenmøssedaugh war, pa wart byting war een hetherligh oc skælligh man Pæther Løøch oc een hetherlec dandæquinnæ Thyræ Iæips, hans søster, oc scøttæ schællegæ oc rættælegæ effter wor lantzlogh pa Gythæ Løøchs wæygne, therræ mother, wor Frawe closter vti Esrom een gaardh, som kalles Gythæ Løøchs gardh, liggænde vti Siøburgh, war fornæffnde by, wæsten wedh radhwsæth, meth al sin ræth oc tilhørelse, ee hwilken hwn hæltz kan wære, til ewinnelige eygæ, hwilken gaardh then fornæffndæ gothe qwinnæ Gyghæ Løøchs rættæ æygæ war oc the formintæ Pæther Løøch, hænnæ søn, oc Thyræ Jæips datteres rættæ aruff, een hetherlegh herræ her abbet Swen aff Esrom meth sinæ gothe clostermen thet schøthæ tha oc pa closters weygnæ sech annamendæ. In cuius testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Anno, die et loco supradictis.

238. **22. Febr. 1423.**

Super fundam in Siøburg.

Alle mæn, thette breff høræ eller see, helsæ wij Pæther Pædherson oc Oleff Ionson, burgæmesteræ i Siøburgh, oc allæ rathmen i then sammæstath. Thet schal alle mæn

[1]) Da den tolvte Dag efter Kyndelmisse (2. Febr.) 1405 ikke faldt paa en Tirsdag, maa der etsteds i Brevets Datering være indløbet en Fejl, der lettest kunde hæves, hvis man antog, at Afskriveren efter „hundretæ“ havde glemt „oc thiwæ“, saaat Brevets Aarstal blev 1425 istedenfor 1405.

witherlecht wæræ, ath een hethærlech man och een schællek Iens Laurenson Smedh, ther bøyman ær i war bøy, wor pa worth thingh och skøttæ sijn iorth skællegæ och rættælegæ Esroms closter til ewindælighæ eygæ, hwilkæn han fik meth siin husfrwæ oc arwedhænæ efter siit barn, fforthy thet han
Bl. 193. schullæ haffwæ closters iorth tiil siin, then ther liggær hoos then samæ iorth, i hans lefdagæ forudhen al afgifft. In cuius rei testimonium sigillum ville nostre Siøbwrgh presentibus est appensum. Datum anno domini mccccxxiij ipso die Cathedra beati Petri apostoli.

239. **3. Maj 1485.**

Item super bonis in Siøburgh.

Alle mæn, thette breff see eller høræ læses, helse wij Anders Knwtson, burgæmæster i Siøburgh, raadh oc menigæ almw, som byggæ oc boo i forscreffne Siøburgh, ewindælighe meth wor herræ, gørendes alle witherlight, som nw æræ oc kommæ schullæ, meth thette wort opne breff, at aar effthær guths byrdh mcdlxxx quinto hælge kors daugh inventionis pa fornæffnde Siøburghs bytingh waræ skickedæ for oss oc flere dannæ mæn, som sammæ dagh forscreffne tingh søkthe, regelbunnen man her Niels Pætherson pa renliffs mantz wægnæ her abbet Pæthers, abbet i Esroms closter, oc forscreffne closters wegnæ pa then eene sydhæ oc Willem aff Høgolth pa then annen sydhæ, hwilkæ forscreffne her Niels Pætherson pa forscreffne Esroms closters wægnæ oc Willem aff Høgolth giordæ sammæ dagh paa forscreffne thingh eet wænlight skifftæ oc bydhæ mellom them meth noghræ iordhæ i swo dannæ madhe, som her æffther standher, saa at forscreffne her Niels pa forscreffne Esroms closters wægnæ skøttæ oc affhænnedæ een aff forscreffne closters iordhæ, liggændes i forscreffne Siøburgh westen weth Gillæs ladhen, fraa forscreffne closters Esrom oc til forscreffne Willioms aff Høgolth oc hans arffwinges hændher til ewigh tiidh at bliffwe, ffor forscreffne iordh til wetherleggelsæ skiøthæ oc affhændæ forscreffne Willem aff Høgholt een jordh liggendes i forscreffne Siøburgh strax nordhen weth fornæffnde closters Esroms iorth oc gardh, som Iep Foghet nw vndher segh haffuer oc i boer i forscreffne Siøburgh, fraa segh oc synæ arff-

winghæ oc til forscreffne closter Esrom til ewigh tiidh at bliffwe. Aat swo gik oc for i allæ made, som fore standher, thette witnæ wij meth forscreffne wor byes indsegle hængendes næthen for thette wort breff, giffwet aar, dagh oc steth, som fore standher screffwet.

240. **22. Jan. 1485.**

Alle mæn, thette breff see eller høre læses, helser iech Anders Stoldswen, wor nadeg hærres kongh Hansses hæstælæghe, ewindelighe meth guth. Kungiør iech meth thette myt opnæ breff, meth myn kære hwsfrwes radh Gunnel oc alle andress, som megh bwrdæ at rodhe meth, karsk oc swnd och frij wiliæ haffuer vnth oc giffwet, giffwer oc vnnær then deel, som iech oc myn kiære hwsfru haffwæ i then gardh, som ligger westæn weth Gilles gardhen i Siøbwrgh, som i bodhæ Twæ Petherson, fraa mech oc myn hwsfrwes rætthæ aruffwingæ indtil iomffru Marie closter Esrom at nydhæ oc behollæ til ewindæligh eyæ. Thy kændes iæg æy megh eller myn husfrw æffthær thænnæ dagh at hawæ nogher deel i forscreffne gardh, oc beplicter iech mech oc myn husfrw oc woræ arffwingæ at hemblæ, frij forscreffne closter for alle, e hoo som the hæltz ære, til ewindeligh eghæ. Til ythermere for waringh tha bether iec welbirdigh man Per Lyy, aff wapn, boendes i Børsholm, at Bl. 194. han hænger syt indseglæ næthen for thette breff, forthy at iæg haffwer ickæ myt eyæt hoos megh, meth flere gothe mæntz insceglæ, som iec haffwer bethet ther til, som ær Iep Foghetz, Anders Knwtzsøn, borgemæstere bothe i Siøburgh, Williom i Hogendorp oc Symon Smedh boendes i Børsholm. Giffwet aar effther gudz byrdh mcdlxxxquinto, die beati Vincencij matyris.

241. **24. Juli 1490.**

Alle mæn, thette breff see eller høre læses, hælsær iæch Williom boendes i Hogændorp ewindeligh meth guth. Kungiør iec meth thette myt opne breff for alle narwærendes oc kommeschullendes, at ieg hawær i pant sæth renliffwet man abbet Pæther, abbet i Esromscloster, oc Esromscloster j gardh liggændes i Siøburgh wæsten weth Gyllesgardhæn, som nw

i boer Oleff Sudere, meth alle sinæ telligelsæ i længæ oc i bredhæ, woth oc tiwrt, æynkthet vndæntaghet, for vij skilling grot oc xx hanum oc hans closter nydhæ oc behollæ for eet brugelikt panth, indtil thet wordher hannwm oc hans closter aff løst aff rættæ arffwingæ. Thy til byndær iech megh oc mynnæ rættæ arffwingæ forscreffne her abbet oc closter at frij oc hemble thet forscreffne panth, indtil thet wordher them affløst effther lowen, oc hollæ them thet for vthen alt skadæ. Til ythermere forwaring oc statfæstelsæ tha hænger iech myt jndsegle næthen for thette breff beyndes ther til besketnæ mæn Iep Foghet, borgemæster i Siøburgh, Lasse Smedh, byfoghet i sammesteth, Per Hansson oc Oleff Nielson, burgere i forscreffne Søburgh, ath the hængæ theres indsegle næthen for thette breff meth myt. Giffuit aar effter gutz byrd mcdxc sanctæ Ieips affthæn.

242. **24. Juli 1490.**

Alle mæn, thette breff see eller høræ læsses, helser iech Wilium aff Hagændrop ewindæligh meth guth. Kungiør iæg meth thette myt opnæ breff, meth myn kiære husfrwes rod Ælsæ oc allæ andres, som meg burdæ at radæ meth, karsk oc swnd oc frij wiliæ haffwer vnt oc giffwet, giffwer oc vnnær then deel, som iec oc myn kære husfrw hawæ i then gardh, som liggær westen weth Gillesgardhen i Siøburgh, som j bodhe Twe Pætherson, fraa meg oc myn hwsfrues rættæ arffwingæ jntil jomffrw Marie closter Esrom at nydæ oc behollæ til ewindelighe eyæ. Thy kændes ieg æy meg eller minæ hwsfrw efter thænnæ dagh at hawæ nogher deel i forscreffne gordh, og beplicter ieg meg oc myn hwsfrw oc ware arwing at hemble, frij forscreffne closter for alle, ehwo som the hæltz ære, til ewindæligh eyæ. Til ythermere wesheth oc forwaring hænger iech myt jndsegle næthen for thette breff meth flere gothæ mæntz, som ieg haffuer bethet ther til, som ær Per Ly aff Børsholm, Iep Foghet, burgemæster i Siøburgh, Lasse Smedh, byfoghet i sammesteth, og Per Hansson, borgere i sammesteth, Oleff Nielson, oc burgere i sammesteth. Giffwet aar effther gutz byrdh mcdxc sancti Ieips afften, som kommer for sancti Oleffs dagh.

243. **5. Juni 1452.**

Super vnam fundam terre in Hælsingøør.

Alle mæn, thette breff see eller høre læses, helser iech[1]) Frænde Esberson, byffowet i Hælsinghøør, borgemester oc radmen oc alt then gansæ menigheth i thet sammesteth ewinnæligh meth wor herræ. Kungiøre wij thet for alle Bl. 195. godemen, sovyel nerwærendes som tilkommendes, at aar effther gutz byrdh m°cd°lij° thæn mondagh nest effter sancte trinitatis syndagh wij nærwærendes wore, sowe oc hørde, at skicketh wor for oss oc for flere gothe mæn oppo fornæffnde Hælsinghøørs bything hederligh oc beskethen man Iens Andersson, borgemæster i Hælsinghøør, han skøthe, opplodh oc affhændæ renliffligh man herræ Pether Iensson oppo Esroms closters wægne eet byggesteth oc iordh ligendes i wor by østhen næst hoos then gard, som Hans Dwn nw i boer, oc soo indtil strædet. Jtem tha wore oc skicket fore oss pa forscreffne bythingh oc oppo fornæffnde dagh Ieppe Nielson oc Anders Matteson, wore met borgere i Hælsinghøør, the oc skiøthe, oplodhe oc affhænde forscreffne herre Pæther Iensson oppo forscreffne Esromclosters wægne j byggestedh oc iordh liggendes westen næst hos then samme grundh, som fornæffnde Hans Dwn nw oc i boer, oc so indtil grawen. Thesse forscreffne iij besketne dande mæn Iens Andersson, Iep Nielson oc Anders Mattesson the alle skiøthe, oplodhæ oc affhænde fraa them oc fraa alle therres arffwingæ forscreffne hærre Pæther Iensson oppo fornæffnde Esromsclosters wægne thesse two fornæffnde byggæstedh oc iordhæ, som the nw ære i længæ oc i bredhæ meth alle there tilligelser, æynkthet vndæn taghet, til ewigh tiidh at eeghæ. Til witnes byrdh, at alle thesse ærendæ ære soo tilgangnæ vdhen alle gensielsæ, thet witnæ wij meth wort byes indsegle hængd fore thette breff. Giffwet oc screffwet aar oc dagh oc stedh, som ær saght.

244. **22. Avg. 1481.**

Alle mæn, thette breff see æller høre læses, helser iech Mechil Pætherson ewindelighe meth wor herre. Kungiør iech meth thette myth opnæ breff, at iech haffwer ful-

[1]) Dette Ord er senere tilføjet med Rødt.

kommelighæ fullæst oppeboreth aff hetherligh oc renliiffligh man hær abbet Pæther Andersson, abbet oc forstandere i Esromscloster, pæninge oc ware, som iech ladher mech nøwæ meth, fore then gardh, som iech hadde i Hælsynghøør nordhen paa Kagheholmyn, som iech oc Kristina, Ies Abrams æfftherleffwere, teel sammen kiøptæ, som liggher thwert offuer fraa Jes Swensson, tell ewindeligh eyæ. Thy oplædher iech oc affhændher fornæffnde gardh fraa megh och mynæ rætte arffwingæ oc til Esroms closter, som til lydher iomffrw Maria, teel ewindelighe eyæ, och telbyndher iech mech oc mynnæ rætte arffwinghe hemble oc tilstaa fornæffnde Esromscloster fornæffnde gardh for hwers mantz gensielsæ. Til thes ythermere forwaringh oc ewigh stathfestelsæ tha hængher iech myt indsegle næthen for thette breff meth flere gothe mæntz, som ær Per Lyy, aff wapn, Mattes Holdsædæ och Symon Smedh vden Esrom, som giffwet ær aar effther gutz byrdh mcdlxxx primo, octaua die assumptionis.

245. **22. Avg. 1481.**

Pa Kageholm.

Alle mæn, thette breff see eller høre læsæ, helser iech Kiærstinæ, Ies Abrahams effterleffuere, ewinnælighe meth guth. Kungiør iech meth thette myt opnæ breff, at iech haffwer fulkommelighe fullest oppeboreth aff hetherligh oc renliffligh man hær abbet Pæther Andersson, abbet oc forstandere i Esromscloster, pænningæ oc woræ, swo ath iech ladher mech fulkommelighe nøwæ, for then gardh, som iech
Bl. 196. haddæ i Hælsinghøør norden pa Kagæholmyn, som iech oc Mechil Pætherson teel sammen kiøpte oc liggher thwert offwer fra Ies Swensson, tel ewinnælighe eyæ. Thy opladher iech oc affhendher fornæffnde gardh fraa mech oc mynnæ rætthe arffwinghe oc teel Esromscloster, som tel lydher iomffrw Maria, tel ewindeligh eyæ, oc telbynder iegh mech oc mynnæ rætte arffwinghe hemble oc telstaa fornæffnde Esromsclosther fornæffnde gaar vthen hwers mantz gensielsæ. Tel thes ythermere bewisningh oc ewigh stadfæstelsæ tha bether iech beskethen man Mechil Pætherson, at han hængher siith indseylæ næthen for thette breff, forthi at iech ickke sælffuer

hawer, oc bether iech flere godemantz indseylæ her foore, som ær Per Lyy, aff waptn, Iep Foghet, burgere i Siøburgh, Symon Smedh wdhen closter oc Ies Smedh aff Willingerøth. Datum anno domini mcdlxxx primo, octaua die assumptionis.

246. **21. Okt. 1492.**

Super curiam in Hælsyngøør.

Alle mæn, thette breff see eller høre læses, helser iech Iens Andersson, borgere i Hælsynghøør, ewindelighe meth guth oc giør alle witherlight meth thette myt opnæ breff, nærwærendes oc kommeschullendes, at iech meth myn frij wiliæ oc berodhw oc meth myn kiære hwsfrwes Berithes fullæ jaa oc sæmtikke oc for brøthreschap oc begges ware siæles saligheth haffwe vnt oc giffwet oc nw meth thette wort opne breff vnde oc giffwe til Esroms closter til the hællighe xi^m iomffrwers altere een wor gaardh, liggendes i fornæffnde Hælsynghøør pa Slætten weth Hællikors capellæ, meth alle synæ rætte gards tilligelse, som ær gardh oc grwnd, hws oc ioordh, som han nw indhægnet ær, meth garsrum, hawerum oc fortaa i allæ mode, som han nw fynnes, æynktet vnden taghet, til ewigh tiidh at bliffue til forscreffne closter Esrom for vthen nogher wore arffwingers gensielsæ i nogher made, meth swodant skæl oc forordh, at her abbet oc conuent i sammesteth schulle annamme oss i theres brøthrescap oc vnde oss bothe lothtagne oc deelacktighe at bliffwe i alle the gothe giærninger, som giøres nath oc dagh i fornæffnde Esromscloster oc swo widhe, som theres hælligh ordhen ær, oc nær guth wil, at wij døthe oc affgangne ære aff thænne wærden, tha schulle strax fornæffnde herre holle for wore oc wore forællers siæle begengelse meth mæsser oc vigiliis, ligherwist som the plæye at giøre for them siælffwe indbyres, nær the døø, oc indscriffwe syden wore naffn i theres brøthre bogh oc bethes fore til ewigh tiidh. Thy tilbynde wij oss oc bægges ware arffwinghe at frij oc hemble forscreffne gardh til Esromscloster for hwers mantz tiltaal, som pa kan tale meth rætte. Til ythermere witnesbyrdh oc bæthre forwaring, at swo ær i sændheth, tha ladher iech hænge myt jndsegle for næthen thette breff meth gothe och

welbyrdighe mæntz indseygle, som iech ther kiærlighe tilbethet haffwer, som ære Per Lyes aff Børsholm, aff wapn, Iep Foghes, borgemesters i Siøburgh, Mattis Andersson, radmantz i Hælsynghøør, Hans Nielson, borgere i sammesteth, Iens Biørsson i Stenolt oc Anders Petherson i Soderop, at
Bl. 197. the oc hænghe theres indsegle hær næden fore til witnesbyrdh. Giffwet i fornæffnde Esrom aar effther gutz byrdh mcdxc oc paa thet annet, the hællighe xi^m iomffrwers dagh.

247.

25. Jan. 1496.

Super curiam in Hælsingør.

Alle mæn, thette breff see eller høre læses, helser iegh Per Boson vthi Skallerøth ewinneligh meth wor herre, giørendes alle witherlight meth thette myt opne breff, at iech haffwer affhendh, solt oc skiøth och meth thette myt opnæ breff affhændher, seel oc skiøther fran megh oc alle mynæ arffwinge oc indtil wor Frwe closter Esrom tiil ewerdeligh eyedom bliffwe scullendes alt then deel, eyedom oc rættigheth, bodhe vthij hws oc iordh, som iegh haffwer wthij een gardh, som megh aff rætte til arff faald effther myn kiære father oc mother, hwes[1]) siæle guth haffwe, liggendes wthij Hælsinghøør weth gadhen vdi Skomaghers strædhe, wthij nordwest strax hoos then gardh, som nw Niels Offwerskærer, byfoghet, inden boer, och ær thet hiørnedelen. Jtem kænnes ieg mech och fult oc alt ath haffwe oppeboret wtij pæninghe oc werdh for forscreffne deel, rættigheth oc eyedom, som iegh haffde i forscreffne gardh, aff reenliffwet oc welbyrdigh man her abbet Pæther, abbet wtij forscreffne closter Esrom, pa forscreffne closters wegnæ. Thij kænnes iegh mech oc mynnæ arffwinge eenghen deel, eyædom eller rættikheth at haffue vdi fornæffnde gaarth effther thennæ dagh. Thij tilbynder iech och mech oc mynæ arffwinge ath frij, hemble och fulkommeligh til at staa forscreffne her abbet oc closter Esrom all fornæffnde deel, eyædom oc rættikhet, som iegh haffde vti forscreffne gardh, for all ythermere tiltalæ aff nogher i nogher madhe. Til ydhermere wissen oc bæthre forwaring tha bether iech beschethen

---

[1]) swes. Cod.

dandes man Niels Biørnson vthij Stennoltæ, myn kiære husfrwes father, ath han hænggher siit indseygel næthen for thette myt opnæ breff, thij iegh sælffwer æy haffuer indseygle, meth flere gode dande mentz indsegle, som [ære] Thorbern Arffwitson, høffwetzman pa Gurffwe, Per Lyy vthi Børsholm, Per Litle vti Esmindorp, ther aff wapn ære, Iep Foghet, burgemæster vti Siøbwrgh, Knwth Mwnk vti fornæffnde Esbindrop och Anders Pætherson vti Soderop, hwilke iech oc kiærlighe ther om bether, ath the welgiøre ath hænge och theres indseygle næthen for thette myt opnæ breff. Datum in antedicto monasterio Esrom ipso die conuersionis beati Pauli apostoli anno domini mcdxc sexto.

248.

8. Febr. 1496.

Alle mæn, thette breff see eller høre læses, helse wij Niels Offwerskærrer, byfoghet vdi Halsynghøør, Anders Wilkenson, burgemester, Palne Skrædere, Iens Pætherson, Mattis Andersson, Iørghen Saxsen och Ies Atzerson, radmen vthij forscreffne Hælsynghøør, ewinnæligh meth wor herre, giørendes alle witherlight meth thette wort opnæ breff, at aar effther gutz byrdh mcdxc sexto then mondagh nest effther sancte Dorothee dagh paa forscreffne Hælsynghørs bything wor skicket for oss och mange flere dande mend och swæne, som forscreffne tingh then dagh søkt haffde, beskethen dande man Per Boson vthij Skallerøth, hwilken som meth loffligh tingslywdh samme dagh skiøtte och oplodh beskethen man Ies Andersson, foghet vdi Esroms closter, pa renliffwet och welbyrdigh mantz her abbet Pæthers, abbet Bl. 198.
vti forscreffne closter Esrom, och forscreffne closters wegne fran segh och alle synæ arffwinghe oc indtiil forscreffne wor Frwe closter Esrom tiil ewerdeligh eyedom at bliffue schullendes all then deel, eyedom och rættighet, som han haffde vti een gardh liggendes vtij forscreffne Hælsynghøør weth gadhen vti Skoomaghers stræde vtij nordwest strax hoos then gardh, som forscreffne Niels Offwerskærrer nw sælff innen boer, och ær thet hiørnedellen, meth all forscreffne eyedoms oc rættighetz tiilhørelsæ vti forscreffne gardh wtij hws och ioordh, vti længe oc bredhe, oppæ oc nedhre,

inthet vndertaghet vti nogher madhe, oc kiændes forscreffne Per Boson segh fult oc alt vdi goedh betallinghe ap at haffue boreth aff forscreffne her abbet och closter for forscreffne deel, eyedom och rættighet vti forscreffne gordh tiil syn fulkomeligh nøffwe, och efftherthij at ther tha ænghen gensielsæ war j modh vti nogher madhe, tha bleff forscreffne skiøthe statfest melt ath bliffwe tiil ewiigh tiidh. Tiil ythermere wissen oc bæthre forwaring och witnes byrdh tha ære wore indsegle hængde næthen fore thette wort opnæ breff. Giffwet aar, dagh och stædh, som fore stander.

249.

12. Okt. 1290.

Super molendinum Ginindi in Hælsyngbørg.

Iohannes, dei gracia Lundensis archiepiscopus, Swecie primas, vniuersis presentes litteras inspecturis salutem in domino sempiternam. Notum facimus, quod dominus Petrus Niclæs sun, procurator domini abbatis et monasterij de Esrom, in iure coram nobis constitutus proposuit contra Iohannem Bosun, tutorem heredum Iohannis Tholf søn, et ipse nomine dictorum heredum partem molendini in Ginindi, quam idem Iohannes possidebat et dicto monasterio in testamento suo legauit, iniuste occupabat in eorum preiudicium non modicum et grauamen, quare petebat dictum Iohannem Bosun nomine dictorum heredum ad iam dictam molendini partem cum fructibus a die mortis dicti Iohannis inde perceptis prefato monasterio [restituendam] condempnari. Sepedictus autem Iohannes respondit, quod hoc facere[1]) non tenebatur, quia dictus Iohannes Tholf sun nichil eis legauit. Habita igitur super hoc summaria probacione secundum terre leges, duodecim viros duximus nominandos, qui super hoc inquirerent veritatem, qui iurati deposuerunt, quod ex testamento sepedicti Iohannis sepedicta molendini pars eidem monasterio debebatur, quare memoratam molendini partem dicto monasterio inscriptis (!) sententialiter adiudicauimus iure perpetuo possidendam cum omni iure, quo possedit eam dictus Iohannes Tholfsun temporibus vite sue, dictum vero Iohannem Bosun, tutorem dictorum heredum, ex parte eorundem condempnauimus ad restitucionem dicte partis molendini et fructuum a tempore

[1]) fecere. Cod.

mortis predicti Iohannis exinde perceptorum, quam quidem[1]) condempnationem idem Iohannes Bosun in dicto iure acceptauit. Actum in iure coram nobis Lundis anno domini m°cc° nonagesimo, jdus octobris quarto, presentibus discretis viris dominis Henrico archidiacono, Christiærno, Aslone et Andrea celerario, canonicis Lundensibus, nobilibus viris, dominis Iacobo Hildulf sun, Iohanne Kanne, Petro Stiuelæ, et aliis quam pluribus clericis et laicis fide dignis.

250. **1290.**

Super Ginindi.

Vniuersis, ad quos presentes littere peruenerint, magister Thrugotus, prepositus Lundensis, salutem in omnium saluatore. Significamus vobis et vera fide protestamur per presentes, quod Iohannes Tholff sun bone memorie in extremis constitutus partem suam totam, quam habuit in molendino quodam sito in Helsingeburgh, monasterio in Esrom in remedium anime sue legauit, prout eciam in testamento suo iuste et rite condito lucide continetur. **Bl. 199.**

251. **22. Sept. 1338.**

Super bonis in Hælsyngborg.

Omnibus presens scriptum cernentibus Petrus Pætherson, villanus in Helsingburgh, salutem in domino. Noueritis, quod religiosis viris domino abbati et conuentui beate virginis in Esrom, presencium exhibitoribus, a quibus fraternitatem receperam, in salutem et remedium animarum mee et parentum meorum duas tabernas meas cum edificiis et terris sibi attinentibus, a parte occidentali curie, in qua habito, situatas, sicut eas sibi in placito ville nostre Helsingburgh in perpetuam possessionem publice scotaui, tenore presencium similiter dono et confero perpetuo possidendas. De prerogatiuis vero et beneficiis michi et Anne, dilecte vxori mee, per ipsos dominos promissis reddimus nos contentos, dummodo nobis karitatiue tam in vita quam in morte fiant et suo tempore beningniter impendantur, secundum quod in

[1]) quidám. Cod.

litteris eorum apertis nobis datis plenius continetur. Jn cuius rei testimonium et cautelam sigillum meum vna cum sigillis amicorum meorum, videlicet Ebbonis Læclæ, conciuis mei, et Johannis Rethsuen, villani Siøburgh, generi mei, duxi presentibus apponendum. Datum anno domini m°ccc° triscesimo octauo, die beatorum Mauricij et sotiorum eius martirum, presentibus venerabili patre domino Andrea, abbate Heriuadensi, et aliis pluribus fidedignis.

252. **29. Sept. 1337.**

De duabus tabernis in Hælsingborg.

Omnibus presens scriptum cernentibus frater Andreas, abbas jn Heriuado, salutem in domino. Noueritis, nos anno domini m°ccc°xxx°vij° circa assumpcionem beate virginis in placito ville Helsingburgh presentes fuisse et sinum venerabilis viri domini Iohannis, abbatis in Esrom, scotacionem recipientis personaliter tenuisse, quando vir discretus Petrus Pætherson monasterio in Esrom duas tabernas suas a parte occidentali curie, in qua resedit, sitas contulit et scotauit perpetuo possidendas. Jn cuius rei testimonium et veritatis euidentiam sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum die beati Michaelis anno et loco supradictis.

253. **1451.**

Super curiam in Hælsyngburg.

Alle mæn, thette nærwærendes breff seer eller høre læsæ, helse wij Ieppe Pætherson, borgere i Hælsyngburgh, oc Cecilia Swensdotter, hans husfrwe, i thet sammesteth ewinnælighe meth wor herre. Thet schal alle mæn witherlight wære, sowel nerværendes som tilkomendes, at wij bothæ meth wort fwllæ samwidh oc fullæ welmakth meth een beradh hw oc een godh wiliæ for wore oc wore forælders syæles salighheth skild tha haffwæ wij giffwet oc giwe, skyøt och affhændh i wors herre hedher oc iomffrw Marie meth thette wort opne breff fraa oss oc alle wore arffwingæ wor gardh

liggendes i Hælsyngburgh, som wi nw i boo, meth alle synæ tilligelsæ oc tilhørelse, hws oc iordh, enthæ vnden taghet, oc mæth alt wort bruggeredhe, som ære bruggekætel oc ij bruggekar, j swalekar oc meth alt annet wort bruggeredhe, in til iomffrw Marie closter Esrom liggendes i Siæland, oc at wij oc wore forældhernæ schulle thes ythermere worde lodtagnæ aff alle gothe giærningæ, som giøres i forscreffne Esroms closter bothe dagh oc nath. Tha witherkænne wij oss eller nogher wore arffwinge enghen rettikheth at haffwe i forscreffne gardh, hws eller iordh eller meth forscreffne bruggeredhe effther thenne tiidh, vthen herræ abbet oc conuentus brødhre i forscreffne Esroms closter the schullæ haffwe ful makt at brughe fornæffnde gardh, hws oc iordh oc briggeredhe til ewigh tiid. Ffræmdeles tha tilbynde wij oss bothe oc wore sænne arffwinghe at frij oc frælsæ oc tilsta fornæffnde Esromscloster fornæffnde gardh, hws oc iordh oc bruggeredhe for alle mantz tiltalæ, som ther oppa tale meth rætte. Til ythermere forwaringh oc bewisningh tha hawe wij meth wiliæ oc wiscaff hængd wort indsegle for thette breff meth andre gothe mæntz indsegle, som wij haffwe ther til bedhet, som ære Twæ Nielson, borgemester i Helsingburgh, Pether Stolpæ oc Bendh Andersson, radmen i thet sammestedh, Powil Clemenson, Gregorius Michelson, Oleff Neb, Michel Henricksøn oc Hartwik Guldsmedh, borgere i thet sammestedh. Datum anno domini m°cd° quinquagesimo primo. Bl. 200.

254.

14. Okt. 1451.

Super curiam eandem in Hælsyngborg.

Allemen, thette nerwærendes breff seer eller høre læsæ, helsæ wij Twe Nielson borgemester, radmæn oc gansse menygheth i Helsingburgh ewinnæligh meth wor herre. Thet schal alle mæn witherlight wære, sowel nerwærendes som tilkomendes, at aar efter gutz byrdh m°cd° quinquagesimo primo sancti Calixti dagh wij nerwærendæ woræ, sowæ oc hørdæ, at skicket woræ for oss oppo wort gæste tyngh i wor by hetherligh man oc beskethen Ieppe Pæthersøn, wor methborgere, oc hans kiære husfrw Cecilia Swensdatter, the

fornæffnde bothe meth een berodh hwg oc godh wiliæ meth there fullæ welmakt oc fwllæ samwydh gawæ oc skiøtte oc affhendæ fraa them oc alle there arffwingæ there gardh, hws oc iordh oc alle synæ tilligelsæ, som the nw i boo, oc alt there bruggeredhe til iomffrw Marie closter Esrom liggendes i Syælandh til ewindeligh eghæ, oc thette fornæffnde skiøthæ thet annamede renliffligh man her Pæther Iensson, prest oc closter man i Esrom, oppo fornæffnde closters wegnæ, oc the forscreffne Ieppe Pætherson och hans hwsfrw Cecilia Swensdatter the tilbwndhe them oc there sændhe arffwinge at frij oc frælsæ fornæffnde Esromscloster forscreffne gardh oc bruggeredhe for allemens tiltalæ, ligerwis som there breff vtwiser, som the hawæ giffwet them ther oppo. Jtem wij fornæffnde Twe Nielson borgæmester, radmen oc menyg almwe i fornæffnde Helsingburgh sowæ oc hørdæ, at skicket wore for oss oppo fornæffnde dagh oppo fornæffnde thyng sex skelligæ dande mæn, wore metborgere, som ære Niels Brwn, Ascer Smedh, Mechil Winter, Staffyn Nielson, Oghe Pætherson oc Iess Oleff son wed bægkæn, thesse forscreffne sex dandæ mæn the witnedhe alle oppo
Bl. 201. there syæl oc sænnæ, at the hawte wæret nerwerendes ynnen iiij stokke oppo fornæffnde Helsingburgh bythingh oc sowæ oc hørdæ, at Swen Nielson, som bodæ oppo Hwen, han stodh vppo fornæffnde bything for mannie gothe mæn oc lodh fornæffnde Ieppe Pætherson qwit och orsaghe for alt tilthalæ, kraff oc arff, rørenthe oc vrørendæ, som hans dotterbørn wore tilfallet effther there father Ies Iwdæ, oc han wor tha reth wærye fore, oc han tackæde fornæffnde Ieppe Pæthersøn for reth oc got skiffte. Jn cuius rei testimonium sigillum nostre ciuitatis presentibus est appensum. Datum anno, die et loco, quibus supra.

255. **7. Marts 1494.**

Alle mæn, thette breff see eller høre læses, helse wij Ies Iepson, Mattis Olson, borgemestere, oc ganske menighe raidh i Helsinghburgh ewinnælighe meth wor herre, giørendes alle witherlight meth thette wort opnæ breff, at wij rættelighe oc redelighe meth ganskæ mænæ almwens sæm-

tickæ, som bigge oc bo i forscreffne Helsingburgh, haffwæ affhendet, sold oc skiøth oc meth thette wort opnæ breff affhennæ, sælie oc skøthæ fraa oss oc wore effterkommendes burgæmestere, raidh oc almwe oc forscreffne wor by Helsinghburgh til ewigh tiidh welbirdigh oc renliffligh man her abbet Pæther, abbet i Esroms closter, oc forscreffne hans closter oc brøthre, ther innæn ære, oc theres efftherkomendes abbete oc brøthre i forscreffne closter, een forscreffne wor byes iordh liggendes i fornæffnde wor by Helsyngburgh weth strænden nest westhen een aff forscreffne closters gardæ, som nw Niels Iepson indæn boer, oc pa forscreffne iord haffwer Gudmwn Færia man bygh eet hws oc sælffwer nw indæn boer, hwilket forscreffne hws fornæffnde her abbet haffuer rætteligher kiøpt aff forscreffne Gwdmwn oc wel betalet hanum thet efffther syn nøwæ, meth alt fornæffnde iords længe, som ær xlvj alne, oc brede, som ær xlvj alnæ, at nydhæ, brug[æ] oc behollæ til ewærligh eyedom for alle mæntz gensiælsæ i allæ made, oc kænnes wij oss pa fornæffnde wor byes wegnæ Helsinghburghs at haffwæ fult oc alt oppe boret tiil wor fulkommeligh nøwæ aff forscreffne her abbet, closter oc brøthre for forscreffne iordh. Thy tilbynde wij oss oc wore effterkomendes borgemestere, radh oc almwe i forscreffne Helsingburgh pa forscreffne wor byes wægnæ af frij, hemble oc fulkommelighe tiil at staa forscreffne abbet, closter oc brøthre forscreffne iordh oc at hollæ them vthen alt skadhe, om nogher willæ tale ythermere pa forscreffne iordh. Til ythermere stadhfestning oc bæthre forwaring hængæ wij forscreffne wor byes indsegle næthen for thette wort opnæ breff. Datum in antedicto opydo Helsinghburgh ipso die beati Thome de Aquino confessoris anno domini m°cd°xc° quarto.

256. 31. Dec. 1482.

Super curiam in Slangerop scotacio.

Alle mæn, thette breff seer eller hører læses, helser iegh Iep Mechelson, Thryherres foeth, kiærlighe oc wenlighe meth wor herre. Giør iech witherlight meth thette myt opne breff nærwærendes oc kommeschullendes, at iegh aff

goeth hw oc wiliæ haffwer solt oc skiøth her abbet een iordh i Esrom, som ligger i Sclangrop nordhen weth Lasse Iensson, pa Slangerops bythingh ponne hetherligss qwinnes wegne Kiærstine Thomesses i Sclangerop ffran hænne oc alles hænnes sclæktinge oc arffwinge, oc kænnes hwn segh ængen eyedom at haffwe i forscreffne iordh, oc iegh meth ponne hænnes wegne, vden hetherligh man her abbet i Es-
Bl. 202. rom oc hans arffwinge, so som iegh skiøth oc sold hawer. Jtem haffwer fornæffnde her abbet betallet megh for forscreffne iordh gwld oc sølff oc redhepæninge, soo thet iech forscreffne her abbet thacker for goet betallingh fore forscreffne ioordh, som iech skiøøth hawer, meth al sin tilligelse, bodhe oppe oc nere, oc langheth oc bredheth, inkthet vndhen tagheth aff fornæffnde iords tilligelse. Jtem tiil byndher ieg mek panne hænnes wægne oc hænnes arffwinges ath frij soo goet een jordh igeen indæn sex vgger, om fornæffnde iordh wordher forscreffne her abbet i Esrom aff delder eller hænnes arffwinge for hænnes brøst skildh eller hænnes arffwinge skild. Jtem til ythermere forwarelsæ oc bewisningh hængher iech myt indsegle meth andre gothe mæntz indseygle næthen for thette myt opne breff, som ær Ioost Erikson, forstandere i Sclangerop, oc kiærlighe bedendes bygssens indsegle, jtem Niels Petherson, burgemæstere, jtem Per Smedh i sammestedh, jtem Per Iwdæ, radman ibidem, jtem Ørghen Matson, radman ibidem. Screffwet i Sclangerop aar effther gutz byrdh m°cd°lxxxij° nøthorss affthen[1]).

257.

1497.

Bl. 203. Annuales pensiones omnium bonorum monasterij Esromensis patent hic subscripte anno domini mcdxcseptimo, et primo de

Sodamølle xxiiij pund meel, two galte at fede, oc nær two fede galte aff tages, tha schal closter strax sænde ij skærppe galte igeen, oc føde two aff closters hwnde, oc abbethen eet goth gestebudh hwert aar.

Willingerøth. Sommerskat j quartale butiri, winterskat j fed oxe.

---

[1]) Resten af Blad 202 er ikke beskrevet.

Andrias Skrædere iij pund siliginis oc vij skæppe siliginis, eet foder nøth.

Anders Ienssen iij pund siliginis oc vij skæpper rug,. j foder nøth.

Per Nielsen iij pund siliginis oc vij skæppe rugh, eet foder nødh.

Niels Twessen ij pund siliginis oc vij skæppe, eet foder nødh.

Niels Laurissen ij pund siliginis oc vij skæppe, eet foder nødh.

Mattis Pethersen ij pund siliginis oc vij skæppe oc eet foder nødh.

Mechil Pether[sen] ij pund siliginis oc vij skæppe oc eet foder nødh.

Symon Smedh ij pund siliginis oc vij skæppe, j fodher nødh.

Henrick Olsen ij pund siliginis oc vij skæppe rug oc eet foder nødh.

Jtem fyre pund haffre alt byen. Jtem hwer iij pløye dage. Jtem schulle the age høø oc korn indh een dagh hwer vge om høsten.[1])

Haffreholm. Mansiones sex equales, hwer j foder nødh, sommerskat eet kaar smør, winterskat een feedh oxe. Jtem schulle the aghe wedh til baghers hwer vghe paa aaret, som behoff giørs. Jtem schulle the age høø oc korn indh een dagh hwær vge om høsten. Jtem hwær man v tynner haffre for landgille. Jtem hwer viij skæpper for gestning. Jtem j pund siliginis hwer til langilde. Jtem quilibet j lam, j gas; iiij pullos. Jtem møllen iiij pund meel dabit[2]).

Horneby. Somerskat j kar smør, winterskat een fedh oxe.

Smetzsens gard giffuer xx grotte oc harffwe two dage.

Niels Andersen xv skæpper siliginis, xviij skæpper ordei, j lam, j gas, v pullos.

Iørghen Laurissen' xv siliginis, xviij skæpper ordei, j lam, j gas, v pullos, j foder nødh.

---

[1]) Derefter følger med en yngre Haand: ij lesther jx skæpper minus.
[2]) Ordene: „Jtem hwer viij .... dabit" ere senere tilskrevne, dog maaske med samme Haand.

Oleff Laurensen xv siliginis, xviij ordei, j lam, j gas, v pullos, j foder nødh.

Ieppe Thwdere xx grotte pæninge oc two harffwe daghe.

Oghe Nielsen xv siliginis, xviij ordei, j lam, j gas, v pullos, eet foder nødh[1].

Niels Thørresen xv siliginis, xviij ordei, j lam, j gas, v pullos, j foder nødh.

Niels Høffwer xv siliginis, xviij ordei, j lam, j gas, v pullos, j foder nødh.

Kiærstine Lasses xv siliginis, xviij ordei, j lam, j gas, v pullos, j foder nødh.

Item then litle gard, som Mechil Kiællebøder i boer, xij skilling lubesk.

Item hwær ij lagenas auene for gestning.

Aff landboenne oc hwer two tene wege garn.

Item hwer xx ægh om posken[2].

Hornbeck. Oleff Beyendsens gard giffuer j tønne fisk til landgille oc hwær aff the andre garde ɉ tønne fysk.

Børsholm. Somerskat j quartale butiri, winterskat een fedh koo.

Hans Teckere, Lawris Pedersen, Jens Lawretsen, Lawris Schredere, Iens Iude, Peder Suder, Thomes Iude, Niels Pedersen, Niels Otzsell[3].

Bl. 204. Horserøth. Somerskat j kaar smør, winterskat j lødig mark.

Iens Mortensen ɉ pund siliginis, ɉ pund ordei, iiij lagenas auene, j lam, j gas, iiij pullos.

Seyne ɉ pund siliginis, ɉ pund ordei, iiij lagenas auene, j lam, j gas, iiij pullos.

Abram Nielsen ɉ pund siliginis, ɉ pund ordei, iiij lagenas auene, j lam, j gas, iiij pullos.

Oleff Pe[thersen] dabit iiij skilling grot tantum oc j ten vege garn oc j tønne auene gest[ning].

Ascer Nielsen ɉ pund siliginis, ɉ pund ordei, iiij lagenas, j lam, j gas, iiij pullos.

---

[1]) Udfor i Randen med en yngre Haand: j lest. [2]) Denne sidste Linie senere tilføjet. [3]) Med samme Haand fra 16. Aarhundrede som ovenfor Brevene Nr. 126 og 200 (Bl. 119—20 og Bl. 178—79 i Cod.) ere disse ni Navne indførte her, efterat nogle ældre Notitser vare raderede ud.

Jtem ij fede foer af the iiij garde[1]). Jtem iij pløye daghe. Jtem vj skædere daghe. Jtem hwer [ij?] tene garn. Jtem hwer ij tønner haffre for gestning[2]).

Bytterop. Somerskat j quartale butiri, winterskat two fede øxen.

Per Mordh iij skilling grot, j lam, j gas, v pullos, ij tene garn, xx ægh.

Anders Jacobsen j lam, j gas, v pullos, arbeyde j dagh hwer vghe om aret, ij tene garn, eet tiw ægh om posken hwer (!).

Anders Nielsen j lam, j gas, v pullos, arbeyde j dagh hwer vge om aaret[3]) oc tree dagh hwer vge om høsten, ij tene garn, eet tiw æg.

Lasse Fwdere j lødig marc, j lam, j gas, v pullos, ij tene garn.

Iens Nielsen j lam, j gas, v pullos, arbeyde j dag om vgen oc tree daghe om høsten til closter, ij tene garn, j tiw æg.

Oleff Mechelsen j lam, j gas, v pullos, arbeyde een dag hwer vghe om aaret oc tree daghe om høsten, j tiw æg, ij tene garn.

Anders Mechelsen j lam, j gas, v pullos oc arbeyde j dag hwer vghe om aaret oc iij daghe hwer vge om høsten, xx æg, ij tene garn.

Jtem alle een redder wogn. Jtem j pund haffre for gestning, ær thet alden, tha giffwe ij pund auene.

Plegholt. Somerskat j quartale butiri, winterskat ij fede øxen.

Niels Griis, brythen, ij pund siliginis, ij pund ordei, iij skilling grot oc tree pløye dage, oc age brøtherne til Wielse meth een wogn, næer hanum tilsyges.

Jtem ær ther x landbo, oc hwær aff them giffwer j lam, j gas, iiij pullos oc een dags arbeyde hwær vghe om aret oc ij daghe hwer vghe om høsthen. Jtem ær ther syw gardsæde, oc hwer aff them giffuer swo meghet som landboen, vndentaghet høns, lam oc gaes oc æckt. Jtem Iep

---

[1]) Ordene: „Jtem ij fede foer .... garde" ere indklamrede, og i Randen udfor dem er med en yngre Haand tilføjet: defalcauimus pro tempore nostro. [2]) Med en yngre Haand er herefter tilføjet: j lest. [3]) høsten. Cod.

Mawensens gard iiij skilling grot oc æy[n]kthet meer, hwerken arbeyde eller noghet annet. Jtem alle samen een redder wogn. Jtem ij fede foer. Jtem hwer j goth xx æg om posken. Jtem hwer landbo ij tene garn oc hwer garsæthe een ten garn.

Haretzhede. Thre garde, oc hwer aff them giffuer j pund siliginis, j pund ordei oc ij lagenas auene for gestning, j lam, j gas, ij pullos, jtem hwer eet foder nødh, jtem j dagh om høsten i hwer wagn at aghe høø eller korn.

Rysby. Two garde, oc hwer aff them giffuer iij skilling grot til landgille om areth.

Sande. Esbern Nielsen iiij pund siliginis, iiij pund ordei til landgille.

Tykiøp. Preste garden, som Hans Pethersen nw vdi boer oc giffwer j pund siliginis oc j pund ordei. Jtem oc een fedh galt, nær allen ær, hwat hæller han haffwer swin eller æy, mange eller foo.

Bl. 205. Jonstrop. Sex garde alle ligegode, oc hwer giffwer xv skæpper rugh oc xviij skæpper ordei, oc hwer ij tønner haffre for gestning, hwer j lam, j gas, iiij høns. Alle j skæppe smør, sommerskat. Jtem hwer j ængelsk oc iiij skilling lubesk, winterskat. Jtem hwær schal fødhe eet nødh for closter om winteren, een slætte dagh oc vj skære daghe om høsten.

Jtem ær ther v gardsæde, oc hwer giffwer xvij grotte til Sande oc schulle arbeyde j dagh hwer vghe om aaret oc iij daghe hwer vghe om høsten.

Esmendrop litle. Fyre garde, oc hwer giffwer eet pund siliginis oc j pund ordei, j lam, j gas, ij pullos. Hwer schal føde eet foder nødh. Jtem hwer ij lagenas haffre for gestning. Jtem j dagh om høsten i hwær wagn at aghe høø oc korn. Jtem slae j dagh oc skære two.

Thømerøp. Per Litle j fedh galt hwært aar, som ollen ær, hwat hæller han haffwer swin eller æy, oc j lødig marc pæninge til landgille.

Rørtange. Fyræ garde, oc hwer giffuer j lødig mark j ængelsk mynne, j lam, j gas, iiij pullos. Jtem j slætte dag oc vj skære dage om høsten. Sommerskat j fiæring smør meth Flynnerop. Jtem een gestning bothe byenne.

Flynnerop. Tree garde, oc hwer giffuer xv skilling lubesk, j lam, j gas, iiij pullos. Sommerskat j quartale butiri cum Rørtange. Jtem ij slette dage, iiij skære dage oc hwær vj skæpper auene oc holle gesterj meth Rørtange.

Jtem j lyden gardh giffuer j fiæring thorsk.

Egebæck. Mansiones due, videlicet: Lasse Jacobsen iiij skilling grot, Thorkild xij skilling lubesk.

Lockerop iij skilling grot.

Enøre ij skilling grot.

Ørløse ij skilling grot.

Bvtzserop. Pernelæ ij skilling grot.

Mvnkegarden. Mansiones tres, quarum quelibet dabit j lødig marck et quilibet ij slætte dage[1]).

Nyrop. Sommerskat j fiæring smør, winterskat iij skilling grot[2]), then litle gard vndentaghen. Iep Andersen, Iep Twæsen, Niels Sæmensen, Mattis Møllere, Swen Pe[thersen], Sæmen Nielsen, Niels Hanssen, Anders Jngwersen, Per Mawensen, Litle Iæppe. Jtem hwær j lam, j gas, iiij pullos, hwer x læs wedh oc j læs wedh til stegherset, jtem hwer ij slætte dage oc vj skære dage. Jtem j pund haffre aff byæn for gestningh.

Langstorp. Karine Ødges dabit j lødig marc oc gestning met Søøholmen. Bl. 206.

Reerstorp. Mansiones tres equales, quarum quelibet dabit xxiiij skilling lubesk et quilibet ij slætte daghe, oc æynkthet vthen hwat lænet ganger offuer alt samen.

Halgitzstrop. Mansio[n]es due, quelibet dabit iij skilling grot oc ij slætte daghe om høsten.

Danstrop. Somerschat j kaar smør, winterschat iiij skilling grot. Mansiones quatuor equales, quarum quelibet dabit xv skæpper siliginis, xviij skæpper ordei, j lam, j gas, iiij pullos, hwær eet foder nødh, x læs wet oc eet steghers læs wedh. Jtem ij fede foer aff byæn. Hwær ij slætte dage, vj skære dage, hwer two harffwe dage oc ij tynnær haffre for gestning.

Nyboo. Somerskat eet kaar smør, winterskat ij skilling grot. Mansiones 4or equales, quarum quelibet dabit

---

1) Med en yngre Haand følger derefter: iiij skæræ dawæ, j lam, j gaas, x less ved. 2) Med samme Haand som Tilføjelsen i Note 1 følger herefter: for Kurræ mosæ dam.

j pund siliginis, j pund ordei, j lam, j gas, iiij pullos, quilibet ij slætte dage, vj skære dage, x læs wet hwer oc eet læs til stegherseth. Jtem j gestning.

Nødebo. Mansiones octo, quarum quelibet j lam, j gas, iiij pullos, omnes xij skilling grot Botulphi abbatis. Winterschat vj skilling grot. Jtem j lødig marc. Jtem ij gestninger. Jtem j redder wogn. Jtem hwer j slætte dagh, vj skære daghe om høsten.

Langolt. Iens Bosen ij skilling grot hwert aar.

Habiergs mølle hoos Nødebo giffuer iiij pund meel.

Følstrop. Ebby ½ tønne smøer oc schal holle gestning meth thorpennæ.

Petherstrop. Mansiones due, Mattis Drucken oc Hans, bothe j lødig marc oc gestning meth thorpernæ oc slaa j dagh oc skære vj daghe om høsten.

Scallerøth. Per Bosen ½ tønne smør, een slætte dagh oc holle gestning meth Nødeboo.

Eskemoseholt. Per Skrædere vij skilling grot oc holle een gestning sælffwer.

Vathsyngerøth. Morten Iwdæ j pund siliginis, j pund ordei, ij skilling grot, eet lam, j gas, iiij pullos oc holle gestning meth Kwllerøt.

Hanæbiergs mølle. Mætte Jensses vj pund meel annuatim.

Hærløffwe. Mansiones xvj, xiiij aff them giffuer hwer j pund siliginis, j pund ordei, j lam, j gas, iiij pullos. Jtem then xv oc then xvj, hwær aff the two giffuer iij pund ordei oc iij pund siliginis oc ickæ lam, høns eller gas. Jtem hwær schal føde j nødh om winteren for closter. Jtem hwer landbo x grotte laborum. Jtem iij skilling lubesk oc j wol æg om posken. Jtem hwer ij slætte daghe. Jtem hwær x læs wedh til teyel owen oc x læss wedh til conuent. Somerskat ½ tønne smør. Winterskat j fedh oxe. Jtem hwer ij tønner haffuer for gestning.

Bl. 207. Lvtstrop. Mansiones due, Oleff Skitte oc Iens Olsen iij pund korn bode.

Collerøth. Mansiones ix, quarum prima et principalis dabit iiij pund siliginis oc iiij pund ordei, cetere vero quelibet j pund siliginis oc j pund ordei, j lam, j gas, iiij pullos, x læs wedh til teyel owen, x til conuent, x grotte

laborum, hwær j foder nødh at føde oc ij slætte daghe. Sommerskat ɉ tønne smør. Winterschat j fedh oxe.

Uggeløse. Per Trwelsen, Morten Ienssen, Hans Clawessen, Niels Rask, Niels Andersen, Lasse Trwelsen, Oleff Thorbersen, Morten Ienssen, Hæming Trwelsen gardsæde, Anders Ienssen, Hæming Skrædere, Iens Pethersen, Hænrick Rugh, Swæn Guld, Iep Ienssen, Niels Ionssen, Oleff Frændessen.

Uwælse. Niels Ionsen, Berite Anderses, Anders Nielsen, Lasse Olsen, Per Hæmingsen, Mattis Man, Jens Pe[thersen], Morten Æsgesen, Oleff Hæmingsen, Per Rask, Per Laurissen, Lasse Porse, Iens Andersen, Ioon Nielsen, Oleff Laurissen.

Myrthorp. Per Hanssen ij pund siliginis, ij pund ordei.

Niels Tyesk ij pund siliginis, ij pund ordei.

Utlære vdi Iørlwnhæret. Iens Eleffsøn j pund siliginis, j pund ordei, j lam, j gas, iiij pullos oc gestningh. Bl. 208.

Strøhæret.

Syærsleff østhre. Niels Ienssen ij pund siliginis, ij pund ordei, j lam, j gas, iiij pullos oc gestning.

Qvinderop. Mechil Hæmingsen j pund ordei, ɉ pund siliginis.

Mawens Andersen j pund ordei.

Iep Esbersen j pund ordei.

Sommerschat een spand smør aff them alle three, hwær j lam, j gas, iiij pullos oc gestning.

Smorumshæret.

Smørumme iiij pund korn, lam, gas oc høns oc gestnyngh.

Awærde ythre. Mansiones due. Hans Olsen vj skilling grot.

Sygher Nawensen iiij skilling grot.

Særløse. Vna mansio, quam Henrick Ienssen conducticie habet.

Opposwndby. Mansiones due, vna illarum dabit iij skilling grot, alia vero iɉ pund siliginis, iɉ pund ordei oc[1]).

---

[1]) Om dette „oc“ er løbet med af en Fejltagelse, eller det skulde indlede en Fortsættelse, som imidlertid er udebleven, kan nu ikke afgjøres.

Tollerop pa Halsnes. Vna mansio.

Hogendrop. Mansiones tres, quarum vna illarum desolata[1]).

Hvilwinge i Walburghæret. Mansiones due, vna illarum dabit j lødig mark oc gestningh.

Bl. 209. Holbohæret.

Siørop. Oleff Ienssen j lødig marck oc three pløyedaghe oc harffwe, swo tiidh som the andre i sognen, oc sla een dagh i hwær wagn oc aghe høø oc korn indh om høsten, swo tiidh som hanum til syges.

Kragedale. Quatuor mansiones equales, quarum quelibet dabit annuatim ɉ pund siliginis oc viij lagenas haffre til landgille. Jtem iij lagenas auene for tynde hwær j marc. Jtem hwær j lam. Jtem hwær ɉ lødig marc for wedh æckt. Sommerschat eet kaar smør. Winterschat een fedh oxe. Jtem hwer three pløyedaghe. Jtem hwer een plow oxe at føde om winterin oc harffwæ, nær tilsiges, oc age høø oc korn indh om høsten. Jtem gestninger hwært aar.

Tordrop. Twænde garde, oc hwær aff them giffuer ɉ lødig marc. Jtem three pløye daghe oc two slætte daghe oc harffwæ, nær tilsiges, oc aghe høø oc korn indh om høsten.

Kystorp. Lasse Bywgh j fiæring smør oc holle gestning.

Hallendrop. Hans Bonde iij skæpper siliginis, ix skæpper auene, xvj grotte minne j ængelsk, j lam, j gas, iiij pullos, ij slætte dage oc iiij skære daghe, three pløye dage oc xx læs wet.

Ælne Mortens iij skilling grot.

Saxe Skrædere j fiæring smør, een slætte dagh, j harffwe dagh oc age høø oc korn, nær tilsiges, oc holle gestning.

Kolsbeck j pund siliginis, j pund ordei, xv skilling lubesk laborum, j lam, j gas, iiij pullos, x læs wedh til teyel ouen, ij lagenas auene gestning.

Sybberop. Powil giffuer xv skæpper siliginis, xviij ordei, j gas, ij pullos, j slætte dagh, iij pløye daghe, jtem harffwe oc age høø oc korn, nær tilsiges, oc gestning.

Hæming Hæwensen oc swo meghet, som Powil giffuer.

---

[1]) desoluta. Cod.

Per Hænnicsen j skæppe smøør.

Hagen giffwer iiij skæpper siliginis, ix skæpper auene, xvj grotte mynne j ængelsk, j lam, j gas, iiij pullos, ij slætte daghe oc ij skære daghe, iij pløye dage oc xx læs wedh.

Boserop. Hans Laurissen ij pund siliginis, ij pund ordei, three pløye dage, ij slætte dage oc harffwe oc age høø oc korn, nær tilsiges, oc føde j plow oxe om winterin.

Hvseby. Mansiones septem et omnes equales, et quelibet illarum dabit j pund siliginis, j pund ordei, ij skilling grot laborum.

Schæderøth. Mansiones septem, que eciam dabunt tantum vt Husæby.

Væyby. Oleff Ionsen xv siliginis, xviij ordei, viij skæpper auene, j lam, j gas, v pullos.

Oleff Iacobsen ij pund siliginis, ij pund ordei, ij lagenas auene, j lam, j gas, v pullos.

Niels Thomesen j pund siliginis, j pund ordei, ij lagenas auene, j lam, j gas, v pullos.

Iens Pe[thersen] xxv skæpper siliginis, xxx ordei, viij skæpper auene, lam, gas, høns.

Wiliom Anderssen j pund siliginis, j pund ordei, ij lagenas auene, j lam, j gas, v pullos.

Niels Laurissen Wæster j pund korn, j lagenam auene, j lam, j gas, v pullos.

Iens Pe[thersen] pa Nørregade xv siliginis, xviij ordei, viij skæpper auene, j lam, j gas, [v?] pullos.

Per Iørgensen, bryden, ij pund siliginis, ij pund ordei, iij lagenas auene, j skilling grot.

Velates iij pund, xij skæpper auene, j lam, j gas, v pullos.

Oleff Ienssen bryde j lagenam butiri, j pund siliginis, Bl. 210.
xij modios auene.

Iep Mattissen bryde xxv siliginis, xxx ordei, xij modios auene, ij skilling grot.

Hæming Iensen j pund siliginis, j pund ordei, ij lagenas auene, j lam, j gas, v pullos.

Hærmæn Nielsen xv siliginis, xviij ordei aff een øde iordh.

Annæ Lasses giffuer j pund aff een ødhe jordh, som closter tilhører.

Sommerschat ɉ tønne smør. Winterschat ij fede øxen. Hwær schal føde eeth nødh. Jtem hwær ij slætte dage oc vj skære daghe. Jtem hwær xx læss wedh. Jtem iij skilling lubesk oc j wol ægh om posken.

Slættilt. Trwels Sighersen j pund siliginis, j pund ordei, j lam, j gas, iiij pullos.

Anders Ascersen ij pund siliginis, ij pund ordei, j lam, j gas, iiij pullos.

ij slætte daghe, vj skære daghe. Jtem hwer v lagenas auene for gestning. Jtem hwer eet nødh ad føde, hwer x læs teyelwetdh.

Eyelstrop dabit ɉ pund korn annuatim.

Dvnæwælle. Iep Ienssen j pund siliginis, j pund ordei, ij skilling grot.

Oleff Skrædere ɉ tynde smør.

Jtem hwer ij slætte daghe oc x læs weth.

Jtem then treydie ligger øde.

Græste. Per Anderssen ɉ pund siliginis, ɉ pund ordei, j lam, j gas, iiij pullos.

Bannæbiergh. Oleff Anderssen j pund ordei, som han gyffuer hwært aar aff closters iordh, som han i leye hauer, som ær een fiære part aff alt then iordh, som ligger til Bænnebiergh, kyrkæ iorden vnden taghen.

Lvtzhøwe. Eenwold j pund siliginis, j pund ordei, ij lagenas auene, j lam, j gas, iiij pullos.

Niels Staffenssen j pund siliginis, j pund ordei, ij lagenas auene, j lam, j gas, iiij pullos.

Velates j pund siliginis, j pund ordei, ij lagenas auene, j lam, j gas, iiij pullos.

Jtem hwer j foder nødh. Sommerschat j skæppe smør. Winterskat iiij skilling grot eller j fedh koo. ij slætte daghe, vj skære daghe.

Salterop. Lasse Mattissen ij pund siliginis, ij pund ordei, iiij tønner auene, ij slætte dage, iij pløye dage, j foder nødh at føde. Jtem harffwe oc age korn oc høø, swo tiidh som tilsiges.

Areld Iacobsen viɉ skæppe siliginis, xiiiɉ skæppe auene, j lubesk marc oc xɉ skilling lubesk, j lam, j gas, iiij pullos, ij slætte dage, iiij skære dage, iij pløye dage, xx læss wedh.

Trwels Hagensen j pund siliginis, j pund ordei, eet fedh foer oc æynkthet meer.

Esmændrop. Lasse Marquordsen, bryden, giffuer iij pund siliginis oc v skæpper siliginis, iij pund ordei oc vj skæpper ordei.

Oleff Dyægn xv siliginis, xviij ordei.

Hænrick Diægn xxiij skæppe siliginis, xxvij ordei, vij skæpper haffre, j lam, j gas, iiij pullos, ij slætte dage, iiij skære daghe, iij pløye daghe, agher xx læs wedh.

Iens Marqwordsen xxiij skæppe siliginis, xxvij skæpper ordei, vij skæpper auene, j lam, j gas, iiij høns, ij slætte daghe, iiij skære daghe, iij pløye dage, xx læs wedh.

Per Man xxiij siliginis, xxvij skæpper ordei, vij skæpper haffre, j lam, j gas, iiij pullos, ij slætte dage, iiij skære dage, iij pløye dage oc xx læs wedh.

'Iep Hæwensen ij pund siliginis, ij pund ordei, vij skæp- Bl. 211.
per auene, j lam, j gas, iiij pullos, ij slætte dage, iiij skære daghe, iij pløye dage, xx læs wedh.

Iens Ysacksen xxiij skæppe siliginis, xxvij ordei, vij auene, j lam, j gas, iiij pullos, ij slætte dage, iiij skære dage, iij pløye dage, xx læs wedh.

Jtem hwert annet aar j fedh oxe oc hwert annet j fedh koo, oc hwert aar alle een fedh galt oc eet fedh foer.

Soderop. Iep Mattissen iiij skilling grot hwert aar.

Anders Pe[thersen] iiij skilling grot, ij pløye dage oc harffwe, soo tiidh som til siges, oc age høø oc korn, jtem een slætte dagh. Jtem hwer iiij lagenas auene for gestning.

Nælleræth. Herlugh vij skilling grot oc holle gestningh.

Tynkerop. Anders Gregorsen vj skilling grot oc gestning.

Porop. Ysyk xv skæpper siliginis, xviij ordei oc holle gestning.

Fyældenstrop xv siliginis, xviij ordei oc holle gestning.

Otzhæret.

Høby i Høbysogn. Anders Iacobsen ij pund ordei. Iens Gwnnersen j pund ordei. Iens Trwelsen j pund ordei

oc sex skæpper ordei. Kæld Nielsen i½ pund ordei. Niels Kældsen j pund ordei. Iep Andersen xxx skæpper ordei. Iens Saxen xxx skæpper ordei. Oleff Pethersen j pund ordei. Per Laurissen xxx skæpper ordei. Anders Pethersen bryde ij pund siliginis, ij pund ordei. Satzer Ienssen ij pund siliginis, ij pund ordei. Lasse Bryde ij pund siliginis, ij pund ordei. Mechil Ienssen ij pund siliginis, ij pund ordei. Jtem hwær aff thesse iiij haffuer een gardsæde, oc hwær gardsæde giffuer ij skilling grot.

Gvthmundrop. Per Mechelsen iij pund ordei. Anders Jacobsen ij pund ordei. Per Jenssen ij pund ordei.

Stolerop. Anders Nielsen ½ lødig marck pæninge.

Hønsynge. Anders Jacobsen giffuer iiij skilling grot.

Vælæby. Een gard giffuer hwert aar iij pund korn oc j skilling grot.

Rwæ. Een gard giffwer ½ lødig marck.

Bl. 212. Myærløsehæret.

Asmundorp. Anders Bosen ½ pund siliginis, ½ pund ordei, j lam, j gas, ij pullos.

Niels Griff j pund siliginis, j pund ordei, j lam, j gas, ij pullos.

Iens Pethersen ix skæpper siliginis, ix skæpper ordei.

Løgetwedh. Per Olsen ij pund korn, j skilling grot.

Snæffre i Jærløse sogn. Iens Henricksen j pund ordei.

Mawænstrop i Asmundrop sogn. Per Ienssen xxij skæpper siliginis, xxvj skæpper ordei oc ij skilling grot. Jtem møllen xij skæpper meel[1]).

Bl. 213. 258. **26. Juni 1492.**

Alle mæn, thette breff oc effterscreffne instrumentum see eller høre læses, helse wij brother Iep abbet vdi Eblotz closter, ligendes i Roskilde styght, ewindelighe meth guth oc giøre witherlight, at aar effter gutz byrdh mcdxc pa thet annet then

---

[1]) **Bagsiden af Bladet optages af den sidste Halvdel af en Notarialattest, der fuldstændigt er meddelt i Fortalen. De følgende tre Blade ere ikke paginerede.**

tysdagh nest effter sancti Iohannis baptiste dagh, som man kaller metsommer, wor skicket for oss i wort abbitzcia oc for flere gothe mæn hetherligh oc renliffuet man her Hans Pæthersen indgiffwen brother i Sora, hwilken som beddes aff oss pa theres ordens wegne een vtscrifft pa danske aff then priuilegio, som hællighe father pawen Innocentius pauo then ottende haffwer giffuet ower alt sancti Bernardi orden Cistercij bothe brothrecloster oc søstercloster oc alle forscreffne closternes thiænere oc gotz, indwortes oc vdwortes, hwilken swo ær i syn lydelse oc vnderstandelse, som hær effter følgher: Innocentius biscop, guts thiæneres thiænere, til ewigh amminnelse. Thet tilhør pawens embede, the støcke, som hans forfæthre haffwe høgtydelighen oc[1]) forsynlighen giort regelbundene personer, at thet schal for theres roo oc fredh skild bliffwe thes stadelighere oc fastere, at thet offte oc ydelighen statfæs mæles oc fornyes, som behoff giørs oc hanum tyckes nytteligbt wære for guth. Tha som oss kiærlighe abbetz aff Cistertz oc andre flere abbethers oc conuentz aff samme orden bøn[2]) indeholt, at æn dock at the oc theres ordens mwnkecloster, nunnecloster oc andre renlifflighe stæder swo oc munke, nunner, hofffolk, vnderdane oc thiænere oc alt theris gotz ære besynderlighen taghne oc vndfangne vnder pawens wærn oc beskermelse oc hanum aldernæsth vndergiffne oc frij for alle bescopers rættighetz makt oc ære æy plictikge at giøre kost eller hielp æntighen til pawen eller hans legate eller them, ther theres befalningh haffwe, eller bescoper, atligewel begære the, at wij schulle swadanne theres friigheth statfestæ, oc ther ower at wij pa thet nyy wærdes wilde at giffwe them oc vnde alle thesse samme friighæde at nyde pa theres personer, breff, gotz oc thiænere oc aff nyy thage them vnder wor beskiærmelse oc frij them til ewigh tiidh fran bescopers oc andre domeres macht oc rætgang, tha, pa thet at the mwe thes friiere bliffwe standendes i gutz thiænestes tæckelse, effter thy at the wide segh at nydæ mwe større friighedh til, ære wij synderlighen tilbøyde fore theres store fruct, hwilken the giøre ydælighen vdi then hælge kyrke, at høre theres bøn. Tha aff wor paweligh makt oc aff wort rætte sænde wiscaff statfeste wij

---

[1]) oc er skrevet to Gange. [2]) bon. Cod.

oc fulburde meth thenne wor priuilegæ alle article oc friihede, beskiærmelse oc vndfangelser oc alle breff, som ther vppa giore ære, oc alt thet, the indeholle, oc døme them at sculle bliffwe vforkrænkte oc stadighe wet macht tiil ewigh tiidh, ær ther eller haffwer wæret nogher brist ibland, then fulkomme wij oc opfylle meth thesse wore breff. Oc ther affwer for ythermere farwaring skild anname wij aff paweligh macht oc rætte witzscap vnder sancti Pæthers oc romere kyrkes oc wor synderlighe beskiermingh forscreffne closter, stæder, vnderdane oc gotz, som fore ær rørt, swo wel the som nw ære som komme schulle, abbethe, abbetisser, mwnke, nwnner, embitzmæn, vnderdane oc thiænere oc frij oc al-
Bl. 214. deles vndentaghe them til ewigh tiidh fran alle archibescopers, bescopers oc andre domeres oc theres embitzmæntz doom, rætgang, owermacht, ræffselse, søgning, hærredøme oc wælde, the schulle ænghen pa legge help, kost, beskatning eller tynge nogher tiidh beswaffres meth, mæn aff wor paweligbe macht oc rætte witzscap frij them altztinges, swo at the schulle ænghen vden oss allernæst vndergiffne wære, swo at ærchebisper, bisper oc theres embitzmen schulle ængelwnde dyrffwes at sætte nogher dom eller ræffselse meth band eller forbudh eller nogher ander thesliges then hælge kyrkes hæffnd pa forscreffne closter, stæder, personer, vnderdaner eller nogher aff them for nogher brøthe, contrakt eller annen tingh, som pa kæris, ehwar som heltz same brøthe skeer eller contracht worder eller then tingh, som pa kæres, i nogher made, och schulle æy kalles for dom eller ræth eller bekumbres i eenhande made eller annen fore erchebisper, besper eller officialer oc æy pawens eygne vnderdomere eller sændebudh, vden the haffwe vdi theres befalnings breff thenne wor priuilegæ indscreffwen, lighe som hwn ludder ordh fran ordh. Giøre eller giøre lade ærchebisper, biscoper eller andre domere eller theres official nogher domps forfølning, ban eller forbuth modh forscreffne abbethe, personer, closter eller stæder, tha døme wij them maktløse oc forfænghe, ligherwist som the aldrigh haffde wæret giorde, hwat heller the wiste aff thesse priuilegher eller æy. Icke schal oc thesse priuilegher oc nadher hyndres eller formynskes i noghre made fore thet, at wore forfæthre, som ær Innocentius pawe, haffde til forn giorth almyndeligh

ræth eller skickelse, som hær synes at wære omodh, oc æy noghre andre sidwane i same orden oc closter, ehwarlunde the ære giorde eller statfæste, oc alle andre stycke, som thesse wore priuilegher hyndre kwnne, schulle thenne wor priuileghe æynkthet omodh staa. Hwat breff eller instrumentæ meth nogher prelates indsegle worde her vppa giorde, the schulle mwe haffwe them (!) same macht, som thette wort howet breff wore tilstæde, wet thro oc statfæstelse. Ther fore hwo ther dyrffwes thenne wor priuilege vdi synæ article, som forscreffne ære, at forkrænke, han wide seg at schulle wære befester vdi guds altmæktiste oc hans hælghe aposlers sancti Pæthers oc sancti Powels hæffnd oc wrede. Giffwet i Rom aar effter gutz byrd mcdlxxx septimo i septembri manet, forscreffne pawens tredye aar. Tiil ythermere statfæstning oc forwaringh, at hællighe father pawen Innocencij, then ottende aff thet naffn, priuilege swo indeholler pa latina, som fore stander screffwet pa danske i syn ludelse oc vnderstandelse for leghfolk skild, thet witne wij meth wort indsegle hængd næthen for thette breff oc thette nærwærendes owenbare instrument meth vnderscreffnes notarij handh, som ær een owenbare scriffweres oc merkeres, til skicket særdeles aff paweligh macht scriffwere for alle, vnder naffn oc tegn, som thet segh hører oc tilbørdh. Giffuet aar, dagh, stedh, som fore stander screffwet, nærwærendes renliffwede oc regelbundne mæn, her Niels Køgemæster oc her Mechel Mattissen, wore indgiffne brøthre, til witnes byrdh særdeles betne oc tiltalænde wore. Oc iech Anders Pæther- Bl. 215.
sen klærk, fødh i Roskilde styght, een owænbare scriwere oc mærkere, tilskicket aff paweligh makt, fforthy at iech sælff nærwærendes wor meth forscreffne witnæ oc soo oc hørde, then tiidh thesse forscreffne stycker oc articler saa worde giorde, met farnæ oc sammen screffne, som fore standher, thij til ythermere witnes byrdh tha scriffwer iech oc betegner thette nærwærendes breff oc owenbare instrument, som ær samen screffwen met een annentz handscrifft, thij at iech wor selff i annet forfald, met myt naffn oc tegn, som sidwan ær oc tilbør, meth forscreffne wærdugh fathers indsegle, her abbet Ieips i Ebbelolt, hængd næthen for thette breff oc instrument, thy at iech wor ther tilkall[et] oc saa om bethet.

259[1]).

Annales pensiones xxiiij colonorum monasterij Sorensis in Hallandt: v tønner smør, vj pwndh bygh iiij skæpper minus, xvj march oc ij skilling skattæ peninghe, jtem iij march oc xxiiij tønner auene gesterij, quilibet ij skilling oc j tønne auene, jtem iiij skilling oc ij march tæyær, quilibet ij grot, jtem quilibet ij dags arnbeicht uel iiij solidos vti hoc anno, videlicet mdxij°, jtem fogde gesterij medt ij hæstæ.

Annales pensiones monasterij Essromensis de bonis suis, quos habet in Hallandia de xlv colonis, primo viiiȷ̶ tønne smør oc iȷ̶ pwndt, jtem xxiij march oc iiiiȷ̶ skilling skatthæ peninghe, jtem viij march biscoptindt, quilibet iij skilling, exceptis 4^{or}, qui dant solummodo duos skilling, et Mwnckegardhen, qui nichil dat. Jtem xxviij march gesterij ij skilling minus, quilibet eorum x skilling, exceptis duobus, quorum quilibet dat viij skilling, et colonus in Mwnckegardt semper tenet gesterij. Jtem viȷ̶ pwndt bygdt ij skepper minus, som kalless bulckorn. Jtem iij march xj albis minus, hwer mandt vj peninghe sognnesatt, et quilibet v peninghe for tæyær, jtem hwer mandt ij dags arnbeicht oc holle fogde gesterij medt ij hæstæ. Jtem ij tønner myæll aff en mølle oc ij tønner aff en annen, som ødhæ er, nar han bliffuer bygdt.

Summa lxi marcarum annuatim, exceptis ordeo, farina et labore et gesterj duorum equorum.

In 4^{or} annis ccxliiij marcarum summa[2]).

---

[1]) De under dette Nr. samlede Notitser ere for største Delen skrevne med samme Haand bagi Haandskriftet paa Bindets Inderside, hvor der desuden findes et Par Penneprøver og øverst en kort Antegnelse, af hvilken kun enkelte Ord kunne læses, nemlig: „Lass .... for ȷ̶ .... for attæ“. [2]) Dette sidste fra „Summa lxi marcarum“ er skreven med en anden Haand.

Tillæg.

---

260. **9. Nov. 1290.**

Viris discretis et honestis Thriggihæreth in Slangethorp visitantibus frater N. dictus abbas in Esrom salutem in domino sempiternam. Noueritis, quod nos ex parte nostra et nostri monasterij damus latori presencium fratri Johanni nostro monacho potestatem plenariam scotandi et assignandi domino Conrado Franz, ciuj Roskaldensi (!), uel suo certo nuncio bona sita in Snaldstorp cum rebus mobilibus et immobilibus, que de Johanne dicto Paa legaliter emimus, perpetuo possidenda. In cuius rej testimonium dicto fratri Johanni presentes litteras contulimus sigillj nostri munimine roboratas. Datum anno domini m°. cc°. xc° quinto jdus nouembris.

Orig. paa Perg. i Arn. Magn. Diplomsamling paa Univ. Bibl. Fasc. XIX. 18.

261. **15. Juni 1437.**

Alle the, thette breff see eller høre, helse wi brother Suen, abbet j Esrom, oc alt conuent i samme stæt kerlege meth guth oc gøre witerlecht, at wi haffue ladet meth got samthycke wælburdegh man her Anders Nielsson aff Droningholm riddere, sua lenge han leuér, oc wælburdægh quinne frw Margretæ hans husfrw, sua lenge som hun vgifftet ær effter hans døth, vm hun hanum ouer leuer, wore gots j leye Vggeløse oc Uwelse, Lindholm oc to garthe j

Myrdorp, een garth j Watzingeruth, liggendis i Lyungeherret, oc een garth j Nørrehuiluinge, liggendis i Walburgsherret, meth all therres tilhørelse, enckte vndentaget, fore sodan aarlege landgæld, som ær otte mark korn, halfft byug oc halfft rw, oc otte lødu mark rethe penninge, geue oc genge her j Sieland, the som køpman kan gøre annen fult meth, meth sua skæl at thenne samme landgæld scal ydes[1]) j fornæfnde wort closter Esrom oc wære gulden oc fullelege betalen, kornet pa sancti Lucij dagh j faste oc penningene pa wor Frowe dagh j høst natiuitatis. Brystær noghet heri, at thenne landgæld wordher ey betalen, som nw saght ær, tha scal thette breff genesten wære døt oc haffue engen macht oc the fornæfnde gots frij oc vhindrete strax til wort closter igen vten al genseghn oc vten alle hielperæde. Jtem scule fornæfnde her Anders Nielsson oc frw Margretæ nyde oc brughe the gots meth alle til therre nøtte oc gaffn sua lenge, som fore screffuit stander, doch sua at the ey lade scowene forhugges eller fiskewatnen forfiskes til vplichtæ oc fare sua meth wartnedene, at the bliffue with lige, oc sua at the ey affhende the samme gots nogherlund framdeles bort[2]) j nogher made. Jtem wordhe the gots øthelaghde aff rooff eller eldebrand, som landet pacommer aff rikens fiende, tha schule tilcalles fire dandemen pa closters weghne oc fire pa therre weghne, oc huat, som the otte dandemen sighe oss i mellem, ther scule wi lade oss lige meth pa bodhe sidher. Jtem then fornæfnde garth j Watzingeruth scule wi haffue frij fore alle fornæfnde her Anderszes oc frw Margretes tiltale eller buth oc the hanum forsuare ligesom the andre. Jtem then garth, som nw j dele stander j Vggeløse, som Jens Olæfsson iboer, kunne wi frij them hanum, tha schule the nyde hanum j forscreffne landgæld, kunne wi oc icke, tha scule wi wære ufortalete aff them therfore oc forsaghde landgæld oss vforsømet fore. Jtem naar guth weel, at the affdø eller at fornæfnde frw Margretæ mannes effter hans døth eller oc at noghet forsømes j thesse forscrefne article, tha scule the fornæfnde

---

[1]) y betegnes i dette Ord som et gjennemstunget v, hvilket er en mærkelig Levning af det 13. Aarhundredes Brug. [2]) Orig. har derefter nogher, hvilket er overflødigt.

wor gots frij oc vhindrete vten alle therre oc therre arwinges gensighelse strax til wort closter igencomme meth all schuld, frucht, skat oc landgæld oc meth all bæthrelse j alle made, som the tha ære. Til thæs witnesburdh haffue wi heyngt wore jncigle fore thette breff. Giffuet j fornæfnde wort closter aar effter guts burdh mccccxxxvij pa sancti Viti dagh etc.

Orig. paa Perg. i Rigsarkivet i Stockholm: „Danska och Norska pergamentsbref". Meddelt af Hr. Cand. jur. V. A. Secher.

De to endel beskadigede Vokssegl hænge ved i Pergamentsremme. Der læses endnu i 1. .... SWE.. og ses en staaende Figur med Krumstav. 2. S. EŌVEN .... ERIE : DE : ESROM og ses Jomfru Marie med Barnet siddende under en Tronhimmel, til højre og venstre to knælende Figurer.

262. **7. Marts 1473.**

Alle men, thette breff see ællær høræ læsæ, helser jeg Jes Olsson bwrgære j Hælsyngør, ewyndelig meth Gwt. Kwngyør jech meth thette mith opnæ breff, ath jeg wederkænnær meg op ath hawæ borith xl mark redæ pænnyngæ gefwe och gængæ, som en købman kan gøræ en annæn fulth meth, aff hedherlig fadher her abbet Pædher och hans closter Esrom; for hwilke fornæfnde pænnyngæ jeg j panth sætther hannum och hans closter Esrom haldelyn a Lyssæs gaar, Ryckerhows æftherlewæræ, som jek sælwær nw jboor, hwilkyn haldel som brynnyn stor pa, meth myn kære høstrus modhers och brodhers fwlkomelich roth och samtickæ, hwilket forskreffnæ panth jeg skal fwlkommeligæ hymlæ och tilsta hannum och hans closter Esrom. Men sker thet sa, thet Gwt forbyudæ, thet fornæfnde halfwe gaar wordher meg æller mynæ arwynge æller myn høstrus arwyngæ afwndyn, tha tilbyuder jeg meg och mynæ arwyngæ wederleggæ hannum och hans closter Esrom sa goth goz jnnæn sex wgær daw wden nogyn hynder allær hiælpærædæ. Jech skal sælwær besydde och j bo j fornæfnde halfwæ gaar och giffwe hanum och hans closter arligæ ar fyræ lybskæ mark redæ pænningæ, til jeg [hafwer] forløsth fornæfnde halfwæ gaar aff hannum och hans closter, til leyær. Men hwilketh aar jeg æy kan kommæ thennæ forskreffnæ leyæ, fyræ mark, aff-

stedh, tha skwllæ the sta j thet panth och filles op i hoitsommyn, och skal myn løsningdaw wære flæskæ søndaw, och skal leyæn følyæ hoythsommyn, och skal her abbet och kloster nidæ, brwgæ och haffwæ stranboden fryth til klosters nyttæ och gaffn. Til ydermere stadfestelsæ och forwaringh tha hænger jegh och myn høstrus broder Lauris Rithkosson woræ jngseylæ nædæn thette breff och bede wy fleræ gode men, sa som ær her Hans Kordsson, sognæpræst j Hælsyngør, Jes Andersson burmæstære jbidem, Per Hansson radman jbidem, Oleff Andersson, Tygæ Skrædære och mester Jehan, burgære j fornæfnde stædh, ath the hengæ theres jngseylæ nædhen thette breff meth woræ. Scriptum in Esrom anno domini mcdlxxiij°, die sancti Thome Aquina.

Orig. paa Perg. i Arn. Magn. Diplomsamling paa Univ. Bibl. Fasc. V. Nr. 10. 8 Segl hænger under.

263.

17. Jan. 1480.

Alle men, thette breff see æller høræ læsæ, helse wy broder Pædher, abbeth ij Esroms kloster, ewyndelige meth wor herræ Jhesu Cristo. Kwngøræ wy allæ nærwæryndes och komme skullendes meth thette warth opnæ breff, oss ath haffue opboreth aff hederligh och welboryn man her Johan Oxæ alth siith landgillæ, som han skall giffue oss aff thet gooz, som han haffuer aff oss och worth closter, fran thet systæ wy bleffue abbeth ij fornæfnde Esrom och jntell nw tell gode rede. Thi ladæ wy hannum och hans arwynge frii och quith for oss och woræ æfftherkommere. In cuius rei tucius munimentum sigillum presentibus est jmpressum. Scriptum monasterio nostro Esromensi anno domini mcd lxxx, secunda feria post dominicam Omnis terra.

2 Segl er paatrykte. Orig. paa Papir i Geh. Ark. Esrom Nr. 7.

264.

5. Maj 1485.

Nos frater Petrus, abbas monasterii Esromensis, Roskildensis dyocesi[s], Cisterciensis ordinis, plenaria fungens potestate, strenuo militi multumque commendabili viro do-

mino Paulo Laxman vnacum dilecta et honesta sua vxore domina Ingerdi, nobili de prosapia genita. Felicitatem eterne salutis suffragiis et precibus humilium seruorum dei perhennitate adipisci sinceris donacionis affectus, quo nos ordinem, qui nominatur Cisterciensem, et specialiter monasterium nostrum Esromense personasque eiusdem singulariter amplectimini, racionabiliter nos inducit, vt, quantum cum deo possumus, vestris deuotis satisfaciamus desideriis, sicque de salute vestra simus solliciti, vt cum effectu percipere valeatis, que aput benefactores nostros de ingratitudinis vicio nullatenus redargui debeamus. Eapropter, vestris peticionibus nobis seriose expositis beniuolum prebentes assensum, tenore presencium nostro nostrique tocius conuentus dicti ordinis sano consilio et auctoritate talem vobis concedimus potestatem et graciam specialem, vt possitis eligere vobis ydoneum confessorem de nostro monasterio, quem quilibet vestrum cum hoc duxerit eligendum, confessionibus vestris diligenter auditis, quemlibet vestrum possit absoluere in mortis articulo ab omnibus et singulis excommunicacionis, suspensionis et interdum aliisque ecclesiasticis sentenciis, censuris et penis a iure vel ab homine quomodolibet latis, quibus quomodolibet ligati fueritis seu alter vestrum ligatus fuerit, necnon pro commissis per vos vel quemlibet vestrum criminibus, excessibus, delictis et peccatis vestris quibuscumque quantumcumque enormibus, eciam si talia fuerint, propter que sedes apostolica foret consulenda, semel in mortis articulo debitam vobis et cuilibet vestrum impendere ac penitenciam salutarem iniungere, necnon omnium peccatorum vestrorum, de quibus corde contriti et ore confessi fueritis, plenaria remissionem necnon sanctissimum iubilium et omnes et singulas indulgencias prefati ordinis nostri consequi et habere possitis. Insuper omnium et singulorum bonorum spiritualium, videlicet missarum, oracionum, jeiuniorum, abstinenciarum, vigiliarum, penitenciarum, elemosinarum, hospitalitatum, laborum ceterorumque spiritualium exerciciorum, que fiant ac, domino concedente, fiunt posteris temporibus in toto ordine nostro prenominato, plenam in vita pariter et in morte vobis concedimus participacionem, vobis concedentes, vt cum obitus vestri, vtinam in domino felices, nobis fuerint nunciati,

jbidem sollempniter absoluamini et pro vobis, sicut pro propriis fratribus et benefactoribus nostri ordinis et amicis annuatim fieri solet, eciam fiant et iniunguntur (!) oraciones. In huius autem rei cerciorem euidenciam sigillum nostrum abbaciale vna cum sigillo nostri conuentus presentibus inferius sunt appensa. Datum Esrom quinta feria aute dominicam vocem jocunditatis anno nostre salutis mcdlxxx quinto.

Orig. paa Perg. i Geh. Ark. Esrom Nr. 4. Abbedens Segl hænger under, men er temmelig utydeligt.

265.

4. Maj 1488.

Innocencius episcopus, seruus seruorum dei, uniuersis presentes literas inspecturis salutem et apostolicam benedictionem. Licet is, de cuius munere venit, ut sibi a suis fidelibus digne et laudabiliter seruiatur ... que merita supplicum excedit et nota bene merentibus sibi multo maiora retribuat, quam ualeant promereri, nichilominus desiderantes, domino populum reddere acceptatiorum, fideles ipsos ad complacendum ei quasi quibusdam allectiuis muneribus, indulgenciis et remissionibus inuitamus, ut exinde reddantur diuine gracie apciores. Cupientes [igitur. ut quoddam] altare monasterii Esrom, Cisterciensis ordinis, quod, sicut accepimus, dilectus filius nobilis vir Johannes Oxe de Torsa, miles, Lundensis diocesis, qui karissime in Cristo filie [Dorothee, Dacie], Swecie et Noruegie regine illustris magister domus et sibi plurimum gratus et acceptus existit, pia deuocione ductus dudum de propriis bonis suis, de ordinarii loci licencia . . . dotauit nec non libris, calicibus, paramentis et aliis ornamentis ad diuinum cultum necessariis decenter ornauit, congruis frequentetur honoribus ac de ...-eatur, Cristique fideles eo libencius deuocionis causa ad illud confluunt ac ad manutencionem et conseruacionem manus promcius porrigant adiutrices, quo operibus gracie uberibus conspexerint se refectos, de omnipotentis dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis Cristi fidelibus vere penitentibus et confessis, qui altare predictum in suis singulis festiuitati-

bus a primis vesperis usque ad secundas vesperas deuo[te visitauerint annu]atim ac ad conseruacionem et manutencionem altare predictum (!) manus porrexerint adiutrices. Septem annos et totidem quadragenas de iniunctis sibi penitenciis misericorditer in domino relaxamus presentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Rome apud sanctum Petrum anno incarnacionis dominice mcdlxxxviij, quarto nonas maji, pontificatus nostri anno quarto. Volumus autem, quod, si alias visitantibus altare predictum m . . . trices aut alias inibi elemosinas erogantibus seu aliqua alia indulgencia in perpetuum vel ad certum tempus nondum . . . . s concessa fuerit, presentes litere nullius existant roboris vel momenti.

Orig. i Geh. Ark. blandt Danske Selskabs Membraner. Seglet fattes.

266. **10. Jan. 1489.**

Alle men, thette breff see eller høre læses, hilsæ wi brodher Pether abbith i Essroms closther, prior och alth mene conuenth i sammesthet evindelighe met Gudh. Gørendes alle vitherlicth met thette worth obnæ breff, at vi haffue wnth, giffet oc affhendith oc met thette worth obnæ breff wnnæ, giffæ oc affhendhe tiil magelagh firæ aff ware oc forscrefne worth closthers gardhe ligghendes i Lwntofftæ i Sockelunds hærith i Konnings Lynby soghn, vti then enæ gardh boor Mattis Paarssæ oc giffer sammeledes ij skilling grot, wti then andhen boer Henningh oc giffer sammeledes ij skilling grot, wti then trædiæ boer Per Winghe oc giffer ij skilling grot, oc wti then fierdhe boer Atzer oc giffer sammeledes ij skilling grot, met alle forscrefne gardes ræthe tilligilsæ intidh vndhertaghet, war nadhighe herræ konningh Hans oc hans naades arffwinghe effther kommendes konningher i Danmarck tiil krwnenss behoff tiil ewindhelighe eyedom ath bliffwæ, met saadanth skel oc ath wi skulle haffwe Tiikøbs kirke met all forscrefne kirkes ræthe tiilligelsæ, jntedh wndhertaghet. Thertiil skulle wi oc ware brødhre i forscrefne closther, som nw æræ oc kommendes wordhe, tiil ewigh tidh haldhe oc holdhe ladhe en dagligh siwnghen messæ for Hellikorss althere, som standher mith i forscrefne closthers kirkæ, Gudh tiil loff, hether oc æræ, jomfrw Marie, hans

welsinædhe modher oc alle Gudz helghenæ for forscrefne wor naadighe herre konningh Hans oc hans hosfrwe dronningh Cristhine oc begges thørres børns oc thørres framfarne forelline oc efftherkommendis konninghe i Danmarck. Thi tiilbindhe wii oss oc ware efftherkommere abbedhe oc brødhre i warth forscrefne closther Essrom ath fri, himlæ oc fulkommelighe tiilstaa forscrefne wor naadighe herre konningh Hans oc hans nades eftherkommendes konninghe i Danmarck forscrefne iiij gardhe i alle madhe, som thet sigh bør, met sadanth skel ok wilkor, som fore er rørth oc hans nades breff ingheholdher, som wi haffwe paa forscrefne Tykøbs kirke. In quorum premissorum fidem et euidens testimonium sigillum nostrum abbatale vna cum sigillo conuentus prenominati presentibus est appensum. Datum ex monasterio nostro predicto Essrom jpso die beati Vilhelmi episcopi et confessoris anno domini millesimo quadringentesimo octoagesimo nono.

Udenpaa: Broder Pæders breff i Esserom om fire gaarde i Luntofftæ 1489. Orig. paa Perg. i Geh. Ark. Lynge Kronborg Herred Nr. 29. Abbedens og Konventets Segl er tilstede, men utydelige.

267.

12. Jan. 1494.

Alle mæn, thette breff oc instrumentum see eller høre læses, helse wij brother Pædher abbet j Esroms closter aff Cistercij ordhen ligendes i Roskilde styght ewindeligh meth guth oc giøre witherlight allæ, at aar effter gutz byrdh mcdxc pa thet fiærdhæ then søndagh nest effter helgæ three konninger dagh, wor skicket for oss i wort abbitzcia oc for flere gothe mæn hetherligh oc renliffuet man mester Anderss Persen brother i forscrefne Esrom, hwilken som beddes aff oss een vtscrifft pa danske aff thet priuilegio, som hælgestæ fąther pawen Innocencius pauo then ottende aff thet naffn haffwer giffuet ower alt sancti Bernardi orden Cistercij bothe brothreclostre oc søsterclostre oc alle forscreffne closternes thiænere oc gotz, indwortes oc vdwortes, hwilked swo ær i syn lydelse oc vnderstandelse, som hær effter følgher: Innocentius biscop, guts thiæneres thiænere osv.

Iøvrigt er Brevet i det væsenlige ordret overensstemmende med Nr. 258, med Undtagelse af at S. 276 i 4de Linie fra neden efter

„statfæstelse“ her findes: „thy thet wore wanskielicht ath føre thet tilallæ clostre oc stedher“. Som Vidner nævnes „Mattis, wor capellan, oc her Jesper, cantor chori monasterij nostri antedicti Esrom“. Abbed Peders Segl var hængt under, men fattes nu.

Orig. paa Perg. i Rigsarkivet i Stockholm, „Danska och norska Pergamentsbref“. Meddelt af Hr. Cand. jur. V. A. Secher.

268.

27. Okt. 1509.

Jack Niels Bradhe a Widskøle ewingeligh meth Gwdh gør alle vidherlick meth thette mith opne breff, ath aff en fry welghe och beroth os (!) haffwer skøth, geffuet ock affhenth fraa meck ock myne aruinghe ock intil vor Frue closther i Esrum till ewindelick ægilse ath blyffue en myn gordh lygendes i Skone i Gers herreth i Widhskøle sogn i Elskelstorp, som Symon yboor, gewer iij pund korn till lanthgyldhe meth andre smaa resler ock meth alle fornæfnde gordss renthe ock retthe tillygelse, som er agher ock engh, skoff och mark, fiskwanth, waath och tyorth, inthet wndher tagheth, meth saa skel ock wylkor, ath fornæfnde abeth ock conuenth i fornæfnde closther Esrum, baathe the swm nw æra ock effther skole komma, skole holdhe huar wghe wm torsdaghen tyll ewick tydh en swnghen messa for the xi tusenth iomfruerss altare for myn kyære fadhers siel her Nielss Bradhe ock myna forældre seelæ. Thy beblecther iak ock myna arwinghe ath hemla ock fry fornæfnde clossther fornæfnde gordh for hwar mantz genseygelse. Wore thet saa, ath Gwdh forbydhe, ath forbydhe (!), ath fornæfnde gordh bleffwe them aff wundhen meth nogher rethgangh, thaa beplicther iak meck ock myna arwinghe ath geffwe them saa godh en gordh yghen inghen vj wgher ther nesth efther komandes, ock skal iak ock myna arwinghæ haffue fornæfnde gordh i forswar ock hanum bygdh ock besedyngh ock fly closther rædelygh syth landhgyldhe hwarth aar till fornæfnde Esrumss closther en skilling for hwar skeppe korn, ock hwath andher smaa resla, fornæfnde gordh geffwer, thet skal iak ock myna arwinghe nydhe. Item fulburdher iak ock stadhfesther alle the breff, som fornæfnde closther Esrum haffwer paa thet gotz, som strenghe ryddher her Ihan Vxe ock hans hwstru fru Birgittha, myn

fadher modher, hwes siel Gwdh haffwe, wnthe ock gaff till fornæffnde closther Esrum meth wylkor ock forwaringh, som the breff ther paa er wdhgeffuen, inghe holle ock wdwysse. Till ydhermera staffestelse ock forwaryngh hengher iak meth insegle nædhen for thet meth opne breff meth flere godhe mentz ock hederleghe mentz insegle, som er her Per Pausen, dægen i Lund, Hemyngh Persen, boremester i samma stedh. Geffuet i Lundh in vigilia Symonis et Iude anno domini md 9°.

Orig. paa Perg. i Geh. Ark. Esrom Nr. 5. 3 Segl hænger under, de 2 utydelige, det sidste med et Bomærke.

269. **6. Sept. 1511.**

Wii broder Jens, abbet i Esseromsklosther, oc menygh conwentt i sammested giøre witterligt met thette wortt obne breff, thet wii beplicktæ wos oc woræ effther komere, abbedher oc brødhre i forscrefne klosther att giøre en ewighe thienisthe i forscrefne wort klosther Esrom for the elleffwe twssindhe iomfrwers altere, som er tho misser om vghen, en lessen om mandagen aff alle kristhene sielæ, then andhen siwnghen om torstdaghen aff the elleffwe twssinde jomfrwer for Niels Bradhe oc hans kere hwsfrwes sielæ, for Peer Lang oc begges theres forælderes sielæ vbrødelig at holdhe til ewig tiid. Skeer thet saa, thet Gwd forbiwde, at forscrefne tieniste ey holdes, tha skal forscrefne Niels Brades arwinge fwlmackt haffue igien at kalle then gard, ther han oss for forscrefne tieniste giffwet haffwer, som hans kere søns breffs (!) Niels Brades ther paa yttermere indholder. Til yttermere vissæ oc stadfesting henge wii wort indzegle nedhen for thette wort obne breff. Giffwet i Køpnehaffn løffwerdagen nest for wor Frwe dag natiuitatis anno domini md vndecimo.

Orig. paa Perg. i Geh. Ark. Esrom Nr. 6. Abbedens Segl hænger under i tydeligt Aftryk.

REGISTER.

Da det kgl. Stutteri blev oprettet paa Esrom, deltes de gamle Klostermarker i særegne Stutterivange, der som oftest fik ny Navne, og det samme blev Tilfældet med mange af de Byer, der havde hørt under Klostret. Det bliver derfor vanskeligt uden særligt Kendskab til Egnen i det enkelte at påvise Beliggenheden af mange af de Steder, der nævnes i de ældste Breve, og selv i de såkaldte „Markbøger" fra 1681 i Matrikelkontoret, der ligger til Grund for Matriklen 1686, finder man ikke Spor af en stor Del af de gamle Navne. Flere Byer blev allerede i det 12. Aarh. lagte ind under Klosterjorderne, og mange smaa Byer skiftede i en meget tidlig Tid Navne. Ved at sammenholde de ældste Stadfæstelsesbreve på Klostrets Gods vil vi imidlertid finde Antydninger af, hvor flere Steder skal søges, og det er derfor nødvendigt forud for Registret at fremstille en Oversigt over Klostrets Ejendomme i det 12. Aarh.

Klostrets første Oprindelse er ikke ganske let at udrede. I det ældste pavelige Privilegium af 1151 (Nr. 1) omtales Klostret allerede som et Cistercienserkloster med en Abbed ved Navn Guillelmus. Alligevel opgives År 1153 almindelig som det, da Esrom Kloster blev anlagt, således: „conventus venit in Esrom 1153"[1]); „Esrom fundatur 1153"[2]); „Esrom condi coepit 1153"[3]), medens dog også 1152 nævnes som det År, da „conventus mittitur in Esrom"[4]); i nogle Bartholinske Annaler nævnes 1151: „1150 conventus venit in Daniam, postea in Esrom considens" og „1151 Esrom fundatur"[5]); i Ry Årbøger findes: „conventus mittitur Kal. maji 1150, qui professus est postea in Esrom" og „1153 conventus venit in Esrom"[6]). Esrom kunde, selv om Pavebrevet af 1151 ikke var, ikke være stiftet efter 1151, ti i dette År blev det vedtaget, at der ikke skulde stiftes flere Cistercienserklostre, og denne Bestemmelse kan ikke tænkes at være brudt et eller 2 År efter. En anden Sag er det, at den egenlige Indretning af Klostret godt kan være kommen i Stand noget efter. Det er i så Henseende Skade, at de såkaldte Esromske Annaler ikke er skrevne i Esrom, og at de libri monachorum Esromensium, der nævnes i Liber Sorensis, S. R. D. IV. 478, ikke er til. Herefter må det antages, at der i Året 1150 er afgået en Flok Cistercienserbrødre fra Frankrig, der et at de følgende År har grundlagt Klostrets Bygninger, og at det er dennes Abbed Guillelmus, der har fået Pavens Stadfæstelse på de Ejendomme, der nogen Tid i Forvejen var skænkede til Klostret. Herom er det, at Erkebiskop Eskil selv beretter i sin Stadfæstelse fra omtrent 1162 (Nr. 80), at forat der ikke skulde fattes Brødre af Cistercienserordenen i Danmark, havde han selv med megen Møje og Bekostning rejst til den hellige Bernhard i Clairvaux og ført Munke derfra til Danmark, og idet han tænkte på

1) S. R. D. I. 241, 252, 388, II. 435, III. 628. 2) S. R. D. I. 176. 3) S. R. D. III. 305.
4) S. R. D. II. 522. 5) S. R. D. I. 340. 6) S. R. D. I. 162.

deres Fordel og Fred, gav han dem det Sted, som kaldes Esrom, hvilket han ved Mageskifte for sit fædrene Gods havde erhvervet af Kong Erik Lam. Dette Sted bestemte han til Ophold for Kristi Fattige, fordi det havde stor Overflødighed på Marker og Skove, Vand og Fiskeri, Enge og Græsgange; desuden gav han Brødrene Byen Villingerød, Byen Auolme og en Gård i Sande. Af dette Brev lærer vi med Hensyn til Tidsregningen ikke andet, end at Eskil har erhvervet Esrom i Erik Lams Regeringstid, altså 1137—47. Svend Grade siger i sit Stadfæstelsesbrev (Nr. 117), at Eskil har givet Byen Esrom til Brug for de Brødre, der tjente Gud der, og han selv (Kongen) bifaldt, hvad der var sket, ikke for Bøn eller Gave, og styrkede Stiftelsen på enhver Måde, da han så, at den vilde være til manges Frelse, skønt den kongelige Højhed egenlig næppe kunde tåle en sådan Gave, om den end var lovlig. Det vilde have været af stor Vigtighed, om vi vidste, når dette Brev var udstædt; enten er dette sket i Kong Svends tidligste Regeringstid inden det åbenbare Brud med Eskil eller, hvad der er sandsynligst, efter dette, der indtraf 1149, ti fra dette År til 1154 var Eskil Svends Forbundsfælle, og Kongen gjorde sig megen Umage forat forsone og vinde ham. Svends Stadfæstelse må nødvendig være udstædt inden Pavebrevet 1151, og det er højst sandsynligt, at den er af År 1150, i hvilket År Eskil må antages at være dragen til Frankrig forat hente Brødrene, men i så Fald er Udtrykket om de der Gud tjenende Brødre mærkeligt, idet Brødrene først kom der senere Sagen må være den, at Eskil allerede har indført Ordenens Regler på Stedet for en Samling danske Munke, hvis første Abbed hed Folmar. Denne nævnes udtrykkelig som den første Abbed i Esrom i Necrol. Lund. og Liber daticus Lundensis (S. R. D. III 443, 506), og hans Tid må nødvendig falde forud for den 1151 forekommende franske Guillelmus.

Forud for Eskils første Stiftelse har der imidlertid her været et andet gejstligt Broderskab, ti da Pave Gregor 1228 stadfæster Esrom Klosters Ejendomme (Nr. 6), nævner han som Ejendomme, Klostret besad, førend det optog Cisterciensernes Regel: Byerne Nybo, Nøddebo, „Jemnarof“ og Herlev. Disse Ejendomme kommer underligt frem alene i dette Pavebrev og nævnes ellers ikke, men Sagen kan umulig være andet end rigtig. Om dette ældste Kloster har ligget i Esrom, vides ikke, og Tiden for dets Stiftelse kendes lige så lidt, kun er det vist, at det er ældre end den Tid, da Eskil erhvervede Esrom By af Erik Lam, ti de det tilhørende Ejendomme omtales aldeles ikke i hins Stadfæstelsesbrev. Disse Ejendomme ligger noget spredt og samler sig ikke om noget bestemt Sted. Hvor dette Kloster nu end har ligget, har Eskil omdannet dets Regel, der formodenlig i Forvejen var S. Benedikts, hvoraf Cisterciensernes udgjorde en Forgrening. Det Gods, der hørte til den gamle Stiftelse, er beholdt ved den ny, og det var formodenlig fra ældre Tid så sikret ved Fundatser, at der ikke behøvedes flere Stadfæstelser. En Del deraf må imidlertid være afhændet, ti med Hensyn til Nøddebo, fik Esrom Kloster, som det synes, hele denne By af Saxe Thorbernsen 1246 (Nr. 100 og 101), og 1250 bevidner Peder Ebbesen, at hans Fader Ebbe Sunesen havde givet Klostret alt dets Gods i Nørre Herlev (Nr. 103); dette er sket før 1211 (Nr. 40, 41), så her formodenlig menes Besiddelser i et andet Herlev (i Sokkelunds Herred). Med Hensyn til Nybo i Asminderød Sogn findes derimod aldeles ingen andre Adkomstbreve end Pavebrevet af 1228. Det fejlskrevne Jemnarof kendes ikke. Flere gamle Besiddelser, der blev mageskiftede bort allerede i det 12. Årh., stammer sikkert fra dette ældste Kloster, således Godset i Gundsølille, der afhændedes 1157 (Nr. 87), Seneholm blev overdraget Biskop Asser før 1151 (Nr. 80), Gentofte og Ordrup overdraget Absalon omtr. 1170; disse Ejendomme er sikkert ikke givne til Cistercienserklostret, da de ikke nævnes i Stadfæstelsesbrevene, men er af det ældre Klosters Gods. Ligeledes er de Ejendomme i Tjæreby og Thorup, som Grev Niels skænkede (Nr. 80),

givne før 1151, ti i dette År ejede Klostret hvad der var givet i Mageskifte derfor.

I det ældste Pavebrev 1151 (Nr. 1) stadfæstes alene Villingerød, Aueholm og hvad Klostret har i Tange og Davidsthorp, hvilket alt siges at være Eskils Gave, men dette er dog kun rigtigt for de to første Steders Vedkommende; Tange, der allerede 1162 nævnes som nedlagt og må have ligget i Klostrets umiddelbare Nærhed, havde det fået i Mageskifte af Biskop Asser, og Davidsthorp, hvortil hørte det halve Langholm og hele Eskisholm, fik det i Mageskifte af den senere Biskop Absalon for Gods i Tjæreby og Thorup; omtrent 1163 gav Absalon Klostret den anden Halvdel af Langholm (Nr. 86). Efter 1151 gav Eskil en Gård i Sande (Nr. 80) og 1157 gav Kong Valdemar den anden Gård der, så Klostret nu ejede hele Sande. I Biskop Absalons og Pave Alexander III's Stadfæstelser 1178 (Nr. 2 og 39) stadfæstes følgende Ejendomme: Tange (se ovenfor), Villingerød (se ovenfor), de Jorder, hvor fordum stod de små Byer Eskilsholm, Langholm og Davidsthorp (se ovenfor), Haverholm med en Jord, hvor fordum var Byen Aholm (om Aueholm se ovenfor, og Haverholm er vistnok dens Tilliggende); Birgirsholm med de små Byer Sacerethorp, Horseruth, Mulnethorp og Nuthorp; (Børsholm, Horserød og Nyrup ligger i Tikøb S., dette Gods må forudsættes at være det samme som det Urmisruth, som Valdemar I 1157 overlod Klostret (Nr. 87), og de Jorder på den anden Side af Getewas, der nævnes i Nr. 40 og 41); Grangien Sande (se ovenfor); Agnesio med de små Byer Tumethorp, Haldensthorp, Halgersthorp, Karlesthorp, Dachworthesholt, Jortheholm, Bothorp, Stenhas og Almsruth el. Alinsruth; (i de senere Breve nævnes Tumethorp med dens Tilliggende istedenfor Agnesio, så Distriktet oprindelig har heddet Agnesio, medens senere Grangien i Tumethorp er bleven indrettet: Tumethorp blev, omtrent 1170, overdraget Klostret af Biskop Absalon og må have ligget i Tikøb S., idet det i Jordebogen 1497 S. 268 nævnes blandt Klostrets Ejendomme i dette Sogn; af de andre Byer kendes Halgestrup og Borup i samme Sogn); Toteholt (Tuelte i Asminderød S., kan næppe være andet end Navnet på en Grangie, der er indrettet på den Jord i Veksebo, Grev Niels gav 1158 (Nr. 108), hvilken Jord Klostret endnu ejede 1458 (Nr. 118), uagtet den ikke nævnes i noget Stadfæstelsesbrev, medens Toteholt kun nævnes i Klostrets ældste Breve); Stenholt med Byerne Groneholt, Thorthethorp, Sunsphialholt, Birsethorp og Mulneholt (Stenholt er skænket af Valdemar I 1162—66 (Nr. 90); Saxolfsthorp (hvis dette ikke ligger i Skåne, hvor der er 2 Byer af dette Navn, til hvilken Antagelse der dog ingen Grund er, er det måske Saltrup i Esbønderup S., eller snarest et forsvundet Sted i samme S., da det ikke nævnes efter 1211), endelig Mothorp i Halland (skænket af Valdemar I 1176, Nr. 216).

Af de følgende Stadfæstelsesbreve ses det, at de foran fremhævede Navne er Klostrets Grangier eller Ladegårde, medens deres Tilliggende er de Byer, der gjorde Hoveri dertil. I Pavebrevet 1184 (Nr. 3) nævnes således kun Grangierne, idet dog Toteholt, Stenholt og Saxolfsthorp er udeladte, formodenlig ved Forglemmelse. I Pavebrevet 1189 (Nr. 4) er det samme Tilfældet, alene med Udeladelse af Toteholt, og istedenfor Saxolfsthorp nævnes St. Mortens Huse, Hjarnethorp og Cracadal; det sidste opføres i Jordebogen 1497 blandt Byer i Esbønderup S. Desuden er Ejendommene i Halland forøgede med Glumstensvigh. Pavebrevet af 1193 (Nr. 5) er overensstemmende med Nr. 4, men her er Toteholt medtaget, hvorfor det må være udeladt i de nærmest foregående ved Forglemmelse; efter dette nævnes første Gang Halese (i Vejby S.), til hvilket der ingen Adkomstbreve findes. I Pavebrevet af 1228 (Nr. 6) nævnes samme Steder ligefrem som Grangier, men istedenfor Saxolfsthorp eller St. Mortens Huse, Hjarnethorp og Cracadal fremtræder Lathebo og Kirkholm og istedenfor Glumstensvig i Halland Utholt. Kirkeholm synes at have ligget i Esbønderup S. (se Nr. 86).

1223 stadfæstede Paven (Nr. 23) Klostrets Ejendomme i Husby, Herlev og Wetheleue; Godset i Herlev er skænket før 1211 af Ebbe Sunesøn, Godset i Husby 1211—14 af Grev Nielses Søn (Nr. 143, 144), hvorimod Adkomst på det i Wetheleue ikke nævnes, og det kan ikke være ens med det i Skjærede i Ramløse S., der er givet sammen med Godset i Husby, da Wetheleue tilhørte Klostret 1211 (Nr. 40 og 41). Disse Ejendomme er ikke optagne i Stadfæstelsesbrevet af 1228.

Endelig haves 2 Stadfæstelser, begge af 1211, udstædte af Erkebiskop Andreas og Biskop Peder Sunesøn (Nr. 40 og 41). I Erkebiskoppens Brev nævnes først Stedet Esrom, dernæst det Sted, hvor fordum laa Tange og Davidsthorp, desuden Villingerød, Haverholm, Birgersholm, Sande, Toteholt, Tummethorp og Arnbjørnkiøp, et Sted, der kun forekommer i disse 2 Breve og må være et andet Navn på Stenholt eller Saxolfsthorp, der begge nævnes længer hen i Brevet. De her nævnte Steder er åbenbart Grangierne, der nævnes for sig, derefter følger de tilliggende Byer, blandt hvilke der er en Mængde, som ellers ikke forekommer. Disse Klostrets ældre Besiddelser nævnes først, derefter følger de nyere Grangier, Haløs, Herlev, en Del af Wetheleue, hvorimod Husby ikke nævnes, da det er givet senere; dernæst nævnes Mothorp i Halland med dets Tilliggende, der her kaldes Skielsholm, Heluesio, Weling og Sineruth. I Biskop Peders Brev opregnes de samme Steder, men Grangier og Byer mellem hinanden, uden at man af Brevet selv kan se, i hvilken Forbindelse de staar indbyrdes.

Det fremgår heraf, at man må søge de forsvundne Byer i Omegnen af Grangierne, og at der må fattes enkelte Adkomstbreve. Ved en mere speciel Undersøgelse af Egnens Historie vil dog vistnok flere Lokaliteter kunne stadfæstes, der ikke er rigtig opfattede i Registret.

RETTELSER.

XVII L. 9: „Børn“ læs „Bjørn“

XXVI - 28: „Juli“ læs „Juni“

— - 31: „Juli“ læs „Juni“

S. 17 L. 21: er „Bl. 11“ i Randen faldet ud.

- 86 - 19: „omtrent 1173“ læs „omtrent 1162“

- 93 - 9: „1173 (?)“ læs „1163 (?)“

- 96 - 25: „1158—66“ læs „1162—66“

- 98 - 4 f. n.: „Andresson“ læs „Andressun“

- 105 - 27: „testibusin frascriptis“ læs „testibus infrascriptis“

- 135 - 25: „Omtrent 1148“ læs „1147—51“

- 141 Anm.: „det følgende“ læs „de to følgende“

- 157 L. 2: „1202—14“ læs „1211—14“

- 159 - 4: „1202—14“ læs „1211—14“

- 161 - 27: „1202—14“ læs „1211—14“

- 185 Anm.: „Nr. 122 og 123“ tilføj „124“

- 229 L. 5: „1177“ læs „1182“

- 229 - 15: „min presentia doini“ læs „in presentia domini“

- 296 - 28: „stadfæstes“ læs „stedfæstes“